

KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OSMANLI PALEOGRAFYASI VE ARŞİVCİLİK EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI

GAZİANTEP ŞERİYYE SİCİL DEFTERLERİİNDE GEÇEN 25 ADET
VAKFIYENİN GÜNÜMÜZ HARFLERİNE AKTARIMI

H. 948-1222 (M. 1541-1808)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bedia GüL CEREN

Danışman: Prof. Dr. Habib DERZİNEVESİ

Lefkoşa

Aralık, 2015

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Habib DERZİNEVESİ

Üye: Prof. Dr. Orhan ÇİFTÇİ

Üye: Prof. Dr. Ali Efdal ÖZKUL

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Ön Söz

Temellerini İslam'dan alan vakıf sisteminin sunduğu hizmetlerin toplumsal ve kültürel alanlardaki etkisinin tarihsel serüveninde İslam diniyle bütünleşen Selçuklu ve Osmanlı devletlerindeki uygulamalarının kurumsallaşmasındaki rollerinin payının büyüklüğü kuşku götürmez bir gerçekliktir.

Bu açıdan tarihî süreçte kurumlaşan ve günümüze dek uzanan vakıf sisteminin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel ve sosyo-politik kazanımlarının etkisi günün koşullarına göre değişiklik gösterse bile, özünde karşılıksız sevme, paylaşma, yardımlaşma ve dayanışma duygularını harekete geçirmektedir. Bu yüzden İslam'ın ulaştığı her yerde vakıfların hızla yayılma sürecine girdiği görülmektedir. Buna neden olan özellikle Hz. Muhammed'in (S.A.V.) vakfetmeyi teşvik eden hadislerinin ve bizzat kendisinin de vakıf kurmasının etkisi büyüktür.

Böylelikle Hz. Muhammed'in (S.A.V.) vakıfla ilgili aşağıdaki hadisi dikkat çekmektedir; *"Bir insan öldüğünde amelinin sevabı kesilir. Defter-i amâli kapanır. Yalnız sadaka-i cariyesi, ilmi bir eseri, kendisine dua eden hayırlı bir evladı olan kimseyin defter-i amâli kapanmaz"*.

Tarihimizdeki önemli yeri göz önünde bulundurularak vakıflar üzerine bir çalışma yapılmak istenmiş, yapılan araştırmalar neticesinde Gaziantep vakfiyeleri üzerine yapılan çalışmalarda eksiklikler görüлerek bu alandaki açığı kapatmak yolunda bir çalışma yapılmaya karar verilmiştir.

Bu çalışmayı oluşturmak için TC Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı arşivinde bulunan H. 948-1222 (M. 1541-1808) tarihleri arasındaki Gaziantep Şer'iye Sicil Defterleri incelenmiştir.

İnceleme neticesinde bahse konu olan defterlerde 25 adet vakfiyeye rastlanmıştır. Çalışmamızın bütünü 25 adet vakfiyenin transkripti ve transkript neticesinde elde edilen veriler oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın hazırlanma aşamasında destegini ve kıymetli vakitlerini esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Habib Derzinevesi, Prof. Dr. Orhan Çiftçi, Prof. Dr. Ali Efdal Özkul'a, hususiyetle Kıbrıs Vakıflar İdaresi Arşiv Müdürü Mustafa Kemal Kasapoğlu'na ve ellerinden gelen maddi manevi tüm

desteği bana sunan minnet borcumu asla ödeyemeyeceğim annem Hatice Ceren ve Türkiye Büyükelçiliği Lefkoşa Dış Ticaret Baş Müşaviri babam; Harun Gazali Ceren'e sonsuz teşekkür ederim.

Kısaltmalar

age.	: Adı Geçen
agm.	: Adı Geçen Makale
a.i.	: Arapça isim
a.s.	: Aleyhi's-selâm
VGM	: TC Vakıflar Genel Müdürlüğü
S.A.V.	: Salla'l-lâhü Aleyhi ve Sellem
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
Yay.	: Yayın
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
YÖK	: Yüksek Öğrenim Kurumu
H.	: Hicrî
M.	: Miladi
kg	: Kilogram
bk.	: bakınız

İçindekiler

Ön Söz.....	i-ii
Kısaltmalar.....	iii
İçindekiler.....	iv
Osmanlı Türkçesi Harfleri İçin Kullanılan Transkripsiyon İşaretleri.....	v
Gaziantep Şer'iye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerden Yararlanılarak Elde Edilen Tablo Listesi.....	vi-vii
Giriş.....	1-2
I. Vakfiyenin Tanımı, İçeriği ve Vakfiyelerin Tarihteki Önemi ve Kapsamı.....	3
I.I Vakfiyenin Tanımı ve İçeriği.....	3-8
I.II Vakfiyelerin Tarihteki Önemi ve Kapsamı.....	8-10
II. İlgili Dönemde Gaziantep'in Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Yapısı.....	11-14
III. Vakfiyelerin Analizi ve Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi ...	14
III.I Vakfiyelerin Analizi.....	14-33
IV. Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerin Künyesi ve Transkripsyonu.....	34-208
V. Dizin.....	209-210
VI. Kaynakça.....	211-213

**Osmanlı Türkçesi Harfleri İçin Kullanılan
Transkripsiyon İşaretleri**

Harf	Transkripsiyonu
ء	,
ى	a, â
غ	'
و	v / û, ô, o, u, ü, ö
ى	y / î, i, ī

**Gaziantep Şer'iye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerden Yararlanılarak
Oluşturulan Tablo Listesi**

No	Tablo Adı
1	Gaziantep Şer'iye Sicil Defterlerinden Alınan Vakfiyelerin Adlarını Ve Hicri-Miladi Tarihlerini Gösteren Tablo
2	Gaziantep Şer'iye Sicillerinde Geçen Vakfiyelerin Miladi Tarihleri Göz Önüne Alınarak Yüzyıllara Göre Ayrılmış Şematik Tablo
3	Gaziantep Şer'iye Sicillerinde Birden Fazla Vakfiye Kuranları Gösteren Şematik Tablo
4	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Çeşitlerini Gösteren Tablo
5	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilmiş Mal Çeşitlerinin Adedini Gösteren Şematik Tablo
6	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilen Malların Cinslerini Gösteren Şematik Tablo
7	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müsakkafat Olan Vakfiyeleri Gösteren Şematik Tablo
8	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müstegallât Olan Vakfiyeleri Gösteren Şematik Tablo
9	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Her İki Cinsten Olan Vakfiyeleri Gösteren Şematik Tablo
10	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müsakkafat Olan Vakıfların Hicri-Miladi Tarihlerini Gösteren Şematik Tablo
11	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müstegallât Olan Vakıfların Hicri-Miladi Tarihlerini

	Gösteren Şematik Tablo
12	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilen Mal Her İki Cinsten Olan Vakfiyelerin Hicri-Miladi Tarihlerini Gösteren Şematik Tablo
13	Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Geçen Vakfeden Kişilerin Adlarını ve Cinsiyetlerini Gösteren Tablo
14	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfeden Kişilerin Cinsiyet Dağılımını Gösteren Şematik Tablo
15	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Konuları Gösteren Tablo
16	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Konuları Gösteren Şematik Tablo
17	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfiye Tescil/Kayıt Konulu Vakfiyeler
18	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakıf Kaydı Konulu Vakfiyeler
19	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfiyyet ve Tevliyyet Konulu Vakfiyeler
20	Gaziantep Şer'iyye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Şartlı Vakfiyyet ve Tevliyyet Konularını içeren Vakfiyeler

GİRİŞ

Genel olarak bu çalışmanın özünü, T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'nde bulunan H. 948-1222 (M. 1541-1808) tarihleri arasındaki Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri'nden alınan 25 adet vakfiyenin niceliksel ve niteliksel incelenmesi oluşturmaktadır.

Bu konuyu master tezi olarak seçenken, konuya ilişkin yapılan araştırmalar neticesinde bu konunun yeterince ele alınmamış olmasının etkisi büyüktür. Bu açıdan master tezime oluşturan konunun incelenme metotunu belirlerken, yayımlanmış ve/veya YÖK Dökümantasyon Merkezi'nde bulunan benzeri master tezi ve/veya doktora tezlerinde uygulanan inceleme metotlarından yararlanılarak hazırlanmış bir analiz metodu uygulanmıştır.

Bu sebeple yaklaşık 3 haftalık bir süre içerisinde Ankara T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'nde bulunan Gaziantep Şeriye Sicilleri incelenme yoluna gidilmiş ve Gaziantep'te kurulan vakfiyelerin listesi çıkarılarak, dijitaleri alınmıştır. Bahse konu müdürlükten alınan 25 adet vakfiyenin kayıtları üzerinde yapılan titiz çalışmaya elde edilen veriler tezimin "*III. Vakfiyelerin Analizi ve Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi*" adlı bölümde detaylıca incelenmiştir. Böylece bu bölüm 2 alt başlıkla desteklenmiş ve başlıklar kendi içerisinde tablo ve şematik grafiklerle güçlendirilmiştir. İlk bölüm olan "*III. I Vakfiyelerin Analizi*" kısmında; bahse konu vakfiyelerin alındığı fona ait bilgilere, vakfiyelerin ihtiya ettiği tarih aralığına ve çeşitli grafiklere yer verilmiştir. Bahse konu bölümün "*III. II Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi*" adlı ikinci kısmda ise, I. kısmında hazırlanan tablolardan hareketle çıkan sonuçlar (veriler) değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Yine tezimin "*IV. Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerin Künyesi ve Transkripsyonu*" adlı bölümde ise, T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'nden alınan 25 adet vakfiyenin Ferit Devellioğlu'nun "*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*" adlı sözlüğüne göre transkripsyonları yapılmış vakfiye metinlerine yer

verilmiştir. Burada özellikle ilk vakfiye transkripsiyonundan itibaren eklenen bazı dipnotlarla, nasıl bir metot kullanarak transkripsiyon yöntemi izlendiğine dair detaylara yer verilmiştir.

Buna ilaveten master tezimin niceliksel inceleme metodunda aşağıdaki ayrıntılar yer almaktadır. Bunları şöyle sıralamak mümkündür:

- Özellikle orijinal vakfiye örneklerinde mürekkep taşması ve/veya zamanın etkilerine bağlı olarak belgenin yıpranması neticesinde okunamayan bazı yerler “(...)" şeklinde gösterilmiştir.
- Metinlerde geçen Arapça ve Farsça kökenli kelimeler transkript edilirken, Ferit Develioğlu'nun “*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*” sözlüğü esas alınmıştır.
Örneğin; “*vaki*” yerine “*vâki*” gibi, “*kezalik*” yerine “*kezâlik*” gibi, “*mahdud*” yerine “*mahdûd*” gibi.
- Master tezinin tüm bölümlerinde kullanılan kısaltmalar “*Kısaltmalar*” adlı bölümde gösterilmeye özen gösterilmiştir.
- Özellikle tezin tüm bölümlerinde “...” arasındaki her kelime ve/veya cümle italik olarak gösterilmiştir.
- Metnin transkribinde yer adları, vakıf isimleri ve/veya şahıs adlarının tarafimdan yanlış okunabileceğini de göz önünde bulundurmak yararlı olacaktır.

I. VAKFIYENİN TANIMI, İÇERİĞİ VE VAKFIYELERİN TARİHTEKİ ÖNEMİ VE KAPSAMI

Bu bölümde, vakfiyenin kavramsal tanımı ile tarihî gelişim sürecine, vakfiyenin içeriği ve bölümlerine ve vakfiyelerin tarihteki önemi ile kapsamına dair bilgilere yer verilecektir.

I.I Vakfiyenin Tanımı ve İçeriği:

İslam Ansiklopedisi’ndeki tanımıyla “*Durmak; durdurmak, alikoymak*” anlamında kullanılan vakıf (*vakf*-وقف) kelimesi, istilah olarak da “*Bir malın mâlîti tarafından dînî, içtimai ve hayrı bir gayeye ebediyen tahsisi*” şeklinde

özetlenebilecek hukukî bir süreci içeren ve İslâm medeniyetinin önemli unsurlarından birini teşkil eden hayır müesseselerini açıklamaktadır.¹

Ferit Develioğlu'nun Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat'inde vakfin istilahi manası "*Bir malî ve ya mülkü -satılmamak kaydı ile- bir hayır işine bağışlama, bırakma*" olarak tanımlanmıştır.²

Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü vakıf kelimesini "*Bir hizmetin sürekli olarak yapılabilmesi amacıyla, bir kimsece belli koşullarla ve resmî yoldan ayrılan mülk ya da para.*³"

Türk Dil Kurumu vakfin en güncel tanımına şu şekilde yer vermiştir; "*Bir hizmetin gelecekte de yapılması için belli şartlarla ve resmî bir yolla ayrılarak bir topluluk veya bir kimse tarafından bırakılan mülk, para*".⁴

Bir başka şekliyle vakfin tanımını yapan Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed⁵, vakfı şöyle tanımlamaktadırlar; "*Vakif, menfaati insanlara ait olmak üzere mülkü, Allah'ın mülkü olarak temlik ve temellükten ebediyyen alıkoymaktır*".

Yediyıldız⁶ (1986) genel anlamda vakıf yapan kişi, feragatin ve başkalarına yardımcı olmanın mutluluğunu yaşarken, vakıftan yararlanan kişi de bir ihtiyacını karşılamış olmanın hazzını duymaktadır. Bu açıdan bakıldığından vakif kavramının toplumsal yönü itibariyle birbirlerini tamamlayan ve birbirile çelişmeyen, yani biri diğerinin hazzını azaltmaksızın dalgalar halinde cemiyetin bütün fertlerini saran ve bu yönyle sürekliliğini amaçlayan bir hizmetler bütünüdür olarak da tanımlanmaktadır. Yine bir başka deyişle vakfiye; bir vakfin kurucusu tarafından düzenlenen, vakfin işleyişile ilgili resmî belgedir.⁷

¹ Hacı Mehmet Günay, "Vakıf", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012) C. 42 s. 476.

² Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, (Ankara: Aydin Kitabevi Yayınları, 1988).

³ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri Sözlüğü*, (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993).

⁴ Türk Dil Kurumu, Türk Dil Kurumu: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5673fd17476002.81543122 (21 Aralık 2015 tarihinde alınmıştır).

⁵ Günay, agm. C. 42, s. 480.

⁶ Bahettin Yediyıldız, "Vakfiye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012) C. 8, s. 153-154.

⁷ Osman Gazi Özgüdenli, "Vakıf" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012) C. 42, s. 465-467.

Yukarıdaki tanımlardan hareketle vakıf kelimesinden türetilen vakfiyeyin kısaca “*Vakıf senedi*”⁸ manasına geldiği söylenebilir.

Elbetteki vakıf senedi anlamına gelen vakfiyelerin incelenme kapsamına alınmasıyla elde edilen bilgiler, bağlı bulunduğu ile ve o ilin Türk ve İslam tarihindeki yerine ışık tutmaktadır.

İşte böylesi bir vakıf geleneği tüm Osmanlı coğrafyasında etkin olduğu görülmektedir. Öyle ki, zamanında Osmanlı padişahları başta olmak üzere tüm üst düzey yöneticilerin vakıf kurma ve bu kurulan vakıflarla bir takım kamusal hizmetlerin sürdürülmesine ilişkin uygulamalar zamanla daha da gelişerek yaygınlaşmıştır. Vakıfların bu etkinliği merkezi yönetimlerin dikkatini çekmiş ve kimi zaman bundan yararlanılarak iktidarın otorite sınırlarının genişletilmesi için kullanılmıştır. Bu sebeple vakıflar toplumsal birleştiricilik görevini de üstlenmiştir. Vakıf malları müsadere⁹ edilememeyip kullanım amacı dışına çıkılmadığı için siyasal ve yönetimsel müdahalelerin dışında kalmış, bu yüzden devletin en buhranlı dönemlerinde bile istikrarlı bir şekilde görevlerine devam etmişlerdir.¹⁰

Vakıf sisteminin yararları kadar zararları olduğu hatta İmparatorluğun çöküş sebeplerinden biri olduğu da iddia edilmektedir. Bu iddialara göre vakıf sistemi XV. yüzyıldan itibaren bir takım suistimallere uğramış, vergi muafiyetlerinden ve miras sistemindeki bozukluklardan kurtulmak için kurulan aile vakıfları yüzünden sistemde yozlaşmalar yaşanmıştır. Nezaret, tevliyet veya evlâdiyet hak ve iddialarına dair zamanla sahte vakfiyeler

⁸ Günümüzde vakıf kurmak isteyenler, ilk iş olarak noterde resmen düzenlenmiş bir vakıf senedi tanzim etmelidirler. Bu *vakıf senedi* vakfin adı, ikametgâhi, gayesi, tahsis edilen malların, idare şeclinin nasıl olacağı, ileride vakıf senedinde değişiklik yapılması gerekirse veya vakfin sona ermesi söz konusu olduğunda mallan için nasıl bir yol izleneceği belirtlen belgelerdir. Ruşen Balta, "Yeni Bir Vakıf Nasıl Kurulur?" *Vakıf Haftası Dergisi*, S. 2, (1985), s. 187-188.

⁹ Müsâdere terimi tarihte, bazı devlet büyüklerinin veya ülke zenginlerinin ecelleriyle ölmeleri veya suçlu bulunup idam edilmeleri sonucunda geride bıraktıkları mallarına, kimi zaman da sağlıklarında mevcut servetlerine devlet tarafından el konulması anlamında kullanılmıştır. Müsâdere usûlü zaman zaman kötüye kullanılan, zulüm ve iğkence aracı yapılan, hatta devletin malî kriz geçirdiği dönemlerde başvurulan bir gelir kaynağı olarak tarihe geçmiştir. Cavit Baysun, "Müsâdere", *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1993) s. 671.

¹⁰ Mustafa Lütfi Şen, Kültürümüzde Vakıf Kurumu ve Fonksiyonu, *Türk İdare Dergisi* S. 67, s. 406.

tanzim edilmiş, bunların şer'i mahkeme sicillerine kaydedildiği de olmuştur.¹¹

Bilhassa devletin çöküş döneminde devlet tarafından kullanılması ve zaptedilmesinin önüne geçmek adına birçok özel mülkiyetin aile vakfı adı altında güvenceye alındığı ve bunun ise devletin zayıflamasında büyük bir rol aldığı düşünülmektedir. Fakat Köprülü bu anlattığımız aile vakıflarının olumsuz etkilerini kabul etmemekle beraber bunların devlet arazilerini haksız yere mülk edinen büyük vakıflar kadar devlete zararı olmadığını beyan etmektedir.¹²

Bu hususlar göz önüne alındığında insan doğası gereği tüm sistem ve oluşumların suistimale açık olduğu, vakıfların da bu suistimale uğrsada ana paydasından sapmadan esasını düşündüğümüzde kamu yararının tüm bu olmsuzlukların önüne geçtiği aşıkârdır.

Osmanlı Devrine ait 27 bini aşkın vakfiye ve zeyli Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nde muhafaza edilmektedir. Bunların Orhan Gazi vakfiyesi dışında tümü Arapça veya Türkçe'dir. Orhan Gazi vakfiyesi Farsça yazılmış olup dil ve uslup açısından Eski Anadolu Türkçesi özelliklerini taşımamaktadır. XVIII. yüzyıla kadar Türkçe'nin yanı sıra Arapça olarak da kaleme alınan vakfiyelerin bu yüzyıldan sonra büyük ölçüde Türkçe olduğu görülmektedir. Vakfiyeler; vakif kütükleri, tapu tahrir defterleri ve şeriye sicillerinde yer alan suretlerinin dışında, rulo veya kitap şeklinde de kaleme alınmıştır. XVI. yüzyıldan öncesine ait tüm vakfiyelerin rulo halinde yazıldığı bilinmektedir.

İşte Gaziantep Şeriye Sicilleri'nden taranmak suretiyle bulunan vakfiyeler, master tezimin ana konusunu oluşturmakta ve değerlendirmeyi müteakiben çıkacak sonuçların hem o döneme ait Gaziantep'teki vakıfların durumuna hem de Gaziantep'in sosyo-kültürel yapısına ilişkin bilgiler sunacağı muhakkaktır.

Sonuç olarak vakfiyelerin içeriğine bakıldığından, bulunduğu yüzyılın iktisadi, sosyal ve ekonomik yapısına dair bilgiler verdiği görülmektedir. Bu

¹¹ Hasan Yüksel "Vakfiye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1986) C.42, s. 153-154.

¹² Fuat Köprülü, *Vakıfların Hukuki Mahiyeti*, (Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2013) s.25.

açından herhangi bir vakfiyeden elde edilen hükümlerin içeriğini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür.

1. Allah'a hamd, şükür ve vakfin onun rızası için yapıldığını içeren ayet-i kerime ve hadis-i şerifler,
2. Vakfedilen mallar,
3. Vakfedilen malların nasıl idare olunacağı,
4. Vakıf gelirlerinin sarf yerleri,
5. Vakfin kimler tarafından idare edileceği,
6. Vakfin "*sîhhât, yani; geçerlilik biçim şartları*" ve "*lüzumu, yani; vakıftan dönülemez bir hale gelme durumu*" ile ilgili hükümleri,
7. Vakfin kuruluş tarihi ve hükmü

Yine vakfiyelerden elde edilen bilgileri ihtiva eden bölümleri de şöyle sıralamak mümkündür;

1. Tescil-i Tevkîi veya tasdik:

Veliyyü'l-Emr tarafından yetkili kılınmış kadı vakfin lüzumuna¹³ ve tesciline karar verebilir.

2. Davet:

Allah'a hamd ü senâ ve resulüne salât ü selâmı içeren bölümde âyet ve hadisler bağlamında dünyanın fâni ve âhiretin bâki olduğu, vakıf kurmanın önemi vb. bilgiler edebî bir üslûpla anlatılır; ancak bu kısım vakfiyenin hukukî bir rüknü sayılmaz.

3. Vâkîfa dair bilgiler:

Bunlar vâkîfin adı, baba adı, mesleği ve ikamet yeri gibi kişisel ayrıntılardır.

¹³ Ömer Hilmi Efendi, *Ahkâmu'l-Evkâf*, Yayına hazırlayan: Mustafa Kemal Kasapoğlu, Habib Derzinevesi, (Lefkoşa, Rüstem Kitapevi, 2003), s. 118-119. Bahsi geçen eserde vakfin lüzumu söyle izah edilmiştir. "... sağlılıklik biçim şartlarına (sîhhatine) bağlı bir kişi malî olan bir ayn'ı (malın kendisini) vakfeder ve tescil edilmek üzere seçtiği bir mütevelliye teslim ettikten sonra vakfindan dönerek, sözkonusu ayn'ı önceden olduğu gibi kendi mülkü olmak üzere mütevelliinden geri almak niyetinde olur ve mütevelliide söz konusu ayn'ı sahibine iade etmekten kaçınır ve bundan dolayı vakıf üzerine vakfeden kişi ile mütevelli arasında bir tartışma ortaya çıkıp da yargıcı huzurunda sözlü duruşma zamanında yargıcın vakfin (*vakf-i lüzüm*) vakıftan dönülebilir ya da (*adem-i lüzüm*) dönülemez bir hale gelme durumu hakkında din alimleri arasında cereyan eden tartışmanın nedenini bildiği halde, vereceği kararda vakfin menfaatlerini göz önüne alarak vakfin tarafını tercih eder ve vakfin lüzumuna, yani; vakıftan dönülemez bir hale gelmesine inanan din alimlerinin görüşlerine dayanarak bir hüküm verir ise, vakıf lazımdır, yani; vakfeden kişi ya da yargıcı tarafından feshedilmesi olanaksız olur.

4. Mevkufun tarifi ve tasviri:

Vakfedilen mal ve mülkün miktarı, bulunduğu yer ve sınırları, iktisap şekli, inşa veya ihya edilen hayratın cinsi ve türü belirtilir.

5. Vakif şartları:

Vakfedilen mal ve mülkün icar ve işletme biçimi ve süresi, elde edilen vakif gelirinin hangi alanlarda nasıl kullanılacağı, vakif görevlilerine ve mensuplarına ödenecek ücret ve tahsisatı belirten şartlardır.

6. Mütevellî tarifi:

Vakfiyelerde iki tür Mütevellî bulunur. Bunlardan birincisi tescil Mütevellîsidir, vakfin tescil işleminin tamamlanmasıyla görevi sona erer. İkincisi ise vâkîfin vakfinin tevliyetini bıraktığı ve niteliklerini açıkladığı kimselerdir.

7. Vakıftan rücû‘ ve murâfaa ile hâkimin kararı:

Mezhep imamlarının vakif konusundaki görüş farklılığından dolayı ortaya çıkan bir uygulamadır. Vâkîfin ölümünden sonra vârislerinin veya hayatı iken kendisinin pişman olması ihtimaline karşı vakfin iptalinin önlenmesine ilişkin bir rükündür.

8. Beddua:

Burada vakfa yönelik olumsuz tasarrufları önlemek için vakfiyeden vakfiyeye değişen lânetler ve beddualara yer verilmiştir.

9. Tarih:

Vakfiyeyi bitiminde hicrî tarih yazıyla Arapça olarak yazılır.

10. Şühûdü'l-hâl:

Vakîf tesisi aleniyet şarttır, ayrıca İslâm hukukunda bir belgenin değeri zeylinde yer verilen şahitlere bağlıdır. Bunun için vakfiyeyi tanziminde hazır bulunanların bir kısmının isimleri ve meslekleri yazılır.

I. II Vakfiyelerin Tarihteki Önemi ve Kapsamı:

Vakîf müessesesinin insanlık tarihi kadar eski olduğunu söyleyen konuya ilgili birçok araştırmacı ve akademisyen, buna örnek olarak da Medine-i Münevvere'deki “*Kâbe-i Muazzama*” olduğu konusunda

birleşmektedirler. Osmanlılar döneminde ise, ilk vakıfın Orhan Gazi Medresesi'nin olduğu konusunda da hemfikirdirler.¹⁴

Daha sonraki süreçte, kurulan diğer vakıflarla vakıf kurumunun toplumun sorunlarıyla ilgilenen öncü bir rol oynadığı görülmektedir. Bu açıdan vakıf kurumunun genelde; toplumun sorunlarını çözmeye, özelde ise; bireye yani insana dair, devam eden iç içe serüveninde öncülüğünü yaygınlaştırdığı ve kökleştirdiği görülmektedir. Vakıf konusunda öne çıkan bazı araştırmacıların vakıf kavramı ile ilgili görüşleri aşağıdaki gibidir.

Örneğin Kazıcı (1985)¹⁵ vakıf sistemini kısaca şöyle tarif etmektedir; “*Genel anlamda bakıldığı zaman İslâm tarihinde vakıflar insanların ve başka canlıların faydasına olan çeşitli hizmetleri yerine getirmek üzere kurulmuştur*”.

Vakıf sistemin nelerle ilgilendiğini ve kurulan vakıf örneklerini veren Kazıcı¹⁶ bunları şöyle sıralamaktadır; “*Fakir, dul, öksüz ve borçlulara para yardımı yapan, halka meyve ve sebze dağıtan, çalışamayacak derecede yaşlanan kayıkçı ve hamalların bakımını sağlayan, çocukların emzirilmesini sağlayan, evlenecek genç kızlara ceyiz hazırlayan, kåse ve bardak gibi kap kacak kırın hizmetçileri, efendilerinin azarlamalarından koruyan, kuşlara yem veren, çocuklara oyuncak alan, yolcuların ihtiyaçlarını karşılayan, yetimleri büyütten, talebelere burs, kalacak yer temin eden, işsizlere iş bulan, çırak yetiştiren, müflis ve borçlulara yardımcı olan, bekârları evlendiren, hayvanları himaye eden; cadde ve sokakların temiz tutulmasını sağlayan, sokaklara atılan tükürük ve benzeri maddelerin üzerine kül döktürmek gäyesiyle görevliler tayin eden, su kanalları yapan, su kemerleri yapan, çeşmeler yapan, buzlu su veya şerbet dağıtılan sebiller yapan, kuyular yapan, medrese, hanlar, hamamlar, camiler, yollar, kaldırımlar, köprüler yapan*” vakıflar olarak sıralamaktadır.

¹⁴ Ahmet Hikmet Berki, “Vakıf Kur'an İlk Osmanlı Padişahı”, *Vakıflar Dergisi*, S. 5, (1962), s. 127-128.

¹⁵ Ziya Kazıcı, *İslâmi ve Sosyal Açıdan Vakıflar*, (İstanbul: Marifet Yayınları, 1985) s. 45.

¹⁶ Ziya Kazıcı, “Vakıf Medeniyeti” *Sivil Toplum Düşünce ve Araştırma Dergisi*, S. 15, (2006), s. 172-174.

Vakıf konusunun tarihsel gelişim sürecine degenen Öztürk (1983)¹⁷, Osmanlı'daki vakıf anlayışının tarihsel doğu etkisinin Uygurlardan başlayıp Selçuklulara dayanan uzun bir dönemi kapsadığını, batı etkisinin ise Roma İmparatorluğu'ndan başlayıp Bizans İmparatorluğu'na uzanan bir süreç izlediğini söylemektedir.

Evliya Çelebi, XVII. yüzyıldaki Osmanlı vakıf eserler hakkında, “... *ben elli yılda 18 padişahlık ve krallık yere seyahat ettim, hiçbir yerde bu kadar hayrat görmedim*” diye yazmaktadır.

Köprülü¹⁸, vakıf müesseselerinin Osmanlı İmparatorluğu'nun iktisadi ve sosyal hayatının gelişmesinde çok büyük rol üstlendiğini ifade ederek bunu servetin zengin kesimlerden toplumun daha fakir kesimlerine doğru akışını gerçekleştirecek sosyal dengelerin kurulmasında ve sosyal bütünlüğün sağlanması, içtimaî barışın sürekliliğinde, sınıf çatışmalarının önüne geçilmesinde, siyasi ve ekonomik istikrarın sağlanması da merkezi yönetimlerin en büyük yardımcıları olduğunu ortaya koymuştur. Merkezi yönetim tarafından hukuksal çerçevesi belirlenen ve denetlenen vakıflar sayesinde birçok kamusal hizmet gönüllü katılım esasının benimsendiği bir tür finansman modeli ile çözümlemiş, bu sayede devlet-toplum ilişkilerinde devletin sosyal niteliği daha da pekişmiştir.

Vakıf müesseselerinin çalışma alanlarını ortaya koyan Arsebük (1938)¹⁹ de bunun şu darb-ı mesel (atasözü) ile kısaca ifade edilebilirliliğini yazmaktadır. Buna göre vakıfin alanlarını; “*Vakıf müesseseleri sayesinde bir adam, vakıf bir yerde doğar, vakıf beşikte uyur, vakıf mallarından yer ve içer, vakıf kitaplardan okur, vakıf bir okulda hocalık eder, vakıf idaresinden ücret alır, öldüğü zaman vakıf bir tabuta konur ve vakıf bir mezarlığa gömüldürdü.*” şeklinde açıklamaktadır.

Osmanlı'nın vakıf anlayışı ve vakıf şartlarını Anadolu Selçuklularından örnek alarak daha da sistemleştirdiğini ve kökleştirdiğini söyleyen birçok

¹⁷ Nazif Öztürk, *Mensevi ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*, (Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1983) s. 71.

¹⁸ Yahya Kemal Taştan, (2013). *Mehmed Fuad Köprülü'nün Tarihçiliği ve Vakıf Araştırmalarındaki Yeri*, (Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü, 2013) s. 25.

¹⁹ Esat Arsebük, *Medeni Hukuk, Başlangıç ve Şahsin Hukuku I*, (İstanbul: Tan Matbaası, 1938) s. 298.

araştırmacı, Selçukluların eğitim, öğretim, imar, bayındırılık, sosyal yardım ve sağlık işlerini vakıf sistemi aracılığı ile yaptıklarını ortaya koymuşlardır. Hatta bahse konu araştırmacılar hem Anadolu Selçukluların ve hem de Osmanlıların yaşadığı siyasi karışıklıklarda eğitim ve öğretim hayatının kesintisiz devam etmesinin nedeni olarak vakıf sistemin bizzat kendisinin olduğunu dahi iddia etmektedirler. Osmanlılar, tipki Anadolu Selçukluları'nın yaptığı gibi fetih yoluyla hâkim olduğu yerlerde insanlar arasında ayırm yapmaksızın dini ve sosyal hizmetler yapmış, Türk kültürüni yerleştirmiş, ordu teçhiz etmiş, donanmaya yardım etmiş, eğitim ve öğretim faaliyetlerini desteklemiş ve Orta Asya Türkleri ile bağların kopmamasını sağlamıştır. Hatta bunu en ucra köşelerde yaşayan halkın ihtiyaçlarını gidermede ve onların hayat standartlarını yükseltmede en önemli unsurlardan biri olarak da kullanmışlardır.²⁰

Bu açıdan bakıldığında vakıf sisteminin İslâmiyetle birlikte, özellikle Selçuk ve Osmanlı dönemlerinde, en şasalı, şatafatlı dönemlerini yaşadığını söylemek yanlış olmaz. Dolayısıyla vakıf sisteminin, tarihsel süreç içerisinde hem Selçukluların hem de Osmanlıların devlet sisteminin toplumsal, ekonomik ve kültürel yapısının lokomotifi konumunda olduğu görülmüştür. Bunun Osmanlılardaki konumunun ise, bu sürecin bir sonucu olarak vakıf geleneğinin doğu ile batının bir sentezi olduğu sonucunu çıkarmak mümkün görülmektedir.

II. İLGİLİ DÖNEMDE GAZİANTEP'İN SİYASİ, EKONOMİK VE SOSYAL YAPISI

Bu bölümde ise, Gaziantep'in siyasi, ekonomik ve sosyal durumuna dair bilgiler verilecektir.

Gaziantep'in siyasi tarihine bakıldığı zaman, 1516'da Mısır yönetiminden Osmanlı yönetimine geçtiği, Osmanlı hâkimiyetinde de, idarî olarak 1564-65 yılına kadar Maraş'a bağlı bir sancak iken, XVI. yüzyılın sonlarında Halep Beylerbeyliği'ne bağlılığı görülmektedir. Sonraki dönemde Antep

²⁰ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıl Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, (Ankara: TTK Yayınları, 1995) s. 155.

Sancağı'nın 1609'da Zülkadriye Eyaleti'ne dâhil iken, 1631-32 yıllarında yeniden Maraş Eyaleti'ne bağlanmış olduğu dönemin yazılı kaynaklarından anlaşılmaktadır²¹.

XVI. yüzyılın ilk çeyreğine ait tahrirlerine göre Gaziantep dört nahiyyeden meydana gelmektedir. Bunlar merkez nahiye dışında Telbâşır, Nehrülcevâz (Nehrülcevz) ve Derbsâk' (Gündüzlü) tır.²²

Bahse konu şehrin 1536 yılında 33, 1543'te 29, 1574'te 31 mahallesi bulunurken XVII. yüzyılda mahalle sayısının arttığı ve 32 olduğu kaydı düşülmüştür. Bu mahallelerden yola çıkarak esas yerleşim bölgesinin kale civarı olarak seçildiği ve sonraları seçilen bu bölgeye inşa edilen cami ve mescitler ile nüfus popülasyonunun aşağı kesime doğru kaymasının sağlandığı, böylece nufusun şehrin merkezine doğru kaydığını ve orada yerleşik bir hayat kültürünün oluşmasına sebebiyet verdiği görülmektedir²³.

Yine XVI. yüzyıl Osmanlı tapu tahrir defterlerine göre şehrin en kalabalık yerleşim yerlerinin; İbn Şeker, Ali Neccâr, Akyol, İbn Eyyûb, Tarla, İbn Ammî (Cami-i Köhne), Kozluca, Şikkak, Şehreküstü, Tövbe isimli mahalleler olduğu görülmektedir. Hatta bazı kalabalık mahallelerin sokakları (İbn Ammî Mahallesi Mescid-i Develi, Mescid-i Başbüyük, Mescid-i Acemoğlu, Mescid-i Cami-i Köhne, Mescid-i Sôfiyân, Mescid-i Ahmed Fakih, Mîsrî Şems ve Mescid-i Mağara sokakları gibi) ile beraber yazıldığını da görmekteyiz. Ayrıca her sokağın bir mescidin adıyla anıldığı da aktarılmaktadır.²⁴

Bahse konu şehrin sosyal yapısının öne çıkan unsurlarından birisini nüfus konusu oluşturmaktadır. Buna göre 1536'da şehrin nüfusu 1856 hâne (439 bekâr yaklaşık 9300-9350 kişi) iken, 1543'te 1969 hâneye, (490 bekâr yaklaşık 9900 kişi), 1574'te de 2969 hâneye (466 bekârdan yaklaşık 15.000) kişiye ulaştığı tarihi kayıtlarda yazılıdır. Antep'in nüfusunun bu rakamlardan da anlaşıldığı üzere giderek arttığı ve bu artış miktarının 30 yıllık bir dönemde % 50'lere varlığı görülmektedir. Bu artışı oluşturan etmenler arasında nüfusun kendi içinde çoğalması kadar, göç edenlerin de etkisi olduğu varsayılmaktadır.

²¹ Hüseyin Özdeğer, "Gaziantep" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1996), C. 13, s. 466-499.

²² Özdeğer, agm. C. 13, s. 466-499.

²³ Özdeğer, agm. C. 13, s. 466-499.

²⁴ Özdeğer, agm. C. 13, s. 466-499.

Antep bu haliyle XVI. yüzyılda Halep şehrinden sonra bölgenin en kalabalık şehri olarak karşımıza çıkmaktadır.²⁵

Şehrin sosyal durumunu ortaya koyan bir diğer unsur ise, şehirde bulunan cami, mescit, medrese ve zaviye gibi vakıf kurumuna dair bilgilerin verilmesi ve etrafında şekillenen mahalle ile sokaklara ilişkin detayların ön plana çıkmasıdır. Buna göre; XVI. yüzyılda Gaziantep şehrinde toplam 11 adet cami (Ali Neccâr, Hacı Mûsâ, Debbâğ, Câmi-i Atik, Tahtalı, Alâüddeyle, Kale, Eyyûboğlu (Eyyûbzâde, ibn Eyyûb), Kadı Kemâleddin ve Şehreküstü), 2 adet medrese (Yahşı Bey Medresesi, Medrese-i Cedide (Bânisi Muhyiddin İbn Şeyh Abdurrahman Erzincânî), 60 adet mescit ve 8 adet de zaviye olduğu görülmektedir²⁶.

Yine, XVII. yüzyılın ortalarında Antep'in 32 mahallesinde 8067 toprak ve kireç örtülü ev olduğu anlaşılmaktadır.²⁷ Bu rakama göre bir hesap yapıldığında, nüfusunun o dönemde yaklaşık 35.000-40.000 civarında olduğu varsayılmaktadır²⁸.

Yine bahse konu şehrın önemini bağlı bulunduğu bölgedeki 140 cami ve mescit içerisinde Arasta Meydanı'ndaki Boyacıoğlu Camisi ile Uzunçarşı'daki Tahtalı Camisi'nin bölgenin büyük mâbedleri olduğunun tarihî kaynaklara kaydedilmesinden anlıyoruz. Özellikle Ali Neccâr Camisi, Eyyûbzâde Camisi, Molla Ahmed Camisi, Müftü Camisi, Alaybey Camisi, Pişmaniye Camisi; Şehreküstü semtindeki Ağa Camisi'nin, Ramazan Efendi Camisi, Şeyh Efendi Camisi, Uzunbey Camisi, Emîr Camisi ve Tabakhane Camisi, Handâniye Camisi, Alâüddeyle Camisi ve İçkale Camisi gibi camilerin ön plana çıkması ve bunların birçoğunun XVI. yüzyıla ait olmasının şehrin sosyal yapısının gelişmesine önemli bir katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır.²⁹

Yine dönemin kayıtlarında şehrin dış yerleşim yeri olarak geçen Şehreküstü semtinin oldukça genişlemiş olduğu belirtilmekte ve orada

²⁵ Özdeğer, agm. C. 13, s. 466-499.

²⁶ Evliya Çelebi, *Seyahatname*, Çev. D. M. Çevik, (İstanbul: Üçdal Neşriyat, 2012) C. 9, s. 352-359.

²⁷ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

²⁸ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

²⁹ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

Antep bu haliyle XVI. yüzyılda Halep şehrinden sonra bölgenin en kalabalık şehri olarak karşımıza çıkmaktadır.²⁵

Şehrin sosyal durumunu ortaya koyan bir diğer unsur ise, şehirde bulunan cami, mescit, medrese ve zaviye gibi vakıf kurumuna dair bilgilerin verilmesi ve etrafında şekillenen mahalle ile sokaklara ilişkin detayların ön plana çıkmasıdır. Buna göre; XVI. yüzyılda Gaziantep şehrinde toplam 11 adet cami (Ali Neccâr, Hacı Mûsâ, Debbâğ, Câmi-i Atik, Tahtalı, Alâüddevle, Kale, Eyyûboğlu (Eyyûbzâde, ibn Eyyûb), Kadı Kemâleddin ve Şehreküstü), 2 adet medrese (Yahî Bey Medresesi, Medrese-i Cedide (Bânisi Muhyiddin İbn Şeyh Abdurrahman Erzincâni), 60 adet mescit ve 8 adet de zaviye olduğu görülmektedir²⁶.

Yine, XVII. yüzyılın ortalarında Antep'in 32 mahallesinde 8067 toprak ve kireç örtülü ev olduğu anlaşılmaktadır.²⁷ Bu rakama göre bir hesap yapıldığında, nüfusunun o dönemde yaklaşık 35.000-40.000 civarında olduğu varsayılmaktadır²⁸.

Yine bahse konu şehrın önemini bağlı bulunduğu bölgedeki 140 cami ve mescit içerisinde Arasta Meydanı'ndaki Boyacıoğlu Camisi ile Uzunçarşılık'taki Tahtalı Camisi'nin bölgenin büyük mâbedleri olduğunun tarihî kaynaklara kaydedilmesinden anlıyoruz. Özellikle Ali Neccâr Camisi, Eyyûbzâde Camisi, Molla Ahmed Camisi, Müftü Camisi, Alaybey Camisi, Pişmaniye Camisi; Şehreküstü semtindeki Ağa Camisi'nin, Ramazan Efendi Camisi, Şeyh Efendi Camisi, Uzunbey Camisi, Emîr Camisi ve Tabakhane Camisi, Handâniye Camisi, Alâüddevle Camisi ve İçkale Camisi gibi camilerin ön plana çıkması ve bunların birçoğunun XVI. yüzyıla ait olmasının şehrin sosyal yapısının gelişmesine önemli bir katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır.²⁹

Yine dönemin kayıtlarında şehrin dış yerleşim yeri olarak geçen Şehreküstü semtinin oldukça genişlemiş olduğu belirtilmekte ve orada

²⁵ Özdeğer, agm. C. 13, s. 466-499.

²⁶ Evliya Çelebi, *Seyahatname*, Cev. D. M. Çevik, (İstanbul: Üçdal Neşriyat, 2012) C. 9, s. 352-359.

²⁷ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

²⁸ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

²⁹ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

bulunan medrese, dârülhadis ve mektep gibi eğitim kurumlarına meşrut, karşısınd�다 3900 dükkânının ve 2 bedesteninin olduğu yazılır.³⁰

Yine bahse konu şehrın o dönemdeki ekonomik durumuna bakıldığı zaman, Antep'in Osmanlı dönemi ile yükselişe geçtiği görülmektedir. Bu dönemde Antep şehrinde pek çok ticarethanenin ve imalâthanenin açıldığı, oralarda imal edilen malların ise, civar il ve ülkelere sevk edildiği dönemin kayıtlarından anlaşılmaktadır.

Ticaretin ölçüsü olan pazar vergileri (Bâc-ı bâzâr)³¹ 100.000-136.000 akçelik bir kapasiteye sahipti. Kapana gelen mallardan alınan vergi hacmi ise 25.000-33.000 akçe arasındaydı. Vergi gelirlerini gösteren kayıtlara göre şehirde bedesten, kirişhâne, boyahane dükkânları, kassâr, debbâg dükkânları, başhâne, şem'hâne, kasap dükkânları gibi büyük işletmeler bulunuyordu. Şehrin vergi geliri miktarı 224.190 akçeden 448.416 akçeye yükselmişti. Bütün bu rakamlar şehrî ticâri önemini açık olarak ortaya koymaktadır.³² Dönemin tarihî kaynakları, şehrî XVIII. yüzyıldaki ticâri durumunun XIX. yüzyılda da bölgenin en önemli ticaret merkezlerinden biri olmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. Örneğin şehrî zengin ticâri durumunu ortaya koyan pamuklu dokuma tezgâh sayısının XIX. yüzyıl sonlarına doğru 3815'e ulaştığını aktarmaktadır. Bahse konu dokuma sektöründe 4000 kadar kadın istihdam ediliyor olmasını, hamam takımları, dösemelik dokumalar, kilim, halı, alaca gibi malzemelerin üretilmesine ve ihrac edilmesine imkân tanımaktaydı. Hatta o dönemde bahse konu şehirde bağıcılıkla ilgili yan sanayi kollarının bulunuyor olmasının, yağ ve sabun imali ticaretin gelişmesine olanak tanımاسının yanısıra, eskiden beri devam eden dericilikin de bölgenin merkezi konuma gelmesine yardımcı bir rol üstlendiği de görülmektedir.

Ancak XVI. yüzyılda olduğu gibi XIX. yüzyılda da Antep bölgesinin en önemli geçim vasıtاسının ziraat ve ziraatte de ön plana çıkanın üzüm

³⁰ Evliya Çelebi, age. C. 9, s. 352-359.

³¹ Bâc-ı bâzâr, pazarlarda alınıp-satılan hayvanlar ile mallardan alınan ticaret vergisidir. Bir başka ifade ile yalnız pazarlarda satılan eşyâdan, mikdârına göre mu'ayyen nisbetlerde alınan bir mu'âmele vergisidir. Halil İnalçık, *Süret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1987) s. 27.

³² Hüseyin Özdeğer, "Gaziantep", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1996) C.13, s. 448.

bağları olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra fistık ve zeytin üretimi de dikkat çekmektedir. Ne var ki en büyük üretimi alanını hububatın oluşturduğunu tarihî kaynaklara not edildiği görülmektedir.

Yine bahse konu şehrin ekonomik hayatına dair gelişmelerde ön çıkan bir diğer husus da, Antep'in işlek kervan yollarının kavşağında bulunmasıdır. Özellikle Maraş'tan Halep'e, Birecik'ten Akdeniz kıyılarına, Diyarbakır'dan İskenderun'a dek ulaşan yolların kesiştiği yerde bulunan Antep, bu sayede gelişerek XX. yüzyılın ilk senelerine doğru bölgenin Halep'ten sonra ikinci büyük şehri olmuştur.

III. VAKFIYELERİN ANALİZİ VE ELDE EDİLEN VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde de, Gaziantep Şeriye Sicilleri'nden taranarak bulunan vakfiyelerin farklı şematik analizlerine ve bu analizlerden elde edilen sonuçlara göre yapılan değerlendirmelere yer verilecektir.

III. I Vakfiyelerin Analizi

Master tezimize mevzu olan 25 vakfiye Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri içerisinde yer alan suretlerden oluşmaktadır. Söz konusu sicil defterleri; T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'nde bulunan Şeriye Sicilleri Fonu'ndaki "Gaziantep" koduyla tasnif edilen şeriye sicil dokümanlarından alınmıştır.

Master tezimizde geçen vakfiyeler, H. 948-1248 (M. 1541-1813) tarihleri arasını kapsamakta olup, 2, 81, 82, 85, 86, 90, 92, 93, 95, 98, 115, 116, 132, 133, 134, 137, 138, numaralı Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri'nde bulunmaktadır.

Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri'nden alınan vakfiyelerin adlarını, hicri ve miladi kuruluş tarihlerine göre sıralanmış şekilde aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmektedir.

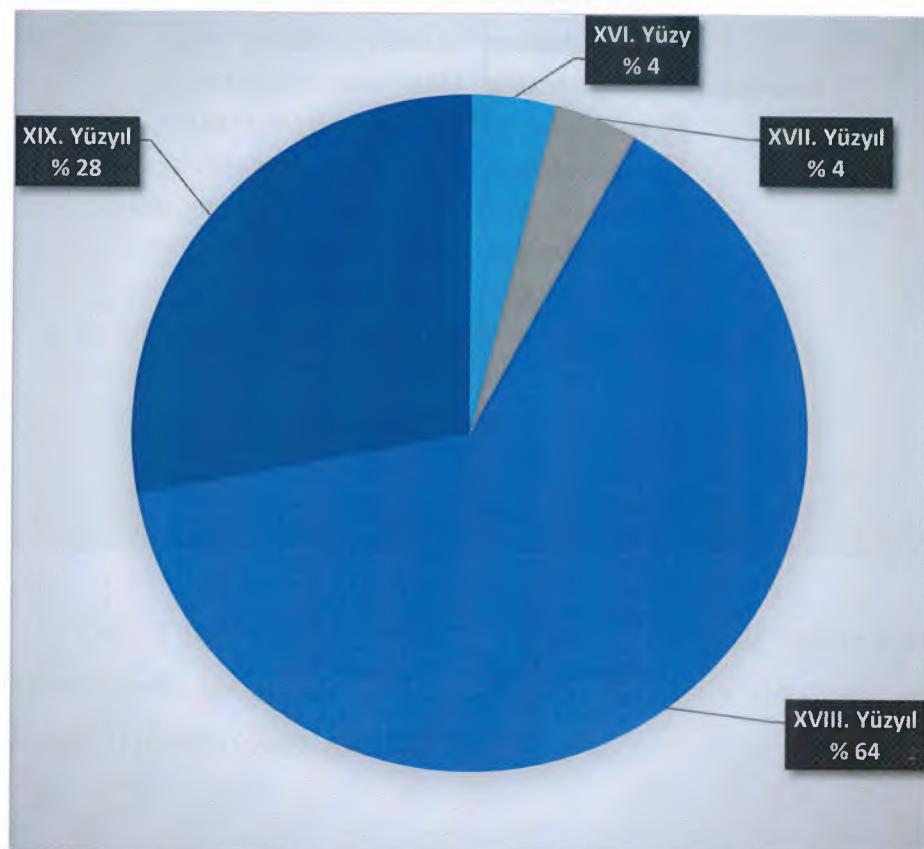
**Tablo 1: Gaziantep Şeriye Sicil Defterlerinden Alınan Vakfiyelerin
Adlarını ve Hicri-Miladi Tarihlerini Gösteren Tablo**

Sıra No	Vakfın Adı	Vakfın Tarihi Hicri	Vakfın Tarihi Miladî
1	Acemoğlu Mescidi Vakfı	948	1541
2	El-Hâc Ebubekir Bey ibn-i Ali Vakfı	1065	1655
3	Mehmed bin El-Hâc Osman Vakfı	1142	1730
4	Boyacı-zâde Vakfı	1146	1734
5	Safiyye Hâtun Vakfı	1146	1733
6	El-Hâc Ali Efendi Vakfı	1146	1734
7	Hüseyin Paşa Camisi Vakfı	1146	1734
8	El-Hâc İsmail Efendi bin El- Hâc Mehmed Salih Vakfı	1149	1737
9	Emine Hâtun Vakfı	1150	1737
10	Ayşe Hâce Vakfı	1151	1738
11	Molla Hanefî bin Hüseyin Vakfı	1151	1738
12	İbrâhim Ağa Vakfı	1152	1740
13	İbrâhim Ağa Vakfı	1153	1740
14	El-Hâc Dede Mehmed Ağa ibn- i Mehmed Vakfı	1171	1757
15	Hızır Ağa bin Abdullah Vakfı	1183	1770
16	Hâcî Ömer Vakfı	1184	1770
17	Kadı Hâcî Ahmed bin Yakub Vakfı	1198	1783
18	Şerefoğlu Hatice Hâtun Vakfı	1140	1728
19	Fatma Hâtun Vakfı	1220	1805
20	Hâcî Hatice Vakfı	1222	1808
21	Ümmü Gülsüm Hâtun Vakfı	1224	1810
22	Ayşe bint-i Ömer Vakfı	1225	1810
23	Tahtalı Camisi Vakfı	1226	1811
24	Fatma Hâtun Vakfı	1227	1812
25	Hâcî Nasır Camisi Vakfı	1228	1813

Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere 25 adet vakfiye içerisinde en erken tarihli vakfiye H. 948 (M. 1541) tarihli Acemoğlu Mescidi Vakfı olurken, en geç tarihli vakfiye ise H. 1224 (M. 1813) Hacı Nasır Camisi Vakfı'dır.

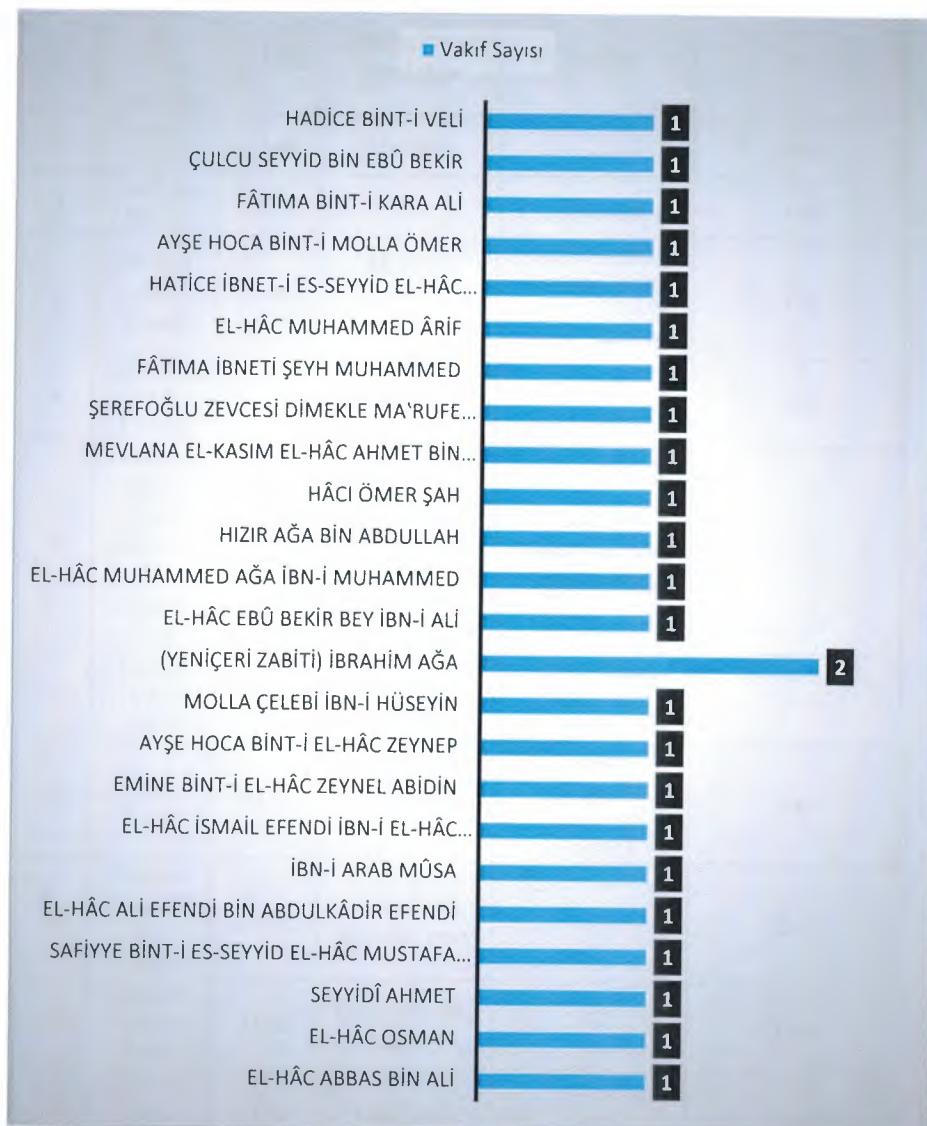
Yine ana Tablo 1'e göre, 25 adet vakfiye içerisinde miladi tarih itibariyle XVI. yüzyıl dönemi vakfiye sayısının 1 adet (Acemoğlu Mescidi Vakfı), XVII. yüzyıl dönemi vakfiye sayısının 1 adet (El-Hâc Ebubekir Bey ibn-i Ali Vakfı), XVIII. yüzyıl dönemi vakfiye sayısının 16 (Mehmed bin El-Hâc Osman Vakfı, Boyacı-zâde Vakfı, Safiyye Hâtun Vakfı, El-Hâc Ali Efendi Vakfı, Hüseyin Paşa Camisi Vakfı, El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih Vakfı, Emine Hâtun Vakfı, Ayşe Hâcce Vakfı, Molla Hanefî bin Hüseyin Vakfı, İbrâhim Ağa Vakfı, İbrâhim Ağa Vakfı, El-Hâc Dede Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Vakfı, Hızır Ağa bin Abdullah Vakfı, Hacı Ömer Vakfı, Kadı Hacı Ahmed bin Yakub Vakfı, Şerefoğlu Hatice Hâtun Vakfı) adet ve XIX. yüzyıl dönemi vakfiye sayısının da 7 adet (Fatma Hâtun Vakfı, Tahtalı Camisi Vakfı, Ümmü Gülsüm Hâtun Vakfı, Ayşe bint-i Ömer Vakfı, Fatma Hâtun Vakfı, Hacı Nasır Camisi Vakfı ve Hacı Hatice Vakfı) olduğu görülmektedir.

**Tablo 2: Gaziantep Şeriye Siciller’nde Geçen Vakfiyelerin Miladi Tarihleri Göz Önüne
Alınarak Yüzyıllara Göre Ayrılmış Şematik Tablo**

Yine tablo 1'e göre, 25 adet vakfiye içerisinde XVIII. yüzyıla ait 16 vakfiye olup % 64'e denk gelmekte iken, XIX. yüzyıla ait vakfiye adedi toplamın % 28'ini, XVI. ve XVII. yüzyıllara ait 1'er adet vakfiye ise toplamın % 8'i oluşturmaktadır.

Tablo 3: Gaziantep Şeriye Siciller’nde Birden Fazla Vakfiye Kuranları Gösteren Şematik Tablo

Tablo 3'den anlaşılabileceği üzere 25 adet vakfiye içerisinde vakfiye yapan kişiler arasında birden fazla vakfiye yapan kişi sayısının 1 adet (İbrahim Ağa Vakfı (H. 1152-1153) olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Çeşitlerini Gösteren Tablo

Sıra No	Vakfin Adı	Vakfin Tarihi Hicri	Vakfedilen Mal Adları		Her İki Cinsten Vakfedilen Mallar
			Musakkafât ³³	Müstagallât ³⁴	
1	Acemoğlu Mescidi	948	Dükkan	...	Yok
2	Mehmed bin El-Hâc Osman	1142	Dükkanlar ve Sanduklar	Bostân	Var
3	Boyacı-zâde	1146	Medrese	...	Yok
4	Safiyye Hâtun	1146	...	Bostân	Yok
5	El-Hâc Ali Efendi	1146	Muhtelif Kitaplar-ev eşyası	150 muşara Bostân-Tarla-Ağaçlar (ceviz, incir, zeytin)	Var
6	Hüseyin Paşa Camisi	1146	Beyt	...	Yok
7	El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih	1149	Dükkan, Ev Eşyası	Bağ, 50 Müşara bostân, ağaç (ceviz)	Var
8	Emine Hâtun Vakfı	1150	Helvacı Dükkanı	Ağaç (incir, dut) 1 kît'a bostân	Var
9	Ayşe Hâce	1151	Kalayıcı Dükkanı	Bahçe (Meyveli-Meyvesiz ağaçlar)	Var
10	Molla Hanefî bin Hüseyin	1151	Mutfak, su kuyusu, beyt	...	Yok
11	İbrâhim Ağa Vakfı	1152	Beyt, mutfak, kiler	...	Yok
12	İbrâhim Ağa Vakfı	1153	Oda, ahır	...	Yok

³³ Ömer Hilmi Efendi, age. (Lefkoşa, Rüstem Kitapevi, 2003) s. 26-27. Bahse konu kitapta “Musakkafat” kelimesi şöyle açıklanmaktadır: “Gelir getiren, üstü tavanla örtülülmüş binaya verilen isimdir”.

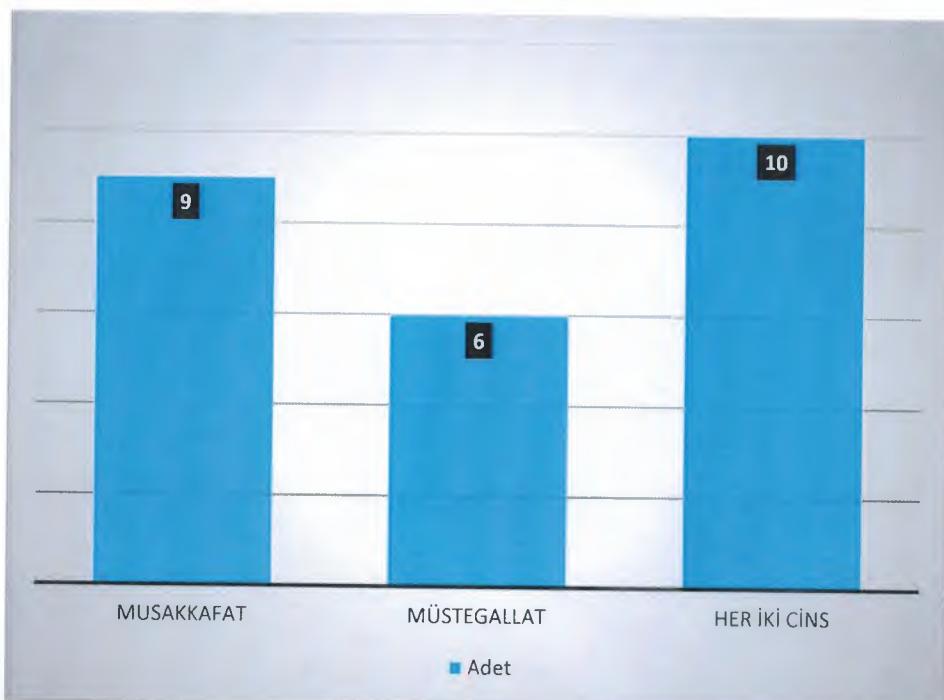
³⁴ Ömer Hilmi Efendi, age. s. 26-27. Bahse konu kitapta “Müstagallat” kelimesi şöyle açıklanmaktadır: “Hayır kurumlarını idare etmek için üstü örtülü ‘damlı’ veya ‘damsız’ olarak vakfedilmiş mal”.

13	El-Hâcc Ebubekir Bey ibn-i Ali	1065	Değirmen	2 Kıt'a Bostân	Var
14	El-Hâcc Dede Mehmed Ağa ibn-i Mehmed	1171	Dükkan	...	Yok
15	Hızır Ağa bin Abdullah	1183	Beyt, Su kuyusu, Mutfak	...	Yok
16	Hacı Ömer Vakfı	1184	Beyt	Meyveli ve Meyvesiz Ağaçlar, 1 Kıt'a Bostân	Var
17	Kadı Hacı Ahmed bin Yakub	1198	Beyt	Su	Var
18	Şerefoglu Hatice Hâtun	1140	...	11,5 Muşara Bostân	Yok
19	Fatma Hâtun	1220	...	Bahçe	Yok
20	Tahtalı Camisi	1226	Dükkan, Ekmekçi Dükkanı, Kahvehane	2 kıt'a, 500 Muşara Bostân	Var
21	Ümmü Gülsüm Hâtun	1224	Eskici Dükkanı	40 Müşag Bostân	Var
22	Ayşe bint-i Ömer	1225	...	200 Müşag Bostân	Yok
23	Fatma Hâtun Vakfı	1227	...	Bahçe	Yok
24	Hacı Nasır Camisi Vakfı	1228	Çulcu Dükkanı	...	Yok
25	Hacı Hatice	1222	...	Bahçe	Yok

Tablo 5: Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilmiş Mal Çeşitlerinin Adedini Gösteren Şematik Tablo

Tablo 6: Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilen Malların Cinslerini Gösteren Şematik Tablo

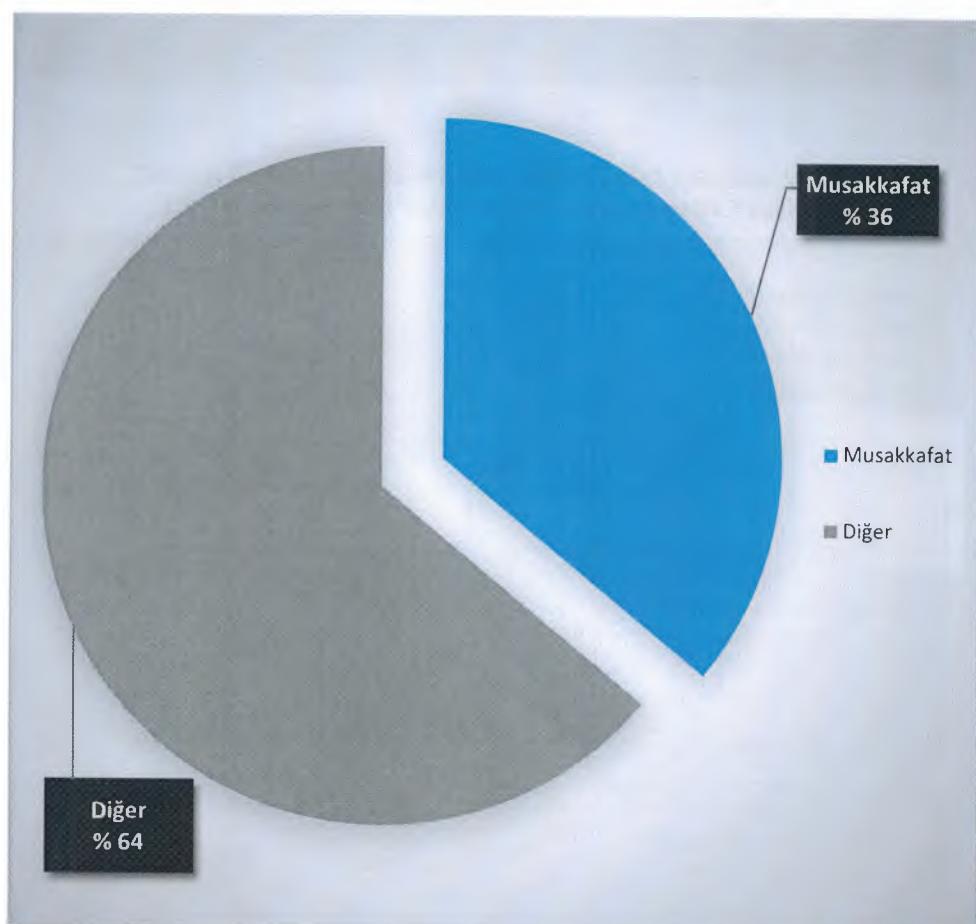

Tablo 6'den de anlaşılacağı üzere; 25 adet vakfiye içerisinde vakfedilen mal cinsi sadece musakkafat olan vakfiye 9 adet (Acemoğlu Mescidi, Boyacızâde, Hüseyin Paşa Camisi, Molla Hanefî bin Hüseyin, İbrâhim Ağa Vakfı 1152-1153, El-Hâcc Dede Mehmed Ağa ibn-i Mehmed, Hızır Ağa bin Abdullah, Hacı Nasır Camisi Vakfı) vakfedilen mal cinsi sadece müstegallât olan vakfiye 6 adet (Safiyîye Hâtûn,

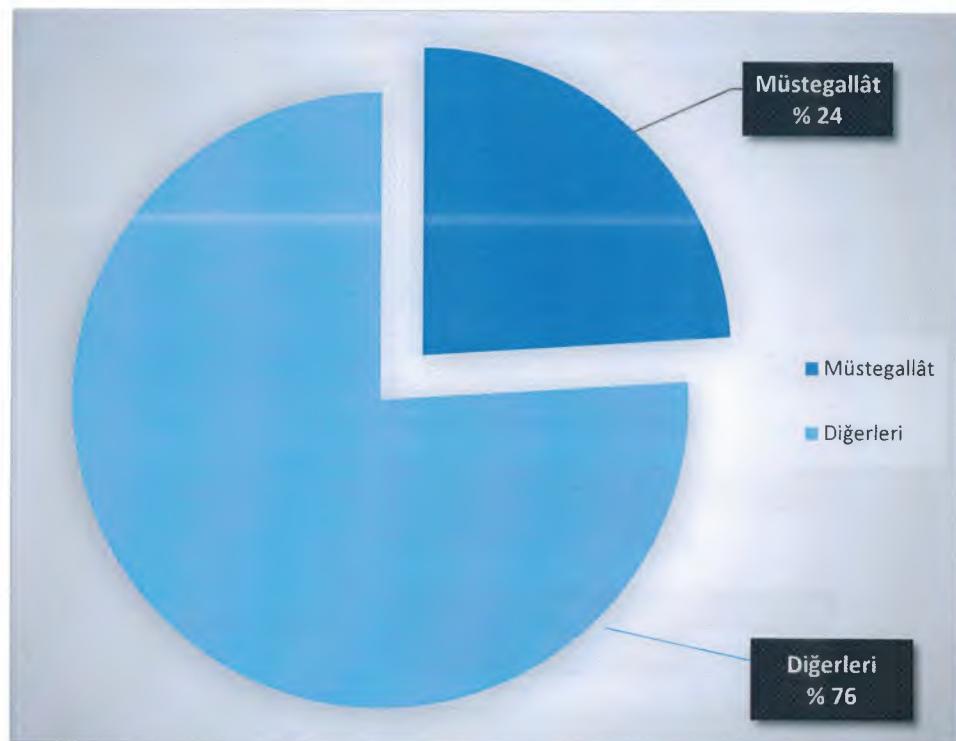
Şerefoğlu Hatice Hâtun, Fatma Hâtun, Ayşe bint-i Ömer, Fatma Hâtun, Hâcî Hatice) ve vakfedilen malın hem musakkafât hem de müstgallât cinsinden olan vakfiyelerin 10 adet (Mehmed bin El-Hâc Osman, El-Hâc Ali Efendi, El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih, Emine Hâtun Vakfı, Ayşe Hâce, El-Hâcc Ebubekir Bey ibn-i Ali, Hâcî Ömer Vakfı, Kadı Hâcî Ahmed bin Yakub, Tahtalı Camisi, Ümmü Gülsüm Hâtun) olduğu görülmektedir.

Yine Tablo 6'e göre, 25 adet vakfiye içerisinde vakfedilen mal cinsi sadece musakkafat olan vakfiye 9 adet olup toplamın % 36'sına, vakfedilen mal cinsi sadece müstegallât olan vakfiyenin 6 adet toplamın % 24'üne ve vakfedilen mal cinsinin hem usakkafat hem de müstagallatlı olan vakfiye sayısı 10 adetle % 40'ına denk geldiği görülmektedir.

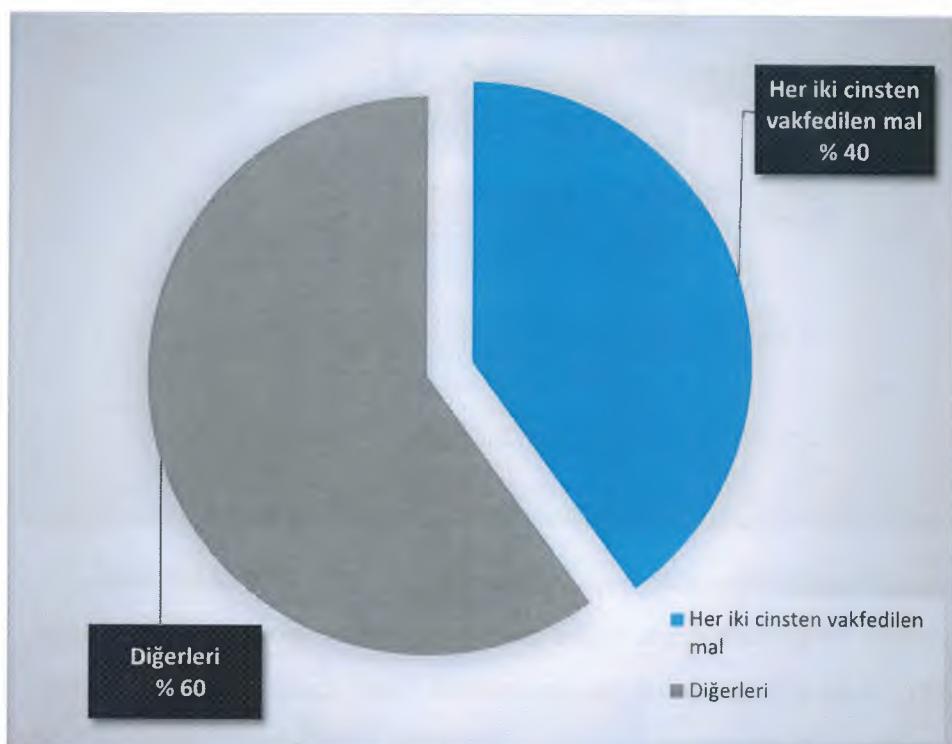
Tablo 7: Gaziantep Sicilleri'ndeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müsakkafat Olan Vakfiyeleri Gösteren Şematik Tablo

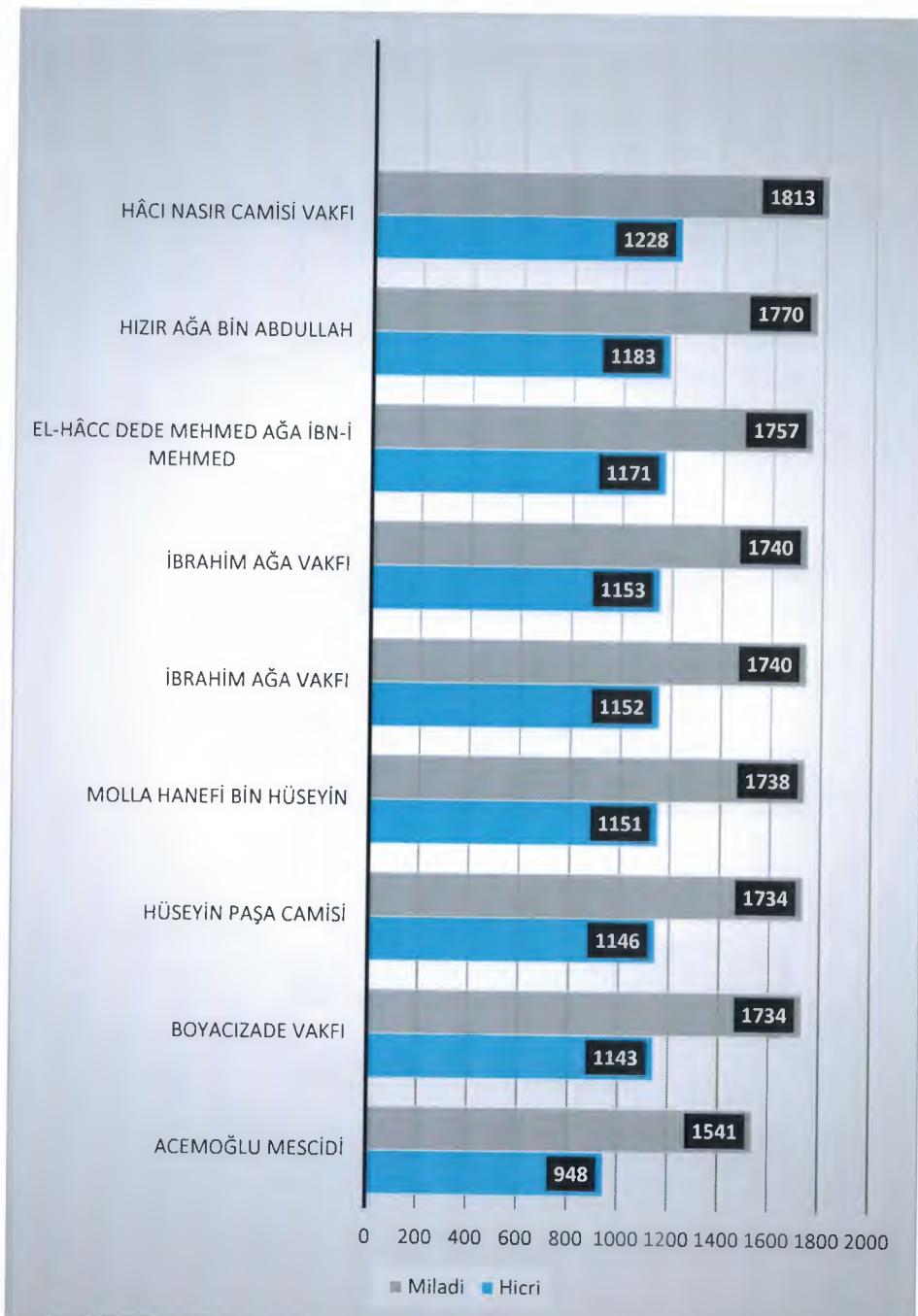
**Tablo 8: Gaziantep Sicilleri’ndeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Cinsi
Sadece Müstegallât Olan Vakfiyeleri Gösteren Şematik Tablo**

**Tablo 9: Gaziantep Sicilleri’ndeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal
Her İki Cinsten Olan Vakfiyeleri Gösteren Şematik Tablo**

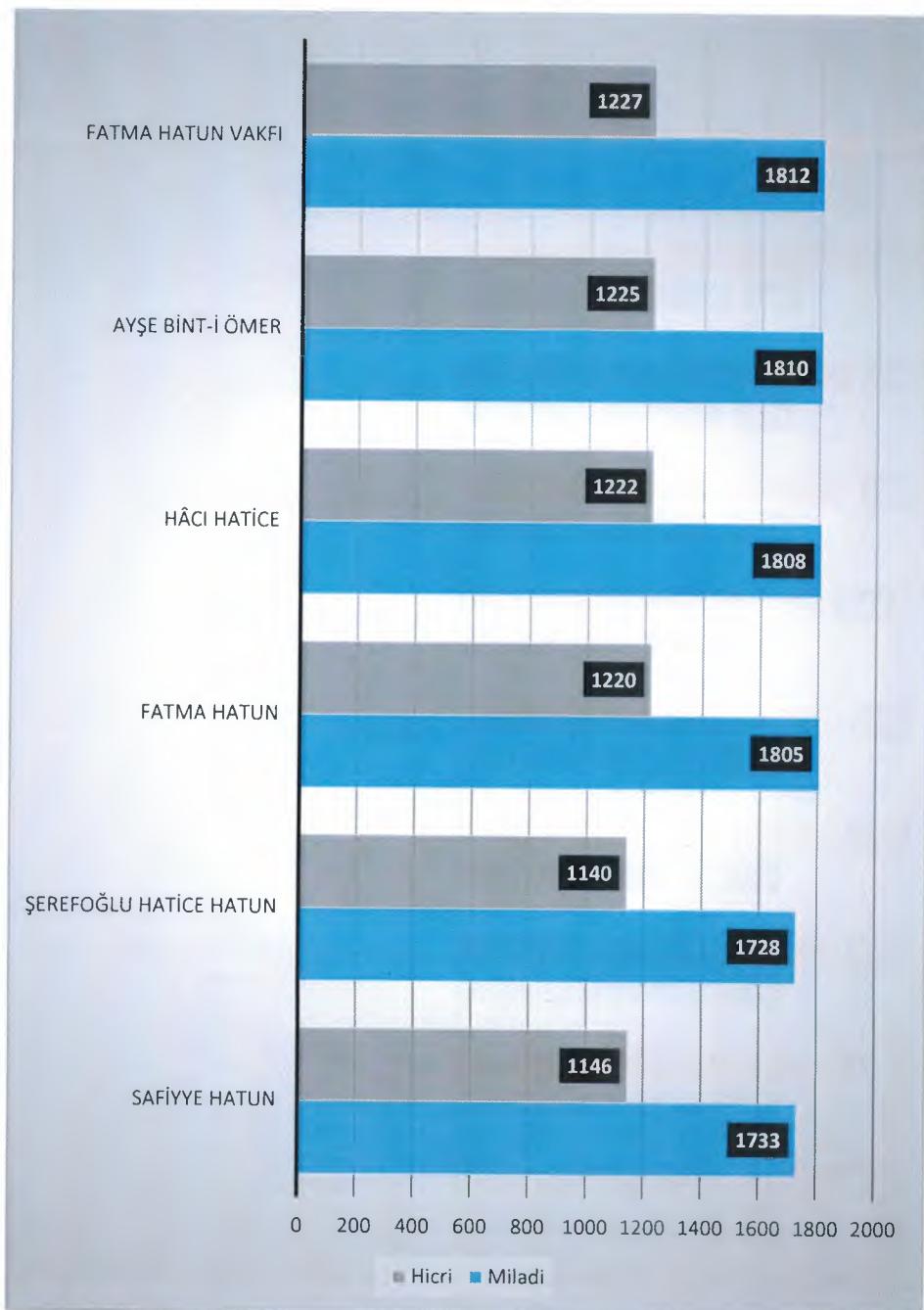

Tablo 10: Gaziantep Sicilleri’ndeki Vakfiyelerde Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müsakkafat Olan Vakıfların Hicrî-Miladi Tarihlerini Gösteren Şematik Tablo

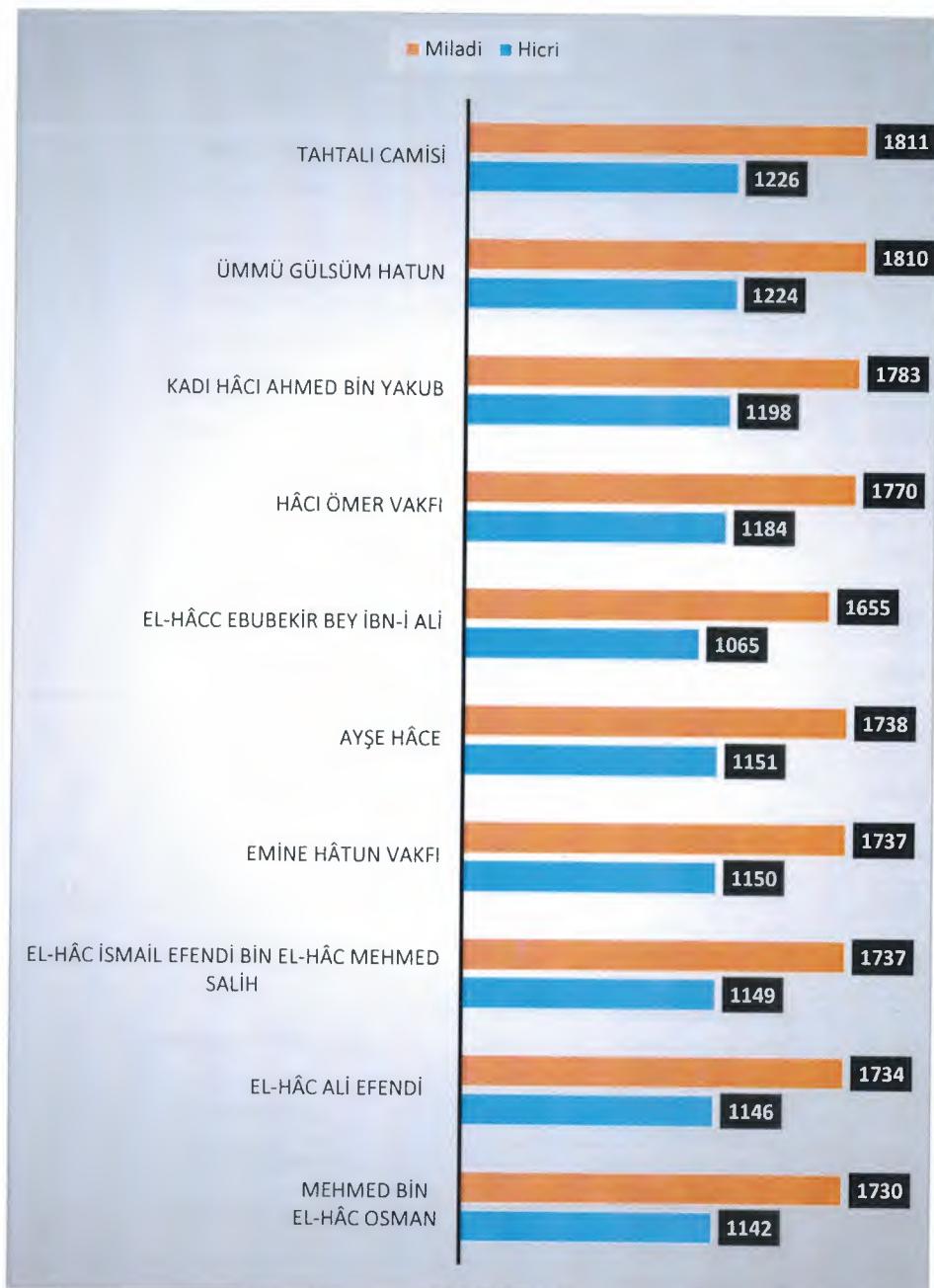
Yine Tablo 6'ya göre, 25 adet vakfiye içerisinde vakfedilen mal cinsi sadece müsakkafat olan vakfiyelerden en erken tarihli vakfiye H. 948 (M. 1541) Acemoğlu Mescidi Vakfı olurken, en geç tarihli vakfiye ise H. 1224 (M. 1813) Hâcî Nasır Camisi Vakfı'dır.

Tablo 11: Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilen Mal Cinsi Sadece Müstegallât Olan Vakıfların Hicrî-Miladi Tarihlerini Gösteren Şematik Tablo

Yine Tablo 6'ya göre, 25 adet vakfiye içerisinde vakfedilen mal cinsi sadece müstegallât olan vakfiyelerden en erken tarihli vakfiye H. 1140 (M. 1728) Şerefoğlu Hatice Hâtun Vakfı olurken, en geç tarihli vakfiye H. 1227 (M. 1812) tarihli Fatma Hâtun Vakfı'dır.

**Tablo 12: Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfedilen Mal
Her İki Cinsten Olan Vakfiyelerin Hicri-Miladi Tarihlerini
Gösteren Şematik Tablo**

Yine Tablo 6'ya göre, 25 adet vakfiye içerisinde vakfedilen mal her iki cinsten olan vakfiyelerden en erken tarihli vakfiye 1065 H. (M. 1655) El-Hâc Ebubekir Bey ibn-i Ali Vakfı iken, en geç tarihli vakfiye H. 1226 (M. 1811) Tahtalı Camisi Vakfı'dır.

Tablo 13: Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerde Geçen Vakfededen Kişilerin Adlarını ve Cinsiyetlerini Gösteren Tablo

Sıra No	Vakfin Adı	Vakfin Tarihi (Hicrî)	Vâkifin Adı	Cinsiyeti
1	Acemoğlu Mescidi	948	El-Hâc Abbas bin Ali	Erkek
2	Mehmed bin El-Hâc Osman	1142	El-Hâc Osman	Erkek
3	Boyacı-zâde	1146	Seyyidî Ahmet	Erkek
4	Safiyye Hâtun	1146	Safiyye Bint-i Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Nâm Hâtun	Kadın
5	El-Hâc Ali Efendi	1146	El-Hâc Ali Efendi Bin Abdulkâdir Efendi	Erkek
6	Hüseyin Paşa Camisi	1146	İbn-i Arab Mûsa	Erkek
7	El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih	1149	El-Hâc İsmail Efendi İbn-İ El-Hâc Mehmed Salih	Erkek
8	Emine Hâtun Vakfı	1150	Emine Bint-i El-Hâc Zeynel Abidin	Kadın
9	Ayşe Hâce	1151	Ayşe Hoca Bint-i El-Hâc Zeynep	Kadın
10	Molla Hanefi bin Hüseyin	1151	Molla Çelebi İbn-i Hüseyin	Erkek
11	İbrâhim Ağa Vakfı	1152	(Yeniçeri Zabıti) İbrâhim Ağa	Erkek
12	İbrâhim Ağa Vakfı	1153	(Yeniçeri Zabıti) İbrâhim Ağa	Erkek
13	El-Hâcc Ebubekir Bey ibn-i Ali	1065	El-Hâc Ebû Bekir Bey İbn-i Ali	Erkek
14	El-Hâcc Dede Mehmed Ağa ibn-i Mehmed	1171	El-Hâc Mehmed Ağa İbn-i Mehmed	Erkek
15	Hızır Ağa bin Abdullah	1183	Hızır Ağa bin Abdullah	Erkek
16	Hâcî Ömer Vakfı	1184	Hâcî Ömer Şah	Erkek
17	Kadı Hâcî Ahmed bin Yakub	1198	Mevlânâ El-Kâsim El-Hâc Ahmet Bin Yakub	Erkek
18	Şerefoğlu Hatice Hâtun	1140	Şerefoğlu Zevcesi dimekle Ma'rufe Hadice Hâtun	Kadın
19	Fatma Hâtun	1220	Fâtıma İbneti Şeyh Mehmed	Kadın
20	Tahtalı Camisi	1226	El-hâc Mehmed Ârif	Erkek
21	Ümmü Gülsüm Hâtun	1224	Hatice İbnet-i Es-Seyyid El-Hâc Muhyeddin Ağa	Kadın
22	Ayşe bint-i Ömer	1225	Ayşe Hoca Bint-i Molla Ömer	Kadın
23	Fatma Hâtun Vakfı	1227	Fâtıma Bint-i Kara Ali	Kadın
24	Hâcî Nasır Camisi Vakfı	1228	Çulcu Seyyid Bin Ebû Bekir	Erkek
25	Hâcî Hatice	1222	Hadice Bint-i Veli	Kadın

Tablo 14: Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri’ndeki Vakfeden Kişilerin Cinsiyet Dağılımını Gösteren Şematik Tablo

Tablo 13'den de anlaşılacağı üzere; 25 adet vakfiye içerisinde kadın vakfeden kişi sayısı 9 adet (Safiyye Bint-i Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Nâm Hâtun, Emine Bint-i El-Hâc Zeynel Abidin, Ayşe Hoca Bint-i El-Hâc Zeynep, Şerefoğlu Zevcesi dimekle Ma'rufe Hadice Hâtun, Fâtıma İbneti Şeyh Mehmed, Hatice İbnet-i Es-Seyyid El-Hâc Muhyeddin Ağa, Ayşe Hoca Bint-i Molla Ömer, Fâtıma Bint-i Kara Ali, Hadice Bint-i Veli) iken, erkek vakfeden kişi sayısının ise 16 (El-Hâc Abbas bin Ali, El-Hâc Osman, Seyyidî Ahmet, El-Hâc Ali Efendi Bin Abdulkâdir Efendi, İbn-i Arab Mûsa, El-Hâc İsmail Efendi İbn-İ El-Hâc Mehmed Salih, Molla Çelebi İbn-i Hüseyin, İbrâhim Ağa, İbrâhim Ağa, El-Hâc Ebû Bekir Bey İbn-i Ali, El-Hâc Mehmed Ağa İbn-i Mehmed, Hızır Ağa bin Abdullah, Hâci Ömer Şah, Mevlânâ El-Kâsim El-Hâc Ahmet Bin Yakub, El-hâc Mehmed Ârif, Çulcu Seyyid Bin Ebû Bekir) olduğu görülmektedir.

Yine Tablo 13'e göre, 25 adet vakfiye içerisindeki 9 adet kadın vakfedenler arasında yapılmış olan en erken tarihli vakfiye H. 1146 (M. 1733) Safiyye Hâtun Vakfı'dır.

Yine Tablo 13'e göre, 25 adet vakfiye içerisinde 9 adet kadın vakfedenler arasında yapılmış olan en geç tarihli vakfiye h. 1225 (M. 1810) Ayşe Bint-i Ömer Vakfı'dır.

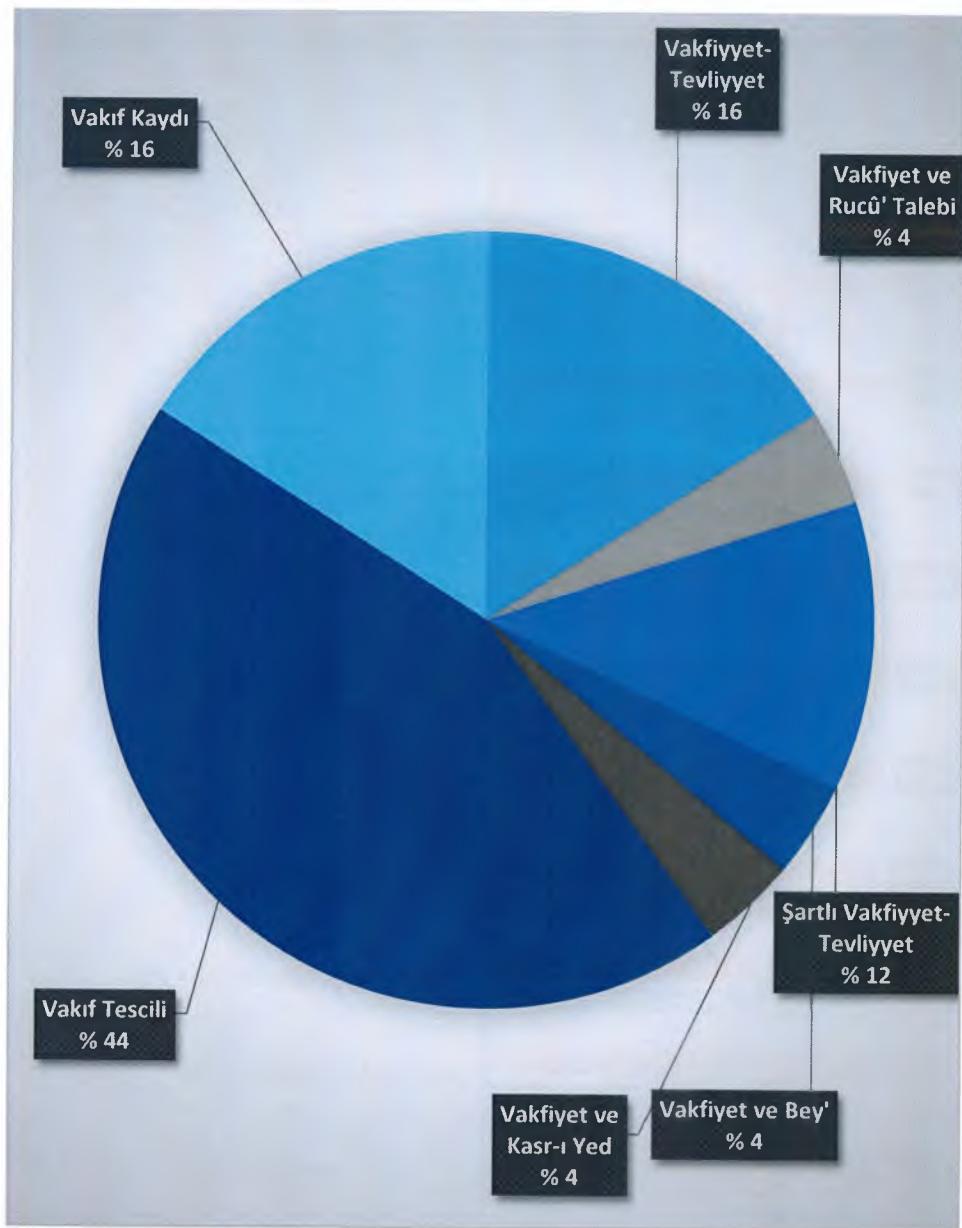
Yine Tablo 13'e göre, 25 adet vakfiye içerisinde 16 adet erkek vakfedenler arasında yapılmış olan en erken tarihli vakfiye H. 948 (M. 1541) Acemoğlu Mescidi Vakfı'dır.

Yine Tablo 13'e göre, 25 adet vakfiye içerisinde 16 adet erkek vakfedenler arasında yapılmış olan en geç tarihli vakfiye H. 1228 (M. 1813) Hacı Nasır Camisi Vakfı'dır.

Tablo 15: Gaziantep Şeriye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerinde Bulunan Konuları Gösteren Tablo

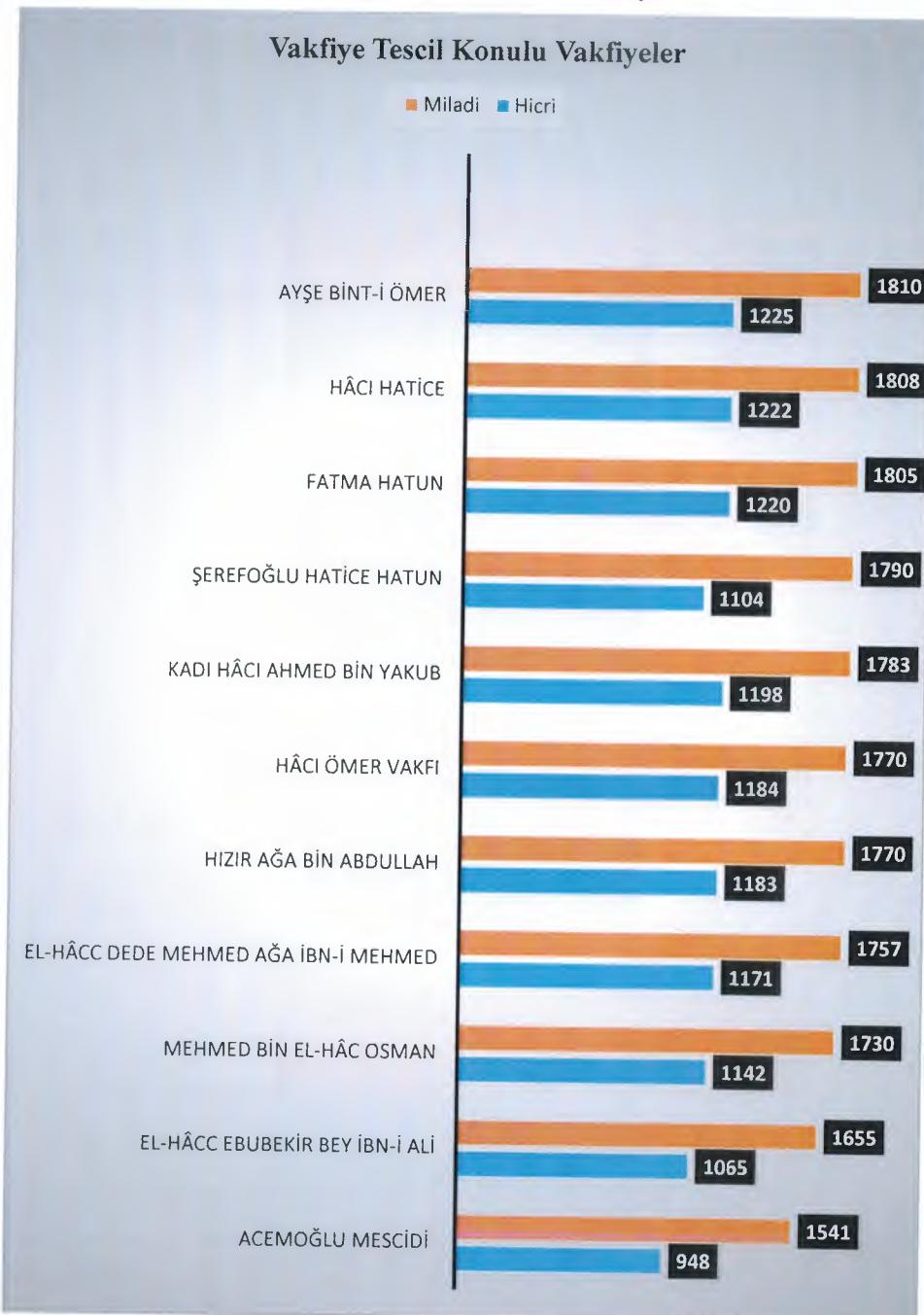
Sıra No	Vakfin Adı	Vakfin Tarihi Hierî	Vakfiye Konuları
1	Acemoğlu Mescidi	948	Vakfiye Tescil
2	Mehmed bin El-Hâc Osman	1142	Vakfiye Tescil
3	Boyacı-zâde	1146	Vakfiyyet-Tevliyyet
4	Safiyîye Hâtun	1146	Vakfiyyet-Tevliyyet
5	El-Hâc Ali Efendi	1146	Vakfiyyet-Tevliyyet
6	Hüseyin Paşa Camisi	1146	Vakfiyyet-Tevliyyet
7	El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih Vakfı	1149	Şartlı Vakfiyyet-Tevliyyet
8	Emine Hâtun Vakfı	1150	Şartlı Vakf ve Tevliyyet
9	Ayşe Hâce	1151	Şartlı Vakfiyyet-Tevliyyet
10	Molla Hanefî bin Hüseyin	1151	Vakfiyet ve Rucû' Talebi
11	İbrâhim Ağa Vakfı	1152	Vakfiyet ve Bey'
12	İbrâhim Ağa Vakfı	1153	Vakfiyet ve Kasr-ı Yed
13	El-Hâcc Ebubekir Bey ibn-i Ali	1065	Tescil
14	El-Hâcc Dede Mehmed Ağa	1171	Tescil
15	Hızır Ağa bin Abdullah	1183	Vakîf Tescili
16	Hacı Ömer Vakfı	1184	Vakîf Tescili
17	Kadı Hacı Ahmed bin Yakub	1198	Vakîf Tescili
18	Şerefoğlu Hatice Hâtun	1140	Vakîf Tescili
19	Fatma Hâtun	1220	Vakîf Tescili
20	Tahtalı Camisi	1226	Vakîf Kaydı
21	Ümmü Gülsüm Hâtun	1224	Vakîf Kaydı
22	Ayşe bint-i Ömer	1225	Vakîf Tescili
23	Fatma Hâtun Vakfı	1227	Vakîf Kaydı
24	Hacı Nasır Camisi	1228	Vakîf Kaydı
25	Hacı Hatice	1222	Vakîf Tescili

Tablo 16: Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri'ndeki Vakfiyelerde Bulunan Konuları Gösteren Şematik Tablo

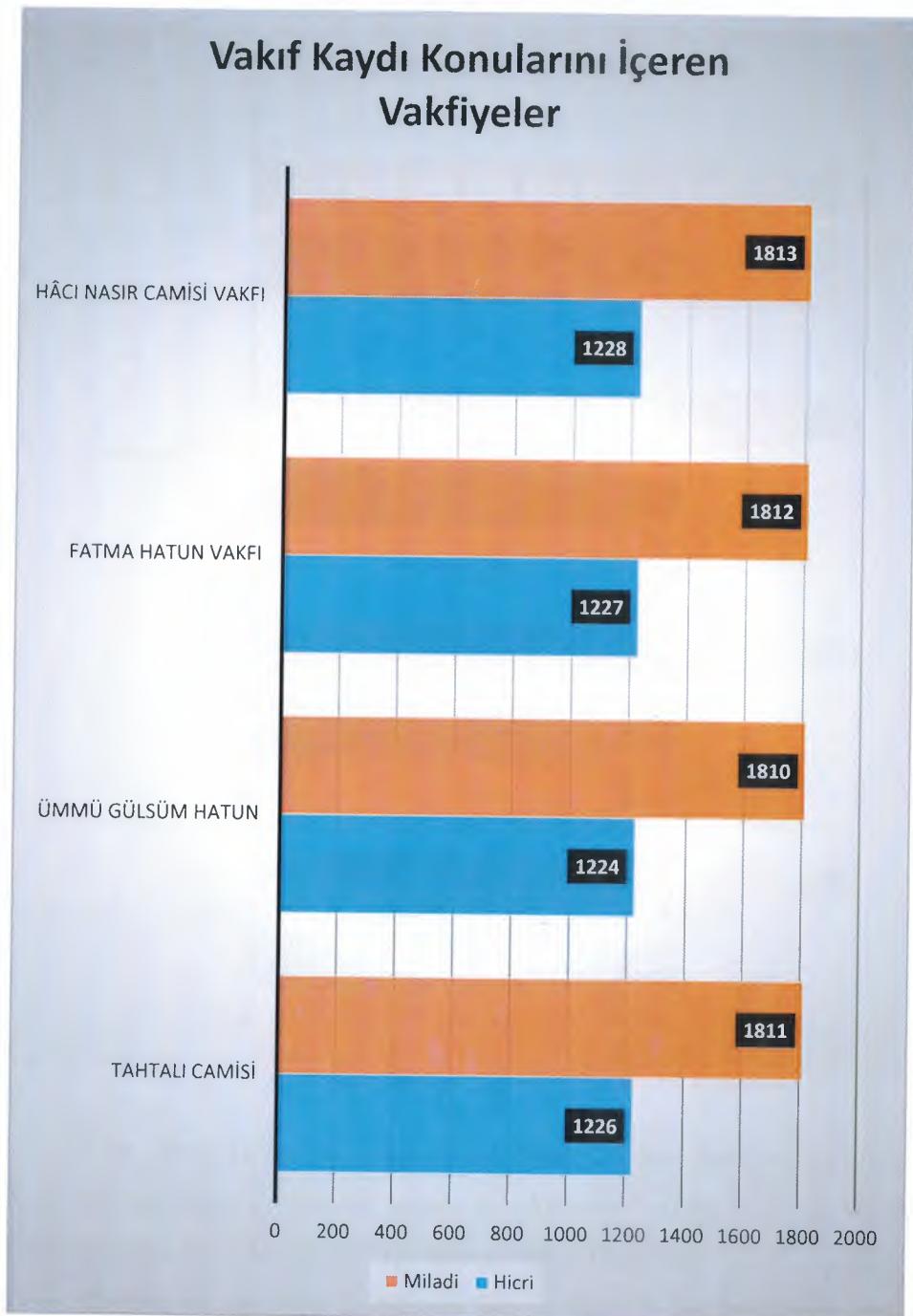
Tablo 15'den de anlaşılacağı üzere; 25 adet vakfiye içerisinde tescil konusunu içeren vakfiye sayısı 11 adet olup toplamın % 44'ünü, vakfiye kayıt konusunu içeren vakfiye sayısı 4 adetle % 16'sını, vakfiyet-tevliyyet konularını içeren vakfiye sayısı 4 adetle % 16'sını, şartlı vakfiyyet-tevliyyet konularını içeren vakfiye sayısı 3 adetle toplamın % 12'sini ve vakfiyyet-kasr-i yed, vakfiyyet-rucû' talebi ve vakfiyyet-bey' konularına ait vakfiyeden de 1'er adetle toplamın % 12'sini oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 17: Gaziantep Şeriye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfiye Tescil/Kayıt Konulu Vakfiyeler

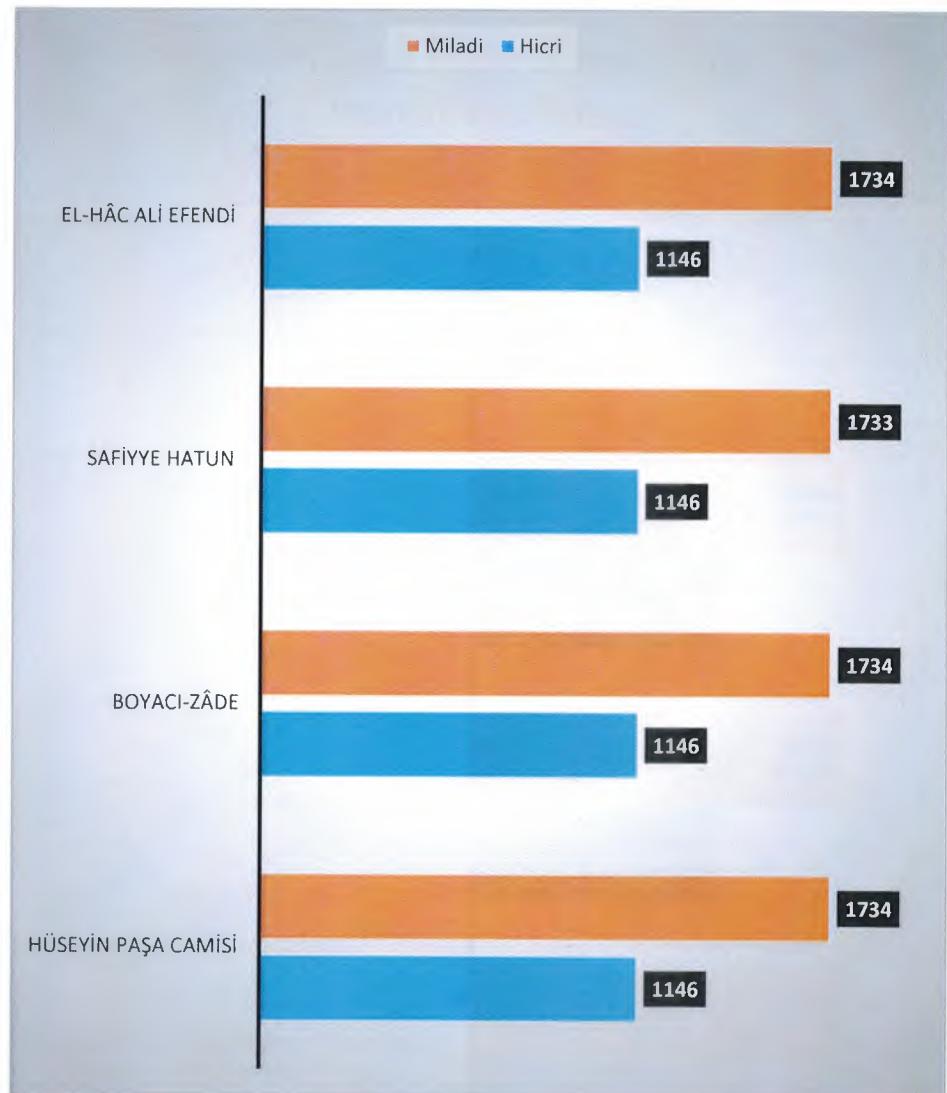
Yine Tablo 15'den de anlaşılacağı üzere 25 adet vakfiye içerisinde vakfiye tescil konusunu içeren 11 vakfiyeden en erken tarihli vakfiye; H. 1541 (M. 948) Acemoğlu Mescidi Vakfı iken, en geç tarihli vakfiye; H. 1225 (M. 1810) Ayşe Bint-i Ömer Vakfı'dır.

Tablo 18: Gaziantep Şeriye Sicil Defterlerindeki Vakfiyelerde Bulunan Vakıf Kaydı Konulu Vakfiyeler

Yine Tablo 15'den de anlaşılacağı üzere 25 adet vakfiye içerisinde vakıf kaydı konusunu içeren 4 vakfiyeden en erken tarihli vakfiye; H. 1224 (M. 1810) Ümmü Gülsüm Hâtun vakfi iken, en geç tarihli vakfiye; H. 1228 (M. 1813) Hacı Nâsır Camisi Vakfi'dır.

Tablo 19: Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri’ndeki Vakfiyelerde Bulunan Vakfiyyet ve Tevliyyet Konulu Vakfiyeler

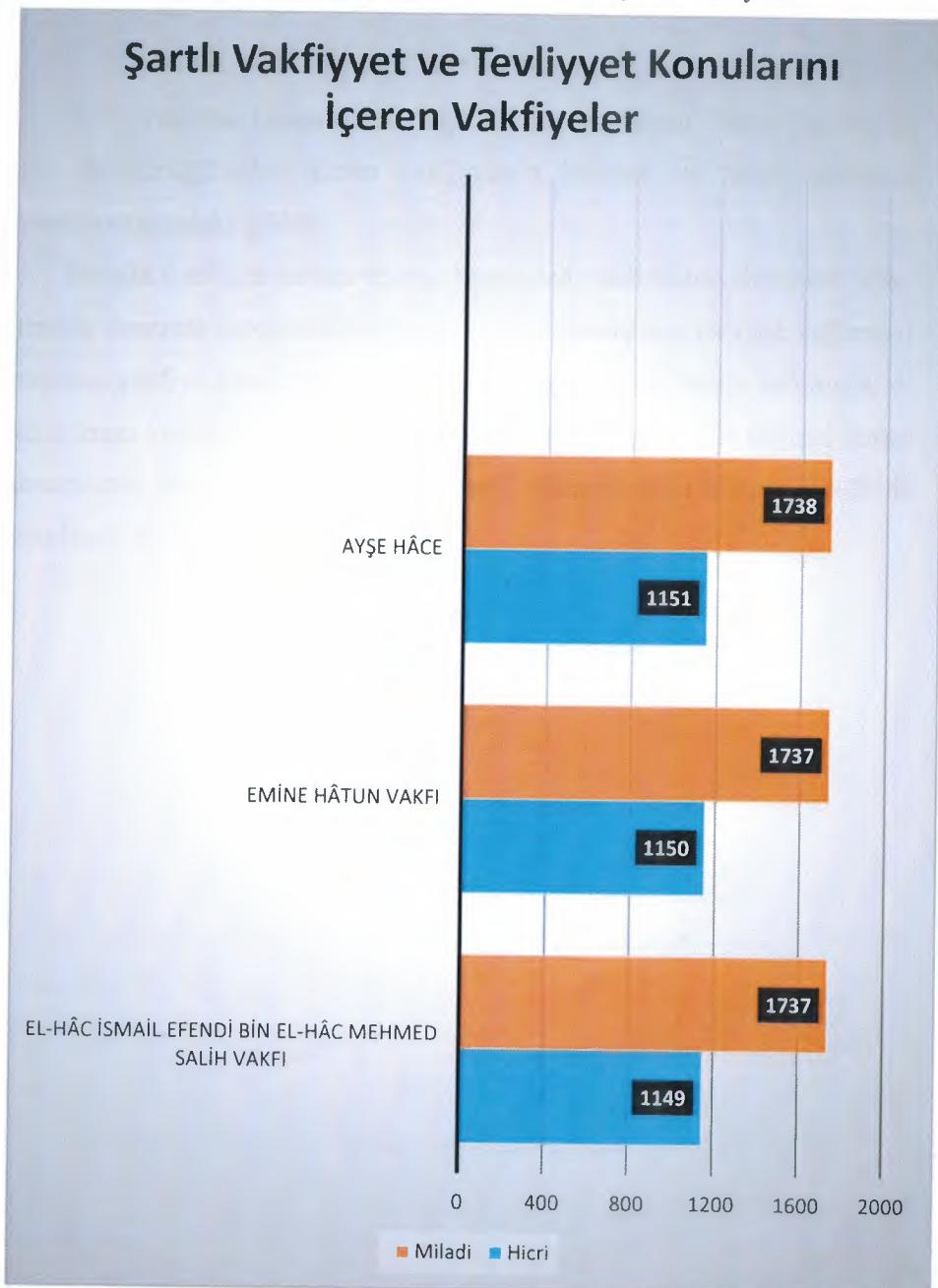

Yine Tablo 15’den de anlaşılacağı üzere; 25 adet vakfiye içerisinde Vakfiyyet-tevliyyet konularını içeren 4 vakfiyeden miladi yıl³⁵ en erken tarihli vakfiye H. 1146 (M. 1733) Safiyye Hâtun Vakfi’dır.

Vakfiye ve tevliyyet konularını içeren diğer 3 vakfiye (Boyacı-zade, Hüseyin Paşa Camisi, El-Hâc Ali Efendi Vakfi H. 1144 M. 1734) Hicri ve miladi olmak üzere aynı yıllara aittir.

³⁵ Safiyye Hatun Vakfi; hicri olarak *Boyacı-zade*, *Hüseyin Paşa Camisi*, *El-Hâc Ali Efendi Vakfları* ile aynı yılda (1146) vakfedilmesine rağmen vakfedildiği ay hicri olarak Muharrem ayına denk geldiği için Miladi yıl olarak karşılığı 1733 yılına tekabül etmektedir.

**Tablo 20: Gaziantep Şeriye Sicil Defterleri’ndeki Vakfiyelerde Bulunan
Şartlı Vakfiyyet ve Tevliyyet Konularını içeren Vakfiyeler**

Yine Tablo 15’den de anlaşılacağı üzere 25 adet vakfiye içerisinde şartlı-vakfiyyet ile tevliyyet konularını içeren 3 adet vakfiyeden en erken tarihli olan; H. 1149 (M. 1737) El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih Vakfı iken, en geç tarihli vakfiye ise H. 1151 (M. 1738) tarihli Ayşe Hâce Vakfı’dır.

IV. Gaziantep Sicillerindeki Vakfiyelerin Künyesi ve Transkripsiyonu

T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'nden alınan vakfiyelerin künyesi ve transkripsyonlu durumları aşağıdaki gibidir.

Burada özellikle master tezime konu olan vakfiyelerin dijitaleri konu üzerinde araştırma yapacaklar ve/veya akademisyenler için kolaylık sağlama açısından vakfiye transkripsyonlarından sonra verilmesi tercih edilmiştir. Bahse konu vakfiyelerin transkripsyonlara verilen numara ile orijinal defter numarasının karıştırılmaması için gerekli düzenlemeler dipnot 28-29'da detaylandırılmıştır.

IV. I Acemoğlu Mescidi Vakfı Künyesi

Defter No	: 02 ³⁶
Poz No	: 0003 ³⁷
Vakıf No	: 1-3 ³⁸
Vakfin Adı	: Acemoğlu Mescidi Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakfiye Tescil
Vakfedilen Mal	: İki mülk Culha ve dükkân
Vakf Edilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakıf Tarihi	: H. 948 (M. 1541)
Vâkıfin Adı	: El-Hâc Abbas bin Ali
Mütevellî	: Mütevellî kaydı yoktur.

(...)

Kissa

1. Vech-i tahrîr-i sicil budur ki, nefsi Ayıntab'dan El-Hâc Abbas bin Ali meclisi-i
2. şer'i şerîf kılıb ikrâr ve i'tirâf idüb dedi ki Körtenci
3. Mahallesi'nde vâki' iki mülk culha³⁹ dükkânım ki hadd-i kablisi Yahya önü ve şarkan
4. tarîk-i mâlik şimâlen kezâlik tarîk-i âmm ve garben bidâri mevlâ Yahyâ bu hudûd-i
5. erbaa ile mahdûd olan iki dükkânımı mahalle-i mezbûrede vâki' olân

³⁶ Bu defterler T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'nde bulunan Gaziantep Şer'iye Sicilleri adlı katalogdan elde edilmiştir. Bahse konu defterler içerisinde tek tek taranarak bulunmuş olan Gaziantep vakfiyeleri toplam 25 adettir.

³⁷ Bahse konu defterler T.C. Vakıflar genel Müdürlüğü Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Arşiv Müdürlüğü'ndeki dijitalleştirilmiş numaralardır. Bu numara ise ilgili defterlerin sayfalarının dijital görüntüsüne ait verilmiş bir numaradır.

³⁸ Burada kullanılan söz konusu ilk numara, tarafımızdan verilen vakfiye sıra numarasını belirtmektedir. Kullanılan ikinci numara ise vakfiyenin bulunduğu orijinal Gaziantep sicil defterindeki sıra numarasını belirtmektedir.

³⁹ Osmanlıca lugatlarda "Culah ve Çulha" sözcükleri, çul dokuyan, fakirlerin giydiği kaba kumaşı dokuyan manasını içine almaktadır. Sabahattin Bulut, *Damla Damla Erzurum*, (Ankara: Demircioğlu Matbaası, 1986), s. 176.

6. Acem Oğlu Mescidi dimek ile ma'rûf mescid için vakfettim ki
7. ben hayatda olduğumca tasarruf idem ben müteveffâ olduğum zamândan sonra
8. mescid-i mezbûr için vakf olsun tasarruf etsünler deyicek
9. sîhhat-ı vakfa ve lüzümuna hükm olunub bi't-taleb sebt-i sicil olundu tahrîrân
10. fi 5 Rebîü'l-Âhir sene 948
11. Şühûdü'l-hâl:
 - 11.1. Mevlânâ⁴⁰ Hayre'd-dîn in Bin Mehmed İmâm
 - 11.2. Divan Ağası Mustafa
 - 11.3. El-Hâc⁴¹ Yahyâ Bin Mehmed
 - 11.4. Küçük İbrâhim Bin Mehmed
 - 11.5. Hızır Bin Alevî ve Gayrûhüm

⁴⁰ Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, (Ankara: Aydin Kitabevi Yayıncılık, 1998) Bahsi geçen eserde “bazı sarıklı ilim adamlarının ve şeyhlerin lakabı, hazret manasına kullanılan bir hitap” olarak tanımlanmıştır.

⁴¹ “El-hâc” unvanı hac vazifesini ifa edenlere verilen bir sıfatır ve “Hacı” olarak da anılır. Said Öztürk, *Askerî Kassama Ait On Yedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*, (İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1995), s. 122.

۱. و ۲. نکوز بحدود را که نیز هفتاد هزار طاوه می‌باشد علی قدر
 ۳. سریع کر زندگانی اکثر افراد را هدایت کرد که کوئی نیافر
 ۴. خلد سسن و افتخرا اینکه مکده جو طه و حمام که در فیلم بیو تجیی اد نهاده شد
 ۵. طربی را که دستماله که که طبع عالی داشت با پارولو با تجیی بوده
 ۶. از بعد ایامیه تقدیر و اعذش ایام دلخانی نیز، مزبوره مدد و افعی اعذش

۷. تجمع اد علو مکده و بکار آید مودون مسجد ایوس و فقیانی
 ۸. بن صیانه اد لدوغ دنقوی ایدع بن منوفا اد لدوغ زمانه نیک
 ۹. بکد مرزور را به سوی دفن اد سوی رنقو انسونار و بوبک
 ۱۰. صنعت و فن دلزده مکه اد لذب بالطلب شد بحد ایمه کوئی
 ۱۱. تولو لاما خیر دوی او سرتا - دا لایه کیم و بکاره که متفق
 ۱۲. سرمه ایمه و که دارایم سرمه مکده بزرگ که و بکاره که متفق
 ۱۳. سرمه که دارایم دختر بسب و بجزه سند

IV. II Mehmed bin El-Hâc Osman Vakfı Künyesi

Defter No	: 81
Poz No	: 40
Vakîf No	: 2-40
Vakfin Adı	: Mehmed bin El-Hâc Osman Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakfiye Tescil
Vakfedilen Mal	: Dükkanlar, Bostânlar ve Sanduklar
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vâkîfin Adı	: El-Hâc Osman
Vakîf Tarihi	: H. 1142 (M. 1730)
Mütevellî	: Şeyh Abdü'r-rezzak

1. Kırâtından sekiz buçuk kırât hisse-i şâyami hasbeten li'l-lâhi teâlâ taleben
içün li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf-1
2. sahîh-i şer'i ve habs-i sarîh-i mer-i ile vakf ü habs idüb şöyle şart ve ta'yin
3. ve tensîs ve tebyîn eyledim ki evkâf-ı mezkûreye ben mâdemki lâbis-i libâs-ı
hayatda ve zinde
4. kânî olduğum müddet-i hayatımda ben mutasarrif olub bi'irâdeti'l-lâhi teâlâ
murğ u rûhum kafes-i tenden
5. cânib-i ukbâya teyerân eyledik de zîr olunan dekâkîn ve besâtîn ve sandûka
evkâf-ı mezkûreye
6. mütevellî olanlar yedleriyle beher sene ahirîne îcâr ve isticâr olunub hâsil ve
müctemi' olan
7. gallelerinden zîr olunan dekâkîn ve besâtîn ve sandûkun alâ vechi'l-ikmâl
ta'mîr ü termîmleri görüldükten sonra galle-i mezkûreden beher sene on iki
kuruş ifrâz olunub
8. meblağ-ı mezbûr ile Muharremü'l-Haram aylarında beş nev'i taâm levâzımı
iştirâ ve mütevellî olanlar
9. menzilinde tabh-ı fukarâ ve mesâkîn vesâirînden mevcûd olanlar kemisnelere
it'âm
10. olunub rûhum içün duâ-yı hayr eyleyeler ve bâkî galle-i merkûmenin sekiz
sehimden

11. bir sehmini hâlen taht-ı nikâhında olan zevcem Rabia Bint-i Mehmed nâm hâtun vefâtımda
12. hayatda olur ise ona vereler bâkî yedi sehmini evlâdım ve evlâd-ı evlâdım ve evlâd-ı
13. evlâd-ı evlâdım ve inne sefelü'z-zikr mislü hazzi'l-isneyn taksîm ideler.
Ne'ûzü bi'l-lâhi
14. teâlâ evlâdım bi'l-külliyye munkarız olur ise yine beher sene zikrolunduğu vech üzere
15. tabh-ı ta'âm ve it'âm-ı fukarâ ve mesâkîn olunub galle-i bâkiyye-i mezkûre Haremeyn-i
16. şerîfeyn şerefhemümü'l-lâh fî'd-dâreyn fukarâsına virile vakf-ı mezbûra benden sonra
17. evlâd-ı zükûrumun erşedi ber-vech-i hasebî mütevellî ola evlâd-ı zükûrum munkarız olur ise
18. evlâd-ı inâsimin reşîdesi mütevellîyye ola evlâd-ı inâsim dahî munkarız olur ise
19. belde-i mezbûrede mesned nişîn şerîat-i garrâ olan efendiler hazerâtı diyânet-i kâmile
20. sâhibi bir mu'temed ve sâlih kemisneyi vakf-ı mezbûra mütevellî nasb ü tayin eyleyeler deyü
21. ta'yîn-i kuyûd ve tebyîn-i şurût idüb sâlifü'z-zikr dekâkîn ve besâtîni ve sandukayı
22. vâkîf-ı mezbûr Mehmed mütevellî merkûm Eş-Şeyh Abdü'r-rezzak'a teslîm ol dahî vakf için ahz ü kabz
23. ve tesellüm eyledik den sonra vâkîf-ı mezbûr El-Hâc Osman inân-ı kelâmını semt-i vifakdan cânib-i
24. şikâka atf idüb mütevelli-yi mezbûr ile hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb tûbâ leh ve hüsn ü meâb hazretleri
25. huzurunda müterâfiân ve hüküme talibân oldukları halde takrîr-i kelâm idüb vakf-ı
26. akâr İmâm-ı Muhtar Ebû Hanife-i Kûfi Cevzî bi'l-hayr El-Kûfi hazretleri indinde sahîh-i şer'î

27. olub lâzım olmamağla vakf-ı mezbûrun vakfiyyetinden rücû‘ idüb kemâ-fî’l-evvel
28. mülküme idhâl murâd iderim didik de mütevelli-yi mezbûr cevâbında vakf-ı akâr imâmeyn-i hümâmeyn
29. Ebû Yûsuf ve Mehmed rahimehüm’üllâh-i teâlâ hazretlerinin re’y-i sedîdleri üzere vâkif-ı mezbûr
30. mücerred vakfet dimekle sahîh ve lâzım olmağın imâmeyin-i müşârun-ileyh ümânın kavl-i şerîfleri
31. üzere zîr olunan dekâkîn ve besâtîn ve sandukanın vakfiyyetlerine hükm taleb
32. iderim dedik de hâkim-i müşârun-ileyh esbeğa'l-lâhü ni'mehû aleyh hazretleri mennâun li'l-hayr olmakdan
33. hazer idüb imâmeyn-i hümâmeyn hazretlerinin kavl-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrun
34. sîhhatine hükm-i şer’î ile hükm idüb ol vechile vakf-ı mezbûr tamâm ve hüsn ü hitâm virilmekle
35. min ba'd nakz ü nakîzine meçâl ü muhâl ve tebdîl ve tağyîri mümteniu'l-îhtimâl oldu
36. *Fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubedîlûnehû innallâhe semîun alîm*⁴² harrara fî evâhir-i
37. Recebü'l-Ferd li-sene isnâ ve erbaân ve mie ve elf (H. 1142)
38. Şühûdü'l-Hâl
 - 38.1. Es-seyyid Abdu'l-lah Çelebi⁴³ Nâkîb-ı Sâbık an Mahalle-i Şehreküstü
 - 38.2. Es-seyyid Mustafa Çelebi Debbâg-zâde⁴⁴

⁴² Bakara Suresi: 81. Ayet. Elmalılı Hamdi Yazır, *Kurani Kerim Türkçe Meali: Sadeleştirilmiş Metin*, (Ankara: Suhuf Yayıncılık, 2013). Bahsi geçen eserde ayetin tefsiri şu şekilde geçmektedir: “Şimdi her kim bunu duyduktan sonra değiştirirse, her halde vebali yalnızca o değiştirerenlerin boynunadır. Şüphe yok ki, işitir, bilir.”

⁴³ Osmanlılar'da özellikle XIV. yüzyıldan XVIII. yüzyıla kadar kültürlü yüksek tabakaya mensup olanlar, ilmiye ricâlı, divan şairleri, kalem erbâbı, Dîvân-i Hümâyûn kâtipleri gibi genel olarak okumuş, bilgili kimseler için kullanılmış bir unvanıdır. Kelimenin mensebi hakkında çeşitli görüşler ileri sürülmüşse de bugüne kadar kesin bir sonuca varılamamıştır. En kabul gören görüş Türkmen dilinde Allah'ın isimlerinden çalap kelimesinden gelip sonradan nispet yesi ile çalapî şeklini aldığı ve incelerek günümüze çelebi şeklinde geldiği yönündedir. Mehmet İpsirli “Çelebi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993) C.8, s. 259.

⁴⁴ Hayvan derilerini işleyerek kullanılır hale getiren sanatkâr demektir. Osmanlı debbağhâneleri içerisinde malumat açısından en fazla bilgi sahibi olunan İstanbul debbağhâneleridir.

- 38.3 Es-seyyid Mehmed Çelebi İbni'l-Merhûm Mahmûd Efendi
- 38.4 Es-seyyid Mehmed Çelebi Bin Es-seyyid (...) Çelebi
- 38.5 Es-seyyid Abdullah Bin Es-seyyid Ahmed Efendi
- 38.5 Es-seyyid Abdullah Efendi Ebu'l-hüdâ-zâde
- 38.6 Es-seyyid Hasan Efendi (...)
- 38.7 Es-seyyid Ali Çelebi Tâbi' Debbâğ-zâde
- 38.8 Es-seyyid Molla Ahmed Es-seyyid Arab Çelebi Bulaşık-zâde
- 38.9 Es-seyyid Mehmed Çelebi Faraş-zâde
- 38.10 Es-seyyid Mehmed Çelebi Ahir-zâde ve Gayrühüm

Ayrıntılı bilgi için bk: Zeki Tekin, (1997). "İstanbul Debbâğhâneleri", *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi* OTAM, S. 8 (1997) s. 8.

۱ قراطنه سریع پی قراط حضرت شاپور حبشه شاهزاده رسول الله ولد وقف
 ۲ پیغمبر مسیح میری میری میری میری میری میری میری میری میری میری میری
 ۳ و تیپیش و تیپیش ایلهم اه کاف مذکور در بن ماد امکه لا بس بیان حبشه و زن
 ۴ کاف اولدم مدحت حبیوکه دین منقرف اولوب باداره الله شمارخ روم قفسن نهضه
 ۵ مانند عده ای طبلز ایلدن زیرا ایلدن کاکنه و بسانین و صندوقه کاف مذکوره
 ۶ متدولی او نذرید لرمه رهسته افرینه ای بخار و آتشی اولنوب حاصل و حقیق اوله
 ۷ غله زکر اولنه دکاکنه و بسانین و صندوقه کاف علی وجه الامال تغیر
 ۸ و تر بدلی کور دکه هصیره غله مذکوره دن هرسنه اوی ایلی غوش افزای اولنوب

۹ مبلغ خبر ایلهم حرم ایلنه بش نوع طعام لوازم استه او متدول اولنبار
 ۱۰ مذکر لذه طبعه و فرقا و مساکین و سایر بندون موجود او نذر کننه لرمه اطعام
 ۱۱ اولنوب روم ایلنه دعا خبر ایلنه لرو باقی عله امر قوه کنکه سکر سهاده
 ۱۲ بکهنه حال ایخت کا همه اولنه روز جم را بیه بنت محمد نام خانوں و فاخته
 ۱۳ حیوته اولنه ایلنه دیره رابیه بیه سهیع اولادم واولاد او لادم واولاد
 ۱۴ اولاد او لادم و آن سفلو اللذ کر مثل قظا آنهاں تقیم ایده لر نعموز باشه
 ۱۵ آنها او لادم بالکلته منقضی او لور بجهه ینه باشد زکر اولنه دنی وجه او زره
 ۱۶ طبعه طعام و اطعام فقراء و مساکین او لنوں غله و باقیه مذکوره حرمیں

- 17 سفر بیان شر فها امه ف الادارین فرقه اسن و بریلم و قفق زبون بندن حکم داشت
 18 اولاد ذکور مک ارشدر بر رجب هبی متولی اولم اولاد ذکور م منفرض او را در جه
 19 اولاد انانگ کش رشیده سع متولیه اولم اولاد انانگ دفع منفرض او را در جه
 20 بلده زبون ده منته شیخ شریعت عز اولم افنه هم حضرانی دیانت کامل
 21 صاحبین بر علیقه و صالح کشمی وقف زبون متولی نسب و لقبیں الیکم بر جه
 22 انبیین ایمود و تسبیح سرو طاب و ب سالف اذکر و دیگر دیانت و حضیله
 23 واقع خلود رمیر متولی مرقوم ایشی عبد ایزام نیم اولد ف وقف ایکوم احمد و قیمن
 24 و شیخ ایلد کمک حکمه واقع خلود رمیر ایمود علما عذان کلامیت سمت و فاقہ جانب

- 25 شفاه عطف پهوب متولی فریدر ایله حاکم موقع صدر کتاب طویل حسنه باشد
 26 و خضر تک حضرت زین بن زاغه و حکم خانه ایله اولاد فرماندار تقوی کلام ایه و ب وقف
 27 عمار امام نجات ابو حییی کوفی جوزی بآخر اکی فی حضرت هم عنده زن صحیح شرعا
 28 اولوب لازم اولما مغلیه وقف زبیر س و فقیسه ز رجوع ایروب کاخ ایلول
 29 ملکه ادخال سادایدم دیدکم متولی زبیر حوابنده وقف عمار امامین هما میان
 30 ابو یوسف و محمد رحمه الله تعالیٰ حضرت فرنیک رأیی سیده ایل اوزره واقع خلود
 31 بجز و نفت دیگله صحیح و لازم اولمعین امامین شاپر ایله ایکن قول شفیع
 32 او زره ذکر اولنه را کنه دیانته و صندوقه کن و فقیه بند حکم طلب

33. اید رم دید کج حاکم ست رالیه همیغ آس تو علیه حضرت پرس منابع المعرفه و ملطفه
 34. حضرت رام و باما میں ہامیں حضرت بن نیک قول شریعت اور ازره وقف مرد رکش
 35. صحتیه حکم شرع ایله حکم ارباب اول در جملہ وقف فرمانبردار حمام و حسن ختم و برکت
 36. من بعد نقص و نقصانیہ زیارات قیام و تبدیل و تغیر ممتنو از لرستان اول در قن دلکه بعده
 37. کا سمعہ فاتح ایله علی اللہین پیش لونه ایت الله سمعیع علیم و عنی و ادا فر
 38. مرضیه الفرد لسته اتفق و اربعین و مامہ والف
 39. مدر

گردی صورتی بایان چو
 الوداعیه صاحب ادم
 الوداعیه صاحب از عارض
 گردی صورتی بایان چو
 الوداعیه صاحب ادم
 الوداعیه صاحب از عارض
 گردی صورتی بایان چو
 الوداعیه صاحب ادم
 الوداعیه صاحب از عارض
 گردی صورتی بایان چو
 الوداعیه صاحب ادم
 الوداعیه صاحب از عارض
 گردی صورتی بایان چو
 الوداعیه صاحب ادم
 الوداعیه صاحب از عارض

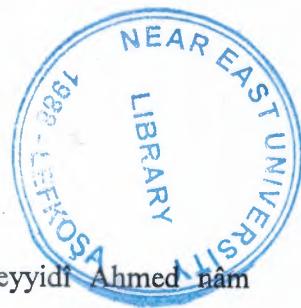
IV. III Boyacı-zâde Vakfı Künyesi

Defter No	: 82
Poz No	: 14
Vakıf No	: 3-14
Vakfın Adı	: Boyacı-zâde Vakfı
Vakfedilen Mal	: Medrese-i Şerîfe
Vakfın Konusu	: Vakfiyyet-Tevliyyet
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vâkıfın Adı	: Seyyidî Ahmet
Vakıf Tarihi	: H. 1146 (M. 1734)
Mütevellî	: Evlâd-ı zükûr

1. husûs-u âti'l-beyânın mahallinde şer'le istima' için bi'l-fi'l mahmiyye-i halebi's-şahbâ muhâfizi
2. düstûr u mükerrem müşîr-i müfeham saâdetlü Mehmed Paşa⁴⁵ hazretleri taraf-ı alîlerinden buyurulduğu
3. şerîfleriyle mübâşir ta'yîn buyurulan Köküllü Ağaları'ndan Ahmed Ağa⁴⁶ mübâşeretiyle Medîne-i
4. Ayıntab Mahkemesi'nde zeyl-i rakîmde muharriru'l-esâm-ı müslimîn mahzerlerinde akd-i meclîs-i
5. şer'-i âlî olunduk da medîne-i mezbûre Tabi' Erîl nâm karye sükkânından olub medîne-i

⁴⁵ Osmanlı Devleti'nde askerî ve mülki unvan olarak yaygınlaşan paşa kelimesi daha ziyade hânedandan olmayan yüksek rütbeli şâhsiyetlere verilmiştir.

⁴⁶ Bu unvan Osmanlı Devleti'nde ordu, saray memuru ve mensupları için kullanıldığı gibi, halkın ileri gelenlerine, esnaf, kethuda ve yiğit başlarına, taşra, a'yan ve eşrafına da verilmektedir. Yalnız bu dönem Gaziantep'te saray bulunmadığı düşünüldüğünde orada bu unvanın halkın ileri gelenlerine, esnaf kethuda ve yiğit başlarına, taşra a'yan ve eşrafına verilmiş olduğu düşünülmektedir.

6. mezbürede Boyacı-zâde⁴⁷ Vakfı dinmekle ma'ruf Seyyidi Ahmed nâm vâkîfin evlâd-ı
7. zükûrundan olduğunu iddiâ iden Ebû Bekir Bin Ebû Bekir nâm kemisne meclîs-i ma'kûd-u mezkûrda
8. vâkîf-ı mezbûrun evlâdından olub galle-i vakf-ı mezbûre evlâdiyyet ve meşrûtiyyet
9. üzere mutasarrîfa olan Râbia Bint-i Osman Bin Seyyid Ahmed nâm hâtun tarafından
10. zikr-i 'âti da'vada husûmet ve redd-i cevâba vekîl olduğu zât-ı mezbûreye ma'rifet-i
11. şer'iyye ile 'arifân Abdu'l-lah İbn-i El-Hâc Hüseyin ve Ali Bin Abdu'l-lah nâm kemisneler şehâdetleriyle
12. sâbit ü sübût vekâletine hükm-i şer'i lâhîk olan işbu râfiu'l-kitâb El-hâc Ahmed Ağa
13. İbn-i Ebû Bekir nâm kemisne mahzerinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb vâkîf-ı mezbûr Seyyidi
14. Ahmed vakfiyye-i ma'mûl behâsında galle-i vakf-ı mezbûru evvelen kendi nefsinde ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı
15. evlâdına neslen ba'de nesl ve karnen ba'de karni'l-akreb fe'l-akreb li'z-zükûru dûne'l-inâs
16. evlâd-ı zükûrı munkarız olduk da evlâd-ı inâsına kezâlik evlâd-ı inâsı dahî
17. munkarız olduk da vâkîf-ı mezbûrun binâ eylediği medrese-i şerîfeye vakf ü şart
18. ve ta'yîn idüb ben vâkîf-ı mezbûr Seyyî Ahmed'in sulbî oğlu Ebû Bekir'in sulbî
19. oğlu Ebû Bekir'in sulbî oğlu olub müvekkile-i mezbûre Rabia'nın babası merkûm Osman
20. fett olduktan sonra evlâd-ı zükûrdan olduğum hasebiyle şart-ı vâkîf üzere
21. tasarruf bana intikâl etmişken müvekkile-i mezbûre Râbia

⁴⁷ Osmanlılar'da mesleklerin babadan oğula geçmesi gelenek olduğundan bir iki nesilden itibaren lakapların sonuna "... zâdeler" veya "... oğulları" eklenmeye başlanmıştır. Nebi Bozkurt, "Lakap" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993) C. 27, s. 65-67.

22. vâkîf-ı mezbûrun sulbî oğlu Osman'ın sulbiyye kızı növbeti tasarruf kendi kızının
23. değil iken otuz beş seneden beri vakf-ı mezbûru hilâf-ı şart vâkîf-ı mutasarrifa
24. olmağın suâl olunub kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didik de gibbe's-suâl
25. vekîl-i mezbûr cevâbında fi'l-hakîka vâkîf-ı mezbûr Seyyidî Ahmed'in evlâd-ı zükûru munkarız
26. olub nevbeti tasarruf evlâd-ı inâsına intikâl itmekle müvekkilem mezbûre Râbia Hâtuna
27. vâkîf-ı mezbûrun ber vech-i muharrir sulbî oğlu Osman'ın sulbiyye kızı olmakla şart-ı
28. vâkîf üzere müvekkilem mezbûrenin babası merkûm Osman galle-i vakf-ı mezbûre müddet-i medîde
29. bilâ nîza' mutasarrif olub ba'de vefâtihî galle-i vakf-ı mezbûre otuz beşden berü
30. bâ-berât-ı âlışen müvekkilem mezbûre Râbia mütevellîye bi'l-istihkâk müddeî-i mezbûrun
31. müvâcihesinde tasarruf iderim müddeî-i mezbûr evlâd-ı vâkiftan olmayub ancak mezbûrun
32. babası merkûm Ebû Bekir karye-i mezbûre sükkânından olmakla vakf-ı mezbûre müteallik ta'yîn
33. husûsunda istihdâm olunmuştu kat'an evlâd-ı vâkiftan olmadığından mâ-'adâ
34. müddet-i merkûmede terk-i da'vâ üzeredir deyü bir kit'a vakfiyye ma'mûl behâ ve berât-ı
35. âlışan ve fetevâ-yı şerîfe ibrâz ve bi'l-müvâcehe feth ü kîraat olunduk da mazmûn
36. vakfiyye ma'mûl behâda şartü'l-vâkîf'i'l-mezbûr li-nefsihî li-nefsihî mâ dâme fi-kaydi'l-
37. hayatı sümme fi yedihi li-evlâdihî ve evlâd-ı evlâdihî ve neslehû neslen ba'de nesî ve karnen ba'de karni'l-
38. akreb fe'l-akreb li'z-zükûr dûne'l-inâs fe izâ enkarazû bi-ecmiahüm ve halet

39. el-arz anhüm ve an a'kâbihim ve ensâlihim kâne'l-vâkîfû bi't-tertîbi'l-mezkûri
40. vekafe lehün ve li-evlâdihinne sümme fî ba'dihim kâne'l-vakfî'l-mezbûri vakfen li-medreseti'l-letî
41. amme'l-vâkîf deyü tasrih ve ta'yin olunub ve mazmûn-u fetevâ-yı şerîfede bir vakf-i
42. kadîme zeyyede ba'dehû evlâdî (...) seneden berü kendüleri meşrûta vakf olunmak üzere
43. mutasarrîf olub mezbûrlar sâkin oldukları beldede sâkin Ömer ve ba'dehû oğlu Bekir
44. sinîn-i mezbûrede vakf-i mezbûre müdâhale etmeyüb bi-lâ gadr bu kadar zaman
45. sükût etmişler iken hâlen Bekir ben dahî vâkîfin evlâdîndanım deyü da'vâ eylese mesmû'a
46. olur mu cevâb-i bâ-savâbında olmaz deyü buyrulub ve fî'l-mebsût racûl
47. terki'd-da'vâ sülüsen ve sülseyn sene ve lem-yekün lehû mâni'un mine'd-da'vâ sümme iddeâ lem-tüsma'
48. da'vâhü li-enne'd-da'vâ mea't-temekkün yedüllü alâ 'ademi'l-hakkı zâhiran intihâ deyü kitâb-i bahr-i râigun
49. lâkin ifte'l-müteahhirûn bi-zâlik fî-mâ ba'd sûls ve sülseyn li-senetin fî külliâ tekevvunühâ evsatu'z-zamân
50. es-sûls ve hayru'l-ümûri evsatühâ ve yekûnu külliühâ müsteviyyen fî melikü'l-lâhi teâlâ deyü kitâb-i müeyyed
51. (...) nakl-i îrâd olmağın ve hâkezâ ifteyi'l-merhûm minkârizâde fî fetevâhü deyü
52. takyîd olunmağın müddeî-i mezbûrun takrîr-i meşrûhu üzere müddet-i merkûmeden berü terk-i
53. da'va üzere olmağla ber mûcibi fetevâ-yı şerîfe müddeî-i mezbûr Ebu Bekir bi-vechi
54. muârizadan men' olunub mâ vaka'a bi't-taleb keth olundu fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn
55. min Zi-l-hicceti's-Şerîfe li-sene sitte ve erbeîn ve mie ve elf

56. Şühûdü'l-Hâl:

- 56.1. El-Hâc Ahmed İbn-i El-Hâc Osman
- 56.2. İbrâhim Çelebi İbn-i Mehmed Emin Efendi
- 56.3. Yûsuf Ağa İbn-i Yahya Bey Kerkeri-zâde
- 56.4. Molla Abdu'r-rahman İbn-i El-Hâc Seyf

۱ خسوس ای بسیار محسنه سرمهه همچو عجیب و غریب مجهود است
 ۲ دستور بکرم شیرینی خواسته بود که باشی خضرانی طرف عالی در زندگی
 ۳ شریعتی از میان سه قیمتی بسیاری از کللو اخال روند احمد اغامی است
 ۴ غنیات نمکی است که از این رقیب خوار اسلام و مسلمان خوار از هم قدر محبت
 ۵ شریعه ای اولین قدر محبه ای دنوره تابع ای این قدر نه سخا نزدی اولین برویه
 ۶ دنوره بیوه ای داره و فضی و نیکله معرفت سه ای احمد ای افضل ای ای ای
 ۷ ذکر زندگی اولین فنی ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۸ واقف بیور کی اولاد نزد اولین بزرگ و قدری ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای

۹ اوزری صوره ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۱۰ ذکری ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۱۱ شریعه ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۱۲ بایست و بیورت و کائنسه طبع شریعی لاهی ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۱۳ ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۱۴ ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۱۵ ای
 ۱۶ ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای

۱۷ منقرض اولدقدن واقف مرورک بنا ایلدیکی هر سه شریقه وقف و شرط
 ۱۸ و تبعین ایدوبین واقف خاور رسیدی احمدک صبلی او غلو ایلدرک صبلی
 ۱۹ او خدا برک صبلی او غله اولدوب عده کلام خاوره رابعه نک با پنهان مقدم عهان
 ۲۰ فرت اولدقدن صبلی اولداد ذکور دن اولدندم حسبیمه شرط واقف اوزره
 ۲۱ خوست تعرف کند و نک مکنیک با کلاستقا رایتیکه موکله خیره و راهه
 ۲۲ واقف خاورک صبلی او غلو قهانک صبلیه قزی اولوب نزت تعرف کند و نک
 ۲۳ دکل ایکن او توز شش سه دن بزر و قف خاوری خلاف شرط واقف تصریف
 ۲۴ ایلپیکن سخوار اولنوس تغیره بیشه ایلپیکن مخلوق بر دیدکن غل سخوار

۲۵ و یک مرور جوانیده ناصیحه واقف خاور رسیدی احمدک اولاد ذکری منقرض
 ۲۶ اولوب نزت تعرف اولاد آماشنه استقا ایتمکلم موکلم خاوره رابعه طاوز
 ۲۷ واقف خاورک بر جه خوشبلی او غلو عهان نک صبلیه قزی او مخدیه شرط
 ۲۸ واقف او زره موکلم خاوره نک با پیغمبر مقوم عهان غله وقف بر زره مدهجه
 ۲۹ بلاد راع شهوف اولوب بسده ذفاته غله وقف خاوره او توز شیخ زره
 ۳۰ با پرانت عالی از موکلم خاوره رابعه متولیه و با کلاستقا موکلم خاورک
 ۳۱ موچه سنده تعرف ایده صرعی خاوره اولاد و فهدن اولیوس بانجی خاوره
 ۳۲ ماده خسر و قدمه بیکتریه خاوره سخاندی ادخلده وقف خاوره متعلق بعض

33. حسنه صحن استفاده ام آدمیتی کی طبعاً اولاد دافعه از ایجاد یافتن ناعداً
 34. میرت و قرمه های ترک و هجری اوزن زده در چو رقطعه و قصیسه مکمل زمانها و برگت
 35. علیجان و فتوای سریعه ابراز و بالموارد فتح و فرازه اولین هدف بخوبیون
 36. و قصیسه تکواها اسرار الواقف لکن بر لقصیسه تفسیه ما داشت نیز
 37. الحکمة تفسیه لادلاوه دادلاوه دشنه شد بعد از فربعد قرن
 38. التقریب فایلیب للذکور و دن انماش خاذ انقاضه ای جمعهم دشت
 39. لید و حی فهم و هر اعقابهم و انسالهم کان الواقف پیشنهاد کنند
 40. و فرقه ایان و لادول دهن ثم بجهه هم کان از قف المکور و فرقه المدرسه آیه

41. عمر الواقف دلایل تبریح و پیشان اولدوب و مخفون فتوای سریعه بر وقف
 42. قدوکه پیده بعد اولاد بیهوده دن بر و کند و اه مسیه ط وقف دلیل از
 43. مشریعه اولدوب فریور ایسکن اولدوب قدری بله در کسانی هم دید بعد از خلیل

44. سنین مذکوره و قویزدگه حد اعظم آن تحدیث بل غدر بوقدر زمان
 45. مسکوت ایشان ایکن حال بکشند خی و افقه اولادند نم چو دعوی پیشنهاد
 46. اولدوب می خوب با صوابیدن اولماز دیو بیور بیوب دن بمسو طبل
 47. ترک الدعوی میخواهد میخیزند و لم یکن لنه مانع می الدعوی ثمر ادعی لم تسمع

- 48 و مکونه لان اد عویچ المکن بدل علی عدوم حق خابرا انسان کو کتاب بحر انقدر
 49 مکن افچه اند خود نمذکور فهم بعد شدت و ملیعه شسته فی مکانها تکونه اند و سطرازها
 50 اندست و خبر لایود اد شملها و میکونن مکانها مستویه فی همان اندست کتاب پس سر بر
 51 دارند نظر ای اندستی و یکدی اندستی الاروح منقاری داره فی قضا داده خوش
 52 تقصیده اندستی مدعی زنور ای تقریر مشر و حاده از ره منع مرقرمه فی زیر و ترک
 53 دعوی ای از ره ای اندسته زنوجیت فتنه ای شریقه مدعی زنور را بیکر سوچه
 54 می ارضنه دن منع ای اندسته قوی بکلیبیت ای اندست و مجموع خمسه ای اندست
 55 خذ کاخ بکلیبیت ای اندست و ای اندست و مانه دالف

بیوف ای اندست ای اندست ای اندست ای اندست
 ای اندست ای اندست ای اندست ای اندست ای اندست
 ای اندست ای اندست ای اندست ای اندست ای اندست

IV. IV Safiyye Hâtun Vakfı Künyesi

Defter No	: 85
Poz No	: 00047
Vakıf No	: 4-47
Vakfin Adı	: Safiyye Hâtun Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakfiyyet ve Tevliyyet
Vakfedilen Mal	: Yabanlık Dimekle Ma'rûf Hazravat Bostâni
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakıf Tarihi	: H. 1146 (M. 1733)
Vâkıfın Adı	: Safiyye Hâtun
Mütevelli	: Es-seyyid Âbidin Çelebi

1. El-hamdü'l-lâhi an külli hali'l-münezzehi ani't-teğayyûri ve'l-intikâl ve's-salâtü ve's-selâmü alâ rasûlihi'l-kirâmi'l-mekârimi'l-ahlâki
2. ve mehâsinü'l-müteâlü ve alâ âlihî ve eshâbihî'l-güzîn hayru's-sahâbi ve'l-evvelü ve alâ men tebi'ahüm melce'
3. ilâ yevmi'l-haşri ve's-su'âli amma ba'd aklen ülü'l-ebsâri ve'l-i'tibâri ehagg ve lâyik olan
4. oldur ki tasadduk-u hayrât-i hasenât ile takdim-i dâr-i ukbâya sa'y-i ictihâd olub binâen
5. alâ zâlike yevmeyn pur savâba şâri' medîne-i Ayıntab'da Amû Mahallesi sâkinlerinden sâhibetü'l-
6. hayrâtü'l-hasenât ve râgibü's-sadakât ve'l-müberrât Safiyye Bint-i Es-Seyyid El-Hâc Mustafa nâm
7. hâtun meclîs-i şerîf ve mahfil-i din-i münîfde vakf-ı âtiü'l-beyâna mütevellî nasb eylediği
8. karîndaşı Es-Seyyid Âbidin Çelebi nâm kemisne mahzerinde bi't-tav' i'tirâf ikrâr-ı tashîh-i şer'i
9. vakf-ı câü'z-zikrin vukû'unâ gelinceye deðin silk-i mülkümde muntazam olub medîne-i

10. mezbûre kazâsında Su Yukaru nâm mahallede vâki' Yabanlık dimekle ma'rûf bir tarafdan
11. İsmâîl Kadı Oğlu ve bir tarafdan Kabre Sığmaz Hâci Mehmed Vakfı ve iki tarafdan tarîk-ı âmm
12. ile mahdûde yüz müşâra hazravât bostânı kendi atyeb-i emvâl ve enfes-i malîmdan
13. olmakla ifrâz ve hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-mu'allâ vakf-ı sahîh-i şer'i ve habs-i
14. sahîh-i mer'i ile vakf ü habs idüb şöyle şart ve ta'yîn eyledim ki bostân-ı
15. mezkûr mütevellisi yediyle istiglâl olunub gallâtından hâsîl olan meblağdan
16. beher sene medîne-i mezbûrede Ömer Şîh Camî'-i şerîfine nîsf-ı batmân⁴⁸ şurûğan yağı iştirâ
17. olunub ikâd olan ve yine medîne-i mezbûrede da İmer Ağa Câmi'-i şerîfine dahî kezâlik
18. nîsf-ı batman şurûğan yağı iştirâ olunub ikâd olan beher sene mütevellî olanlar
19. birer kuruş vazîfe verilir ve beher Rebî-ül-evvel ayında dört türlü ta'âm
20. tabh olunub fukarâya it'âm oluna vakf-ı mezkûra kendi hayatında oldukça
21. karîndaşım mezbûr Es-Seyyid Âbidin Çelebi mutasarrîf ola ba'de vefâtîhî evlâd-ı mezkûrînin evlâdi
22. ve evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûrunun erşedi batnen ba'de batn neslen ba'de nesl mütevellî
23. ola evlâd-ı zükûru munkarız olduk da evlâd-ı inâsı kezâlik mütevellî olub mutasarrîf
24. ola iyâzen bi'l-lâhi teâlâ evlâd-ı inâsı munkarız olduğundan müstecibâtımdan

⁴⁸ Daha çok Türkler ve Türklerle ilişkileri bulunan kavimler tarafından kullanılan bir ağırlık ölçüsüdür. Bu ölçünün her bölgede, her ürünle ve hatta bazı ürünler için aynı bölgede farklı değerler taşıdığı kaynaklardan anlaşılmaktadır. Mesela XVI. ve XVII. yüzyıllara ait müfredat kitaplarında eczacılıkta kullanılan batman 266 dirhem iken Anadolu'da ticarette kullanılan batman 6 okka, Kırım'da 425, İran'da ise 2,9 kg olduğu görülmektedir. Ünal Taşkın, "Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri" (Yayınlanmamış Master Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005).

Antep'te 1 batmanın 750 dirhem olduğu bilimektedir. Hüseyin Özdeğer, Antep'te Pazar Ekonomisi (XVI. Yüzyılda Antep Pazarı ve Alınan Vergiler), *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 162, (1982).

25. müstekîm ve dîndâr bir kemisne ma'rifet-i hâkim-i şer'i şerîf ile mütevellî nasb
26. olunub icrâ-yı şerâit-i vakf eyledik den sonra galle-i vakf-ı mezbûrunun bâki' kalanı
27. ne mikdâr olursa Haremeyni'ş-şerîfeyn şerefhem'ul-lâhi teâlâ fi'd-dareyn
28. evkâfina ilhâk olunsun deyü ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyûd idüb sâlifü'z-zikr
29. bostân-ı vâkife-i mezbûre mütevellî merkûm Es-Seyyid Âbidin Çelebi'ye teslîm ol dahî vakf
30. içün ahz u kabz idüb ve teslîm eyledik den sonra vâkife-i mezbûr (...) inân-ı
31. kelâmını semt-i vifâktan cânib-i şikâka atf ve hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ leh ve hüsn ü meâb
32. hazretleri huzurunda mütevelli-yi mezbûr ile müterâfiân ve hükme talibân oldukları halde takrîr-i da'vâ ve
33. tasvîr-i müdde'â idüb vakf-ı akar İmâm Muhtar Ebû Hanîfe El-Kûfi aleyhü'r-rahme aleyh hazretlerinin
34. re'y-i münîr ve mezheb-i hatîr emri üzere vakf-ı mezbûr sahîh lakin gayr-ı lâzım olmakla adem-i lüzümuna
35. binâen rûcû' idüb zikr olunan bostânı ke'l-evvel mülküme idhâlini murâd iderim didik de
36. gibbe'l-istintâk mütevelli-yi mezbûr Es-Seyyid Âbidin Çelebi cevâbında fi'l-hâika İmâm-ı Hümâm Ebû Hanîfe
37. Hazretleri'nin indinde lüzüm mütahakkik değil lakin İmâmeyn-i Muhteremeyn hazretlerinin mezheb-i
38. şerîfleri üzere vâkîf teslîm ila'l-mütevellî itmekle vakfa lüzüm târî ve âriz
39. olub mezheb-i İmâmeyn-i Muhteremeyn üzere vakf-ı mezbûrdan rûcû' şer'an mu'teber değildir
40. meşru'dur deyü mütevelli-yi mezbûr redd ve teslîmden imtina' eyledik de hâkim-i muşârun-ileyh
41. esbeğâ'l-lahi ni'amehü aleyh hazretleri mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer ve temhîd-i kavâ'id-i hayr-ı ûlâ
42. ve eşher görmeğin âlimen bi'l-hilâf beyne'l-eimme ve'l-esrâf ve alâ kavl-i

43. mezbûrun alâ cemî'i'l-mezâhib sıhhatine ve sâniyen luzûmuna hâkim-i sahîh-i şer'î idüb
44. vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub min ba'd nakzine meçâl ü muhâl olub
45. *Fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubeddilûnehû innallâhe semîun alîm*⁴⁹
46. ve ba'de'l-vâkîfi ala'l-hayyi'l-kerîm harrara fî selh min Muharremü'l-Harâm li-sene sitte ve erbeîn ve mie ve elf
47. Şühûdü'l-hâl
 - 47.1. Molla Yûsuf Bin Azîz
 - 47.2. Abdullah Çelebi Bin Hüseyin Çelebi
 - 47.3. Osman (...) Bin Abdullah
 - 47.4. Ömer Bin Mehmed
 - 47.5. Abd-i Ömer Bin Ali
 - 47.6. Mustafa Bin Resul ve Gayrühüm

⁴⁹ Bk: dipnot 40.

١. لم يدع كل ما له المزاج كيفره أو انتقامه واحتلني وحشوم على سرير كلّم نجاشي
٢. الوضيق وها أنا فضلك مطلعه بمحابيه حميري في المكانة. وأول دفعه خصم طبعا
٣. الله يعلم بمحشر حالي أبا يحيى عثروأول دفعه بمسارعه وظاهر لعنوا يكفي أو فهم
٤. أوارد كرمه في ثغرات حسناوات طبقتهم وأهلا يسوع بجهاء أربعناء
٥. على الله لا ينفعه شاعر مني عينت أبا يحيى عثرو كثرة سمعة
٦. الميزات حسناوات وراقب حكم ذات راهبات صحفة بحسبها على صحف
٧. سادس عجيشه بغير عضل و يوم يفده وقت أذفنه على متنه قلبي
٨. فرحة شفقة يا أبا يحيى عثرو كسد خضراء بالبلوط كتمانة لغوار ضريح فخر
٩. دعوه جاءه لذكرك و هو عنده كلبيه يركب سلات ملائكة سليمان و لوبيه
١٠. من يورث فناسنه من صغاره ظالم عله دافع يا ملوك ديموكروف ببرهانه
١١. اسماعيل قافنه و فلو ببرهانه ثقلا صفا زلالي هدم فخروا بكتل فوزن طلاقهم
١٢. أبله صدره و زمانه خصواته بتناهه كنه الطيب أسره و مسلسله
١٣. أطعدها فاز حبيبة لفلاطيل بامرأته تسلى العلامة دعوه بفتح شفاعة
١٤. سمع تحديه في حبيبة يرسو شهاده شهاده عليه كرتانه
١٥. منكه من سقوطه سلسله سخولا ألغوب غوند حاصلا وفهم سلسله
١٦. هونه مني شفاعة و ده على شفاعة شهاده شهاده شهاده شهاده شهاده
١٧. ألم ينبع ايتقاد افاني مني مني زرين و ده ايتقاد افتح شهاده و خلاط
١٨. نصف خلاط شهاده يانبيه أشداده و خلاط افتح و يورس شهاده قلبي
١٩. سيد عرش طيبة و يطير ببرهانه يرسو لوقته آئمه و مسلسله
٢٠. طبعي داخلي بقرابه الطعام او لقمه و قطف عذابه كنه حسنه المثلث
٢١. فرحة أسامي مزبور في تبرهانه جنوح فرقها في روعه فاته و بعد مذكره ينبع طلاقه
٢٢. حاربه داروه داروه داروه داروه داروه داروه داروه داروه داروه داروه
٢٣. أوده أوده ذكره شفاعة و لفته أوده أوده أفاده كنهه شهاده شفاعة
٢٤. أبله عاده ماستهأ. و دلماش شفاعة اوده لفده ماستهأ

تستفيم و دهيدار بركت بهفتاد کم شرم یقیناً بدشوه نسبت
25
آذنیب بلوه شاند رضت آنکه در صدر ملائکت نباشد
26
فلوچه عقدار اعلو دلیل جزوی خیره فیض شناوره تدقیق
27
آفاق شلاق افقی بیرون شهد قبیت بتوه ایده بالغه
28
پستانه راقش زنده سرمه رفته عصیانیز طلبی به شیوه ایمه
29
ای پرسته افنه تبع ایمه بعثتم ایمه کاف متره راقش مردو خسیب
30

گلوبست عاده زانه شخاونه عطنیه کامنیه سیاهه بند ملطفه هناب
31
خنده و خنده هر ده کتابه ملبوه ایمه ازاده که طایله ایمه خوش بخورد
32
و اقصیه هر ده بوصت عقاره ایمه که ایمه که ملبده هر ده عصره
33
راز غیره منه بخیاره ایمه وصفت ملبده ملبه که ملبده هر ده عصره
34
بناده بجوع ایمه بجهت کاره بستانه کلکه ایمه ملکه لعنهه راده ایمه دیکه
35
منه هر شلاق منه هر لایه هر ده بجهت طبع جایه هر ده بجهت شلاق هام ایمه
36
خره لزیت منه لر فم خنود کلکه ایمه بخزه بین خفره نیکه هناب
37
شیوه دواعزه راقش شیوه ایمه کاره و قصر فرم طاره و طاره
38

دلیل هناب ایمه عقره بین ایمه و دعفه هنابهه راجع شاهنجه کله
39
مشفعه در حینه هنابهه ده و دستیمهه استانی ایمه ده ساده و شاده
40
بینه کله کله هنابهه ده مشفعه هنابهه ده و دعفه هنابهه ده داده
41
واشر که در کلکنیه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
42
مزینه ده علی جمع ایمه ایمه ایمه ده ثابت ایمه ده حکم میمیش و ملوب
43
و دعفه هنابهه ده بجمع ایمه ایمه ایمه ده شرطیه هنابهه ده داده
44
و دعفه هنابهه ده بجمع ایمه ایمه ایمه ده شرطیه هنابهه ده داده
45
و دعفه هنابهه ده بجمع ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
46

میں میرے بھائیوں کے
خواہ دیکھ لیں گے
لیکن اپنے بھائیوں کے
بھائیوں کے ساتھ
میں میرے بھائیوں کے
خواہ دیکھ لیں گے
لیکن اپنے بھائیوں کے
بھائیوں کے ساتھ

IV. V El-Hâc Ali Efendi (Torun-zâde) Vakfı Künyesi

Defter No	: 86
Poz No	: 00001/00002
Vakîf No	: 5-00002/00003
Vakfin Adı	: El-Hâc Ali Efendi (Torun-zâde) Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakfiyyet ve Tevliyyet
Vakfedilen Mal	: Muhtelif Kitaplar, Ev Eşyası, Hazravat Bostânları, Mişmiş, Zeytin ve Ceviz ağaçları, Bir Kıt'a Tarla
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1146 (M. 1734)
Vâkîfin adı	: Torun-zâde Dimekle Ma'ruf Hâcî Ali Efendi İbn- i Abdu'l-kâdir Efendi
Mütevellî	: Emine Nâm Hâtun

1. Bismi'l-lâhi'r-rahmâni'r-râhîm
2. Mebde'i kitâb-ı fesâhat karîn ve menşe'i hitâb-ı belâğât rehîn hamd-i hûdâ-yı cihân âferîn ve salât
3. ü selâm rasûl-ı güzîn ile tevşîh ve tezyîn olundukdan sonra Medîne-i Ayıntab'da Bostâncı-
4. zâde Mahallesi sükkânından sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât ve râgibü's-sadakât ve'l-müberrât
5. Torun-zâde dimekle ma'rûf El-Hâc Ali Efendi Bin Abdü'l-kâdir Efendi nâm kesisne meclîs-i şer'-i şerîf-i
6. şâmihu'l-erkâna ve mahfil-i dîn-i münîf-i sâti'u'l-burhanda hâli hayatda ve kemâl-i 'akl-ı sıhhatte
7. mukarrarât-ı şer'iyyesi câize ve teberruat-ı mer'iyyesi nâfize olduğu halde vakf-ı
8. âtî-üz-zîkr mütevellîye nasb ü ta'yîn eylediği sülbiyye-i kebîre kızı Emine nâm hâtunun tarafından

9. li-icli't-tescîl ve't-tesyîl ve'l-itmâm ev'i-t-tahmîl vekîl olduğu Abdu'r-rahman Efendi Bin Osman ve Mustafa
10. Efendi Bin Molla Mehmed şehâdetleriyle sâbit olan Molla Ömer Bin Hâci Süleyman nâm kemisneler mahzerinde bi't-tav'
11. es-siyâkat ikrâr ve i'tirâf idüb vakf-ı atî'l-beyânın sudûruna gelince silk-i
12. mülkümde münselik ve rişte-i tasarrufumda muntazam olan bir cild Mushaf-ı Şerîf ve iki cild İbrâhim
13. Çelebi ve bir cild Telvîh⁵⁰ ve bir cild Tavzîh⁵¹ ve bir cild Sadr-ı Şer'iyye ve bir cild tefsir-i Hanefî ve bir cilt Kudûrî⁵²
14. ve bir cild Sadr-ı Şerîfe ve bir cild Şîr'atü'l-İslâm⁵³ me'a şerh ve bir cild Molla Bilâl me'a külhânî ve bir cild Şerh-i Akâ'id
15. ve bir cild (...) ve bir cilt Câmi'u's-Sağîr⁵⁴ ve bir cild Dürer⁵⁵ ve bir cild Mefâtih-i Şerîf ve bir cild Muhammediyye
16. ve bir cild Tarîkat-ı Muhammediyye ve bir cild Risâle-i Akâ'id ve bir cilt Müntehiyü'l-ebhar ve bir cild Tecârüb
17. ve bir cild Şerh-i Kîrmânî ve bir cild Mutavvel⁵⁶ ve bir cilt Muhtazar ve bir cild Hidâye⁵⁷ ve Nîsf-ı Kamûs
18. ve üç ma'sara kazgânı ve üç tosun kazgânı ve üç taşt ve medîne-i mezbûre finâsında Kara Tavuk

⁵⁰ Sa'deddin Mesud b. Ömer b. Abdullah et-Taftazani (ö. 791 h.) tarafından Hanefî fikhâna dair yazılmış arapça bir fikih kitabıdır. Komisyon, "Telvîh" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları) C. 40, s. 409.

⁵¹ Sadîşşerî'a'nın (ö. 747/1346) fikih usulüne dair Tenkîu'l-usûl adlı eseri üzerine yazdığı şerh.

⁵² Hanefî âlimlerinden İmam Kudurî'nin kendi adı ile anılan fikih kitabıdır. Bu kitapta temel ibadet bilgileri bulunmakta olup, geniş fikih kitaplarında dağınık bir halde bulunan meseleler derli toplu bir halde sunulmuştur. Cengiz Kalek, "Kudurî" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002) C. 26 s.322.

⁵³ Hanefî fakîhi İmamzâde'nin (ö. 573/1177) Osmanlı âlimleri arasında çok rağbet gören ilmihal ve ahlâk kitabıdır. Komisyon, "Şîr'atü'l-islâm" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010) C. 39.

⁵⁴ Ebû Abdillâh Muhammed b. el-Hasen b. Ferkad eş-Şeybânî (ö. 189/805) el-Asl'ı yazdıktan sonra Ebû Yûsuf'un kendisinden öğrendiği Ebû Hanîfe'ye ait görüşleri ihtiva eden bir eser yazmasını istemesi üzerine kaleme alınmıştır. Ebû Hanîfe'nin görüşlerini "Muhammed an Ya'kûb an Ebî Hanîfe" şeklinde aktaran Şeybânî birçok yerde kendisinin ve Ebû Yûsuf'un görüşlerini de belirtmektedir. Eserde hemen hiç delil zikredilmemiştir.

⁵⁵ Dürerü'l-Bihâr Şemseddin Konevî'nin (ö. 788/1386) Hanefî fikhâna dair eseri, Dürerü'l-Hükkâm Molla Hüsrev'in (ö. 885/1480) fikha dair Gurerü'l-ahkâm adlı eserine kendisinin yazdığı şerh.

⁵⁶ Sekkâkî'nin Miftâhu'l-ulûm'unun belâgatla ilgili bölümü için Hatîb el-Kazvînî'nin kaleme aldığı Telâisü'l-Miftâh üzerine Teftâzânî (ö. 792/1390) tarafından yazılan şerh.

⁵⁷ Burhâneddin el-Mergînânî'nin (ö. 593/1197) Hanefî fikhâna dair eseri.

19. Bucâğı nâm mahallede vâki' kibleten Dellâk Oğlu mülkü ve şarkan Ali Bey'in Vakfı ve garben Bostâncı Câmi' Vakfı
20. ve şimâlen Nehr-i Câcûrî ile mahdûd ve on beş müşâra hazravât bostânını tamâmen ve etrafında vâki'
21. müşmiş ve ceviz şeceri bostânın nîsfini ve yine nehr-i mezbûrede vâki' kibleten Nehr-i Câcûr ve şimâlen Bay
22. Oğlu Kızı mülkü ve garben Seyyid Mehmed mülkü ve şarkan Oruç Bey'in Oğlu Vakfı ile mahdûd yüz
23. elli müşâra hazravât bostânının nîsfî Bostâncı-zâde Mehmed Efendi'nin mülkü ve nîsf-ı âhiri
24. benim mülküm olmakla ve nîsf-ı şâyi'ini ve etrafında sâbit on iki dib ceviz şecerlerinin
25. sülsü şayi'ini ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' şarkan ve kibleten Oruç Bey Oğlu Vakfı ve şimâlen
26. Nehr-i Sâcûr ve garben tarîk-ı âmm ile mahdûd elli müşâra hazravât bostânın nîsf-ı şayi'ini
27. merkûm Bostâncı-zâde Mehmed Efendi'nin mülkü ve nîsf-ı şâyiası benim mülküm olmakla kendi mülküm olan
28. nîsf-ı şâyiası ve etrafında sâbit ceviz şecerlerinin sülsü şayi'ini karye-i mezbûrede
29. vâki' ma'lûmetü'l-hudûd altı temlîken bezir istî'âb ider tarlanın nîsfî ve derûnunda sâbit
30. üç dib ceviz şecerlerini ve altı dib müşmiş⁵⁸ şecerinin nîsfini ve karye-i mezbûrede vâki'
31. dört temsilen bezri istî'âb ider bir kît'a tarlayı ve Karye-i Atabey'de vâki' şarkan
32. Fatma Hâtun mülküm ve şimâlen Nehr-i Câcûri ve kibleten ve garben tarîk-ı âmm ile mahdûd dört kil bezir
33. istî'âb ider sakye-i tarla derûnunda sâbit bir dib ceviz şeceri ve Karye-i Beylerbeyi'nde

⁵⁸ Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, (Ankara: Aydın Kitabevi, 1998) Yayınları. Bahsi geçen kitapta "müşmiş" şu manaya gelmektedir: a.i. zerdali. (erîge, kaysiya da denilir)

34. vâki' on beş dib ceviz şecerlerini ve kasaba-i (...) vâki' ma'lûmetü'l-hudûd
ve bir kît'a otuz
35. dib zeytün şecerlerini atyeb-i emvâlinden ifrâz ve hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve
taleben li-merzât-i rasûlihi
36. el-muallâ vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i sarîh-i mer'î ile vakf ü habs idüb şöyle
şart
37. ve ta'yîn ve tahsîs ve tebyîn eyledim ki sâlifü'z-zikr dükkânlar mütevellîyesi
yedinde kalub
38. iktizâ iden talebe-i ulûm isti'mâl ideler ve sâlifü'z-zikr zeytün şecerlerinden
beher sene
39. ma'sara kazgânlarını ve tosun kazgânlarını ve taşları dahî kezâlik fukarâ-i
müslimînden
40. muhtac olanlar isti'mâl ideler ve sâlifü'z-zikr zeytün şecerlerinden beher sene
hâsıl
41. olan revgan⁵⁹ medârislerde sâkin olan talebe-i ulûmun çıraklarına inkâd içün
42. virile ve mahdûd-ü mezkûrun bostânlar mütevellisi yedi ile beher sene îcâb
ve istîcâr olunub
43. olunub icâr ve gallesinden hâsıl olan nemâsı beher sene Şehr-i Muharrem'de
bir kaç nev'î
44. ta'âm tabh olunub fukarâya it'âm ideler ve vakf-ı mezbûre evvelen sulbiyye
kızım mütevekkile-i
45. mezbûre Emine mütevellî ola ba'de vefâtiha evlâdi ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdim
batnen ba'de
46. batn ve neslen ba'de nesl erşedi mütevellî olub fazla-i vakfa li'z-zikr-i mesel
hazzi'l-isneyn
47. mutasarrif olalar eğer evlâdîm munkarız olur ise karâdaşım oğlu Hâci
Abdü'l-kâdir'in
48. evlâd-ı evlâd-ı evlâdi kezâlik li'z-zikr-i mesel hazzi'l-isneyn mutasarrif olalar
iyâzen

⁵⁹ Revgan dilimize Farsça'dan geçen, yağ manasına olan kelimedir. Bu kelime Kamus-ı Türkî'de *rûgan* olarak geçmekte olup ayakkabı imalinde kullanılan deriye parlak yağlı görünümünden dolayı isim olarak verilmiştir. Şemsettin Sami, *Kamus-ı Türkî*, (İstanbul: Çağrı Yayınları, 2012).

49. bi'l-lâhi teâlâ evlâdları munkarız olur ise fazliyye-i vakfi Haremeyni'ş-Şerîfeyn
50. şerefhümü'l-lâhi teâlâ fi'd-dareyn fukarâsına virile ve mütevellîye-i merkûmeye imdâd ve himâyet
51. içün mütevellîye-i mezbûrenin zevci Hâcî Süleyman Îbn-i Molla Mustafa'yı nâzır nasb
52. ü ta'yîn eyledim deyü ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyûd eyledik den sonra sarfü'z-zikr
53. kitâblar ve kazgânlar ve bostânları vâkîf-ı mûmâ-ileyh mütevellîye-i mezbûre Emine'ye teslîm
54. ol dahî vakf içün kabz ve tesellüm eyledi didikden sonra vâkîf-ı mezbûr Hâcî
55. Ali Efendi inân-ı kelâmını semt-i vifâktan cânib-i şikâka atf ve hâkim-i mevkî'-i
56. sadr-ı kitâbı tûba leh ve hüsn ü meâb hazretleri huzurunda mütevellîye-i mezbûrenin
57. vekili ile müterâfiân ve hükme talibân oldukları halde takrîr-i da'vâ ve tasvîr-i
58. müdde'â idüb Vakf-ı akâr İmâm Muhtar Ebû Hanîfe-i Kûfi Cevzî Bi-Hayr Vâfi
59. hazretlerinin re'y-i münîr ve mezheb-i hatîrları üzere sahîh lâkin lâzım olmamağın
60. vakıfdan rüçû' idüb zikr olunan kitablar ve kazgânlar ve taştlar ve bostânları
61. kemâ-fi'l-evvel mülküme idhâl murâd iderim didik de gîbbe'l-istintâk vekîl-i mezbûr
62. Molla Ömer cevâbında İmâmeyn-i Muhteremeyn İmâm-ı Sânî Hazret-i Yûsuf-u Sânî ve İmâm-I Sâlis
63. Mehmed Bin Hasan Eş-şeybânî rahmetün aleyhüma hazretlerinin mezheb-i şerîfleri üzere mücerred vakfet
64. dinmekle teslîm ila'l-mütevellî ile vakfa luzûm arız olub mezheb-i imâmeyn-i
65. muhteremeyn üzere vakf-ı merkûmdan rüçû' gayr-ı meşru'dur deyü mütevelli-yi mezbûr

66. redd-i teslîmden imtina' eyledik de hâkim-i müşârun-ileyh esbağa'l-lâhü ni'mehû aleyh hazretleri
67. mennâ'un li'l-hayr olmakdan hazer ve temhîd-i kavâid-i hayrî evlâ etmek görmeğin
68. 'âlimün bi'l-hilâf beyne'l-eimmetü'l-esrâf ve'l-eslâf ve alâ kavlihim men yerâhü vakf-ı mezbûrun
69. alâ cemî'i'l-merâtibi sıhhatine ve sâniyen lüzümuna hükm-ü sahîh-i şer'î ve kazâ-i sârîh-i mer'î idüb
70. vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub min ba'd nakz u nakîzine mecâl ü muhâl olmadı *fe men beddelehû ba'de*
71. *mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubeddilûnehû innallâhe semîun alîm*⁶⁰ ve ecru'l-vâkîfi ale'l-hayyîl kerîm
72. harrara fi'l-yevm aşera min Şevvâli'l-Mükerrem li-sene sitte ve erbaa ve mietün ve elf
73. Şühûdu'l-Hâl:
 - 73.1. Hâcî Ebû Bekir Efendi Fermânı-zâde
 - 73.2. Molla Mehmed Bin Osman
 - 73.3. Molla Ömer Bin Hâce Süleymân
 - 73.4. Kara Kara Ali Oğlu ve Gayrühüm

⁶⁰ Bk: dipnot 40.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اسما اکلیل نعمت فریض شاخص بلافت رهیں مودعی چنان آذین صلاة
 اسلام و سعد ازین ملیک نسبت و زین دل نعمت مصلحته عرضه اعضا و زنها بجز
 ملکه مملکت هزار اخوات و دخیلات و ایشانه اعضا و المراة طوری
 زیارت و اینکلود بوف ائمہ علی فرزین علیہ الفاد ایشان مکنن للجود یا یاری

۶ سعی خالد رحایه و ملطف دین متین ساطع ایز زمانه حاره حمیده و کمال عطف کننده
 ۷ فتوحات رزیمه هایز و بشریات و علییه نافذه اول روز خاره بصفت ایشان
 ۸ از کرده منوچه رضت کنیتین او کمی مصلحته کسره فرایسته نام خانواده کننده طرفه دامنه
 ۹ استیجیل و تسلیل و نام اول التحییل و کیزاده زیارت عبید الرحمن افزاں عصایه و ملطف
 ۱۰ فرزین طی و اوس پا زدن دریه بیان اول ره طلبی ایشان علی سیده ایشان مکنن خیر خانه با بطریق
 ۱۱ لطف اوزر و اعتراف ای و پیغف ایشان ایشان مکنن صدر و زن پلیانیست
 ۱۲ ملکه هنگفت و رئیسه اخلاق دنیه منظم اول ره جلد معرفت را بیفت و ایام جلد ایشان
 ۱۳ جیمه و بر جلد غریب و بر جلد غریب و بر جلد صدر رکنی و بر جلد غریب معرفت و بر جلد قدر عطا
 ۱۴ و بر جلد صدر ایشان و بر جلد ایشان اسلام و مسیحی و بر جلد طلب ایشان مکنن زاده بر جلد ایشان

15 و بر صد شتر و بر جلد قابع الصیف و بر جلد در در کلکه مصنوعه را آنچه در جلد فوج
 16 و بر جلد مراجعت خود ببر جلد رسانه اتفاقاً و بر جلد سخن الایچ و بر جلد خوارش
 17 و بر جلد هر کوکاره ای و بر جلد مطبوعه ای و بر جلد فتوغرافیه ای و بر جلد فاموس
 18 و اوچ خوده فرخا ز داده طبع و فناخ داده بیکت و دندان از پویانه نشره فرهاد و فوج
 19 بیک خوانم قدر و اقیم قبله دل را اوفایلکه اور فاعم بیدی و فخر و خوبی بخوبی بخواز
 20 و شما لذت بر جا حوصله داده از پسر اسما خود را دست نشانیه کارا و احلا افته و اقیمه
 21 سخنی حوزه سخن از زینی تضییغ و بینه نهاده بپرس و ده و اقیم قبله نهاده بخورد شما
 22 او غلو و فرمده ذخرا سرمه هم و در مردم اور ویدی او غم و فخر اینقدر دیگر
 23 الهم ح خود را بسته نهاده بخونه بخیزی ای فردا نبیند بلکم دلصفه ای و

24 سینه معلم او ملعنه ضعفیت بعزم و احلا افته ذات او زایم بیک حوزه سخن از زینه
 25 سعنه سعین و سینه قلاده بپرس و آقیمه سرمه و قیمه ای و خود فتو و شما
 26 نهاده ساره و خوبی اینی عالم ایمه قله و داله میانه خود را دست نشانه اتفاقیت
 27 و فوت نشانه خود را دست خود از نیکا هم و ضعفت دلمه شم معلم او ملعنه کفر معلم او غم
 28 ضعفت دلمه ای افته ذات خبر سخن ایمه ای ای ای ای ای ای و فرمده حوزه دل
 29 و اقیمه حدوده المهد و داله تکه بیک دسته ایمه ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 30 ایم و بیک حوزه سخن ای و آکیمه دسته ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 31 درست عتمکم بیک دسته ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 32 فاطمه فرمده معلم و شما لذت بر جهیز فصله و خوبی طاریه دل اینه طه و ده میکن

۳۱ ایستاده بسته نار و در و نزد ناست
 ۳۲ براب جوز بخوبی و قریب مجدد
 ۳۳ واقعه اور دش جوز بخوبی و قصبه تربیع و اقیمه مخلو فکه و برخطه اور نوز
 ۳۴ دیپ ز پیوه بخوبی ایستاده اندیز اور از حسنه های کارهای طلبی را خناه رسول
 ۳۵ امکان و قدر محیه هم و حبس هم و حوابیه اتفاق و حسر اموب سوییه هر ط
 ۳۶ و تعین و شخصیت و تعبیں ایدهم سالف الکریم مبتوله زندگانی ای
 ۳۷ افریق ایمه طلایه علوی استغفار ایمه روس الف الکریم شفیعیه کلیه های
 ۳۸ عصر فرز خانم شیر و صور فرز خانم شیر و طشدید و فرمذ نهان فرو ام ملائیم
 ۳۹ حقایق اوندر استغفار ایمه روس الف الکریم ز پیوه بخوبی صادر
 ۴۰

۴۱ اولم رو غنیم مد اسد و ده طنز اولم طلایه علوی خواهد بود ای اعدیه آنقدر اکون
 ۴۲ و بر پلیه و خود و دوزم نتو ایم نت مد متوجه بیمه های ایمه و کشتی ای
 ۴۳ او نیز ای
 ۴۴ طعام کنیه ای
 ۴۵ خوبی کنیه مبتوله اولم نجود و فایه ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۴۶ بیلهز و نسل تولد ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۴۷ مشوف اول رازک اول د منقوض ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 ۴۸ اول د اول د اول د نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز نیز

۴۹ مایه تغایر اول دار منتهی خواهد بود و قصه و ماذ الرانفان
 ۵۰ سرخها اند که دارند نتوانند در تکه و عسله ای خوش بخواهند از این
 ۵۱ اکنون متوجه شدند که زوج ما بر سرمه این ملکه عده ای را نظر
 ۵۲ و شیخی اشیعه داشت و پس از آن که خود را ایندکه خدای پادشاه ای خواه
 ۵۳ که باید سرخه میزد و بسته باز و اقفاله میتوانند و بیرون ایشان را بیم
 ۵۴ اول خود و قصه اکنون فیض و قشم اطیب و مکمل هستند و اقفاله در نزد خاور
 ۵۵ هم افسر همانه تکلیف است و فاعله زیبات رئیسه قدر عطف و حاکمیت
 ۵۶ صدر خاکب طور پر و حسن عابده بود خصوص رسانه متوجه شدند پیر بودند

۵۷ و همیز ایله مترافقانه و مکمله باشند اول خود را توڑ داده و مخصوصی
 ۵۸ مدها امری بوقصه عفای اما مختار ای این مخصوصیت کوئی خوبی نداشته باشد
 ۵۹ خود مترتبه رای همیز و خذبه خوار اوز ب صحنه کشیدند از خرا و کامیخت
 ۶۰ و قصه هر زمیع اید و دیگر اونم که باید و خرقانه را کشید و مبتداز
 ۶۱ کافی الود مخلکه دخواز داد اید و دید کنم عندا لاسته ای و مکمل خود
 ۶۲ مکمل خود ای ای ای خیر باید نامه باشند خودت بوسفت باشند اما ای ای
 ۶۳ خود را حسنه ای ای ای خیر باید نامه باشند خودت بوسفت باشند ای ای
 ۶۴ و مخلکه و متنیم ای ای المسوحه ای ای و قصه دوم عارض او توپ میزهای باید

65. سخن از دفعه و توصیه روحی غیر معرفه و عذر کو متنی اذیه
66. 66. رد و تذکر استناد اندیش حاکم از آن به آینه ایه تویه علیه موند
67. 67. من از علیه اول ملکه رضی خدرو مهد فتو اعد خبر برای او که کو علیه
68. 68. عالی مایل و بعنوان نویه الیاف الایاف و همان قوایم در این دفعه نویه
69. 69. علیه حکم املاک استناد و ناشایر و نیش کم صلح روز و تقاضه خبر که در این دفعه
70. 70. و مصادر دو روحیه فلزی املاک هم بعده پیش از مخففه خالی خالی اولد و مخففه خالی خالی
71. 71. اسمهه فانیه علیه اگرین برویه از از سهو علیه داو و الواصف هم باقی اگرین
72. 72. در چهارمین هر سوا اکابر رسمیه از تو و ناگهذا لاف

73. 73. لاف

IV. VI Hüseyin Paşa Camisi Vakfı Künyesi

Defter No	: 86
Poz No	: 00003
Vakif No	: 6-3
Vakfin Adı	: Hüseyin Paşa Camisi
Vakfin Konusu	: Vakfiyyet ve Tevliyyet
Vakfedilen Mal	: Özel mülk, iki kat ev ve havlusu, Bir tahtani beyt ve magare havlusu
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakif Tarihi	: H. 1146 (M. 1734)
Vâkıfin Adı	: İbn-i Arab Mûsa
Mütevellî	: Merkûm Es-Seyyid Mehmed Emin Ağa

1. Bi'smi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
2. Mebde-i kitâb-ı fesâhat ve menşe'i hitâb-ı belâgat rehîn hamd ü hûdâ-yı
3. cihân aferîn ve's-salâtü ve's-selâmü alâ rasûli gûzîn ile tevşîh ve tezyîn
4. olunduk dan sonra Medîne-i Ayîntab'da Kan Alıcı Mahallesi ahâlisinden
5. sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Tanrıverdi İbn-i Arab Mûsa nâm kemisne
meclîs-i
6. şer'-i şerîf-i şâmihu'l-erkân ve mahfil-i dîn-i münîf fatî'u'l-ekber (...)
7. hâl-i hayâtında kemâl-i akl-ı sıhhâtinde takrîrât-ı şer'iyyesi câize ve teberruât-
1
8. mer'iyyesi nâfize olduğu halde medîne-i mezbûrede vâki' Hüseyin Paşa
Câmi'i şerîfinin
9. mütevellîsi vekîli Es-Seyyid Battal Mehmed Ağa'nın tarafından vekîli Es-
Seyyid Mehmed Emin Ağa
10. mahzerinde bi't-tav'i'l-itâf ifrâz ve i'tirâf idüb vakf-ı
11. âti'l-beyânın sudûruna gelince silk-i mülkümde münselik ve rişte-i
tasarrufumda
12. mutazam olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan dehliz ve şarkan Hâci
Hüseyin ve garben Çelebi Bektaş

13. ve şimâlen Ömer Hoca Oğlu İbrâhim mülkleriyle mahdûd ve bir tahtânî beyt ve bir magare havlusu müştemil on beş
14. kuruş kıymetli menzili atyeb-i emvâlimden ifrâz ve hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ
15. vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i sarîh-i mer'î ile vakf ü habs idüb şöyle şart
16. ve ta'yîn ve tahsîs eyledim ki sâlifü'z-zikr menzili beher sene mütevellîyyesi yediyle icâr
17. ve isticâr olunub şöyle icâra ve gallesinden hâsil olan meblağı câmi'-i mezkûrda
18. imâm olanlara virile deyü ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyût idüb sâlifü'z-zikr
19. menzili vâkif-ı mezbûr mütevellî vekili merkûm Es-Seyyid Mehmed Emin Ağa'ya teslîm ol dahî vakf içün
20. kabz ü tesellüm eyledik den sonra vâkif-ı mezbûr Tanrıverdi inân-ı kelâmını semt-i vifâktan
21. cânib-i şikâka atf ve hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûba leh ve hüsn ü meâb
22. hazretleri huzurunda mütevellî vekili ile müterâfiân ve hükme talibân oldukları
23. halde takrîr-i da'vâ ve tasvîr-i müdde'â idüb vakf-ı akâr İmâm-ı Muhtar Ebû Hanîfe-yi
24. Kûfi Cevzî Bi'l-Hayr Vâfi hazretlerinin re'y-i münîri ve mezheb-i hatîrları üzere
25. lâzım olmamağın vakıftan rücû' idüb zikr olunan menzili kemâ-fi'l-evvel mülküme idhâli
26. murâd iderim didik de gibbe'l-istintâk mütevelli-yi mezbûr vekili Es-Seyyid Mehmed Emin Ağa
27. cevâbında imâmeyn-i muhteremeyn İmâm-ı Sâni Hazret-i Ebû Yûsuf Sânî ve İmâm-ı Sâlis Muhammed Bin
28. Hasan Eş-Şeybânî rahmetü'l-lâhi aleyhümâ hazretlerinin mezheb-i şerîfleri üzere mücerred vakfet
29. dimekle ve teslîm ila'l-mütevellî ile vakfa lüzûm âriz olub mezheb-i İmâmeyn-i Muhteremeyn

30. üzere vakf-ı mezbûrdan rücû' meşru'dur deyü mütevelli-yi mezbûr vakfi redd ve adem-i
31. imtina' eyledim de hâkim-i müşârun-ileyhe esbağa'l-lâhü ni'mahû aleyh hazretleri mennâ'un li'l-hayr olmakdan
32. hazer ve temhîd-i kavâid-i hayrî evlâ ve eşher görmeğin âlimen bi'l-hilâf beyne'l-eimmeti'l-eşrâf
33. el-eslâf ve alâ kavl-i men yerâhü vakf-ı mezbûrun alâ cemî'i'l-mezâhib sıhhâtine ve sâniyen
34. lüzümuna ve mahdûd-ü mezkûr menzili câmi'-i mezbûr da imâm olanlara meşrût olduğuna
35. hükmü sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î idüb vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub
36. min ba'd nakz ü nakızına meçâl ü muhâl oldu *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne*
37. *yubedîlûnehû innallâhe semîun alîm⁶¹* ve ecru'l-vâkîfi ala'l-hayyil kerîm harrara fi'l-hâmîs
38. min Şehr-i Şevvâli'l-Mükerrem li-sene sitte ve erbeîn ve mie ve elf
39. Şuhûdü'l-hâl:
 - 39.1. Es-Seyyid Ahmed Çelebi İbn-i Ebu'l-Hüdâ
 - 39.2. Es-Seyyid Hüseyin İbn-i Es-Seyyid Ahmed
 - 39.3. Sâlih Efendi
 - 39.4. Abdü'n-nâfi' Efendi ve Gayrûhüm

⁶¹ Bk. Dipnot 40.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

١. مبدأ كتاب فصاعات قرين وفنا، خطاب بلوغت رهيف محمد خدجو
٢. جماده أوين والصلوة والدم على رسول النبي عليهما شيخ وبرون
٣. اولى قدده مسكوه سنه ميتا بده فانه الامر علهم سنه ما البيضة
٤. صاحب الميراث والمسنفات تكرى في بردی بزغرب موجوداً كمن مجلس

١٤. دوسك تتمبلو خنزير هنيب اولاده افراز وحيث مطلع طلب ارضها رسول الله العمل
١٥. وقف صحوه سرس وحبس مريحه وادي وقف وحبس اندوب سوطه هر طلا
١٦. وعيين دخسيعه امهار اتفت المراكز ضرور هر سنه هنديه بيد امير
١٧. وہستي اوسنیز ستره بيه اجاجي وفلله سنه حاصل اولم سيلع ماجع غسله ده
١٨. امام او ندازه وريله هجيو تعبيه هر ده وبيهان هندا دايم بيد ساره طلاق
١٩. منه زر واقف در بور مستور وپھلار خوزه اپهه هندا زانی فایل سکه هر سنه هنديه قضايي
٢٠. متعز وستم اميد کهنه سله واقف در بور بکسر وردر خنانه خل هر سنه هنديه
٢١. حانت هنده قه عطف وحاكم سوچي صدر حاته هندا هم وحسين يان

٢٢. خوله خصوصیه منو که وکلام اليمه هندا فهاره وملکه هندا اوله قدر
٢٣. حاله نه تر دهد و لغور مد کاهه ده وقف عفار امام خدا بر اینه
٢٤. کوش خوره زنگنه واقع هندا هندا راهی هندا وند بخباره اوزن
٢٥. لازم اوله اعنی وقته روحیه امدوب ذکر اوله هندا هندا خاکه الا و از هنکه اذار
٢٦. در اداره هم زير که عجب الاستهلاق منو از بدور و کیم الید هر ده هم ای

حُرْمَةٌ اَنَّا مِنْ قَبْرِنَا فَلَمْ يَجِدْ حَوْلَتَ اَبِي كَوْفَةِ بَارِزَادَ اَمَامَ الْكُوفَةِ
27
حَسَانَ الْبَشَّارِيَّ زَوْجَهُ اَسْعَلَكُمْ هَا حُرْمَةَ نَبَالَ عَذْبَهُ بَرِّ تَعْذِيرَ اَوْ زَوْجَهُ وَقَبْطَهُ
28
بِكَلَّهُ وَتَبَعِيْعَهُ اَلْمُتَوَاهِ اَبِيهِ وَقَبْطَهُ لِرَوْزِ عَلَارِ حُرْمَةِ اَوْ لَوْزِ بَشَّارِيَّهُ عَلَى عَلَى عَلَى
29
اَوْ لَوْزِ بَشَّارِيَّهُ اَوْ حُرْمَةِ اَبِيهِ وَقَبْطَهُ لِرَوْزِ عَلَارِ حُرْمَةِ اَوْ لَوْزِ بَشَّارِيَّهُ اَوْ حُرْمَةِ
30
اَشْتَاعِ اَبِيهِ سَما حَمْرَمَتْ رَانِيَّهُ بَعْيَانِ اَبِيهِ بَعْيَانِ عَلَيْهِ حُرْمَةِ حَنَدَرِ رَضَاعِ لِلْحُرْمَةِ وَهُنْقِ
31
حَنَدَرِ وَعَنْدَهُ قَوْلَهُ حِيرَ رَأَيَهُ وَأَسْهَرَ كَوْدِكَافِيَّهُ عَالَى بِحَلَافِ بَيْنِ دَلَّهِ وَ
32

حُرْمَةِ حُصُورِ نَبَالَ مَسْوَهِهِ وَبَحَارِ اَلْيَمِهِ مَهْرَ اَغْهَاهِهِ وَمَكَاهِهِ حَنَانَهُ اَوْ لَوْقَهُ
22
حُرْمَةِ حُصُورِ نَبَالَ مَسْوَهِهِ وَبَحَارِ اَلْيَمِهِ مَهْرَ اَغْهَاهِهِ وَمَكَاهِهِ حَنَانَهُ اَوْ لَوْقَهُ
حَالَهُ حُرْمَةِ دَرِ وَلَقْبُورِ مَدِيَّهُ اَبِيهِ دَبِ وَقَبْطَ عَلَارِ اَمَامِ حَمَارِ بَرِيَّهُ
23
كُوفَيْهُ حُرْمَةِ نَبَالَ كَبِيرَهُ اَوْ زَوْجَهُ حُرْمَةِ نَبَالَ رَائِي حِيرَ اَوْ لَوْزِ بَخْلَارِ اَوْ زَوْجَهُ
24
لَازَمَ اَوْ لَهَاعَنِي وَقَبْطَهُ رَجُوحِ اَمِدِهِ دَكَرَ اَوْ لَهُمْ حُرْمَةِ حَافَرِ اَلَدَّارِ مَكَاهِهِ دَفَارِ
25
دَارِ اَهَدِهِ دَيْلَهُ عَبْدِ الْاَسْنَهِ قَفِ حُنُوكِهِ لِزَبَرِهِ وَبَحَارِ اَلْيَمِهِ حِيرَهُ اَيَّهُ
26

الصلف دهان فول من زیر آه و چف عزیز کار مهایمیه الادب صفتند و ناجا³³
لر زدنند و تقد و دند کو رنگشان جا چیز بود و آنام او نیزه شکر و طار و لعنه³⁴
حالم مجموعه ای از و فضها و صریحی در و آدوب و چف عزیز سلیمان و لازم او لوں³⁵
نمی بود تحقیق و تحقیق خواری ای ادکن و فن برای علم بعد ماسنیه یا کاسکه علی این³⁶
سید لوزه ای ایه سکون علیم و او ای الواقع فلام ای ای الکرم هور و کامن³⁷
عیمه مهر سو ای کار می نیست و بیجان و ماه و چف³⁸
قبه النافع افیز صالح افیز العصائب ابن زید الله
الاسد مردیه

IV. VII El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih Vakfı Künyesi

Defter No	: 90
Poz No	: 00032
Vakıf No	: 7-32
Vakfin Adı	: El-Hâc İsmail Efendi bin El-Hâc Mehmed Salih Vakfı
Vakfin Konusu	: Şartlı vakfiyyet ve tevliyyet
Vakfedilen Mal	: Su Yukarısı Ve Meydan Başı Mahallesi’nde Değirmen, Hazravat Bostânları, Bir Bâb Dükkan, 500 Dönüm Ağaç Dikili Mülk, 4 Dib Ceviz, İhsan Vermek İçin Büyük Bir Kazgân
Vakıf yeri	: Gaziantep
Vâkıfin Adı	: El-Hâc İsmail Efendi İbn-i Mehmed Salih
Vakıf Tarihi	: 1149 H. (1737 M.)
Mütevellî	: Osman İbn-i Derviş Ali

1. Bismi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm
2. Hamd-ü bî-gâye ve senâ-i bî-nihâye ol padişâh-ı ebediyyü'z-zât ve mâlikü'l-mülk sermediyyi's-sifât hazretlerine
3. olsun ki insânı hüsн-ü takvîm üzere halk ve tekrîm eyledi ve efdalü's-sifât ve ekmelü't-tahîyyât ol
4. câmi'-u cemî'i kemâlât olan seyyidü'l-mûrselîn ve hatemü'n-nebiyyîn hazretleri Muhammed salla'l-lâhü aleyhi ve sellem ve âlihî ve eshâbihî
5. üzerine olsun ki hüdât-i dîn ve hümât-i mübînlerdir rîzvânü'l-lâhi teâlâ aleyhim ecme'în ve ba'de bu kitâb
6. sîhhat-i nisâbin tahrîr ve tasvîrine bâdî budur ki Medîne-i Ayîntab'da Tarla-yı Atîk Mahallesi ahâlîlerinden
7. sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât El-Hâc İsmail Efendi İbn-i El-Hâc Mehmed Salih nâm kemisne vaktâ kim bu dâr-ı

8. fâninin zevâlîni muhakkak bulub gâfil olmayan akıl mümkün oldukça inân-ı azîmeti semt-i hayrâtâ
9. sarf etmek mühim olduğunu bi'l-mükâleme meclîs-i şer'i hatîr-i lâzîmî't-tevfîrde vakf-ı âtî'l-beyânın
10. sicîlli için mütevellî nasb ü ta'yîn eylediği İbn-i Şeker Mahallesi ahâlisinden Osman İbn-i Dervîş Ali
11. nâm kemisne mahzerinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i an'il-merâm idüb vakf-ı câü'z-zikrin sudûruna deðin silk-i
12. mülkümde muntazam olub medîne-i mezbûrede Su Yukarusu ve Meydan Baþı dinmekte ma'rûf mahallede deðirmen
13. kurbunda yafta yerinde vâki' iki tarafдан Emir Oðlu veresesi ve bir tarafдан Katircı Hâcî Ca'fer Oðlu veresesi
14. hazravât bostânları ve bir tarafдан tarîk-ı âmm ile mahdûd yüz müşâra mûlk hazravât bostânı
15. ve yine mahalle-i mezkûrda vâki' bir tarafдан Çerkes Oðlu Hüseyin ve bir tarafdan Kabre Sığmaz'ın Vakfı
16. hazravât bostânı ve bir tarafдан Ali Neccâr Câmi'-i Şerîfi Vakfı ve bir tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd
17. elli müşâra hazravât mûlk bostânım ve medîne-i mezbûrede sûk-ı tavîlde ve Tahtalu Câmi'-i
18. Şerîfi kurbunda vâki' bir tarafдан Şeyh Selman Oðlu Vakfı ve bir tarafdan Tahtalu Cami'-i Şerîfi
19. ve iki tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd nîsfî (...) dükkânımı ve medîne-i mezbûreye tâbi' Şâm
20. nâm karyede vâki' tarîk-ı Attâr Oðlu Hâcî Hüseyin ve bir Tarafdan Hâcî Hüseyin
21. Oðlu Ramazan mûlkleri ve bir tarafdan arz-ı hâlî ve bir tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd
22. bin beþ yüz (...) baþım ile derûnunda megrûs kâimu'l-usûl dört dib ceviz eşcârimı tamâmen
23. karye-i mezbûrede köy önünde vuþûs içinde vâki' bir dib ceviz şecerimi virmeþe ve bir ma'sara kazgânımı kendi

24. atyeb-i malımdan ifrâz ve hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf-i sahîh-i şer'î ve
25. habs-i sahîh-i mer'î ile vakf ü habs idüb söyle şart ve ta'yîn eyledim ki sâlifü'z-zikr
26. hazravât bostânları bâğ-ı mahdûd-u mezkûr ceviz eşcârlarıyla ve dükkân-ı mezbûr beher sene
27. mütevellî yediyle îcâr ve isticâr olunub hâsîl olan icâra ve gallesinden (...)
28. hazravât bostânlarının ve bağın çıkar ve masârifleri görüldükten sonra beher sene
29. mütevellî olanlara altı kuruş vazîfe virile ve nâzır olanlara beher sene üç kuruş
30. virile ve dükkân-ı mezbûrdan hâsîl olan gallenin hâlâ müdîrem olan gürçiyetü'l-asl
31. Asiye Binti Abdu'l-lah nâm hâtuna altı kuruş virile mezbûre Asiye fevt olduk da
32. dükkân-ı mezbûre gallesinden zikr olunan altı kuruş evlâdına ve evlâd-ı evlâdına
33. li'z-zikr-i mesel hazzi'l-isneyn virile mezbûre Asiye'nin evlâdi bi'l-külliye munkarız olduk da
34. meblağ-ı mezbûr ile benim için Şehr-i Muharremü'l-Harâm'da şorba tabh olunub fukarâya it'âm
35. oluna zikr olunan vezâyif ve masârif verildikden sonra galle-i vakıftan fazla ne mikdâr
36. kalur ise ezhîyye bayramında ruhum için bir kurban zibh olunub ve beher sene
37. Şehr-İ Recebi'l-Mürecceb'de pirinç pilâvı ve dizde ve herîse⁶² üç nev'i ta'âmlevâzımı
38. alunub it'âm-ı fukarâ ve mesâkin oluna ve zikr olunan ma'sara kazgânını mütevelliyye-yi mezbûre

⁶² Herise, keşkek veya dövmeye ismi ile bilinen tarihi çok eskilere dayanan bir yemektir. Zamanla değişikliğe uğramamış nadir yemeklerimizden olup bu yemeği Cibrail'in (a.s.) Peygamber Efendimiz'e öğrettiği rivayet olunmaktadır. Ayrıca Peygamberimizin herise yemeğini çok sevdigini de Hz. Eyyûb El-Ensârî hazretleri rivâyet etmiştir. Komisyon. (1984). "Hz. Ebû Eyyûb-i Ensârî" *İslam Âlimleri Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Gazetesi Yayıncıları, 1984) C. 1.

39. zabitinda olub tabh-ı ta'âm ve şire için ihtiyâcı olanlara virile ve vakf-ı
40. mezbûre mâdem ki ben hayatda oldukça ben mütevellî olub zabit ü tasarruf
benim yedimde
41. ola bi-irâdeti'l-lâhi teâlâ mürg-u rûhum kafes-i tenimden riyâz-ı ukbâya
teyerân eyledik de
42. işbu merkûm Osman mütevellî ola ba'de vefâtihî mezbûr Osman'ın
ebnâsına erşed-i
43. ebnâsı batnen ba'de batn ve neslen ba'de nesl mütevellî ola ebnâsı munkarız
olur ise evlâd-ı
44. inâslarının reşîde ve âkilesi batnen ba'de batn neslen ba'de nesl mütevellîye
ola ve mezbûr
45. Osman benden mukaddem vefât ider ise fevtimden sonra şart-ı sâbık üzere
46. mezbûr Osman'ın ebnâsı mütevellî ola ve mezbûr Osman'ın nesli iyâzen bi'l-
lâhi teâlâ
47. munkarız olur ise vakf-ı mezbûra nâzır nasb eylediğim hâtunun evlâdları
48. ma'rifiyle ve rey'-i hâkim-i şer'-i ile bir müstekîm ve dindâr kemisne
mütevellî olub
49. icra-yı şerâ'iti vakf eyleye ve vakf-ı mezbûra gâyet-ü an'il-meclîs li-ebeveyn
50. kız karîndaşım Safiyye nâm hâtun nâzır ola ba'de vefâtiha evlâdi
51. ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdi batnen ba'de batn ve neslen ba'de nesl nâzır olalar
52. deyü ta'yîn-i şurût ve tebyîn-i kuyût idüb sâlîfî'z-zîkr bostânlar ile bağ-ı
53. mahdûd-u mezkûru ve dükkân-ı mezkûru ve ma'sara kazgânını⁶³ mütevellî
merkûm Osman'a
54. teslîm ol dahî tesellüm ve sâir evkâf mütevellîleri gibi tasarruf eyledik den
sonra

⁶³ Bu kazanlar masere kazanı ismi ile çok yakın bir zamana kadar kullanıla gelmiş ev eşyalarıdır. Oğuz Paköz bir makalesinde bu kazanlarla ilgili anısından şöyle bahsetmektedir. "Eski Kahramanmaraş evlerinde, hacet olarak boy, boy kazanlar olurdu. (...) Küçükten büyüğe bu kazanlar; kuşkana, kelle kazanı, don kazanı, masere kazanı diye adlandırılır. İşlevleri ayrı ayrıdır. Söz gelimi, kuşkanada, tavuk, hindi türü kumes hayvanları ve pilavları pişirilir. Kelle kazanında kelle pişirilir. Don kazanında, çamaşır suyu ısıtilır, küçük çapta pişirmeler ve şıra yapılır. Masere kazanında; bulgur kaynatılır, tarhana pişirilir, pestil, bastık çalınır. Masere kazanına zahire tutma zamanında çok ihtiyaç duyulduğu için, rahmetli ninemin bir masere kazanı vardı, eski yazı ile kenarında "Fatma hatun hayatı" yazılıydı" Oğuz Paköz, *Yorum Gündük Yerel Gazete*, (2015, Aralık 22), Yorum Gazetesi: http://www.yorumgazetesi.com/Oguz_Pakoz-142-yorumu-1777-1-eu.html adresinden alındı.

55. gibbe't-tasdîki's-şer'i vâkîf-ı mezbûr inân-ı kelâmını semt-i vifâktan
56. cânib-i şikâka atf idüb vakf-ı akâr inde'l-eimmeti'l-kirâm egerçi
57. sahihdir lâkin İmâm-ı Muhtar Ebû Hanîfe Hazretleri'nin re'y-i münîrleri üzere
58. lâzım olmayub vakf-ı menkûl İmâm-ı Sânî Ebû Yûsuf Hazretleri indinde
59. sahîh olmamakla vakf-ı mezbûrdan rûcû' ve ke'l-evvel havza-i mülküme idhâl
60. murâd iderim deyü mütevelli-yi mezbûr ile muhâsimaya şûrû' ettik de mütevelli-yi mezbûr
61. cevâbında İmâm-ı A'zam Hazretleri indinde hâl-i minvâl-i muharrer üzeredir lâkin İmâmeyn-i
62. Humâmeyn Hazretleri katında sîhhat-i vakf ile lüzûma ve to'emân olduğu müstağnî
63. âti'i'l-beyândır ale-l-husus İmâm-ı Ebû Yûsuf Hazretleri indinde vâkîf mücerred
64. vakfet dîmekle vakf sahîh ve lâzım olub ve menkûl müteârifinin nefy-i
65. vakfı İmâm-ı Muhammed indinde sahîh olmakla teslîmden imtina' iderim deyü mütehâsimân
66. ve hâkim-i mevki'-i kitâb-ı tûba leh ve hüsn ü meâb huzurunda müterâfiân olduklarında
67. müterâfiân olduklarında hâkim-i mümâ-ileyh dahî cânib-i vakfa nazar ve mübtel-i hayr
68. olmakdan hazer idüb vakf-ı mezbûr ve zîmnâda olan şurûtun
69. sîhhat ve lüzûmuna re'y-i imâmeyn-i müşârun-ileyhüma hazretleri üzerine âlimen bi'l-hilâf
70. hükm eyledik de vekîl-i merkûm cevâb-ı sedîde âzim olub egerçi hükm-ü
71. hâkim ile vakf sahîh ve lâzım olur lâkin vâkîf-ı menâfi' vakfı kendi
72. nefsinde şart eylese Hazret-i İmâm-ı Muhammed indinde vakîf an aslı bâtil
73. olmakla benim için yine rûcû'a mesâg vardır deyü didik de mütevelli merkûm
74. cevâbında imâm-ı müşârun-ileyh hazretleri indinde hâl-i minvâl-i muharrer üzerinedir

75. lâkin İmâm-ı Sânî Ebû Yûsuf Hazretleri indinde vâkîf-ı menâfi' vakfı nefsine dahî
76. şart eylese vakf-ı mezbûr ve zîmnînda olan şurût sahîh ve lâzîm olmakla
77. redden imtina' iderim didik de hâkim-i müşârun-ileyh esbağa'l-lâhü ni'mehû aleyh dahî
78. ...(...)
79. (...) ahkâm idüb min ba'd nakz ü nakîzîne meçâl mütebeddîl ve tağyiri mümteni'u'l-ihtimâl
80. oldu *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubeddelûnehû innallâhe semîun alîm⁶⁴* ve ecru'l-vâkîfî ala'l-cevâdi'l-kerîm cerâ zâlik ve harrara fi'l-yevmi'r-râbi' min
81. Zi-l-ka'de sene tis'a ve erbeîn ve mie ve elf.
82. Şühûdü'l-hâl
- 82.1. Ahmed Efendi Arpacı-zâde
 - 82.2. Molla Abdu'l-lah Bin Ahmed Efendi
 - 82.3. Osman Bin Mehmed
 - 82.4. Boyacıoğlu Ali Bin Yûsuf
 - 82.5. Mehmed Molla Ehî Oğlu İblihandan
 - 82.6. Kara Güzer Oğlu Mustafa Ömer (...)
 - 82.7. Mehmed Bin Osman (...) İbn-i Şekerden
 - 82.8. Es-seyyid Ali Karındaş ve Gayrûhüm

⁶⁴ Bk: dipnot 40.

مَهْرَ الزَّمَرِ الْجِبَرِ

- ٢ جَمِيعَهُ وَسَابِقِيَّهُ اول مادت پادی لذات دا هک المک سره علیه خواسته شد
- ٣ امسکنی از نیچه سرمه نه بزم نه بزم و خانه بزم پیر زیارت و افضل صفت داشت اول
- ٤ جامع جمع خلاات اول نه سیمه های سین و خانم البنین حضرت خوشابیه علیه السلام والدعا
- ٥ او ریز شاد سو نموده اه دین کاهه بین لدر رضوان الله تعالیٰ علیهم السلام و علیهم السلام و علیهم السلام

- ٦ صحت لصفایت محترم و اقیشور شادی بود که منع نیبا به ترا رعیت نموده ایام پدره
- ٧ صحبیخ از دختر شفیع اسپیع فخر ای این طبق خواص ای خانم کشنه و فنا کشم بودار
- ٨ فانک زد ای محقق سرور فخر اولیاء عزیز حکم ای اول دفعه خوار عزیزی صحت خیر ای
- ٩ صرف ای هک هم او ای عین بالکنکه میس سریع خطره ای ای خیز خیز و خف ای ای بیز
- ١٠ سچی بخون منوله کنی و لیعنی علیکم ای این است که خدر ای شفیعه هم غفار ای این دلیل غلر
- ١١ هم کند خضره دیویز کلام و بغير غرام ام و بسته خف خاد الدکر کشنه و دین دلیل شکن
- ١٢ مکروه منظم او و بسته خبر نوره ای ای صریح تخار و رسی و میدان شیخی و نیخده و فخر خیره و دلایل
- ١٣ و قبیله ما ذهن ای داعی ای سرور طرفه ای ای میراد غفو در شرور طرفه ای ای خاطر و جهود و جهوز ای هم

- ١٤ خداوت بستانه و بر طرفه ای خلق ای ای هم و دلیل عذر دهد هک خدمه فاریسته
- ١٥ و بده فرموزه خود ای هم طرفه ای هم ای ای دلیل عذر دهد هم طرفه ای هم فخره صفا دلیل دلیل
- ١٦ خداوت بستانه و بر طرفه ای هم طرفه ای جایع ای هم عذر دهد قدر دهد هم طرفه ای خلق ای هم ای هم
- ١٧ خداوت خداوت بستانه و هم بستانه و هم بستانه و هم بستانه و هم بستانه و هم بستانه

۲۳ و فریز خوزه ده کوچ او کنده و خوش احمده واقع برای سخن خوشی و سخن مفرغه افکار
۲۴ امکن باشد افزار و حسنه لذت های و طبعاً ارضاه رسول المعلم و حق صفحه سخن
۲۵ و حسنه علیم و نصف و حسنه اند و بسته علیه سرط و تهییں ایده پایه کو اگه
۲۶ خود را است زنایه و بانج خسد و دلکشی خوردا شمار لعله دلکش زن و سخن
۲۷ متولیه های اخبار دلکشی خوار او کنون حاصراً دلنه اخباره دخله شد این سخن
۲۸ خود را است زنایه و بانج علک حکم و مصارف کوکو را که دلکشی این سخن
۲۹ متولیه دلکشی این سخن و بانج علک حکم و مصارف کوکو را که دلکشی این سخن
۳۰ و بانج دلکشی و دلکشی و بانج دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی
و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی و دلکشی

۱۸ سرخور قربه واقع برای دلکشی سخن از این سخن این سخن این سخن
۱۹ دلکشی خود را این سخن این سخن دلکشی دلکشی دلکشی دلکشی دلکشی
۲۰ نام فریز خود را این سخن این سخن این سخن این سخن این سخن
۲۱ او فریز خود را این سخن این سخن این سخن این سخن این سخن
۲۲ بیکور سلک با فریز اند و نیمه سرخور قائم الاصول درت دیپ خوران بیکور دلکشی

آسیه بنت عمه نام خاتونه آلم
 31 سکه عومن و مردمه مرنوز همسه نوسادله
 31 کان دا زر غلنه شنر دز او نهار الحج عومن او لادشه و آولادها لادشه
 32 للدز مرخ طلا ایشیانی و مردمه مرنوز آسیه بنت او لادر ما تصلی به قفر او لدره
 33 مسلمیه مرنوز امیه بنم احون شهر خرم حرامه سویه طبیعه او لزند قیاره طهم
 34 او لنه دنگ او لمان و طایفه هصارف و رکن هنده هنده هنده فضله نقدر
 35 قالو ارسیه ایه خیره ایه زنده رو حم احون بر قربان دنگ او لوب دهنه
 36 شهر حب له جده زنخه ملاده و دزده دهه ایه دنچ نزاع طیعه نهایز
 37 آکنوباطه ایه فقر ایه سکین ایه دنه و دگر او لمان هنره فرقانه نفستوله دهور

39 فضله نده او لوب طبیعه طعام و سیره احون ایه ایه او لنه و مردمه و دهت
 40 مرنوز ناد ایم من حبونه داره هون نزوله او لور ضغطه و تقویت نهیمه
 41 او لس باراده ایه نهاره خرعه زو خرم فضیش تند ریاضیه طبیعه طبران ایه
 42 همیور در آن عده متوکه او لس بعد فما که مرنوز عمد ایک ایه ایه آیه
 43 ایه ایه هندا بود طبیعه کنلا بیدنر قیاره ایه ایه هنجه قصر ایه ایه آیه
 44 آنامکر سیک رشیده و عاقله رطنا بود طبیعه و نیلا بیدنر محویه ایه ایه
 45 عهان بیلن مقدم ذات ایه کازیه فو قیانه محویه ایه ایه
 46 بیلیه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه

۴۷ مشوقی اولوار سر و قف فروق ناظم فcabدیه یکم خاتمه اول دلار
۴۸ معرفت شده و رای حاکم السرع اینهم مستقیم و دنیاز رکننه متوجه اولوب
۴۹ براوی نشانه و قف اینهم و قف عزیزی خانیه غیر محسوس باشون
۵۰ قرقفرنها که صفتی نام خاتمه ناظم اولیه بعد و خانه اول دلار
۵۱ دادلا دادلا دیده اول دلار لطفا بعد طعن و خلا الحسن ناظم اول دلار
۵۲ پیو نقیل سر و طله و تبیان پیو داد دست سلف الکنز شنیده بخواه
۵۳ خدود دادگوزی ددکان ددکوز و معمرو فرمانیه متوجه خروج خانه
۵۴ تمیم داد خون دسار او قاف متوجه برگره لفوف اصلیه دلخون

۶۳ عکس ایا ندر عالم حضور امام ای نوز خدمت عصمه نه و اقت خود
۶۴ و نفت دیکلم و قف دیکم دلار ف اولوب دمنقول متعار دلار نوز
۶۵ و نفع امام خدمت عصمه نه و نفع اولوب دمنقول متعار دلار نوز
۶۶ و حاکم متروک خدمت رهابت طوری ای دلخون دلخون دلخون دلخون دلخون دلخون

67 متراجفان او نقد زنده هم موم ایله دف خانبه و قوه نظر و مبطر جم
 68 اد مقدر خذرا اید و س. وقف خنور و صنعته او لانه شر و هلاک
 69 صحت دلار و نه رائی تایین ش زالیسا خضریز اوزر عالمابالحداف
 70 حکم ایدرس و کل و قوم خواب سیده هارم او لوب الرحم حکم
 71 حکم ایده وقف صحیح عر لدم او لور لکه خاقق منفع و فنی سندس
 72 نفیه شرط ایله خضرت امام خوشنود زن وقف عن اصل باطل
 73 او نعلیه نم ایکویه بنه رجه و مساع وارد دیگو دیرکم متولیه و قوم
 74 جوابیه امام ش رایله خضریز علیه حال منوال بخراز زرمه در

75 لکه امام مانه از بسف خضری علیه نده واقع صافع و فیضه دنی
 76 سلط ایکه وقف خنور و صنعته او لانه شر و طبیخ و دلار و طیز
 77 رد دن امساع ایدرم دیدگر کم حکم خسار ایله آسیع الله نویلیه فخر

78
 79
 80
 81
 82

دلار و قوم از دو بجه بعد بعقر و تغییف چار و مبتده نیکه خنور حجتیه الاجمال
 اهلده هست برایم بآسمانیه قاعاً اکمیلیه این این این این این این
 بیم دایحال واقع غلام خوارا اکم جبر و لک و هر ره فی الیوم الرابع
 ذر ایعین مسنه شمعه دار تکون و ماهه دار

احمد افندی از پیر فران
 ملا محمدی ملکه بی بی ملکه بی بی
 عثمان بیجی بویی خان او غلام علی بن یوسف
 محمدی العبد قرآن
 قربان ذخیره دار
 ادغام کر شنیده
 یوسف بی امیح
 محمد حلوانی
 علی گوچه اوزن
 قدر کوراد فلم صطفیون
 ادغام ابله سنه
 محمد محمود
 علی گوچه
 محمد بن عثمان فاتح
 البعلبکی فرنداش
 ابن سکرخ
 اور

IV. VIII Emine Hâtun Vakfı Künyesi

Defter No	: 92
Poz No	: 00001
Vakîf No	: 8-1
Vakfın Adı	: Emine Hâtun Vakfı
Vakfin Konusu	: Şart-ı vakf ve tevliyyet
Vakfedilen Mal	: Helvacı Dükkanı, 32 dib dut ağaç, 5 dib ceviz ağaç, bostân ve hazravat, 180 akçe nakit,
Vakîf yeri	: Gaziantep
Vâkîfin Adı	: Emine Bint-i El-Hâc Zeynel Abidin
Vakîf Tarihi	: H. 1150 (M. 1737)
Mütevellî	: Karındaşı Es-seyid El-Hâc Zeyneddin

1. Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm
2. El-hamdü li'l-lâhi alâ külli hâli'l-münezzeхи ala't-tağyîr ve intikâl ve's-salâtü ve's-selâmü alâ rasûlihî Muhammedi'l-mebûs bi-mekârimi
3. el-ahlâk ve mehâsinü'l-hisâli ve alâ âlihî ve eshabihî'l-lezîne hüm hayra's-sohbi ve'l-asli ve alâ men tebi'ahüm bi-ahseni
4. ilâ yevmi'l-haşri ve's-su'al ammâ ba'd Medîne-i Ayîntab'da Kulca Mescidi Mahallesi'nde
5. sâkine sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât Emine Bint-i El-Hâc Zeyne'd-dîn Nâm hâtun fânî ba'de't-ta'rîf
6. eş-şerîf meclîs-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfte vakf-ı âti'l-beyâna li-icli't-tescîl mütevellî
7. nasb idüb ba'dehû azli yedinde olmak vechi üzere şart eylediği ibn-i hâl olan
8. Ebe Oğlu El-Hâc Ahmed Beşe⁶⁵ İbn-i El-Hâc Hüseyin mahzerinde tâbiaten

⁶⁵ Beşe unvanı Osmanlı'da paşa unvanının alt türü olduğu düşünülmektedir. Beşenin lügattaki karşılığı "büyük erkek evlat" olup XIII-XV. yüzyıl Türkçesi'nde 'başkan' ve 'emîr' manalarında kullanıldığı bilinmektedir. Mezar taşları üzerine araştırmalar yapan uzmanlar, yenicerilerin üst düzey komutanlarının mezar taşlarında beşe unvanı olan kişilere rastladıklarını söylemektedirler. "Baş ağa" kelimesinden bozularak gelmiş olma ihtimali üzerinde de durulmaktadır. Etimolojisi için ayrıca bk. H.W. Duda, 'Başa – Beše', Festschrift für Wilhelm Eilers: eine Dokument der. internationalen Forschung zum 27. September 1966, hrsg. von G. Wiessner, Wiesbaden, Harrassowitz, 1967, s. 159-163.

9. ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb
10. vakf-ı câü'z-zikrin sudûruna gelinceye deðin silk-i mülkümde münselik olub
11. medîne-i mezbûrede Helvacı Pazarı'nda vâki' kibleten Esed Bey Vakfi'ndan olub hâlen
12. Bardakçı Oðlu sâkin olduğu helvâcî dükkânı ve garben Hüseyin Paşa bina eyleðiği haffâf hâne-i⁶⁶
13. tecdîd ve şimâlen Zeynel Âbidin Oðlu Vakfi hâlen Hindi Oðlu sâkin olduğu
14. helvâcî dükkânı ve garben tarîk-ı amm ile mahdûd Kunduracı Molla Abdu'l-lah sâkin olduğu
15. bir bâb dükkân ile Leylekçik nâm mahallede vâki' bir tarafdan Kazközoðlu ve bir tarafdan Karındaþım
16. Hüseyin ve bir tarafdan Boyacı Ali mülkleri ve bir tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd
17. otuz iki dib kâimü'l-usûl dud eðcârı ve on beþ dib ceviz şitillerini
18. müştemil bir kît'a bostânımı ve mezbûr Kazközoðlu Bostânı'nda vâki' bir dib kâimü'l-usûl
19. cevizi müştemil hasbeten li-l'lâhi teâlâ ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf-ı sahîh-i müeyyed ve habs-i sarîh-i
20. muhalled ile vakf ü habs idüb şöyle şart ve ta'yîn ve tahsîs ve tebyîn eyledim ki dükkân-ı
21. mezkûr ve bostân-ı merkûm dahî tamâmen mütevellî yediyle beher sene ecr-i misilleriyle ahirahû ïcâr olunub
22. hâsil olan gallelerinden ta'mîr ü termîm ve masârif-i lâzimeleri verildikden sonra meblað-ı baki'den
23. el-yevm yüz yirmisi bir kuruþa râic olan akçeden yüz seksen akçe vakf-ı mezbûr
24. mütevelliyyetine ve yüz seksen akçe dahî mütevelli-yi mezbûre imdâd ve iânet iden nâzira
25. verildikden sonra her ne bâki' kalur ise beher senede mâh-ı Recebü'l-Ferd'de bir mikdârı

⁶⁶ Ayakkabıcı manasına gelmektedir. Detaylı bilgi için bk. Mehmet Özkarcı, "Eski Türkçe'de kullanılan sanatkâr terimleri" *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S.11, (1993).

26. ile börek ve bir mikdâriyla bâbil helvası tabh olunub fukarâ ve mesâkîne it'âm
27. oluna vakf-ı mezbûre evvelen hayatda oldukça ben mütevelliye olub ba'de vefâtihî
28. karîndaşım mezbûr Es-Seyyid Hüseyin İbn-i Mezbûr El-Hâc Zeyne'd-dîn mütevelli ola ba'de evlâd-ı
29. zükûrunun erşedi ba'dehû evlâd-ı evlâd-ı zükûrunun erşedi ba'de evlâd-ı
30. zükûrunun erşedi ba'dehû evlâd-ı evlâd-ı zükûrunun erşedi ba'de evlâd-ı
31. evlâd-ı evlâdi zükûrunun erşedi batnen ba'de batn neslen ba'de nesl mütevelli ola
32. evlâd-ı zükûru munkarız olur ise âhirden müstekîm ve dindâr olan bir kemisne ma'rifet-i
33. hâkimî's-şer' ile mütevelli ola ve işbu İbn-i Hâlim işbu mezbûr Ahmet Paşa nâzır ola
34. ba'de evlâd-ı zükûru ba'de evlâd-ı evlâd-ı zükûrunun erşedi batnen ba'de batn
35. ve neslen ba'de nesl vakf-ı mezbûra nâzır ola munkarız olur ise kezâlik
36. ma'rifet hâkim-i's-şer'iyle bir dindâr kemisne nâzır nasb oluna deyü ta'yîn-i şurût
37. ve tebyîn-i kuyût idüb evkâf-ı mezkûrun mütevelli-yi mezbûre teslîm
38. ol dahî vakf içün ahz ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra mezbûre-i vâkîf
39. Emine merkûm Ahmet Beşe mahzerinde hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûba leh ve hüsîn ü
40. meâb hazretleri huzurunda inân-ı kelâmını semt-i âhire tevcîh
41. idüb vakf-ı akâr üstâd eimmet-ü kibâr Ebû Hanîfe Nu'mân Bin Sâbit El-Kûfi
42. Hazretleri indinde sahîh lâkin adem-i lüzûmu mukarrer olmağın vakf-ı mezbûrun
43. vakfiyyetinden rûcû' ve kemâ-fi'l-evvel mülküme istirdâd murâd iderüm didik de mütevelli-yi
44. mezbûr imâmeyn-i hümameyn re'y-i sevâbları üzere vakfa hüküm taleb eyledik de hâkim-i mûmâ-
45. ileyh esbeğâ'l-lâhü ni'mehû aleyh hazretleri imâmeyn-i hümâmeyn Ebû Yûsuf ve Muhammed Hazretleri'nin

46. kavl-i şerîfleri üzere sihhat-i vakîf ile lüzûmu to' emân olduğu mukarrer olmağın
47. muşârun-ileyhümânın kavl-i sedîdleri üzere sihhat-i vakfa hükm idüb ondan sonra
48. vâkîf-ı mezbûre mütevellî fi-ba'dî şart-ı sâbîgî üzere azl idüb kendi
49. nefsinı mütevellîye olmak üzere karar ve hüsn ü hitâm vermekle vakf-ı müebbed ve habs-i
50. muhalled olmağın min ba'd nakz ü nakza meçâl ü muhâl ve tebdîl ve tağyîri
51. mümteni'u'l-ihtimâl oldu harrara fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'îşrîn min Recepü'l-Ferd
52. li-sene hamsîn ve mie ve elf min hicretin men lehû el-'izz ve'ş-şeref
53. Şuhûdü'l-hâl
 - 53.1. El-Hâc İsmail İbn-i Hüseyin
 - 53.2. Dervîş Ali İbn-i Ali
 - 53.3. Bağcı Abdü'l-kerîm
 - 53.4. Bağcı Kâsim Bin El-Hâc Mehmed
 - 53.5. Körtenci Osman Oğlu Mehmed
 - 53.6. Dellâk⁶⁷ Oğlu Molla Ali ve Gayrühüm

⁶⁷ Günümüz Türkçesi’nde tellak olarak istigmâl olunan meslek adıdır. Bu mesleğin mensupları hamamlarda müşterilerini ücret karşılığında yıkayıp keseleyen kişilerdir ki eskiden yakışıklı olmalarına büyük önem verilirdi. Tellağı güzel olan hamamın daha çok müşteri çektiği söylenmektedir. Yunus Kaplan, “Türk Hamam Kültürüün Divan Şiirine Yansımaları/Reflections Of Bath Culture On The Classical Ottoman Poetry” *Atatürk Üniversitesi Türkîyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 44, (2010).

الله أكْرَمُ

1 لله عَلَى كُلِّ الْمُرْءَةِ عَلَيْهِ تَبَرُّ وَالنَّقَاءُ وَالصَّلَوةُ لِلْسَّلَامِ عَلَيْهِ تَبَرُّهُ الْمَدْبُوتُ بِحَارَمٍ
 2 الْوَخْرُوقُ وَمَحَاسُ الْمُضَالِّ فِي الْمَاهِيَّةِ الْمُجَاهِدِ الْمُجَاهِدِ الْمُجَاهِدِ
 3 إِلَيْهِ تَبَرُّهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ
 4 إِلَيْهِ تَبَرُّهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ حَمْدُهُ
 5 سَاكِنَةُ صَاعِبَتِ الْمُفَرَّاتِ وَالْمُحَنَّاتِ أَيْنَ بَيْتُ بَابِيْنِ الْبَيْنَانِ خَانَةُ

14 بَيْنَ دَكَانِ إِبْرَاهِيمَ لِلْمَدْبُوتِ نَادِيَ الْمَدْبُوتِ فَانْجَعَ بِرَطْفَنَةِ فَانْجَعَ
 15 حَسِينَ وَبِرَطْفَنَةِ بَنْتِ الْمَدْبُوتِ مُنْكَرِهِ بِرَطْفَنَةِ طَبِيعَةِ عَلَمِ الْمَدْبُوتِ وَدَدِ
 16 اَهْنَقَانَكِيْنِ قَامُ الْوَصِيلِ وَدَدَهَارِيِّيْنَ دَادِنِ بَنْ دَبِبِ جَهَنَّمَ شَتَّلَنَيِّيْنِ
 17 شَتَّلَنَيِّيْنِ تَرْفَطَنَيِّيْنِ تَرْفَنَيِّيْنِ فَازَ كَفَرَ بِالْمَلَوِيْنِ فَازَ كَفَرَ بِالْمَلَوِيْنِ فَازَ كَفَرَ
 18 جَهَنَّمَ شَتَّلَنَيِّيْنِ تَهَنَّمَ بِطَبَيَّنَهَا مَحْلَمَ الْمَلَوِيْنِ فَصَفَعَ بِمَهْرَبِيْنِ
 19 مَحْلَمَ الْمَلَوِيْنِ فَلَقَ وَجْهَ رَبِّيْرَبِيْنِ شَبَابَ الْمَشْرُطِ وَلَعْبَيَّنِ هَبْسَيَّنِ دَبِيَّنِ إِبْلِيْنِ مَكَاهَ

6 الشَّيْفُ بِحَلَقَتِيْنِ شَبَقَتِيْنِ وَتَعْقِلَيْنِ مِنْقَعِيْنِ وَقَفَأَيْنِيْنِ الْبَيَانِ لِوَجْلِ التَّسْبِيْلِ
 7 ضَبَيَّدَهَبَ بَعْدَهُ غَرَقَيَّيْنِهِ اَهْلَعَيَّهُ وَجَهَ اَهْلَعَيَّهُ شَرَطَ اَهْلَعَيَّهُ كَيَّا خَلَأَهُ دَهَهَ
 8 اَبَهَ اَغْلَوَهُ اَهْمَهَ لِوَدَيَّيَانِ اَهْلَعَهُ حَسِينَ خَفَرَهُ حَلَوَهُ اَفَرَادَمَقَ تَعْزِيزَهُ مَاهِيَّهَ
 9 وَقَفَ جَادَ الْنَّكَرَكَشَ ضَدَرَيَّهُ تَلَحُّهُ كَيَّهُ لَكَسَمَ كَنْكَلَكَ اَفَلَهَ
 10 مَذَشَّهَ مَتَعَهَهَ دَهَهَ حَلَوَاجَهَيَّهَ شَهَهَ مَاقَمَ قَبَلَهَ اَسَهَهَ دَهَهَ قَفَنَهَهَ اَفَلَهَ خَاهَهَ
 11 سَوَاقَهَهَ وَغَلَقَهَهَ كَسَكَسَهَهَ عَلَيَّهَهَ حَلَوَاجَهَهَ دَهَهَ كَيَّهَهَ عَفَرَهَهَ اَسَهَهَ اَبَدَهَهَ خَفَافَهَهَ
 12 خَانَهَهَ شَيَّهَهَ كَيَّهَهَ مَزَيَّهَهَ اَهَاهَهَ اَهَاهَهَ اَهَاهَهَ اَهَاهَهَ اَهَاهَهَ اَهَاهَهَ اَهَاهَهَ
 13 حَلَعَهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ دَهَاهَهَ

- 20 متنزه عالم ملستان مقدمتی نمایم متنزه بدل روزن اجر شکله آفرم انجارالله
 21 حاصل افته غدر شده نقر و ترم و مصارف آنها لری و برآوردهن صکو پیشنه
 22 الیم یوز بک رسی بر عروش بانج احوال اندیش بمناسکه ایم و قص عبور
 23 متوسلیت و بعذشکه ایم دهی متولی خبره امداد و امانت این باطل
 24 ببرآوردهن صکو هرمه باقی قاله ایم روزن ماه حب الفرد و مقدار
 25 ایله بعلت و بر مقدار بعلت حلواهی طبع او لذت فراز مسکنه اطعم
 26 اوله بتف منبع اولد جو تایه لزمه بن مشایه اوله بعد دفات
 27 فرزش مردمهای جیشین ایه المتعه لمحاج دینالمعیره متولی اوله بعلت
 28 ذکر بیشک ارشدی بعده اولاد اولاد ذکر بیشک ارشدی بعده اولاد

- 29 ذکر بیشک ارشدی بعده اولاد اولاد ذکر بیشک ارشدی بعده اولاد
 30 اولاد اولاد ذکر بیشک ارشدی بطن ایلیعنی نشون بعد متن متن ایله
 31 اطود ذکر بیشک شرق قرالله افراده سبیم و دیندا احوال بگزینیت
 32 حکم الشرع ایله متن ایله دشیه ایله خام ایله همما حدیث ناظر ایله
 33 بعد اولاد ذکر بیشک اولاد اولاد ذکر بیشک ارشدی بطن ایلیعنی
 34 نشون بعد متن بتف منبع ناظر افته متقرض ایله ایله بگزینیت
 35 معرفت علیکم حکم الشرع ایله بدنیل رکمه ناظر بضم ایله بیشک
 36 بین قیود ایله ایله قاف متنزه است متولی ملده ایله

٣٧ اقلتني وقف ايجون اخر ونسم و قبواه ايلدكده مسكنه فنيدر تله
 ٣٨ ايميه ماهي وقعم احمد به حضر نه حاكم من قمع صدر شباب طنز له لكت
 ٣٩ سائب حضر ناري حضور نه عنان هليجت هلتري كل من سمت لفظه
 ٤٠ ايدن يه وقف عقار بيت ائمه كبار ابره منه نعاد بن ثابت التوفى
 ٤١ حضر ناري عند نه صحيح هكن عدد ملزومي مفرداته يعنيه قف ملزوم
 ٤٢ متفق عليه جموع و سماق في الود سهر ستر و اداره ايدن ديدن هن
 ٤٣ خسرو رامين هرامين راي صوابلري لاهنه نقيمه حمل طلب ليكته حاكم موبي
 ٤٤ اليه شيخ ابي نويع عليه حضر ناري امامين هرامين ابي برهف و محمد حضر ناري

٤٥ قوله شر يقري ائمه صحت و قضايا زعم ته ماهه ائمه يحيى حضر المختص
 ٤٦ شار اليه ائمه قوله سيد لدر افديع صحت و قفع نه ايدن ايدن مسكنه
 ٤٧ باقضه منفع متله ضلعه عصر طسا بقها نه عله ايدن و سكري
 ٤٨ نفسی متفايد اعلمه افده قرار و حصن ختمان قيد مظلمه قف مئذنه و حبس
 ٤٩ خدر اعلم خص من بعد نفس و نقصة حجال مجال و متنبله و عيسى خي
 ٥٠ متنع الاختال اهل نهی حرج في اليوم انماهه والعشرين و مرتبتها نوره
 ٥١ سنه محنیه عاهه والفق در حجره و له انزع و خضر ف

بعض ٣٦ سرس

- ايجون ابي مصطفى در بيش هن اين علم بجه جلد (م)
 ياغي لور تجزي عهمه اوزاع دلا رکا و غم ملامع
 حاكم بس ايجون ايجون

IV. IX Ayşe Hâce Vakfı Künyesi

Defter No	: 98
Poz No	: 00005
Vakif No	: 9-5
Vakfin Adı	: Ayşe Hâce Vakfı
Vakfin Konusu	: Şart-ı vakfiyyet ve tevliyyet
Vakfedilen Mal	: Kalaycı Dükkanı, Eşcâr-ı Müsmire ve Gayr-i Müsmire
Vakf edilen malın yeri	: Gaziantep
Vâkîfin Adı	: Ayşe Hâce Bint-i El-Hâc Zeynep
Vakîf Tarihi	: H. 1151 (M. 1738)
Mütevellî	: Damadı Osman Bin Rızvan

1. Medîne-i Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesi sâkinlerinden sâhibeti'l-hayrât Ayşe Hâce⁶⁸ Bint-i El-Hâc Zeynel
2. nâm hâtun zâtı ba'de't-ta'rîfi'ş-şer'i meclîs-i şer'-i hatîr-ı lâzîm-i't-tevkîerde vakf-ı âti'l-beyân li-icli't-tescîl
3. mütevellî nasb ü ta'yîn eylediği ve dâmadı râfi'u haza'l-kitâb Osman Bin Rîdvân
4. nâm kemisne mahzerinde tâyife ikrâr-ı tâm ve takrîr-ı kelâm idüb vakf-ı câü'z-zikrin sudûruna degin
5. silk-i mülkümde münselik olub medîne-i mezbûrede arsada vâki' iki tarafdan Sâbî Kadı
6. Oğlu El-Hâc Ahmed ve bir tarafдан Na'l'bend El-Hâc Mehmed'in kassâb dükkânı ve bir tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd

⁶⁸ Hâce kelimesi müderris, molla, efendi ya da tüccar anımlarında kullanılır ve bir unvana ve statüye işaret eder. Burada kullandığımız statü kelimesi sosyolojik bir kavramdır. Bu unvanlara sahip kişilerin toplum içerisindeki yükseklik ve saygınlığını; yönetimde söz sahibi olduğunu; ekonomik olarak da maaşa, mala mülke ve toprağa sahip zengin olduğunu gösterir. Bütün bunlar padişahın verdiği üstünlükler ve zenginliklerdir, kalıcı olmayabilir, nasiplâ gelir, azille gider. Zülfî Güler, "Bağdatlı Ruhi'nin Meşhur Terkib-Bendine Sosyal Psikoloji Açısından Bir Bakış" *Nwsa: Humanities*, (2008) S. 3, s. 28-43.

7. bir bâb kalayıcı dükkânımı tamâmen ve medîne-i mezbûreye tâbi' Nurvâne nâm karyede Narlı Bend Başı nâm mahallede
8. vâki' bir tarafdan Suhta Oğlu Mülkü ve bir tarafdan arz-ı hâlî ve bir tarafdan bend-i mezkûr ve bir tarafdan
9. tarîk-ı âmm ile mahdûd bir kîta bağçenin nîfî benim ve nîsf-ı âhiri kız karîdaşım Emine nâm hâtunun mülkü
10. olub şâyi'in vakfı inde Ebi Yûsuf sahîh olmakla zîr olunan nîsf-ı hisse-yi şâyiamı eşcâr-ı
11. müsmire ve gayr-i müsmiresiyle hasbeten li'l-lâhi teâlâ vakf-ı sahîhi şer'î ve habs-i sarîhi mer'î ile vakf ü habs
12. idüb şöyle şart ve ta'yîn eyledim ki zîr olunan dükkân ve nîsf-ı bağçe beher sene mütevellî yediyle
13. ecr-i misliyle îcâr olunub gallelerinden beher sene bir buçuk kuruş mütevellî olanlara ve bir buçuk kuruş nâzır
14. olanlara cem'an üç kuruş verildikden sonra bâki' her ne kalur ise Mâh-ı Muharremü'l-Harâm'da
15. mütevellî yediyle âşûra şorbası ve pirinç pilâvı levâzımı iştirâ olunub tabh ve it'âmu
16. fukarâ oluna vakf-ı mezbûre hayatıda oldukça ben mütevellî olam vefâtımdan sonra işbu
17. damâdim mezbûr Osman mütevellî ol dahî vefât eyledik den sonra evlâd-ı zükûrumun
18. erşedi ba'dehû evlâd-ı evlâdının erşedi batnen ba'de batn mütevellî ola evlâd-
1
19. zükûru munkarız olur ise evlâd-ı inâsı batnen ba'de batn mütevellîye ola ve oğlunun oğlu
20. diğer Osman dahî nâzır ola vefâtından sonra evlâdi ve evlâd-ı evlâdi batnen ba'de batn
21. nâzır ola deyü şart ve ta'yîn eyledim ve mütevellî merkûma teslîm eyledim ol dahî tesellüm
22. ve tasarruf eyledim didik de gibbe't-tasdîki's-şer'î vâkîfe-i mezbûre Ayşe inân-ı

23. kelâmını cânib-i şikâka atf idüb vakf-ı akâr İmam-ı Muhtar Ebû Hanîfe
24. Hazretleri'nin re'y-i münîri üzere gayr-ı lâzım olmakla vakf-ı mezbûrdan rûcû'
25. eyledi ke'l-evvel mülküme idhâl murâd iderim suâl olunub kasr-ı yedine ve bana teslîme
26. tenbîh olunmak matlûbumdur didik de mütevellî mezbûr cevâb-ı ba-sevâba
27. mütesaddî olub vakf-ı akâr hazret-i imâm-ı mezkûr katında lâzım olmadığı ma'lumdur
28. lâkin İmâm-ı Sânî Ebû Yûsuf rahimehümü'l-lâh hazretleri indinde vâkîfin mücerred vakfet kavliyle
29. İmâm-ı Sâlis İmâm-ı Muhammed rahimehümü'l-lâh katında teslîm ile'l-mütevellî itmekle vakfa lüzûm âriz olmağın
30. vakf-ı mezkûrdan rûcû' gayr-ı meşru'dur binâen alâ zâlik imâmeyn-i müşârun-ileyhümanın kavl-i
31. şerîfleri üzere teslîmden imtina' iderim deyü hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûba leh ve hüsne ü
32. meâb hazretleri huzurunda müterâfiân ve fasl u hasma talibân olduklarında hâkim-i
33. müşârun-ileyh hazretleri dahî cânib-i vakfa nazar ve mübtel-i hayr olmakdan hazer idüb
34. imâmeyn-i müşârun-ileyhüma hazretleri re'y-i münîri ve mezheb-i hatîrları üzere âlimen bi'l-hilâfi'l-cârî
35. beyne'l-eimmeti'l-esrâf vakf-ı mezbûrun lüzûmunu sırr-ı kuyûd-i mezkûrenin husûs
36. ve umûmunu alâ kavl-i men yerâhü min'el-eimmeti'l-müctehidîn rîdvanu'l-lâhi teâlâ aleyhim ecmeîn hükm-ü
37. sahîh-i şer'i ile hükm idüb min ba'd vakf-ı mezbûr vakf-ı sahîh ve lâzım ve habs-i sarîh-i münhatim
38. olub ba'de'l-yevm nakz ü nakîzine meçâl ü muhâl ve tağyîr ve tebdîl mümteniu'l-ihtimâl oldu

39. *Fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû alellezîne yubeddilûnehû innallâhe semîun alîm*⁶⁹ ve ecru'l-vâkîfi
40. alâ cevâdi hayyi'l-kerîm tahrîrân fî'l-yevmi'l-hâmis aşera min Muharremü'l-Harâm li-sene ihdâ ve hamîs ve mie ve elf
41. Şuhûdü'l Hâl:
- 41.1. Na'lçacı Karaoğlan Mehmed an mahalle-i mezbûr
 - 41.2. Eş-şeyh Mehmed Tâbi' Şeyh Mevlî ez mahalle-i Çukûr.
 - 41.3. Ali Bin Neccâr⁷⁰ İsmâîl mahalle-i mezbûr ve Gayruhüm

⁶⁹ Bk: dipnot 40.

⁷⁰ Osmanlı zamanında marangoz ve doğramacılık manasına gelen meslek ismidir. Mehmet Özkarç, "Eski Türkçe'de kullanılan sanatkâr terimleri" *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 11, (1993).

1 درین بعثت ابده کله کو سی محل سی شکن را زده های اجتنب نمایند خواه ایشانه الماج زنل
2 نام خاتمه از این بعد التویف الرضی علیهم السلام خبر لازم التوقیره وقف ای ایمانه لاجل
3 المسجدیں تو مانصب و نسیم ایلدوکی دامادی رافع ہذہ الماج سعیدنا بن رضوان
4 نام مکسر محضر نزدہ طایفہ اقرار تمام و تغیر کلام اید و رب و فوجاد الا ذکر کن صدد و ردد کن

سلک ملکه امثلک اولوب مدینہ فربون ده عرصه ده واقع ایکی طرفہ ناصی صدر
او غلو طایع احمد و بر طرفہ نعلیہ الماج محمد کفرصاہ دکان و بر طرفہ طرق عام ایلم مخدود
بر پار قیچی رہا ناماگا و مدبینہ فربون پر تابع نور و ائمہ نام قریب ده نامہ بند باشی نام محلہ
واقع بر طرفہ سوخته او غد علکی و بر طرفہ ارض خالی و بر طرفہ سند مذکور و بر طرفہ
طريق عام ایلم مخدود و بر قطبہ بالجهة نک نصیف بن و نصف اخزی قردنداشم ایشانہ نام خانی کلت علکی
او

10 او لوہ بک پعد و قنی عندا بایون صحیح او متفاوت اولنا ہنصف حصہ شعبہ مراکھار
11 سہ و پیغمبر کے سبیل حبیبة لله تعالیٰ دقف صحیح شریعی وجیس صحیح مرعی ابله و قطف جنیس
12 ایلدو ب سویلہ کر شعا و نصیف ایلدو کی ذکر اولنا ہذکار و نصف بالجهہ بہرہ متو لمیدیلہ
13 ایم مشبلہ ایچار او نور غلام ازندہ الہ کرن بر حکم خدا کرشن اولنکو و بر حکم غلام کرشن باخظر
14 او لنکو جمعا ایع غزو کش ویر لکد ب ایلکن باقی ماہ نہی اور حسینہ ماہ تحریم احرامہ

15 متوجه به شوراچو ریاسی و برج پلاسی کو از می امضا و توبه بخواه
 16 فقر اولنه و وقف مزبور حبوبه اوله بقیه من موقی اولدام و فاتحه مذکوره
 17 دامادم مزبور عثمانه موقی اوله اوله بقیه وفات ایلکه بحصکه اولاد ذکورینکه
 18 ارشدکی بعده اولاد او لاد بسته ارشدکی بطنگ بعد بعلم متوجه اوله اولاد
 19 ذکور ممنوع اولور حسرا اولاد انانی بطلکه بعد بعلم متوجه اوله و اهلونکه او غلو
 20 دیگر عثمانه دخزناظل اوله و فاتحه مذکوره اولادی و اولاد او لاد میکنگه بعد بعلم
 21 نافذ اوله هوشط و تغییر ایلدم و موقی اوله قو مرتبه ایلدم اوله ختنکه
 22 و تصرف ایلدر دید کده غیر التصدیق الشرعی واقفه مزبور عارضه معنایه

23 مکلامتی جانب شقا و عطف اید و ب و وقف عقار امام عختارانه حنفیه
 24 حضرت زینک رای میر (ای اوزن) غیر لادم اوله لعله و وقف مزبور دهنر جو
 25 ایلدم کالاول ملکه اد خال مراد ایدرم سهو آل اولنور قصریه بینه و بناکه تسییمه
 26 تنبیه و لمح مظلوم بید رید کده متوجه مزبور دهنر جو ایلدم ایلدم
 27 متوجه اولنور و وقف عقار حضرت امام مذکوره قشته لافم اولاد عین معلو در
 28 لکن امام ثانی ای بی خفر حبهم الله حضرت زینه مذکوره واقفکه مجرد و قفت قولیله
 29 امام ثالث مسیح ایلدم محمد حبهم الله قشته تلیم الی المتن لایمکه و قفت لوم عارضه اوله
 30 وقف مذکوره رجوع غیر مشرود خدربناد عذر ذکر ایلدم امامین مش رالیه ایلدنکه قول

31 شریعتی اوزره تسییده امتناع ایدرم حبهم حاکم موقع مدرکن ایلدم و حسن
 32 مازبر حضرت زینه حضور زینه مترافقه ای و فصل و سرمه طالیه ای اوله بقیه
 33 مشاراکه حضرت زینه دخی جانب و فقه نظر و بطر خیر اولقد زندر ایدکه
 34 امامین مشاراکه ایلدم میر و مذکوره خپیر لری اوزن عالمابن ایلدنکه ایلدنکه
 35 الی کم الاصراف وقف مزبورکه ای و مذکوره سرفتوه مذکوره نکه خصوص
 36 و عومنه علیه قبولی مازبر ایه میم الایه الحبشه بین رمنه آیه ایلدم ایلدم ایلدم

37 صحیح لزی ایل حکم اید و بـنـد بـعـد و قـفـ مـرـبـور و قـفـ مـجـمـع و لـازـم و جـبـس صـرـح مـخـتم
38 او لو بـ بعد الـيـوم نـقـص و نـقـضـه مـجاـل مـخـال و تـقـیر و عـبـدـیـل مـسـعـ الـاـعـتـال او لـدـی
39 فـنـ بـ لـ بـعـد مـاـلـیـعـ فـانـاـ الشـهـةـ عـلـیـ الـذـیـنـ يـدـلـوـنـاـ انـ اللـهـ سـعـ عـلـیـمـ وـاجـرـیـ الـوـاقـفـ
40 عـلـیـ جـوـادـیـ الـکـرـیـمـ تـحـبـرـاـ 2ـ الـيـومـ الـهـامـشـرـ مـنـ مـحـرمـ الـحـرامـ لـنـ اـعـدـ کـثـرـیـنـ دـمـارـدـالـفـ
41 لـهـودـ کـلـمـاـ

الـلـهـ بـنـهـ مـطـلـعـ بـلـجـرـحـ قـهـ اـدـغـلـاـنـغـ عـلـیـ بـنـجـرـلـمـعـیـهـ

IV. X Molla Hanefi bin Hüseyin Evkafı Künyesi

Defter No	: 93
Poz No	: 00026
Vakıf No	: 10-26
Vakfin Adı	: Molla Hanefi bin Hüseyin Evkâfi
Vakfin Konusu	: Vakfiyet ve Rüçû' Talebi
Vakfedilen Mal	: 3 Fevkânî Beyt, 1 Mutfak, 1 Su Kuyusu,
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vâkıfın adı	: Molla Çelebi İbn-i Hüseyin
Vakıf Tarihi	: H. 1151 (M. 1738)
Mütevellî	: Sûlb-i Oğulları Hüseyin ile Abdu'l-lah ve Mehmed ve Ahmed ve Mustafa

1. Medîne-i Ayıntıtab'da karye-i Zincirli nâm mahallede sâkin sâhibü'l- hayrât ve'l-hasenât
2. Molla Çelebi İbn-i Hüseyin nâm kemisne meclîs-i şer'-i şerîf lâzımı't-tevkîr
3. âti'l-beyâna li-icli't-tescîl mütevellî nasb ü ta'yîn eylediği sûlbî oğlu
4. işbu râfi'u'l-kitâb Hüseyin nâm kemisne mahzerinde bi't-tav' ikrâr-ı tâmm
5. ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı âti'z-zikrin sudûruna gelince yedimde mülküm
6. olunub mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten Kırgız Oğlu Ali ve şîmâlen tarîk-ı âmm
7. ve şarkan Debbağ Oğlu Abdu'l-lah ve garben ba'zen El-Hâc Sârî El-Hâc Mehmed
8. ve ba'zen Yâğıb menzilleriyle mahdûd üç fevkânî beyt ve ittisallerinde
9. üç hazîne ve tahtında üç tahtânî beyt ve bir hazîne ve bir matbah ve bi'r-i mâ
10. ve havuz ve havla-yı muayyineyi müştemil menzili hasbeten li-l'lâhi teâlâ vakf-ı sahîh
11. ile vakf ü habs idüb şöyle şart ve ta'yîn eyledik de menzil-i
12. mahdûd-u mezkûrda olan büyût-i müteaddide de sûlbî evlâtlarım
13. mezbûr Hüseyin ile Abdu'l-lah ve Mehmed ve Ahmed ve Mustafa mukaddimen her birine ta'yîn

14. ve iskân itdirdiğim beytde sâkin olalar sulbî evlâtlarım mezbûrun
15. vefât iderler ise fevt olanın evlâd-ı zükurları sâkin ola
16. ba'dehü evlâd-ı evlâd-ı evlâdlarının zükurları sâkin ola iyâzen
17. bi'l-lâhi teâlâ evlâd-ı zükûrum bi'l-külliyye munkarız olur ise menzîl-i mahdûd-u
18. mezkûr Haremeyni'ş-şerîfeyn şerefehümü'l-lâhi teâlâ fi'd-dareyn fukaralarına
19. vakf ola ve bundan mâ-adâ Sâm Mezra'ası nâm karye sınırında ve Eski
20. Virâne dinmekle ma'rûf mahallede vâki' otuz beş dib kâimu'l-usûl
21. ceviz eşcârimı dahî hasbeten li'l-lâhi teâlâ vakf ü habs eyledim şöyle
22. şart eyledim ki zikr olunan ceviz eşcârlarından hâsîl olan cevizlerimden
23. beher sene mütevellî yediyle on kuruşluk ceviz bey' olunub meblağ-ı mezbûr
24. ile Muharremü'l-Harâm aylarında bir nev'i pirinç pilâvı ve bir nev'i âşûra şorbası
25. tabh ve fukarâ ve mesâkîne it'âm oluna fazlası olan cevizi
26. sâlifü'z-zikr evlâdlarım beyinlerinde alâ mâ faraza'l-lâh tevzîh ve taksîm
27. eyleyeler ve bundan mâ-adâ hâlen mâlik olduğum kebîr ma'sara kazgânımı dahî
28. vakf ü habs eyledim şöyle şart eyledim ki mahalle-yi mezbûreden dahî
29. mahallede sâkin eshâb-ı hâcâta verülüb ruhum için hayır dua ideler
30. deyü ta'yîni şurût idüb sâlifü'z-zikr menzil-i mahdûd-u mezkûr ile
31. otuz beş dib ceviz eşcârını ve ma'sara kazgânını vâkîf-i
32. mezbûr Molla Hanefî mütevellî merkûm Hüseyin'e teslîm ol dahî vakf için
33. ahz ü kabz ve tesellüm eyledikden sonra vâkîf-i mezbûr kelâmını semt-i
34. vifâktan cânib-i şikâka atf idüb mütevelli-yi mezbûr ile hâkim-i mevkî-i
35. sadr-ı kitâb-ı tûba leh ve hüsün ü meâb hazretleri huzurunda müterâfiân
36. ve hükme talibân oldukları halde takrîr-i kelâm idüb vakf-ı akâr ve menkûl
37. İmâm-ı Muhtar Ebû Hanîfetü'l-Kûfi Hazretleri indinde sahîh olub lâzım
38. olmakla vakf-ı mezbûrun vakfiyyetinden rûcû' idüb kemâ-fi'l-evvel
39. mülküme idhâl murâd iderim didik de mütevelli-yi mezbûr cevâbında vakf-ı akâr

40. ve menkûl İmâmeyn-i Humâmeyn Ebû Yûsuf ve Muhammed rahîmehümü'l-lâhi teâlâ hazretlerinin
41. re'y-i sedîdleri üzere vâkîf-ı mezbûr mücerred vakfet dimekle sahîh
42. ve lâzım olmağla imâmeyn-i müşâru-ileyhümânın kavl-i şerîfleri üzere zikr
43. olunan menzîl ve otuz beş ceviz eşcârı ve ma'sara kazgânının
44. (...)
45. (...)
46. (...)
47. vakf-ı mezbûr tamâm ve hüsîn ü hitâm virilmekle min ba'd nakz ü nakîzîna
48. mecal ü muhal oldu *Fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû alellezîne yubeddilûnehû*
49. *innallâhe semîûn alîm*⁷¹ harrara fi'l-yevmi'l-hâmis aşera min Cemâdiye'l-Evvel
50. Şuhûdü'l-hâl:
 - 50.1. El-Hâc Hüseyin İbn-i Bâkî Beşe
 - 50.2. El-Hâc Ahmed Ağa Üzümcülü-zâde
 - 50.3. Fahru'l-Akran Es-Seyyid Battâl Ağa
 - 50.4. Fahru'l-Akran (...) El-Hac Mustafa El-Hâc Mehmed Ağa

⁷¹ Bk: dipnot 40.

صَدِيقَةُ عَبْنَتَابِهِ قَرْبَ زَجْرِيْلَ فَامْبَكَرَ دَمَكَكَ حَادِحَ لَخَرَاتَسَ وَالسَّكَّةَ
مَلَاعِنَى اَبَهَجَسَنَ اَبَهَجَسَنَ تَكَسَّتَجَسَنَ شَرَعَتَجَسَنَ لَفَقَ الْكَسَّهَ تَرَقَسَنَ
الْكَسَّهَ لَأَطَلَتَشَسَنَ شَرَعَتَجَسَنَ تَسَبَّبَتَجَسَنَ لَكَسَّهَ طَلَانَى وَلَيَهَ
اَسَبَّوَتَرَقَعَ الْكَهَاجَسَنَ شَرَعَتَجَسَنَ لَكَسَّهَ طَلَانَى وَلَيَهَ

وَتَغَزَّلَرَلَامَ اَيَوَرَبَ وَقَفَ اَقَى الْذَكَرَتَ صَدَوَرَهَ كَهَجَجَهَ يَوَمَنَ حَكَمَ
اوَلَيَبَهَ مَكَلَفَبَورَهَ دَهَ وَاقَعَ قَبَلَهَ قَرَقَنَ اوَغَلوَعَلَى دَهَا لَاطَرِقَعَمَ
وَكَهَجَجَهَ بَاغَ اوَغَلوَعَبَرَاللهَ وَغَرَبَ اَعْضَنَا الْكَاهَجَ صَارَكَ الْحَاجَ مُحَمَّدَ
وَيَعَسَّهَ يَانَبَ مَنَزَلَلَرِيلَهَ مَحَدَرَهَ اَوَعَ فَوَقَانَى بَيَتَ وَانَصَارَالدَّرَشَهَ
اوَعَ خَزَينَهَ وَخَتَنَهَ اوَعَ خَتَانَى بَيَتَ وَبَرَخَزَينَهَ وَبَرَطَعَهَ دَهِبَرَهَ
صَعَونَهَ وَحَوَ لَوَرَعَيَهَ دَعَ مَسَتمَلَهَ لَهَجَسَهَ لَهَهَ شَعَادَقَفَ صَحَعَ
اَيَلَهَ دَقَفَ وَجَسَ اَيَدَهَ دَبَ سَوَيَلَهَ سَرَطَ وَتَفَيَنَ اَيَلَدَكَهَ مَنَزَلَهَ
مَحَدَرَهَ مَذَكَوَرَهَ اوَلَهَنَبَيَتَ مَتَعَدَرَهَ دَهَ حَسَلَهَ اوَلَادَلَرمَ

فَزَبُورَهَسَينَ اَيَلَمَعَبَرَاللهَ وَمُحَمَّدَ وَاحَمَدَ وَصَطَقَيْ مَقَدَهَهَ بَرَبَرَهَ تَعَينَ
وَاسَكَاهَ اَيَتَرَهَ يَكَمَ بَيَتَهَ سَكَنَ اوَلَارَصَلَبَيَهَ وَلَادَلَرمَ فَزَبُورَهَهَ
زَفَاستَ اَيَدَرَلَرَاهَهَ نَوتَ اوَلَاكَنَ اوَلَازَدَكَوَرَلَرَهَسَكَنَ اوَلَهَ
بَعَدهَ اوَلَادَ اوَلَادَ اوَلَادَلَنَكَنَ ذَكَوَرَلَرَسَكَنَ اوَلَهَعَيَادَهَ
بَالَلَّهَعَادَ اوَلَادَذَكَورَهَ بَالَّكَلَيْهَ مَنَقَضَ اوَلَورَاهَهَ مَنَزَلَهَ مَحَدَرَهَ
مَذَكَوَرَهَمَسَينَ السَّرَّيَفَيَنَ شَرَفَهَمَالَتَعَالَى فِي الدَّارِينَ فَغَرَالَرَهَهَ
دَقَفَ اوَلَهَ وَبَونَهَهَ ماَعَدَهَ سَامَ فَزَرَعَهَ سَهَ فَرِيَسَنَوَرَهَهَ وَكَهَ
فَيَرَاهَهَ بَنَكَلَهَ مَوْرَفَهَ مَلَهَهَ وَاقَعَ اوَقَزَبَسَ دَيَبَ قَاهَمَ الْأَصَولَ

- 21 جوز اشجار کمی دخی جبهة لله تعالی وقف وحبس ابلدم سکویله
 22 شرط میداشتی زگر از این بتو نرا اشجار زندگان حاصل او و آن جزو زن
 23 بگار سنه متوجه میدید او زمزد و شلوق جوز بیع او لغوب بیفع زنور
 24 ایلہ حرم هرام ایلرنہ برفع برخ پلا و در بر نوع عاسوره خوار
 25 طبع لوطیب و فقراد مساکینه اطعم اولنه فضله سحی و آن جوز
 26 سلف الزکر اولاد ام بینه انته علی بافرض انته تعریج شاقی
 27 ایلیه کرو بوند زماعدا حلاماکد او و دیگم کیم عصره فرغانی دخی
 28 وقف و حبس ابلدم متوجه شرط ایلدامکه محله مربوره حد اخر
- 29 محله ساکن اصحاب هاجات و ریلوب روهم ایچو خیر عایان لز
 30 دیون غیان شرط اید و رساله الذکر میزد مخدوده مذکور ایله
 31 او تو ریش دیسب جوز اشجار بینی و معصره فرغانی راقف
 32 مژبور ملاطفه متولی رقصم حسینه تیم اولدخی وقف ایچو
 33 اخذ و قیض و نتم ابلد کده صکه راقف زبور کلامی سکت
 34 وفاقد زهاب سکاوه عطف اید و ب متولی زبور ایله هاکم منع
 35 صدر کتاب طویل اهدی ماب حضرتلر حضور نهاد مرافق
 36 و عکه طالب از اولد فر راهله نظر کلام اید و ب راقف عقار و منقول

37 امام مختار ابو حنيفة الکوفی حضر تلر عندنہ صحیح او لویب لازم
 38 اولاً مضر و قف زبور کرت و قفیستندہ رجوع ایدوب کافی الاوڑا
 39 علکہ ادھال مراد اپدرم دید کنه متولی زبور ہوا بنہ و قف عقار
 40 و منقو لاما مین ہما مین ابو یونف و محمد رحمہما اللہہ حضر تلر نکہ
 41 رای سدید کر را وزر و افف زبور محمد و قفت دیکھا صحیح
 42 ولازم اول لعلہ امام مین شار الہہ مانکہ قول ضریض کر را وزر دیکھ
 43 اول لازم منزل و ارتز بسی جو زاسہ کار در معصره فر غانی نکہ

44
 45
 46
 47
 48
 49
 50

چف زبور تمام و حسر ختم و تیر کھلہ من بعد تقض و پیغام
 بھال محال او لع نهن بد کہ بعد ساعتہ فاغا ائمہ علی الذین سے
 آت اللہ کمیع علیم حررہ ایوہم نا مس عشر من جادی اللہ
 علی محمد اغا ۲۰۷ بخت اخلاق اغا اور بھلی زدہ بحق تبرہ کے

IV. XI (Yeniçeri Zâbiti) İbrâhim Ağa Vakfı Künyesi

Defter No	: 95
Poz No	: 00001
Vakîf No	: 11-1
Vakfin Adı	: (Yeniçeri Zâbiti) İbrâhim Ağa Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakfiyet ve Bey'
Vakfedilen Mal	: Menzil Arası Bir Beyt, Bir Mutfak, Bir Kiler, Bir Tahtanî Ev
Vakîf edilen malın yeri	: Gaziantep
Vâkîfin Adı	: (Yeniçeri Zâbiti) İbrâhim Ağa
Vakîf Tarihi	: H. 1152 (M. 1740)
Mütevellî	: Mütevellî kaydı yoktur.

1. husus-i âti'l-beyânın mahallinde ketb ü tahrîr ve fasl u hasmı iltimâs olunmağla savb-ı şeriat-i mergûbeden
2. Mevlânâ El-Hâc Hasan Efendi İbn-i Mehmed Ağa me'zûnen ta'yîn ve ırsâl olunub
3. ol dahî Medîne-i Ayıntıbab'da Seng-i Tavîl Mahallesi'nde vâki' kibleten tarîk-ı âmm ve şîmâlen
4. Mesnek Oğlu Bostânı ve şarkan zikr-i âti vakfin menzili ve garben El-Hâc Kâsim
5. veresesi menzilleri ile mahdûd menzile varub zeyl-i rakîmde muharrer-ül-esâm-i müslimîn
6. mahzerlerinde akd-i meclîs-i şer'-i âlı eyledik de mahalle-i mezbûrede sâkin Ayşe ve Fâtma
7. İbnet-i Mehmed Ağa ile medîne-i mezbûrede Câbî Mahallesi'nde sâkin Ömer Ağa İbn-i Mehmed Ağa
8. ve İbn-i Kör Mahallesi'nde sâkin Emine Bint-i El-Mezbûr Mehmed Ağa taraflarından zikr-i

9. âtî da'vâya vekîl-i müseccel olan işbu râfi'u'l-kitâb Ahmed Ağa İbn-i Ömer Ağa
10. nâm kemisne meclîs-i ma'kûd-ü mezkûrda menzil-i mezkûr hâlen vâzi'u'l-yed olan
11. Molla Hasan İbn-i Yûsuf mahzerinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb
12. işbu üzerinde akd-i meclîs-i şer'-i âlî olunan menzil mahalle-i mezbûr ahâlîsinden
13. sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Yeniçeri Zâbiti⁷² olan İbrâhim Ağa Bin Abdu'l-lah
14. nâm vâkîfin vakfı cümlesinden olub vâkîf-ı mezbûrun vakfiyye-i
15. ma'mûl bahâsı mantûkı üzere vâkîf-ı mezkûr hayatda oldukça tasarruf
16. vâkîfin ola ba'de vefâtihî eğer zükûr ve eğer inâs evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı
17. evlâdına batnen ba'de batn karnen ba'de karn evlâdî munkarız olduk da
18. Haremeyni's-şerîfeyn fukarâsına vakf ü şart idüb müvekkillerim mezbûrun
19. Ömer Ağa ve Emine ve Fâtma vâkîf-ı mezbûrun evlâdından olub derecede
20. müsâvîler olmakla işbu menzil-i mezkûrun arası ile cânib-i şîmâlinde
21. mebnî bir beyt ve bir matbah ve ittisâline bir kilâr evi ve cânib-i kîblesinden
22. bir tahtânî beyti müştemil iken târîhi kitâbdan dokuz sene mukaddem sâlîfî'z-zikr
23. matbahı ve kilâr evini ve beyt-i mezbûru mahalle-i mezbûr sükkânından ve müte'allîkdan
24. Basmacı-zâde denmekte ma'ruf müteveffâ Es-Seyyid Mehmed Çelebi İbn-i Mehmed Efendi zîmn-ı
25. hayatında bi-lâ izin mütevellî hedm idüb ba'zıları ile arsa-i
26. mezbûrunun cânib-i şîmâlinde mezbûr Es-Seyyid Mehmed Çelebi müceddeden bir beyt-i
27. âhir binâ idüb ba'dehû menzil-i mezbûru Hanımanlı Oğlu Muhamed Bey yüz kuruşa iştirâ

⁷² Yeniçeri ağası; Yeniçeri Ocağı ile Acemi Oğlanlar Ocağı'nın tüm işlerinden sorumlu olan en üst rütbedeki zabitidir. Yeniçeri ağalığı, Yeniçeri Ocağı'nın kurulması ile başlamış ve bu ocağın kaldırılmasıyla da sona ermiştir. Yeniçeri ağası günümüzde tüm piyade kumandanlığına denk bir rütbedir. Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, (İstanbul: Millî Eğitîm Basınevi, 1993).

28. idüb ba'dehü mezbûr Mehmed Bey'den Basmacı-zâde Mehmed Efendi yüz kuruş iştirâ
29. idüb ba'dehü mezbûr Mehmed Efendi fevt olduk da zevcesi Elife Bint-i Hüseyin
30. nâm hâtuna irsen intikâl idüb ol dahî işbu mezbûr Molla Hüseyin üç sene mukaddem
31. yüz kuruşa bey¹ idüb hâlen menzil-i mahdûd-ü mezkûr tedâvül ederi merkûm Molla
32. Hasan'ın yedinde olmakla menzil-i mahdûd-ü mezkûrdan kasr-ı yedine tenbîh ve vakfa hükm olunmak
33. matlabumdur didik de suâl olunsun deyü bir kit'a fetevâ-yı şerîfe ibrâz ve bi'l- müvâcehe
34. feth ve kırâat olunduk da Zeyd sâkin olduğu vakf menzili hedm idüb
35. kendi malından şu kadar akçe sarf idüb bi-lâ izin mütevellîye tecdîd ve binâ
36. ettik de sonra masrûfinı mütevellîye vakıftan olmağa kâdir olunur mu cevâb-
- 1
37. bâ savâbında olmaz deyü buyurulub kezâ fi'l-fetâvî deyü nakl-i îrâd
38. olunmağla gîbbe's-suâl Molla Hüseyin cevâbında fi'l-hakîka târîhi kitâbdan
39. üç sene mukaddem mezbûre Elife menzil-i mahdûd-ü mezkûrun bana yüz kuruş
40. semenî medfu' ve makbûza bey¹ eyledi ben dahî iştirâ eyledim ol vechile menzil-i mahdûd-ü
41. mezkûre benim mülkü müsteramdır deyü menzil-i mahdûd-ü mezkûru ber vech-i muharrer vakf-ı
42. mezbûr cümlesinden olduğunu inkâr idicek vekîl-i mezbûr Ahmed Ağa'dan müdde'âsına
43. mutâbik beyyine taleb olunduk da udûl-ü ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Ebû'l-Hüdâzâde
44. Es-Seyyid Ahmed Çelebi İbn-i Es-Seyyid Mehmed ve Osman İbn-İ Hasan ve Mahalli Bin Mustafa ve El-Hâc
45. Mehmed İbn-i Abbas nâm kemisneler li-icli's-şehâde meclîs-i ma'kûd-ü mezkûre hâzirûn

46. olub eseri'l-istişhâd fi'l-hakîka menzil-i mahdûd-ü mezkûrun arası ile
47. cânib-i kîblesinde vâki' bir bâb matbah ve ittisâlinde bir bâb kilâr evi
48. ve bir tahtânî beyti müştemil menzili mahalle-i mezbûre ehlinden sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât
49. Yeniçeri Zâbiti olan İbrâhim Ağa İbn-i Abdu'l-lah nâm vâkîfin vakfi cümlesiinden
50. olub târîhi kitâbdan dokuz sene mukaddem mahalle-i mezkûre sükkânından Basmacı-zâde dinmekle
51. ma'rûf müteveffâ Es-Seyyid Mehmed Çelebi hayatında sâlifî'z-zikr matbah ile kilâr evini
52. ve beyti bi-lâ izin mütevellî fuzûli hedm idüb arsa-i merkûmenin cânib-i şimâlinde
53. ba'zıları ile müceddeden bir beyt-i âhir binâ eyledi ve mezbûr Es-Seyyid Mehmed Çelebi dahî âhire bey*
54. idüb tedâvül iderîyle menzil-i mezkûr-i merkûm Molla Hasan'ın yedinde olub menzil-i
55. mahdûd-ü mezkûrun arasıyla mukaddimen üzerinde binâ olunan matbah ve ittisâlinde
56. olan kilâr evi ve tahtânî beytin ba'zıları vâkîf-ı mezbûrun vakfı dahilindendir
57. biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz şehâdet dahî iderüz deyü her biri
58. iddâ-i şehâdet-i şer'iyye eyledik de ba'de riâyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle
59. olmağın ber mûcibi fetevâ-yı şerîfe menzil-i mezbûr vakfa ba'de'l-hüküm mezbûr Molla Hasan'ın
60. kasr-ı yedinde tenbîh ber-leh husûs-u mezbûrun Molla nâm merkûm mahallinde ketb ü tahrîr ve ba'dehû me'an
61. ba's olunan Çukadâr⁷³ Salih İbn-i Abdu'l-lah ve Ömer İbn-i Ömer ile meclîs-i şer'iyye kîlub alâ

⁷³ Asıl yazılışı çuhadar (چوخه دار) şeklinde olup metinde olduğu gibi yaygın olarak cukadar şeklinde de kullanılır. Farsça'da "yün kumaş" manasına gelen çuhaya, "sahip olan" anlamındaki "dâr" ekinin ilâvesiyle oluşmuştur. Osmanlı Devleti'nde Enderun teşkilâtında Has Oda ağalarından biridir. Abdulkadir Özcan, "Çuhadar" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993) C. 8, s. 381.

62. merkûme inhâ ve takrîr etmeleriyle mâ veka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşera
63. min Zi'l-Ka'de sene 1152
64. Şuhûdü'l-hâl:
 - 64.1. Mehmed Ali Mehmed
 - 64.2. Kasım Bin El-Hâc Mahmud ve Gayrühüm

1 خصوص آنچه انسانیک خلیفه کتب و محرر و خصل و حضرت پسر ام خود را صبور شد
2 مولانا انجام حسن افده است فتح اغایا ذوق نافعین و ارسان آنها بحث
3 او لد خود پذیری عفت برده است کن طوبی می سنه واقعه قبیله طربویه عم و مالا
4 مستکت او بخلو سماج و ترقی اور آنچه وقفک خیزی دو خربابا همچوی فاسیم

5 در شسی مفتر للارز ایله خود دفتر کر واروب دیل رخیمه خوارانگان سمعن
6 حضرت زند عقد بدر شرع عالی ایله کرد فتح مذکوره جو شنیع عاشر شفیط
7 اینستی خواه اغایا ایله خود خوبیه خاییه خدمت سنه من این عالم خا آین خواه
8 و این کور مخدر سنه تسلیخ آینه بنته کر خور خواجه غاطر علیزیده ذری
9 آنچه دعوایه و کیمی سمجیه اوله اشمور افع اکتیبا خدا اعا این عرا اغا
10 نم کهنه محمد معنو دند کوره مفتر مذکور حالت و اضع البد اوله
11 مهر عابن یوسف حضرت زیارت کاره اور زینه دعور و تقریب کلم اید و قب
12 استو اوزیر زند عقد مدلر شیخ عالی ادلته منزل خدمت مذکوره ایلیسته ز

13 صاحب نظرات و اهدایات یکم صباطل اوله ابراهیم اغا این عبد الله
14 نام واقفلت و فقی حلیمه سنه اوله ایله واقفه حنوزل و قبه
15 محوال رکی مسطو قی اوزیر واقف مذکور حضوره اولد خونه نصف
16 واقفلت اوله بعد وفات از کوره ایله ایله اولاده و اولاد اولاد
17 او لادیه بطنی بعد بطنی و فرنی بعد فرنی و اولاد منقوض اولاد
18 خوبیه ایله نافعین ففاشه و قفق و شرط ایدوب و موکلر یکم خربوره
19 عمار اغایا اینه و فاطمه واقفه مذکوره اولاد دنیز ایله سدر جهه

۲۰ صاویر او ملحد اشونز اند کوزن عرضه سی ایله جانب تسمالنده
 ۲۱ مبنی بر بست و بمعظمه و اینها لند رکیلا راوی و جانب قدر کشیده
 ۲۲ برخیانی بش مشتمل است: تاریخ لند نزد طقوزیه عقدم لذاندا
 ۲۳ مطیعی و پیلار او من دست خبودر فیله خبر و سایر و منعنه
 ۲۴ بعضه حسن را در نشکر موقوف منزو فی الیمه خوده جلیه این خود این فخر
 ۲۵ چیوتنه بیلا اذن: متولی هدم ایدوب بعضی ایله عرضه
 ۲۶ خبودر نک جانب تسمالنده خبودر ایمه خوده جلیه بید کار بست

۲۷ آخوندا ایدوب بیعنی منزله نوری خانه ایل و غلو خود بیک پوزدشت هشترا
 ۲۸ ایدوب بیعنی خنوار خجه بکدهن بعضی هر ایچ خواه فندر نور زاده هشترا
 ۲۹ ایدوب بیعنی دنور خجه فندر قوت اولد قرع زو و سی ایله هفت جیم
 ۳۰ نام خاتونه ایما انسفال ایدوب اولد حسن اشیو و نور ملا هبته اوچ سنه عقدم
 ۳۱ پوزدشت بیعنی ایدوب حاره منزل تخد و دند کوزن تداول ایله ایل خروم ملا
 ۳۲ حندر یه شه او کندر منزل کید و دند کوره ایل قیصر بدنه تپنه و دقه حرم اند
 ۳۳ عظیو گور دیکله سوال اول نسوز خبور فطمه فتوار شیرینه ایل از و یک چوچه
 ۳۴ ضع و غرایه اولند فس رند ساکن تویل یعنی قفو منزلی هدم ایدوب

35. **کندر** بالعذر سو قدر اقیه صرف بدو ب بلا اذن متولیه تجدید و نشان
 36. **ایتیه کن** صلی خضر و فتح متولیه و فخر و فخر المغفه قادر او تقدیر و هواب
 37. **ما صوا بین** او کماز یکم بیور بیوب لزانی الفتاوی و یخون نقلا راد
 38. **او نتفیه** بخت السووال دینور ملا حسن جوا بمنه فی حقیقته تاریخ تی زن
 39. **اوچ** سنه خقدم خبوده ایله فنزل تقدیر و مذکور ریا که تو زعزع دشن
 40. **ئنه مد فوع و مقبوضه** سع ایدن شد خی **استرا** ایدم او لو جریان فنزل خرود
 41. **هند کوره** بنی ملک **استرا** عده کتو فنزل تقدیر و مذکور روده خور و قف
 42. **دینور** چهل سنه او در یعنی انها را بدیجک و کیبل مذکور را خدا غاده خرد بخت

43. **نه بعه بنه** طلب او لجه فقره عدول آخوار رحال سلمیم ابوالهدارا
 44. **السید احمد** پلی انس العبد فخر و محبان ابن حسن و میل من مصطفی و محاج
 45. **محمد** ابن عباس مگنه ترا بهل الشهاده مجلس عیوفه فنزل کوره حاضرون
 46. **اییب** از الاستهاد فی حقیقته فنزل تقدیر و مذکور کن عده ایم
 47. **حابیت** قبله سنه واقعه ربای مطلع و اقصالنفع ربای کلار او خی
 48. **در بختانی** بینه مشتمل فنزل بخله فربوده بسته رضا خوب بخراست و بخت
 49. **پیغمبر** فی ابعل او لجه ابراهم اغا ابن عبیده و اقبال و قفقی چهل سند
 50. **اییب** بایرخ لک بدر تقدیر سنه مقدم فی در زور سهاندن بعضی فی زاده دیگله

51 مورف متوافق السيد محمد حبیب چیوتنم سالفاندر مطیع ایدل کیلار اوین
 52 و بسته بلا اذن منو لے فضولی هدم اید و ب عرضه و قوه نیز چاین شمالن
 53 بعفیسرا بر قید دا بر بست آخوندا اید در و غنورالتد حمله دخی آفره بسج
 54 اید بست ته او ز اید را مله منزل هندکور و قوم ملحنک نیز نه اید ب منزل
 55 محمد و هندکور کش عصیت مقدما اوزرنم بنا اولینه مطیع و انتقالن
 56 اولنه کیلار ادر و نکتائی بستک بعضی در وا فخر نورک و فقی دا هلمه زدر
 57 بز بو خاصمه بو و حاده نهاده شاهد لوزنها دنت دخی اید رز بتو هری
 58 ادا د شهادت نیز جمه اید که بور رعایت شرایط القبول شهادت تر معتبر نه
 59 او لمغایره بر موجب فتوار شنجه منزل و بور و فضه بعد اکم در بور ملحنک
 60 فیبریدنده تفسیره خصوص بزور مولانا زرقوقم ملحنک کتب بور و بور حقا
 61 بعث او لنه خوش دار صیغا زین عهد اسه و عکابین گواه بر خد شرید کلوس علام
 62 و قوه اینها و هر آندر میر ما و قیو بالطفیب کتب دلیل زنخ نیوم هندر عشر
 63 در در الفقره **سته** الله **سته**
 بعد اکم

فوجه علام

64 **فیم بن الحجه**

IV.XII (Yeniçeri Zâbiti) İbrâhim Ağa Vakfi Künyesi

Defter No	: 95
Poz No	: 00002
Vakîf No	: 12-2
Vakfın Adı	: (Yeniçeri Zâbiti) İbrâhim Ağa Vakfı
Vakfın Konusu	: Vakfiyet ve Kasr-ı Yed
Vakfedilen Mal	: 1 Bâb Fevkânî Oda Ortasında Şahnişin Ve Eyvan Altında Ahır
Vakfedilen malın yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1153 (M. 1740)
Vâkîfin Adı	: (Yeniçeri Zâbiti) İbrâhim Ağa
Mütevellî	: Ömer Bey

1. Medîne-i Ayıntab'da Seng-i Tavîl Mahallesi'nde sâkine Ayşe ve Fatîma İbnet-i Mehmed Ağa ile yine medîne-i
2. mezbûrede Câbî Mahallesi'nde sâkin Ömer Ağa İbn-i Mehmed Ağa ve kız karıdaşı Emine Nâm hâtun
3. tarafından vekîl-i müsecceli olan işbu râfi'un-nisâb Ahmed Ağa İbn-i Ömer Ağa nâm kemisne meclîs-i şer'-i
4. şerîf lâzımü's-şerîfde hâlen Dimûs Ayıntab Mukâta'ası Emînleri olub bi-lâ vâris
5. ma'ruf-u fevt olanların terekesini beytü'l-mâl için ahz ü kabza me'mur
6. olan Mehmed Ağa Bin El-Hâc Ahmed ve Arab Hâcî Ali Oğlu El-Hâc Mustafa tarafından
7. vekîl-i müsecceli olan Ömer Bin Mehmed mahzerinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i
8. kelâm idüb sâlifü'z-zikr Seng-i Tavîl Mahallesi'nde vâki' bir tarafdan (...)
9. Oğlu Beyi'n hazravât bostânı ve bir tarafdan mezbûretan Ayşe ve Fâtîma'nın
10. sâkine oldukları vakîf menzili ve bir tarafdan Zeliha nâm hâtun menzili
11. ve bir tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd iki fevkânî oda ve ortasında
12. şahnişin ve eyvân ve tahtında ahûr ve havlu-yu muayyineyi müştemil menzil

13. sâhibü'l-hayrât ve'I-hasenât sâbikan Yeniçeri Zâbiti olan müteveffâ
14. İbrâhim Ağa İbn-i Abdu'l-lah nâm vâkîfin vakîf mahallesinden olub vâkîf-ı
15. mezbûrun vakfiyye-i ma'mûl bahâsı mantûkî üzere vâkîf hayatda olduka
16. tasarruf vâkîfin ola ba'de vefâtihî eğer zükûru ve eğer inâsı evlâdına
17. ve evlâd-ı evlâdına batnen ba'de batn ve karnen ba'de karn evlâdı munkarız
18. olduka da Haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına vakf ü şart idüb
19. ve müvekkilem mezbûrun Ömer Ağa ve Emine ve Fâtima ve Ayşe vâkîf-ı
mezbûrun
20. evlâdından olub derecede müsâviler olmakla menzil-i mahdûd-ü
21. mezkûr vakf-ı mezbûr dâhilinden iken mezkûr Ömer beytü'l-mâl için
22. zabit u tasarruf ider suâl olunub menzil-i mezbûrdan merkûm Ömer'in kasr-ı
23. yedine ve vakfa hükm olunmak matlûbumdur didik de gibbe's-suâl mezbûr
Ömer
24. cevâbında fi'l-hakîka menzil-i mahdûd-u mezkûr Emine Bint-i Abdu'l-lah'ın
yedinde
25. mülkü olub fevt olduka da zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub
26. terekesi beytü'l-mâle râci' olmakla menzil-i mahdûd-u mezkûru beytü'l-mâl
27. tarafından zabit u tasarruf iderim deyü menzil-i mahdûd-ü mezkûr vakf-ı
28. mezbûr cümlesiinden olduğunu inkâr edincek vekîl-i merkûm Ahmed
Ağ'a'dan
29. müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olunduk da udûl-ü ahrâr-ı ricâli müslimîn
30. El-Hâc Mehmed İbn-i Abbâs ve Osman Bin Hasan nâm kemisneler li-icli's-
şehâdet
31. meclîs-i şer'a hâzirân olub eseri'l-işhâd ve fi'l-hakîka
32. menzil-i mahdûd-ü mezkûru vâkîf-ı mezbûr müteveffâ İbrâhim Ağa İbn-i
Abdu'l-lah
33. nâm vâkîfin vakfı cümlesiindendir ve mezbûrun Ömer Ağa ve Emine ve Ayşe
34. ve Fâtima Hâtun dahî vâkîf-ı mezbûrun evlâdındandır biz bu hususa
35. bu vech üzere şâhitleriz şehâdet dahî ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i
36. şer'iyye eyledik de ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri mukayyed olmakla
37. mûcibince menzil-i mahdûd-ü mezkûru vakfa ba'de'l-hükm merkûm
Ömer'in kasr-ı yedine

38. tenbîh ber-leh vâki' ba-husûs ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn
39. Muharremü'l-Harâm li-sene sitte ve'l-hamsîn ve mie ve elf
40. Şuhûdü'l-hâl
 - 40.1. Üzümcü-zâde Molla Mehmed Ali (...)
 - 40.2. Ali Es-Seyyid Abdu'l-lah Beşe
 - 40.3. Baki Beşe Hâcî Hüseyin ve Gayrûhüm

١ مر نه بخت ابر من ملول خود سمع سکنه عیشه طلب منی خواهای برخیه و فره
 ٢ دنون و ده جای خود من خی غراغا این خدا غاده و قزو نزد / امینه نام فارس
 ٣ طرفه و کیم سعید را دله اشبور افه الدین احمد این خرا غای سام کش خدکه
 ٤ رُلپل زال نزد هکاه کهور عینت ر مقاطعه / امینه از لب تلا و از
 ٥ سرد ف خوش از لز که شریت الماء خونه اهنه و حسنه باش
 ٦ ا دله خدا غای این بحی اند و عرب خاوم ادیمه ای خالق خاصه
 ٧ و کیم سعید را دله عمر بن خلد خوش خالو خانه او زرشه خدر و متوار
 ٨ خلوخ ا سعیت ساقه از زر منه خوب خشنده واقع خوار خش خسته
 ٩ ا و قدویت مقویت بسته ز و ر طرفه راحر تازه خاتمه دنامه
 ١٠ س کنه او لو قور و قوه خرzel و بر جا خدنه زلخانه خانه خانه
 ١١ در طرفه خ طبع عیم ایده کدوی ایکه خوچانه او طه را در طبسته
 ١٢ شنیش دایوانه و تخته و اخیره هم لو ور عینه شسته خرzel

١٣ ص صه بخرا ت و بخت ات سابق پیور هنابطی ا دله منونی
 ١٤ ا راه اینها آن عبیده نام واقعه و قوه خیمه ده او لو س رافق
 ١٥ زندره ز و دفعه همکول بهار مطلعه اوزنی داقف حسینه امیری
 ١٦ شفه واقعه او له بعد زمانه اگر ذکور دیار ای ای ای ای
 ١٧ دا اولاد او لادینه بطننا بعد بطن دتر نا بعد خرس دا اولاد منه خض
 ١٨ او لم رفعه همین اش رفعه فرا رسنه و قوه زمانه طا اه و سه
 ١٩ ده سه خدمه زنور و ده غراغا رامیه و ناطمه دعیه ده راقف خنجره که
 ٢٠ دا اولاد ندره او لو س دبر و چه ده مساویه او ملغیه خرzel خدد ده

۲۱ مدکور و قف و نیز را اخلاقیت ایلیں و زیر بر بستی الممال اکون
۲۲ صنعت و فخر را اسرار سوایا اخوب نیز و مادر دز و قوم عز کرد و قدم
۲۳ سرینه و دوقته هم ارکن مخلوق بود و دید کنم غافل سوایا اسرار عز
۲۴ خواسته نای بحیضه هم از تهدود و مدکور را مینیمه بست خود الملاکن بروز
۲۵ ملک از ذوب فوت از لر قدم طاورد و دار است هر رفیع از المسوب
۲۶ زرگر بر بستی الملاک از جهاد الملاک نیز تهدود و مدکور و نیز بر بست الممال
۲۷ طرفه نیز صنعت و فخر ای پرم جو نیز تهدود و مدکور و قف
۲۸ و مادر مخلوق نیز از لر یعنی ای ای را در بخت و دلیل مرقوم ای ای ای ای ای

۲۹ مدیسه مطابق ببی طلب از زنداقی عده دلا اوار رفائل بینها
۳۰ ای ای بخیر ای ای عیش دعیه ایان بس حسر و م کنسه لایل الکریما ده
۳۱ بیس سرمه هاضران اولوب ای ای سهاده حصیقهم
۳۲ نیز طله ددید کور و اتفق و نیز ر منی ای ای ای ای ای ای ای
۳۳ نام و اتفق و نیز هله سندی در و زنور دل همراهان ای ای بیه و نیز

34 دنیا خلیخها تو زد پرورد و عقیم بورک اولاد دندن در خربه صنعت
35 بورصه اورزه هزار نهاده تر و آیدزه جوزه هزار او کوچه
36 شر عیمه آیدزه بعده اتفاقیه و انسن که سهاده و نور هنر که اینه
37 مسح صنعتی هزار که و مسکونه و قصه فیض حلم مرغه همانه قصر و نه
38 تنبیه روز مادهم لعنه ایشانه ایلندزه ایسوم الیس و میری
درخواز خرام لسته عکس همیشیں و مامه و الف

39

خوقی برانه نگر غذا کاره سکنیه ایشانه

IV. XIII El-Hâcc Ebubekir Bey ibn-i Ali Vakfı Künyesi

Defter No	: 115
Poz No	: 00003
Vakif No	: 13-3
Vakfin Adı	: El-Hâcc Ebubekir Bey İbn-i Ali Vakfi
Vakfin Konusu	: Tescil
Vakfedilen Mal	: Değirmen, İki Kıt'a Birbirine Muttasıl Ziraat Olunur Hazravat Bostânı,
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakif Tarihi	: H. 1065 (M. 1655)
Vâkıfin Adı	: El-Hâcc Ebubekir Bey İbn-i Ali
Mütevellî	: Sülbi Oğlu Ali Bey

1. Hamd-ü na mahdûd ve şükri gayr-ı ma'dûd ol vâcibü'l-vucûd ve müfeyyizü'l-hayr ve'l-cûd hâlik-u bî misâl
2. ve râzik-u bî zevâl ki nev'i beşerî zübde-i kâinât ve bu kavm-i mu'teberî uhde-i mevcûdât idüb
3. ol nev'-i şerîf ve esnâf-ı vâcibü't-teşrifde ümmet-i islâm ve ümmet-i pür ihtirâm seyyidü'l-enâm
4. ekrem-i ümem ve eddalü benî âdem idüb ta'lîm-i hitâb-ı müstetâb kul mâ enfaktüm min hayrin fe li'l-valideyni
5. ve'l-akrebîne ve'l-yetâmâ ve'l-mesâkîni ve mâ tef'alû min gayri fe inne'l-lâhe bi'hî halîm ile ta'zîm ve tekrîm
6. ve tefhîm-i cevâbı ba-savâb en takrizu'l-lâhe karzen hasenen yüzâfî leküm ve yağfir leküm
7. vallahi şekûrûn halîm ile tebcîl ve tefhîm etti celle celâlühû ve amme nevâlühû ve dürûd-i amîmû'l-vürûd
8. ol sâhib-i makâm-ı mahmûd ve misbâh-ı bezmîgâh vucûd-u a'nâ server-i zümre-i enbiyâ ve rusûl
9. ve rahnümâ-yı rahrevân-ı sübûl-i rasûl-i müctebâ habîb-i hüdâ Muhammed Mustafa aleyhi eddalü's-salât

10. ve ekmeli't-tehiyyât hazretlerinin ruh-u pürfütûhârlarına olsun ki sebeb-i hilkat
inşâ idüb
11. ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn ile istifâ kıldı ve dahî ervâh-ı
tayyibe-i
12. âl ve eshâb ve zümre-i tâhire-i evlâd ve ahbâblarına olsun ki her biri şer'-i
mübîn
13. içre sadr-ı nişîn celîlü'l-mikdârdır rîdvanu'l-lâhi aleyhim ecme'în ve ba'dehü
işbu
14. kitâb-ı müşkîn nikâbin inkişâfina dâ'î ve hitâb-ı anberîn-i kurâbin zuhûru ile
ittisâfina
15. sâ'î budur ki Mahmiye-i Ayıntıtab mahallâtından Kürkçüyân Mahallesi'nde
sâkin sâhibü'l-hayrât
16. ve'l-hasenât râğıbu'l-müberrât ve's-sadakât El-Hâc Ebû Bekir Bey İbn-i Ali
meclîs-i şer'-i
17. şerîf-i şâmihu'l-beyân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu'l-erkânda vakf-ı
huceste
18. vasf-ı ati'l-beyânı tescîl ve emr-i tescîilde mâ lâ büdd olan bir hakîr ve halîl
içün
19. mütevellî nasb ü ta'yin eylediği sulbî oğlu Ali Bey müvâcihesinde ikrâr-ı
tâmm ve takrîr-i kelâm
20. idüb bu abd-i za'îf ve müzenneb-i leffîf vakta ki bu dar-ı dünyâyı bî sebât
21. ve bî karâr olub ni'amî zîll-i zâ'il-i mükîmî zayf-i râhil malî melâl ile mâ lâ
mâl ve ikbâlî serî'u'z-zevâl
22. olduğu yakînen ma'lûmüm olmuştur imdi her âkile lâzım ve her ârike emr-i
mühimdir ki
23. zamân-ı afiyette zîmâm-ı istitân aynı cânib-i hayrât-ı tevcîh idüb tahsîl-ı
melekât-ı
24. kudsîyye ve tekmîl-i me'ârif-i ünsîyye Bâbında sarf-ı kudret bezl-i cehd ve
tâkat idüb
25. mehâsin-i ahlâk ile arâste ve celâbîb-i hayrâtla pür asta olub rûz mahşerde
ekser

26. halk azâb-ı elîme ve cezâ-yı azîme mübtelâ olduklarında ettiği hayrât ve hasenât sebeb-i
27. fevz ve necât ve bâ'is-i neyl ve sa'âdât ola bi-fazlîhî ve keremihî pes bu kazâyâ-yı vâcibetü'l-kabûl
28. ve mukaddemât-ı vâzihatü'l-medlûle binâen aşağıda Tiftîğin Değirmeni dinmekle ma'rûf
29. değirmen kurbunda vâki' bir tarafı nehr-i cârî ve bir tarafı Kürekçi Mescidi Vakfı ve bir tarafı El-Hâc Mustafa
30. Mülkü ve bir tarafı tarîk-ı âmm ile mahdûd silk-i mülkümde münselik ve münharît ve semt-i zabit-ı tasarrufumda
31. (...) iki kîta birbirine muttasıl hazravât zirâat olunur bostânımı mahalle-i merkûmede binâ
32. eylediğim câmi'-i şerîfe niyet-i hâlisa ile hasbeten li'l-lâhi'l-azîm vakf-ı sahîh-i müeyyed ve habs-i sarîh-i muhalled
33. ile vakf idüb şart eyledim ki yed-i mütevellî ile alâ vechi'l-halâl îcâr ve istiglâl olunub
34. bi-lütfu'l-lâhi'l-melikü'l-müteâl senede hâsîl olan rüb'undan câmi'-i mezkûrun evkât-ı hamsede
35. imâmî olan kemisneye senede on beş esedî kuruş vazîfe ve salât-ı cemi'le-i edâ eyleyen hatîbe

36. senede on iki esedî kuruş vazîfe ve hizmet te'zîn ve ikâmet edâ iden müezzinesenede sekiz esedî kuruş⁷⁴ vazîfe ve cârûb-keşlik⁷⁵ hizmetini edâ iden kemisneye senede altı kuruş
37. vazîfe ve Su Boğazı nâm karyenin yolu üzerinde binâ eylediğim maslağın sekkâsına senede on esedî kuruş
38. vazîfe ki cem'an elli bir aded esedî kuruş olur sâlîfî'z-zikr hazravât bostânın senede
39. hâsîl olan gallesinden senede her elli bir kuruş tamâmen erbâb-ı vezâyife verildikden sonra bakî kalan
40. gallesini mütevelli-yi mezkûr vazîfesi mukâbilesinde ahz ü kabz etsün ve şöyle şart
41. eyledim ki mâdem ki ben hayatda olduğum azli ve tardi benim yedimde ola vefâtımdan sonra
42. oğlum mersûm Ali Bey mütevelli olub hâsîl olan gallesinden erbâb-ı vezâyifin
43. vazîfelerini vech-i muharrer üzere verüb bakî kalan fazlasını vazîfesi için ahz ü kabz idüb
44. ba'de vefâtihî evlâdîma ve evlâd-ı evlâdîma evlâdîma batnen ba'de batn ve karnen ba'de karn
45. mütevelli olub evlâdî munkarız olduk da atkânın evlâdîna ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdîna

⁷⁴ Osmanlılar tarafından özellikle XVII. yüzyıldan itibaren kullanılan bir para birimidir. Hollandalılar'ın "rex daller" adıyla darbettikleri gümüş paraya, üzerinde arslan resmi bulunduğu için Osmanlılar "arslanlı kuruş" veya "esedi" adını vermişlerdir. Muhtemelen bu para Orta Avrupa'dan, Alman kuruşları olan Gülden Groschen'lerle (ağırlığı 25,58 gr.) birlikte girmiştir. Daha sonra da Hollandalılar'ın Akdeniz ticaretine etkili bir şekilde katılmalarıyla kendileri tarafından doğrudan doğruya getirilmeye başlanmıştır. Hollandalılar'ın doğuda bu çok rağbet gören kuruşlarını diğer devletler, bu arada İngilizler de taklit etmişler ve arslan resmi bulunan kuruşları Doğu pazarlarına sürümlüştür. Bahsi geçen vakfiyeyi vakfedildiği yıllarda tekabül eden 1660 yılında esedî kuruş serbest piyasada 100 akçeyi geçmekteydi. Mustafa Öztürk, Osmanlı İktisadi ve Paranın Tarihi, *Yedikita Aylık Tarih ve Kültür Dergisi*, S. 44, (2012).

Vazife için esedî kuruş seçilmesinin sebebinin o dönemde akçenin sürekli değer kaybetmesi ve vakif çalışanlarının daha güvenilir bir para birimi olan esedî kuruş ile güven altına alınmak istenmesi olduğu tarafımızca düşünülmektedir.

⁷⁵ Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, (Ankara: Aydın Kitabevi Yayıncılık, 1998) Bahsi geçen eserde manası; süpürücü olarak verilmiştir. Evvelce Mekke'de Kâbe'nin, Medîne'de camilerin süpürme işi mühim ve şerefli bir vazife ve rütbe idi.

46. batnen ba'de batn mütevellî ola mürûr-u eyyâm ile el-iyâzen bi'l-lâh câmi'-i mezkûr münhedim olub ihyâsı
47. bu vechile mümkün olmaz ise haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına vakf olsun didik de
48. mütevelli-yi mezkûr vâkîf-ı merkûmun cemi' kelimâtını tasdîk eyledikden sonra vâkîf-ı mezbûr
49. El-Hâc Ebû Bekir Bey'in inân-ı kelâminı cânib-i vifâktan semt-i şikâka sarf idüb
50. sultân-ı mîr-i pûr-ictihâd pişvâ-yı küll ve rahnümâ-yı sübül-i İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe kûfî aleyhü'r-rahmeh
51. katında vakf-ı akârın sıhhat-i lüzûmdan müfârik olduğu ecilden vakf-ı mezbûrun
52. benim için rûcû' câiz olmakla rûcû' idüb yine kemâ-kân mülküme idhâli murâd eyledim
53. mütevelli-yi mezbûr kasr-ı yed idüb bana teslîm etsün deyüb beyinlerinde nizâ' vâki'
54. olmağın mürâfaa-i şer'-i şerîf olduklarında mütevelli-yi mezbûr hitâb-ı bâ-savaba
55. mütesaddî olub İmâmeyn-i Hümameyni Sadreyn ve Bedreyn katlarında sıhhat-i vakf-ı
56. akârdan lüzûmu müfârik olmamayla cânib-i vakfa riâyet idüb imâmeyn
57. re'y-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrun lüzûmuna hükm etmekten sadr-ı kitâbda tevkî'-i
58. müstetâbî vâki' hâkim-i şer'-i şerîf vakf-ı merkûmun sıhhatine ve lüzûmuna hükm-ü
59. şer'i ve kazâ-i mer'i idüb min ba'd nakz ü nakîzina meçâl ü muhâl ve fesh ü ibtâli
60. mümteni'u'l-ihtimâl oldu *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû alellezîne yubeddilûnehû innallâhe*
61. *semîun alîm*⁷⁶ cerâ zâlik ve harrara fî evâ'il-i Cemâdiye'l-Âhir li-sene hamse ve sittîn

⁷⁶ Bk: dipnot 40.

62. ve elf mine'l-hicreti'n-nübüvveti aleyhi eddalü's-selâm ekmelü't-tehiyye
63. Şuhûdü'l-hâl:
- 63.1. Mevlânâ Hamza Efendi Bin Kaya Efendi
 - 63.2. Hâcî Ömer Beşe İbn-i Ramazan
 - 63.3. Recep Beşe Bin Kevser
 - 63.4. Mehmed Şeyh Veli
 - 63.5. Muammer Çelebi Bin Ahmed
 - 63.6. (...)
 - 63.7. Muhyeddin Çelebi İbn-i Şih Çelebi ve Gayrühüm

۱) حمد نامی دو دشکن غیر مدد د او و اعجوب الوجود و مفیض الہیز و الجود خالق بی مثال
 ۲) وزاری بی زوال که نوع پسری زینه کائنات و بو قوم عصیانی هدایه موجودات امداد
 ۳) اول نوع شرف و اضاف و اعجوب النشر نعمت اسلام را مت بر احراز ام سبیل
 ۴) ارم ارم فاضل بخی آدم ایدوب فلیم ختاب سنتها ب قلم ما انفقتم مظہر فلواه

۱۳) ایمه صدر نشین جلیل المختار در رسوان اس ملیحہ ام گھیں و بعدہ مشو
 ۱۴) رئے تسبیح نشانی فکر اینک فندادی و خطا ب عینین فرانی فرانی طبع در این اتفاق از
 ۱۵) سانی بود و که عیشه عیتب کلا شفر لور کله نموده سلیمان صاحب الخبرات
 ۱۶) و هنات راغب از ترات والقصد قات تخریج ایدیک بیک بیک ابن هنی و چشم شرع
 ۱۷) شرف شامخ البیان و محفل دین میث ماسع از از رعایته و گفت خسته
 ۱۸) و صفت آنی ایلیان تسبیح و امر تسبیح مالا بد ادل نیز بر حیره و جلیل انگون
 ۱۹) متول نسب و نیقین ایدیکه بیکی و ملود علی بیک موافقه سنه اقوار نام و توڑ للام
 ۲۰) ایدوب بوعیه عیصف و مذنب لعیف و فنا که بودار دینا بی بیت

۲۱) و بی عمار ایدوب نعمی معلم را مثل میمی صیفه را حل مالی ملا مالی مالی و اقبالی ایمی
 ۲۲) ازدواج ایدی بیتی میتنا معلوم اول شد ر ایدی بیتی هر عاقله لازم و هر عارف ام ایدیم در
 ۲۳) زنان عافیت زیمام سنه لکین جانب بیترانه توییجه ایدوب بخفا ملکات
 ۲۴) قدرتی و تکمیر معارف افیه بانیه و صرف قدرت زینه تجهیز فنا قلت ایدوب
 ۲۵) می سین اخلاق اهل امار استه و جلابیب بیترانه هر ایسته ایدوب رو زنی شرده از
 ۲۶) خلق هداب الیه و خواری هنپیم مبتدا اوله قدرتیه اند که بیترات و هنات سبب
 ۲۷) قدرت و هنات و بایعث نیل و سعادات اوله بفضله و کرم پس بوقضا بای واجبه
 ۲۸) القبول و مقدمات و اضجه المد لولد بناءً صحن اسما عینه تغییین در متن و نمله دو قر

29. دل ران قریب ده واقع بر طرفی نهاده بار در طرفی کو را کی مسجدی و فن و در طرفی قایع مصلفه
 30. علیک و در طرفی طبریه عام ایام کی دو سلطنت مملکت و مملکت و سلطنت صلطنه
 31. منحطف ایم قطعه بر پست متصد عفر وات رزانت او لذت بستانی محله در قدم نبا
 32. ایدیکم جایی سیر دست خالصه ایده العین و قفت میخی مثوبه و جسی صرح فله

33. ایم و قضا و دب هر طرا باید که یه متدلی ایم علی وجہ الحال ایجار و استغلای او ایند
 34. بعلطف الله الملك لل تعالی سه هم عاصل او لذت رعندهن جامیع مذکور اوقات هجده
 35. اما های اینه کشیه سه هم او زن شناسی عروس و زلیفه و خدیث ناؤین و امامت ادا اینه مواده
 36. سه هم او زن ایمه اسدی عروس و زلیفه و خدیث ناؤین و امامت ادا اینه مواده
 37. سه هم سکن اسدی عروس و زلیفه و خاروب کشل و خدیث ادا اینه کشیه سه هم اینه

دوزش

38. و زلیفه و صوبیه زن قبه نک یولی او زن شن بنایکم مصلفه سقمه سه ده او زن هم
 39. و زلیفه که جمع ایقاب ده ده اسدی دوزش او لذت سانک الدک خضر و اشت بستانک سه هم
 40. عاصل او لذت مذکونه سه هم ایقاب دوزش عاچه ارباب و زلیفه ویرله کدن مسکن باقی قله
 41. خدیثی متدلی خذلک رزفیفه سی شنا بدیشنده آخذ و قبض اشنه و شویه شرط
 42. ایدیکه ما داکم بن چیانه او لذم غر و طرطی بیم پده او لا ذفا تمه مصکه
 43. رو قشم و سوم هی بیک متدلی او لذب حاصل ادارکه خدیث سه ده ارباب و نک نک
 44. زلیفه لری و چه قور اوزع دیرب باقی قله خدیثی سی زلیفه سی اکون آخذ و قبض
 45. دیدوب بعد و فاته او کاده دا و کاد او کاد او دلاده بطنیابه بلن د قزگابورن

۴۶ متول او دوب او لاد منقوص اولدقد هنقا مک او لاد نه واولاد او لاد او لاد
 ۴۷ بلنگ بعد بله متول او لاد در رایم ایم العیاذ بالله جامع خدکور میریدم او دوب ایم
 ۴۸ بر وجهه مکن او لازای سه هرین شرین فرقا سه دفقار دلسر زید کجه
 ۴۹ متوله خدکور واقف و قدمت جمیع کهان نصیب بیع ایلدکه ز صدره عاقف زند
 ۵۰ صحیح او بیکر بیک عنان کهان چاپ و فائدن سمت شفاهه صرف ای دست
 ۵۱ سلطان سیر بخته دشای کل و زجاجه بیل امام عظیم ابو حیف کو فی قید الرضه
 ۵۲ قند و قفت مغاره محنی لزون مغاره اولد علی اجله ز و قفت ز دور
 ۵۳ بنم ایکوب رجیع جائز المغدہ رجیع ایدوب نیمه کهان ملکه ادخال هزادم

۵۴ متول دبور فصر دیدب بیانیم اشون دوب بیل زن و زراع واقع
 ۵۵ او لعین مرافعه شیخ بیزفت او لد فلزون متول دبور خطاب با صوا
 ۵۶ منصه کی او دوب اما بین بین سه زین دید زین فانم زده بیت و
 ۵۷ مغاره ای لزوم مغاره ای لای مغاره چاپ و قفر رعایت ایدوب ایم
 ۵۸ رائی سه زدن ای زن و قفت دلور ای لزمه هکم ایکن صدر کهانه لزقیع
 ۵۹ منهای واقع هکم السعی بزلف و نف و قدمت قسمه ولزمه هکم

60 شرعي و قضاياء رعنى ايدب عن بعد نقص و نقضية مجالها موضع ايدل
 61 متبع الاختيار اوله منع بدلها سمع خانها المحكم الذين يهدى لذاته
 62 الله سمى حليم و زكريا و عربخان او امر جادر الاخر رشمند و سعيد
 63 عطف في المجموعة الثانية عليه اضرالله ثم اهل الكتاب
 64 مولانا حمزه فخر زرقان افغان روى له ابنه مسلم بن ابي طالب بن عمار و عز الدين
 طهراي بيضانه
 جابر بن سالم
 جابر بن عبد الله
 جابر بن عبد الله
 جابر بن عبد الله

IV. XIV El-Hâcc Dede Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Vakfı Künyesi

Defter No	: 116
Poz No	: 00010
Vakif No	: 14-10
Vakfin Adı	: El-Hâcc Dede Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Vakfı
Vakfin Konusu	: Tescil
Vakfedilen Mal	: Emir Ali Hanı'nda Fevkânî Ve Tahtânî Dükkânlar
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakif Tarihi	: H. 1171 (M. 1757)
Vâkîfin Adı	: El-Hâc Mehmed Ağa İbn-i Mehmed
Mütevelli	: Mustafa Ağa

1. Bi'smi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm el-hamdü li'l-lâhi'l-vâkîfî alâ külli hâlin ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî
2. Mehmed ve's-suhbi ve'l-âli ve ba'de erbâb-i aklı ü selîm ve eshâb-i zîhn-i müstekîme şâyândır ki
3. çesm-i ibret dîde-i basîret ile hâl-i âleme nazar idüb bu dünyâ-yı denî şerîati'z-zevâl
4. ve ikâmet sükûnunun âhiri irtihâl ve intikâl iderken yakînen bi-tav'aten
5. zamânı hayat ve idane-yi istitâ'atinde tahsil-i hayrât-ı hasene ve tekmîl-i sadakât-ı
6. müstahsine ile tuhi-zâde ruz-i me'âd ve takdim-i zehâyir-i yevmü'l-tenâde sa'y-i ictihâd
7. idüb nâîl-i derecât-ı aleyh ve vâsîl-ı makamât-ı müteâliye ola binâen alâ zâlik
8. Medîne-i Ayıntab'da Bey nâm mahalle ahâlisinden sâhibü'l-hayrât ve râgibü's-sadakât
9. fahru'l-akrân El-Hâc Mehmed Ağa İbn-i Mehmed meclîs-i şer'-i şerîf mahfil-i din-i münîfte kemâl-i akl ü sıhhatte

10. zikr-i âtî vakfa li-icli't-tescîl ve't-tesbîl mütevellî nasb ü ta'yîn ve ba'dehû azli yedimde olmağın
11. şart ve temyîn eyledi ki sulbî kebîr oğlu Mustafa ağa mahzerinde bi't-tav' ve'l-ihtiyâr
12. i'tirâf ve ikrâr idüb vakf-ı câü'l-beyânın sudur-u vuku'una değin
13. silk-i mülkümde münselik ve rişte-i tasarrufumda muntazam olub medîne-i mezbûrede vâki'
14. Emir Ali Hanı dinmekle ma'rûf fevkânî ve tahtânî müstağnî ani't-tahdîd ve't-tevsîf
15. ve kîble divârında vâki' dekâkîni müştemil handa olan kîrk sehîmde yirmi beş sehîm
16. hissemi hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf-ı sahîh-i şer'i ve habs-i
17. sarîh-i mer'i ile vakf eyledim ve şöyle şart eyledim ki sâlifi'z-zikr hânî ve dekâkînde
18. olan yirmi beş sehîm hissem beher sene mütevellî yediyle âhir ecr-i misliyle îcâr ve iğlâl
19. olunub gallesinden mütevellî olan kemisne ekallen otuz kuruş ifrâz ve beher ra'si sene
20. Şehr-i Muharrem'ül-Haram'da meblağ-ı mezbûr otuz kuruş ile âşura çorbası ve pirinç pilâvı
21. malzemesi iştirâ ve tabh-ı it'âm-ı fukarâ idüb ve ruhum için hayr dua oluna
22. ve meblağ-ı mezbûre otuz kuruştan mâ-adâ galleden her ne bakî kalur ise mütevellî olan kendi nefsine
23. mutasarrîf olub âhirden bir ferd-i müsterek olmaya ve mâdem ki ben hayatda oldukca
24. vakf-ı mezbûre ben mütevellî ve mutasarrîf ve şurût-u mezkûrumu icrâ eyleyim bi-emri'l-lâhi teâlâ
25. dâr-ı dünyâdan savb-i bekâya irtihâl eylediğimde sulbî oğlum işbu merkûm Mustafa Ağa
26. vakf-ı mezbûre mütevellî ve mutasarrîf olub ber-vech-i muharrer hân-ı mezbûr îcâr senesi otuz kuruşa

27. ifrâz ve Mâh-ı Muharremü'l-Harâm'da âşûra çorbası ve pirinç pilâvı malzemesi iştirâ ve tabh ve it'âm-ı
28. fukarâ ve ruhum için isticlâb hayr dua eyledikden sonra (...) fazla her ne kalır ise
29. kendi vazîfesi mukâbili ahz ü kabz eyleye ve ba'de vefâtihî evlâd-ı zukûrunun sinnen ekberi
30. mütevellî olub şart-ı mezkûru icrâ ve bakiyye-i galleye mutasarrif ola ve ba'de vefâtihî evlâd-ı evlâd-ı
31. evlâdî ve evlâd-ı zukûrunun sinnen ekberi batnen ba'de batn ve neslen ba'de nesl alâ vechi't-tertîb
32. mütevellî ve mutasarrif ola bi-irâdeti'l-lâhi teâlâ evlâd-ı zükûru munkarız olur ise evlâd-ı
33. inâsının evlâd-ı zukûrunun sinnen ekberi şurût-u mezbûr ve tertîb-i mezkûru üzere mütevellî
34. ve mutasarrif ola ve evlâd-ı inâsının evlâd-ı zukûru munkarız olur ise evlâd-ı inâsı minvâl-ı
35. muharrer ve tertîb-i mukarrer üzere neslen ba'de nesl karnen ba'de karn mütevellî ve mutasarrif ola
36. mâdem merkûm Mustafa Ağa'nın evlâd-ı mevcuddur mürûr hân-ı mezkûre âhir evlâdîm müdâhale etmeyeler
37. merkûm Mustafa Ağa'nın evlâdî bi'l-külliyye munkarız olur ise diğer sulbî oğlum Mehmed Ali
38. Ağa'nın evlâdından mevcud olanlar tertîb-i mezkûr üzere vakf-ı mezbûre mutasarrif ola
39. ve icrâ-yı şart-ı mezkûr eylemeğe ictihâd ve ruhumu duâ-yı hayr ile yâd ideler neûzu bi'l-lâhi teâlâ
40. oğullarım merkûmânın evlâdları bi'l-külliyye munkarız olur ise Haremeyn-i Şerîfeyn şerefehümü'l-lâhi teâlâ
41. fi'd-dâreyn hüddâm-ı kirâmlarına vakf ve şart ola deyü hân-ı mezbûru mütevellî merkûm Mustafa Ağa'ya teslim
42. ol dahî ba'de't-teslîm vâkîf-ı mûmâ-ileyh zîmâm-ı kelâmını cânib-i vifâktan savb-ı şikâka atf

43. ve tâhvîl ve leda's-şer'-i'l-müstetâb hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb hazretleri huzurunda mütevelli-yi mezbûr ile
44. mürâfaaya tâlib ve ol-vechile müterâfiân olduklarına vâkîf-ı merkûm El-Hâc Mehmed Ağa cevâbında (...)
45. akâr İmâm-ı A'zam Hümâm-ı Akdem Ebû Hanîfe Nu'Man İbn-i Sâbit aleyhi'r-rahmeh hazretleri indinde gayr-ı
46. lâzım olmakla hân-ı mezbûr ki vakfiyyetinden rûcû' ve kemâ-fi'l-evvel mülküme idhâli murâd iderim
47. didik de mütevelli-yi mezbûr cevâbında egerçi imâm-ı müşârun-ileyh hazretleri katında gayr-ı lâzımdır lâkin
48. İmâmeyn-ı Hümâmeyn Ebû Yûsuf ve Muhammed indlerinde mücerred vakfet deyü teslîm-i mütevelli
49. ile vakf-ı lâzım kabîlinden olub ve kâbil-i kîsmet olmayan müşâ' ve müşterek akârin
50. dahî mûmâ-ilehy Ebû Yûsuf hazretleri indinde vakfiyyeti sahihtir didik de hâkim-i müşârun-ileyh
51. esbeğâ'l-lâhu ni'mehû aleyh hazretleri cânib-i vakf-ı ülâ ve uhrâ görüb âlimen bi'l-hilâf beyne'l-eimmetü'l-eşrâf
52. zîkr olunan hânın vakfiyyetine hükm-ü şer'î ve kazâ-i mer'î idüb min ba'd nakz
53. ü nakîzine meçâl ve tebdîl ve tağyiri mümteniu'l-ihtimâl oldu *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne*
54. *yubedîlûnehû innallâhe semîun alîm*⁷⁷ ve ecru'l-vâkifü ala'l-lâhi'l-kerîm harrara fi'l-yevmi'l-hâmis
55. fî-Şehr-i Rebiü'l-Âhir sene ihdâ ve seb'în ve mie ve elf
56. Şuhûdü'l-hâl:
- 56.1. Fahru'l-Ulemâ Abdu'r-rahman Efendi
- 56.2. Fahru'l-Ulemâ Seyyid Mustafa Efendi
- 56.3. Fahru'l-Ulemâ Seyyid Mahmud Efendi Müftî-yi Sâbık
- 56.4. Fahru'l-Ulemâ Ve'l-akran Battal Es-Seyyid El-Hac Mehmed Ağa
- 56.5. Fahru'l-Akran El-Hac Mehmed Ağa

⁷⁷ Bk: dipnot 40.

- 56.6. Fahru's-Sadât Es-Seyyid Ali Efendi Nakîb-i Sâbık
- 56.7. Fahru's-Sadât Es-Seyyid Ali Efendi (...) Âbidin-zâde (...)
- 56.8. Fahru'l-Akran Es-Seyyid Ali Ağa (...) zâde
- 56.9. Fahru's-Sadât Mehmed Efendi (...) Efendi-zâde
- 56.10. Fahru's-Sadât Es-seyyid Eş-şeyh Mehmede Efendi İbn-i Es-Seyyid
Hüseyin Efendi
- 56.11. Fahru'l-Ulemâ El-Hâc Halil Efendi Fâzıl-zâde
- 56.12. Kethûdâ-zâde Hüseyin Efendi
- 56.13. Nakîb-zâde Es-Seyyid Hüseyin Çelebi Nakîbi Molla (...) Oğlu
Mehmed Efendi
- 56.14. Es-Seyyid El-Hâc İsmail Ağa (...) zâde
- 56.15. Felek-zâde Osman Ağa
- 56.16. (...) Ebû Bekir Mikdar-zâde

١ سؤاله الرحمن الرصيم الحوله الواقع على كل حال والصلوة السلام عمر في حلقه
٢ نعم والحمد لله وبعد ارباب عقول وسلم واصح ذهن ستئهم سایفون
٣ جسم عبرت ودربه بغيرت ايله هان عالمه نظر ايموب بودنيا زن رفعه
٤ الزوال داقاست وسلو منك آنونیارحال وانتقار امرومن يعینا بطيء

٥ زمان حسنه وذوقها استطاعتن تحصيل فراره حسنة وتبليغها
٦ تحسه ايمه تهي زاد روز معاذه وتقىيم ذخاير يوم النداء حسي وبجهة
٧ ايموب نامور بات عليه فواصو مقامات متعالية اوله بناء على ذلك
٨ لغيره عنتابه بيك نلم محمد ابا يحيى صاحب خبرات دراغ الصدقه
٩ فخر القراء الملاعج دم خوارنا ابره محمد جبار شرع متربي ومحذر دين سيفون حلال ومحظوظ
١٠ فکر اقر وقده لبل تسجيل التسجيل سورة الفصلية قصيدة وبضم عزلي معرفه
١١ اسرار وشمیع ايمه يحيى قبیلے کبیر اغنو صطفی اغا محظوظ بالطوع والختیار
١٢ ایضاً واقر ارمیوب وقف جان سالیانک صدور ورقه صنة دین

13 پنجه بند بند و رسته تعریف منظمه اندوب مردم و زبر ملخ
 14 این چنانچه دینکله هر دفعه فواید و تجربه مستقیم نزدیکی این معرفت
 15 و قله دیده اند واقع مکانی شنیده اند و فرق سه کم میگردید که
 16 حسنه حسنه درست و طلباء مراتب رسول المهد و عقده صحیح شریف پرسید
 17 صریح رعنی ایده و فرض ایدم در شرط ایندیمه ادن اذکر خانم و کافی
 18 اطهار چنین بشی کام حصم برسته متوله میریمه اگر اجر شدید ایجاد و اغفار
 19 اطهار غلو سخن مرتول اطهار کشنه افلا او تو زمزمه افزار و ببر است
 20 شد حجم احتمال سبع زبر او تو زمزمه ایلیه عاشورا چور باشید و زبر پیش باشید

21 مادریه استرا و طبع اطعم فقر اندوب در وح ایندیمه دعا و لئے
 22 و سمع فریبر از نهاده عدا عنده دن بزرگ قالور ایمه متول اطهار کنفر
 23 مستوف اندوب آفرودن بفر دسته ایمه و داده که جیوترا اطهار
 24 و قطف زپیده به متول و مستوف دشوده مذکوری این ایمه با از کجا
 25 دارندیا دن موب نیایه ارتجال ایله یکم صلحه اندوم اشیور قدم مصلو اغا
 26 عقده زبر متول و مستوف اندوب بروجه فرمانه فریبر ایمه اندید او تو زمزمه
 27 افزار و مده حجم احتمال عاشورا چور باشید و پریخ پیش از اینسترا و طبع اطمیح
 28 فتو اندوم ایچون استخلاف بغير دعا ایندوم پسندیده بفرز قاتور است

- 29 عذری و قبیله سے مقابیل اخذ و بیع ایلیہ و بعد وفاتہ اولاد ذکور نہیں سناء البری
 30 متولیاً و رب شرط مذکور راجه او بنتیہ غلامی مشرف اولاد و بعد وفاتہ اولاد ملولہ
 31 احمد و راهد و زکریہ نیک سناء البری بطنہ بعد مجلس نسل آبیش مدد و صہ
 32 لفتر تیب متولی مشرف اولاد بارادہ الٹکا اولاد ذکور مشرف اولاد رایسہ اولاد
 33 امانتک اولاد ذکر نہیں سناء البری سرفراز بزر و ترتیب مذکور اوزیر متولیہ
 34 و مشرف اولاد عائلہ امانتک اولاد ذکور مشرف اولاد رایسہ اولاد امانتک متولیہ
 35 محتر و ترتیب عزیز احمد رشکا بنسک دفترنا بعد قرن ستیلہ و مشرف اولاد
 36 مامام و قوم مصطفی اھانتک اولادی موجود در خانہ مذکورہ آخوازادہم مہائل پیغمبر

- 37 مرقوم مصطفی اھانتک اولادی بالحلیہ منظر مذکور رایسہ دیکھیں اندھوں
 38 اعانتک اولاد مذکور موجود اوپندر ترتیب مذکور اوزیر وقف فرمود مشرف
 39 واچوای سرفراز مذکور اینکہ اجتہاد و روح دعا بر فری ایلیہ باد ایلیہ نمود بالکہ
 40 اونکو مرقوم اھانتک اولادی بالحلیہ منظر مذکور رایسہ چونکہ شریعتیں کو فهم کر کے
 41 فی الرایہ خدام کرامہ ویہ وقف و میراث اولاد حیر خانہ فرمود مرقوم مصطفی امامیہ
 42 اولادی بیوی تیم واقف سوریہ زمان مکالمی جانب و فاقہ نہ صوب شفاعة عطف
 43 و تحول ولار شرع المستداب عالم موقع صدر کما بخوبی مذکور نہ متولی از بوریہ
 44 مراضی طالب و اطریحہ مسراضاً اولاد قدر نہ واقف مرقوم ابا جعفر احمد بن مسیح

٤٥ عَمَارًا مِمَّا اعْتَدْتُ وَهُمْ أَقْرَبُ إِلَيْهِ بِحُسْنَةٍ ثُمَّ عَزَّزْتُهُ بِحُسْنَةٍ
 ٤٦ لَذِكْرِ الْمُعْذَنِ فَأَنْتَ فِي كُلِّ دُوْلَةٍ وَقَيْسَرٌ فِي الْأَوْلَى مُكَارٌ فِي الْآخِرَةِ
 ٤٧ دِيكُونْ سُوكُوكْ فَرَجَ عَبْرَ جَوَانِيدَ الرَّزِيمِ الْمُمْثَلِ فَإِنَّهُ عَزَّزْتُهُ بِحُسْنَةٍ
 ٤٨ لَكُنَّهُ أَمَّا مِنْهُ أَبُو يُوسُفْ وَمُحَمَّدٌ عَزَّزْتُهُ بِحُسْنَةٍ فَجَاءَهُمْ
 ٤٩ يَلِهُ وَقَفَ لِذِكْرِهِ فَلَمْ يَلْعَبْ وَقَابَلَ فَرْسَتَ أَوْلَيَانِيْتَ بِعَوْنَى كَشَّافَ
 ٥٠ دِقَى سُوقَ أَبِي أَبِي يُوسُفْ عَزَّزْتُهُ بِحُسْنَةٍ وَقَيْسَيْتُهُ مُحَمَّدَ دِيكُونْ حَاكِمَتِ الْمَمْلَكَةِ
 ٥١ أَبْسَعَ أَرْبَوْنَى عَدِيدَ عَزَّزْتُهُ بِحُسْنَةٍ وَقَيْسَيْتُهُ مُحَمَّدَ دِيكُونْ حَاكِمَتِ الْمَمْلَكَةِ
 ٥٢ أَلْ سَرَافُ ذُكْرَهُ فَانِدَهُ فَانِدَهُ وَقَيْسَيْتُهُ مُلْكَمَ شَرَعْرَ وَقَضَادَرِيَ أَيْدِي بَيْلَهُ بِحُسْنَةٍ

٥٣ حَفَقَتْهُ جَارَ وَقَبِيرَ وَقَبِيرَى، مُسْتَنِعَ الْأَصْنَافَ وَمُدْرِغَهُ بِحُسْنَةِ سَمِّيَّهُ فَانِدَهُ
 ٥٤ الْذِيْرَ بَيْدَهُ لَوْنَاهُ أَنْتَ سَمِّيَّهُ عَلِيْمَ وَاجْهَ الْوَاقِفَ عَمَدَهُ أَنْكَرَهُ عَوْنَى الْمَمْلَكَةِ
 ٥٥ فَنَسْتَهُ رَبِيعَ الْأَدْرَى سَنَةِ أَمْرَهُ وَسِبْعِينَ دَمَارَهُ وَالْمَدَارَ

خَوَالِيْدَ عَيْدَهُ دُونِيَّهُ خَوَالِيْدَ عَيْدَهُ خَوَالِيْدَ عَيْدَهُ خَوَالِيْدَ سَاهَهُ دُونِيَّهُ
 ٥٦ الْمَعْدَنِ خَوَالِيْدَ سَاهَهُ دُونِيَّهُ خَوَالِيْدَ عَيْدَهُ خَوَالِيْدَ سَاهَهُ دُونِيَّهُ خَوَالِيْدَ
 خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ
 ٥٧ سَاهَهُ دُونِيَّهُ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ
 خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ
 ٥٨ دُونِيَّهُ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ
 خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ
 ٥٩ نَفَقَتْهُ زَاهِيْدَ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ
 خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ خَوَالِيْدَ
 ٦٠ نَفَقَتْهُ زَاهِيْدَ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ حَسَنَهُ

IV. XV Hızır Ağa bin Abdullah Vakfı Künyesi

Defter No	: 133
Poz No	: 00009
Vakıf No	: 15-9
Vakfin Adı	: Hızır Ağa bin Abdullah Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakıf tescili
Vakfedilen Mal	: Mülk-ü Meşru ^c , 4 Beyt Havlu Matbahı ile Beraber ve Bir Su Kuyusu
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakıf Tarihi	: H. 1183 (M. 1770)
Vâkıfin Adı	: Hızır Ağa bin Abdu'l-lah
Mütevelli	: Evlâdları Neslen Ba'de Nesl

1. Bi'smi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm ve bi-hî neste'în hüve'l-vâkîf alâ külli hâl
2. El-hamdü li'l-lâhi ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ecmeîn hamd-i bî hadd şükr-i lâ ye'udd ol-hâlik u meymûn ve mâder-i kün fe yekûn
3. celle celâlühû ve azîm şân hazretlerine ki insâna ihsân idüb ahsen-i takvîm üzere nakş ve tasvîr eyledi ve efdal-ü
4. sûret ve ekmel-i tehiyyât ol-merkez-i dâire-i risâlet ve matla'i âsitâne-i celâlet pişvâ-i enbiyâ ve'l-mûrselîn
5. ve iktidâ-yı evvelîn ve âhirîn efdal-ü efrâd-ı beşer şeffî'i rûz-i mahşer a'na Muhammed Mustafa salla'l-lâhi aleyhi ve sellem hazretlerine
6. olsun ki şevârik-i envâr-i şer'-i mübîn ile zilâl-i müzmahil idüb kâffe-i enâmi tarîku'l-lâh ve şükr
7. eyledi hidâyet-i âli izâm ve eshâb-ı kirâmina ki husûsen hazret-i Ebû Bekiri's-Sâdîk ve Ömeru'l-Fâruk Ve Osman Hürrü'l-Nûri
8. ve Aliyyü'l-Mürtezâ'dır rîdvânı'l-lâhi aleyhim ecmeîn her biri temhîd-i erkân-ı dîn ve neşîd-i binâ-yı şer'-i mübîn bâbında
9. sa'y ve ictihâd eylediler ammâ ba'd hazret-i izzet-i celîl kudret-i insâna ihsân eylediği mevâhib-i âliyye ve atâya-yı imâm-ı

10. celîle bir aded ile ma'dûd ve bir cevâmi' mahdûd olmağa kâbiliyyet mertebesinden vurûd iden imkândan mehcûr edügini
10. fahr-i eshabi'l-hayrât ve farz-ı erbâb-ı sadakât ve'l-müberrât bi'l-fi'l nefş-i Ayıntab'da Mahalle-i Cevizli'de mütemekkin olub
11. gudvetü'l-ekâbir ve'l-mekârin ve ümdetü'l-vesâil ve'l-kâim Hızır Ağa bin Abdu'l-lah zeyyede kadrühüm kelâm idüb meclîs-i şer'de hâzır
12. olub ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kîlub dediği mahelle-i mezkûrede vâki' mülk-ü müşruam olan oldur ki
13. iki dönümdür biri taşrada biri içerisinde hadd içerisinde havlı dört beyt ve bir beyt matbah ve bi'ri ma' ve çarşuyu müştemildir ve taşradaki
14. havlu bir ahur ve fevkânîsi iki tabaka olan ve tekrâr bir beyt fevkânîsi bir tabaka olan ve bir tarafı ahur (...) müştemiledir
15. sırt-ı kabli Mülk-ü Hâcî Dervîş ve tamâmen Mülk-ü Mehmed ve şarkan Vakf-ı Câmi'-i Kemâlettin ve şîmâlen tarîk-i âmm ve ileyhi yeftahu'l-bâb
16. ve garben Mülk-ü Kara Ahmed ve Musa ve Abdi ve Çerkes Ahmed ve Ali-i mezkûra Mehmed Kara vâdi olan kendi nefsime ve vefâtımdan sonra
17. evlâd-ı evlâd-ı evlâdîma vakf etdim batnen ba'de batn ve neslen ba'de nesl-i zükûran evlâd-ı inâs mâdem
18. evlâd-ı zukûrum sîhhatte oldukça onlar mutasarrif olub vefâtlarından sonra evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı mutasarrif olalar
19. ve onların evlâdları munkarız oldukça oldukça sonra kızlarım ve kızlarımın kızları mutasarrif olmak üzere vakf etdim ve kızlarımın
20. evlâdî ve evlâd-ı evlâd-ı munkarız oldukça oldukça sonra Haremeyn-i Şerîfeynde sâkin olan fukarâya vakf etdim deyüb ve şart etdim ki
21. kayd-ı hayatda olduğumca mütevellî olan ve ba'de erşedi mevkûfun-aleyh mütevellî evlâdına ve ba'de inkîrâz-ı
22. evlâddan mütevellî nasb etmek nefş-i Ayıntab'ta hâkim-i şer'a (...) olub bundan sonra mevkûfât-ı mezbûreye li-icli't-tetmîm
23. ve't-tekmîl min-e'l-hükmü ecme'în ve'l-luzûm ve't-tescîl bu husus için nasb olunan mütevelliye teslîm ü ikbâz etdim
24. deyü i'tirâf idüb mütevelli-yi mezbûrun bi'l-müvâcehe tasdîk idüb vâkîf-ı mezbûr vakf-ı mezkûrdan ben rüçû'a

25. şuru' ettiği İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı akdem sirâc-ı ümmet nâzîm-ı millet üstâd-ı fâzılıü'l-müctehidîn âlim ve âmil üstâd-ı kâmil
26. ârif-i ehl-i yakîn el-vazi' Nu'mân-ı Îbn-i Sâbit-i El-Kûfi Cevzî bi'r-rahmetü'l-vâfi vakf-ı akârin lüzûmu
27. ve vakf-ı menkûlenin sıhhati olmayub ve re'y-i cumhur-u ulemâ'-i izâm ve kavl-i şuhûr-i füzelâ-yı kirâm olan vakf-ı mezbûrdan
28. rûcû' idüb kemâ-kân mülküme idhâl murâd iderim diyecek mütevelli-yi mezbûr muhâsebe idüb İmâmeyn-i Hümâmeyn İmâm Ebû Yûsuf Sânî hazretleri
29. İmâm Muhammed Şeybânî katlarında ba'de teslîmi'l-mütevellî lüzûm-u vakf muhakkak ve rûcû'a meçâl yoktur deyü hâkimü'l-vakf mûmâ-ileyh indinde
30. hükm taleb ettiği hâkim-i müşârun-ileyh zîkr olunan vakf-ı akârin sıhhatine ve lüzûmuna vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve sıhhatini müdde'î
31. şurûtun istikâmetine hükm eyledikden sonra hâkim-i mesfûr dahî i'tibâr cânib-i vakf-ı ülâ ve ihtiyâr kavl sıhhat ve lüzûmu
32. uhrâ görüüb vakf-ı mezbûrun husûsi ve umumisini sıhhat ve lüzûmunun müşâ' eyledim ve eimme-i eşrâf beyninde hâvî olan
33. ihtilâfi ma'lum olduğu âlî mehâkimler diyor hükm-ü sahîhi şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î eyleyüb vâkîf-ı mezkûr ve mütevellî
34. mestûr mahzerlerinde tescîl ü tahrîr ve sebt ü tastîr olursa evkâf-ı mezkûre vakf-ı lâzım-ı mukavvel ve habs-i lâzım-ı müseccel
35. oldu min ba'd ber-te'vîli fasid tahvil ü tebdîl ve ba'zı ta'tîl kemisinden meçâl ve tezvir-i fâsid ile mugayyer
36. şerâyit ber vech-i (...) ihtimâli olmaya *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubeddilûnehû innallâhe semîun alîm*⁷⁸ ve ecrü'l-vâkîfi
37. ala'l-lâhi'l-kerîm harrara fi-evveli Şehr-i Şevvâl-i Mükerrem li-sene ve semâniye ve mietün ve elfün
38. Şuhûdü'l-hâl:
 - 38.1. Mevlânâ Abdü'l-bâki
 - 38.2. Mehmed Atabeylü

⁷⁸ Bk: dipnot 40.

38.3. Mehmed Paşa Hâc Kâsim Bin Hâcî Bey

38.4. (...)

بسم الله الرحمن الرحيم ده سمر ہوا و اتف مکمل حال
۱

۲ هم چو و والصلواد عین بشه کله دا لفعم چه لام چددیز لاه پیده اوی چالی ٹھون و ڈالار کنه فشکو یه
۳ جل چو یه دعیج شاه خوزن زیر که این زا که ایذ ایس ایس نعم ایذه ننس دلخور ایبلوں دلخور
۴ چعن و کل کیز این رکز دا ایه یه دلخور دلخور لسته زا ڈلخور پیشوا که ایس دلخور سمر

۵ دلخور ایس دلخور ایس دلخور ایس دلخور ایس دلخور ایس دلخور ایس دلخور
۶ اویون که شواریه اویار سریع بسیر ایح طلاق صندوچ مضمود ایس رکام و ایانی طاریه الله یه دلخور
۷ ایهیس دلخور ایل عظام و ایهیس کرامه په مضر خوت اویکه الصدیه دلخور ایه دلخور
۸ دلخور ایه دلخور ایه دلخور ایه دلخور ایه دلخور ایه دلخور ایه دلخور
۹ سو و ایجتا و ایجتا و بعد خون گزت جهیز خدمت ایان زا ایه ایه ایه دلخور که دلخور عید و عطا یا کی
۱۰ حلبی بر عده ایجتا و بعد خون گزت جهیز خدمت ایان زا ایه ایه ایه دلخور ایه دلخور

۱۱ کوی بیک فل لجه دیوس دیوس دیکی لجه دلخور کوی لجه دلخور داری اویله کدو نفسم اویله کدو نفسم
۱۲ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۳ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۴ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۵ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۶ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۷ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۸ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۱۹ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۲۰ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور
۲۱ اویله دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور دلخور

22 الودود نسوان سلسله شیخ بن صالح ابراهیم عرض این دو کارهای هر قفقاز را در آن دلیل
 23 انتقام و انتقام را اینکه ایشان و ایشان داشتند پس از این کارهای نسوانه شدند و اینها را
 24 در یاد آف ایشان نهادند اور ونیک آنها را با او این کارهای ایشان را در دفعه دیگر برداشتند
 25 شروع ایشان بجهنم ای این این این این این این این این این این این این این این این این این
 26 ای
 27 و دفعه نتیجه مکرر شد اولی پس در آن همچنان مطلع دفن شدند و این ای ای ای ای ای ای ای ای ای

28 دفعه ایشان کاکان یکی ای
 29 ای
 30 ای
 31 ای
 32 ای
 33 ای

34 ملوك لخوارزمه بیکر دیگر و قباد و تیغه اولور بر اوقات قزوین و قفقازی همچوں و جنسی نهانه
35 او دری روده من بعد روز اینه خوبی و سهی و سهی عصی که فردی حال داشت زدنی را با هم
36 شرایط بر فرهنگ احنا اولیه ای و بزرگ بعد همچه فاعل ائم کلان برسی روزانی آن سمع علم و کوه از این
37 علام اکرم از ای ای اولنو هر یاران ایدم رسیده همه ناس و عمار روسی
38 ~~فوجی~~
~~فوجی~~
~~فوجی~~
~~فوجی~~

IV. XVI Hâcî Ömer Vakfı Künyesi

Defter No	: 133
Poz No	: 0017
Vakîf No	: 16-17
Vakfin Adı	: Hâcî Ömer Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakîf tescili
Vakfedilen Mal	: Köyün İçinde Vaki Olan Topraklar İçinde Eşcar-ı Müsmire ve Gayr-i Müsmire, İki Katlı 4 Beyt, Bostânlar
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1184 (M. 1770)
Vâkîfin Adı	: Hâccar Köyünde Sâkin Hâcî Ömer Şah
Mütevellî	: Evlad-ı ekberi Mehmed

1. El-hamdü li-veliyyihî ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammedin ve âlihî ecme'în ammâ ba'd hazret-i izzet cellet kavlühû insâna ihsan eylediği
2. mevâhib-i aliyye atâyâ-yı celiyye bir aded ile ma'zûr ve bir hadd ile mahdûd olmaya galibiyyet mertebesinde mahdûr ve tarîk-i bî
3. imkândan mehcûr ettiği fahr-i eshâbî'l-hayrât ve fahr-i erbâbî's-sadakât ve'l-müberrât ve Emîru'l-Haremeyni's-Şerîfeyn
4. es-sâ'i beyne'l-kazâ ve'l-kerrûbin Kazâ-i Ayıntıtab'da Nâhiye-i Telbâşır'de Hâccâr nâm karyede sâkin olan El-Hâc Ömer Şah
5. Hâcî Bekir Yurdu meclîs-i şer'a hâzır olub ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'i klub dediği karye-i mezkûre
6. türâbında vâki' bir kît'a eşcâr-ı müsmire-i muhtelife bostâna ki kadem ok dimekle ma'rûfdur içinde olan ceviz ağaçları
7. ile sol kîble ve şarkan tarîk ve şimâlen mülk-ü sadaka ve garben Nehr-i Haleb ve bir kît'a cild-i mîrî dimekle ma'rûf bostân ki
8. enâr ve ceviz ve yalunkuz ağaçları ile sol kîble mülkü ve yoluna Mustafa ve şarkan Nehr-i Sâcur ve şimâlen Mülk-ü Hâcî Mehmed

9. Değirmenci ve garben tarîk ve bir kît'a bostâni içinde mişmiş ve ceviz ağaçları ile sol kible Mülk-ü Ali şarkan tarîk
10. ve şimâlen Mülk-ü Abdü'l-mu'tali Çelebi ve garben tarîk ve yine kârye-i mezkûrede vâki' mülk-ü meşru' olan bir dar ki
11. dört beyt iki tabaka ve bir matbah bir ıstabl⁷⁹ samanlık ve vuhanşa müştemildir hadd-i kible Mülk-ü Hâcî İsmail ve şimâlen
12. mülk-ü Hasan Bin Osman şarkan tarîk ve garben Uzun Ali ve kârye-i mezkûre türâbında bin sekiz yüz aded (...)
13. bağ ki hadd-i kible Mülk-ü Hüseyin ve şarkan tarîk ve şimâlen mülk-ü sadaka ve garben tarîk ve bir bastik⁸⁰ kazgânı
14. ve bir cercer⁸¹ ve sâbıkı'z-zikr bostânları ve bağları ve dârı evvelen kendi nefsim'e vakfetdim mâdem ki
15. ben hayatda olam ben zabit u tasarruf idüb verüb alması benüm elimde ola vefât etdikden
16. sonra oğullarım Mehmet ve Ebû Bekir ve Osman'a vakfetdim ve mezbûrun ki ebnâsına ve ebnâ-i ebnâsına zükûran
17. devletü'l-ehâna vakfetdim mezbûrunun ebnâsı munkarız oldukdan sonra kızlarımı ve kızlarımı kızlarına vakf
18. ola kızlarım vefât etdikden sonra kızlarımın evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakf ola ve evlâdları
19. munkarız oldukdan sonra Haremeyn-i Şerîfeyn'de sâkin olan fukarâya vakf etdim didikden sonra vâkîf-ı
20. mezbûr büyük oğlu Mehmed'i mütevellî nasb idüb zikr olunan şeyleri kendiye teslîm idüb ol dahî

⁷⁹ Ferit Develioğlu, "Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat" (Ankara: Aydin Kitabevi Yayıncıları, 1998) Bahsi geçen eserde İstanbul kelimesi ahır manasına gelen Arapça isimdir.

⁸⁰ Antep yöresine ait üzümünden yapılan bir tür tatlı çeşididir. Masere kazanının altındaki ateşe ortut atılıp tekrar yakılarak, üzüm suyu yeniden 1-2 taşım kaynatılır. Bu sırada üzüm suyunun üzerinde oluşan kefyine büyük bir kevgir veya süzekle suyun yüzünden toplanıp alınır. Diğer taraftan hazırlanan nişasta- üzüm suyu karışımı, yavaş yavaş masere kazanındaki kaynayan üzüm suyuna karıştırılır ve bu sırada ucu çok çatallı yabani meşe veya badem dallarıyla hızlı bir şekilde karıştırılır. Karıştırma devam edilirken bir müddet sonra üzüm suyu koyulaşmaya ve yoğunlaşmaya başlar. Belli kıvama gelince kazanın altındaki ateş çekilir. Bu karışımı genel olarak "bastik" adı verilir.

⁸¹ Şemsettin Sami, "Kamus-ı Türkî" (İstanbul: Çağrı Yayıncıları, 2012) Bahsi geçen sözlükte "Cercer" kağırı manasına gelmektedir.

21. alub kabz etdikden sonra vâkîf-ı mezbûr evkâf-ı mezbûre rûcû'a şurû' idüb ettiği
22. imâm-ı a'zâm sirâc-ı ümmet nâzîm-ı millet üstâd-ı efâzîlü'l-müctehidîn Ebû Hanîfe-i Nu'man İbn-i Sâbit El-Kûfi
23. radiya'l-lâhü anh katında vakf-ı akârin lüzûmu ve vakf-ı menkulâtın sîhhati olmayub bu taktirce akd-i
24. vakfiyyetinden rûcû' idüb yine mülküme redd etmek isteriz deyü hâkime mürâfaa idüb huzurunda
25. takrîr-i kelâm edecek mütevelli-yi mezbûre dahî bi'l-müvâcehe İmâmeyn-i Humâmeyn İmâm Ebû Yûsuf Sânî ve dahî
26. İmâm Muhammed Şeybânî katında ba'de teslîmi'l-mütevellî lüzum-u vakf tahakkuk ve rûcû'a mecâl yoktur mütevellîye
27. teslîmden sonra sîhhat-i vakfa bulunması lüzûmundan müfârakat eylemez deyücek hâkim-i mesfur dahî
28. i'tibâr cânib-i vakf-ı ûlâ ve ihtiyâr kavl-i sîhhat-i luzûmu uhrâ görüb vakf-ı mezbûrun husûs
29. ve umûmda sîhhat ve lüzûmunda müşâiyih-ı islam ve eyimme-i⁸² eşrâf beyinde cârî olan ihtilâf
30. ma'lum olduğu halde hâkim-i mezbûr sahîh-i şer'i ve kazâ-i sarîh-i mer'i eyleyüb vâkîf-ı mezbûre
31. ve mütevellî mahzerinde tescîl ü tahrîr ve tesbît ü testîr olub pes evkâf-ı mezbûrun vakf-ı
32. luzûmu mukavvel ve habs-i lâzım müseccel oldu min ba'd ber-te'vîl-i fâsid ile tahvîl ü tebdîli
33. ve ba'zı ta'tîle kemisnece mecâlden tezvir-i fâsid ile mugayyer şerâyit bir furûk ihtimâli olmaya *fe men beddelehû*
34. *ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubedîlûnehû innallâhe semîun alîm*⁸³ ve ecru'l-vâkîfi ale'l-hayyi'l-kerîm cerâ zâlik
35. ve harrara fî evâhir-i Şehr-i Cemâdiye'l-Ülâ min şühûr sene erbaa ve semanîn ve mie ve elf

⁸² Arapça doğru yazılışı نَمِلَّا iken yazım hatası yapılarak نَمِلَّ şeklinde yazılmıştır. Aslına sadık kalınarak “eyimme” şeklinde transkript edilmiştir.

⁸³ Bk: dip not 40.

36. Şuhûdü'l-hâl

36.1. Abdü'l-Celîl

36.2. Abdü'l-Fettâh Pirveli

36.3. Ahmed Bin İsmail

36.4. (...) ve Gayrühüm

١. امده توابه و الصدق علما بهم فهد و الله الفضل اما بعد عذرت بعثت بعثت فتن اف انت لحسا ه المركب
٢. و اصحاب علبه و عطابا ي جلبيه ببرده و ايلده معدنه فهد و ايلده ببرده و ايلده معدنه فابهه و رسمه شمه خلدو رو قابهه
٣. مکانه همه سارمه که فی اصباب الغراب و فی ارباب العدفات فی العرات نایر اکرمیم الشیعفر

٤. اسکن بین القضا و المرویه قصه و اپسابرہ تا پیش و نلبانزه دیجی رام و بیه و مسانز او و کلیه و میمن
٥. فی حکم بیه بور بور بیلکش عد عذرا و بوب اف ارار صیحه لرعی و ایغفار فی مرجع و میں قتو بیه و بیه بیه بیه بیه بیه
٦. نترابیدج و اقیو بیه فطم کشانه و غلیظه بیوت اکه فرج ادق ریطم سع و فدر اپنی افیزه بیوز ایمان

٧. ایله صحن قبله و سرو طریق و شما لا سکر صدق و عذر بانه ر صدیه بر قطم طدم بیه و عکله هم و خ بیوت اکه
٨. ایهار و جوز و پلشن قوز ایهار ایله صدق قبله مکله بیه بولند مصلیه و سرقانه بیه بیه بیه بیه بیه
٩. و کر منع و غربا طریق و بیر قطم بیوت اکه چنی ستمی و جوز زانه ایهار ایهار ایهار ایهار
١٠. و سلا لا سکر عده ایهعیه چلیه و غربا طریق و بیست ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار

١١. و درت بیت ایهعیه و بیر طریق و بیر سطریه حمالیه و موحی متخلفه در حصن قصد مکله بیه که کاعیه و حمالا
١٢. میکر حیه بیه عمالیه و سرقا طریق و غربا او زکا عی و قریده میکر کون ایهار ایهار بیکر بیکر بیکر بیکر بیکر
١٣. با غلکه حن قبله مکله صدق و سرقا طریق و شما لا مکله صدق و غربا طریق و بیر سطریه فی غافی
١٤. و بیر جزو سابق الذکر بیوت ایهار و باغار بیوت ایهار و ایهار و ایهار و ایهار و ایهار و ایهار و ایهار و ایهار

١٥. بیج چیوچ ایهار بیه صدق و تعریف ایهار بیه و بیه بیه بیه بیوم الوض اوله و دوختات ایهار
١٦. مکله ایهعیه کم و ایهار و میکار و میکار و میکار و میکار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار
١٧. دووه لیهان و قف ایهار میکار و میکار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار
١٨. اوله و قز لرم و فیان ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار ایهار

١٩ سق قض او لد قد نه کدر و میخ رنیخ و د سکن او لاده فقا یا د قفا ادم وید کر نه کدر واقف
٢٠ ندو رو بیکد او غمچ محمره تهیت نصب ایدوب ها کارکنداشان کند و دستیم هایرو ب او لد (حن)
٢١ او رس ققض اینکه کل نه کدر واقف درون را واقف فرنیو عافه رجوعه شروع آبرون آنکه کم
٢٢ امام اعظام سر لع امت ناصح ملذات افا فاضل العجم بد پیزا بوصیف و معانی بفرنیت الکوفی

٢٣ رضی رالم نه قتلد و قن عفار که لز وی د قن معملا تکر صن او کما بوب بونقد برجه عقبه
٢٤ و قفسنه رجوع ایدوب پنه مکله رها اندر اس زیر سر و د ها که مرافق ایدوب ضصوره
٢٥ تقریر کلام اید جک هنوزی من بوزه لف بلکل بجهه ما بجز بجهه ایام ابی دوسن نانو و ملائی
٢٦ ایام میر طیبین قتلد بعد تسیم المتنی لزوم و قف یخفی و رجوعه قالد بقدر متنو بی

٢٧ سلیمان حکم وقف بو تمهی لز و مز را مفارفت ایلز وی وجاه طایع سفر ولن
٢٨ اغیار رهاب و قفه اول داخیل دقوه حوت و زدن اوری کورب و دقف هزیور رضو من
٢٩ خطو منح صوت و لز و مدن مشابه اسلدم و ایمیر اسرا ف پشنده جارس او لور امداد
٣٠ معلوم او لدعی خالی کاخ ندو رکم مخچ محرر عی و دفعه ای مرعی ایلیو بیدا قفه نه که
٣١ و متو لخفر نز تجیا د محمر و نبت و ف خیرو اولوب پس اوقی ف مذکون و قف
٣٢ و لدرم متعول و صبله زم مسجد او لد هم ز بعم بیرتا و م فاره الدخیل د بعد دلار

٣٣ و بعض تعطیل کشته همچنان وند نز و بر فراسد اید مغیر کسر ایط بفر وکل احتقانی (اطیبه کلمه بند
٣٤ بعد عاصم فاغان غم عن الدیز بس لونه ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
٣٥ و حرم دا او لغز سهر راه و للا و کل هنر لور سه اربع و هماین و معانی

٣٦ میخ بمال میخ بمال میخ بمال میخ بمال میخ بمال میخ بمال میخ بمال میخ بمال میخ بمال
عیشه اطیبه ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز و ایز

IV. VXII Kadı Hâcî Ahmed bin Yakub Vakfı Künyesi

Defter No	: 133
Poz No	: 00048
Vakîf No	: 17-48
Vakfın Adı	: Kadı Hâcî Ahmed bin Yakub Vakfı
Vakfedilen Mal	: Mülk-ü Meşru', Bir Ev ve Avlusu ve Evlere Ait Su
Vakfın Konusu	: Vakîf Tescili
Vakfedilan Malın Yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1180 (M. 1783)
Vâkîfin Adı	: Mevlânâ El-Kâsim El-Hâc Ahmet Bin Yakub
Mütevellî	: Evlâd-ı Zükur ve İnas

1. El-hamdü li'veliyyhî ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ecme'în ammâ ba'd hazret-i izzet cellet gurdatühû insâna ihsân eylediği
2. mevâhib-i aliyye ve atâyâ-yı celiyye bir aded ile ma'dûd ve bir hadd ile mahdûd olmağa kabiliyyet mertebesinden hudûd-u
3. vilâyet-i imkânları mahcûrat ki fahr-u eshâbü'l-hayr ve mümeyyiz-ü erbâbü's-sadakât ve'l-müberrât emîru'l-mü'minîn
4. eş-şeriatü's-sâ'i beyne's-safâ ve'l-merveteyn Nefs-i Ayıntab'da Mahalle-i Çukurlu sâkini olan müfehharu'l-ulemâ'
5. ve'l-müteferriz Mevlânâ El-kâsim El-hâc Ahmed Bin Ya'kûb meclîs-i şer'a hazır olub ikrâr-ı sahîh-i
6. şer'i i'tirâf-ı mer'i kılub dediği mahalle-i mezkûrede vâki' mülk-ü meşru' olan bir tarafdan
7. hadd-i kible-i şarkî mülk-ü hümayunu Hâcî Abdü'l-mu'talî ve şimâlen tarîk vallahi müfettehu'l-bâb ve garben
8. mülk-ü Hâcî Süleyman (...) kızı mezkûr Mehmed Vakfı civârı cümle levâhik ve tevâbi' ile oğlum
9. Abdü'l-bâkî (...) hadd-i mezkûrun (...) garb tarafından kendiye gedük için bina ettiğim cedîd beyt ve kifâyet

10. mikdârı havlu ve havlu kapusında mürûr etmekden mâ-adâ olan mezkûrda vâki' olan
11. beytler ve suyu ile mâdem ben sîhhatte olam bana ve ben vefât etdikden sonra evlâdîma ve evlâdîma
12. evlâd-ı evlâd-ı zükûruma vakf etdim ve oğullarım ve oğullarım oğullarımı vefât etdikden sonra
13. kızlarımı ve kızlarının evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına vakf ola ve kızlarının evlâdi
14. munkarız oldukdan sonra mahalle-i mezkûrede vâki' olan mescide vakf ola ve 'l-iyâzı bi'l-lâh
15. mescid-i mezbûr münhedim oldukdan sonra Haremeyn-i Şerîfeyn'de sâkin olan fukarâya vakf ola deyü
16. mütevelli nasb idüb dar-ı mezkûrînde mütevelli-yi mezbûre teslîm eyledikden sonra vâkif-ı mûmâ-ileyh
17. vakfiyyetten rûcû' idüb yine mülküme redd etmek isterim hâkimi'ş-şer'a mûrâfaa idüb
18. huzurunda takrîr-i kelâm idüb mütevelli-yi mezbûr İmâmeyn-i Hümâmeyn İmâm-ı Yûsuf Sânî ve İmâm Muhammed
19. Şeybânî rahimehüma'l-lah nusret-i es'ad kavilleri üzere hükm taleb ettiği hâkim-i müşârun-ileyh hükm-ü sahîh-i
20. şer'i ve kazâ-i sarîh-i mer'i ile vâkif-ı mezbûru mütevelli-yi mestûr mahzerlerinde dâr-ı mezkûru ki
21. vech-i meşrûh üzere vakfiyyetine hükm idüb tescîl ü tahrîr ve sebt ü tastîr olunub ve vakf-ı
22. lâzîm-ı mukavvel ve habs-i lâzîm-ı müseccel oldu min ba'd ber te'vîl-i fâsid ile tahvîl ü tebdîl ve ba'zı
23. ta'tîl ile kemisnece mecâlden tezvîri fâsid ile mugayyer-i şerâyit bir ferd ki ihtimâli olmaya
24. *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû aellezîne yubeddilûnehû innallâhe semîun alîm*⁸⁴ ve ecru'l-vâkîfi ala'l-hayyi'l-kayyûm

⁸⁴ Bk: dipnot 40.

25. ve cerâ zâlik ve harrara fî evâhir-i Şehr-i Muharremü'l-Harâm li-sene ve tis'a
mie ve elf
26. Şühûdu'l-hâl
- 26.1.Bayram Bin İshak Mevlânâ
- 26.2.Ebû Bekir Bin Velî
- 26.3.Camî' Mahallesi İmâmı Cum'a
- 26.4.(...) ve Gayrûhüm

الله لويم والصلوة على نبيه ورجله العزيز اما بعد حضرت عز جل تقدسته ان نراى نا ابله وكم
2 جواهير طيبة وسلطانية جليلة بغير عذر لا يعلم معرفة وروي حفظ الله صاحبها وعلم قابلية حفظها فذكروا
3 مذهبنا في امكاله الله اجله وذكر في اعيان الحسين وآثاره باب الصدر قاسوا لما اسلمه لهم لعميز

السبعين سعيد الصفا والمردود في نفع كتبنا في علم دعوه من علماء
وللمقون عيز سهلنا القاضي المأجور به بزم عقوبة مجلس شرعيه حافظ اولون اولاً في حرج
شكي في طلاقه كلامه في تلاوة وبرهانه عليه وبيانه فيه واصح مذاقه شرعيه اولاً في حرج
قوله قبله طلاقه اوله اذنها في عبودي المخطوم وبيانه لا طلاقه وبيانه في حرج اوله اذنها
مذكرة في اسهاماته في مذهبنا وكتابه من ذكره وارساقه لواصع وبيان به اولاً في حرج

عده اثبات في اخر فارهاتيون كل فرق بخلافه كلامه في حكمه وكتابه في حكمه
10 مقنة اذنها وكتابه في حكمه كلامه في حكمه كلامه في حكمه وكتابه في حكمه
11 بيتار وصوی زلالم ما دام بمحنة اولاده فما دعا في حكمه كلامه في حكمه وكتابه في حكمه
12 اذنها في حرجه وحكمه وقف الدائم ولو غلبه فهم وادفلام او علامي وفات اذنها في حرجه
13 اذنها في حرجه وحكمه وقف الدائم ولو غلبه فهم وادفلام او علامي وفات اذنها في حرجه

من قسم اوله اذنها في حكمه وكتابه في حكمه وكتابه في حكمه
14 سبع مجز بور سنه اذنها في حكمه وكتابه في حكمه وكتابه في حكمه
15 من قسم اذنها في حكمه وكتابه في حكمه وكتابه في حكمه
16 من قسم اذنها في حكمه وكتابه في حكمه وكتابه في حكمه
17 من قسم اذنها في حكمه وكتابه في حكمه وكتابه في حكمه
18 من قسم اذنها في حكمه وكتابه في حكمه وكتابه في حكمه

سبیان نکرها اند کم و آسیده قوای را و نزدیک هم طلبانه کن جاییست را بین خود
شروع و فضای این مرجع مرعی ایله و تلقی نمایی و موقوفیتی میگیرد و نزدیکی
وجه مژده و زند و قیمتیتی همچوی (بر عرب) سجیل و تحریر و دو ثبات و تأثیر نداشت
لارخ مقویه و صرسی لازم مسجل اول در هفتم بعد بر تلاویل فایده ایله خواهد بود و پس از
لارخ مقویه و صرسی لازم مسجل اول در هفتم بعد بر تلاویل فایده ایله خواهد بود و پس از

تعطیل ایله شمشیره بیان دند و تراویر خاص دارد ایله مغایر از این طبقه بود و کم احتیاطی (او نیز
فرمود) بعد مانند ماسکم فاما (شیوه این بین بین) نویم این اتفاق ممیخته علیم و لبک (کوافع عالم) ایلی
القیمه مجهه مکرر و قدر (او) با شده و میتواند این اتفاق ممیخته علیم و لبک (کوافع عالم) ایلی
محله ایله (مکرر) سه هزار (هزار) میلیون (ابو) کاری (بلوی) میگذرد از این اتفاق ممیخته علیم و لبک (کوافع عالم)
طور خاصه هم بوسی همچنان (میلیون) ابوبکری (بلوی) میگذرد از این اتفاق ممیخته علیم و لبک (کوافع عالم)

IV. VXIII Şerefoğlu Hatice Hâtun Vakfı Künyesi

Defter No	: 134
Poz No	: 00073
Vakîf No	: 18-73
Vakfin Adı	: Şerefoğlu Hatice Hâtun Vakfı
Vakfedilen Mal	: Bostân
Vakfin Konusu	: Vakîf Tescili Ve Mütevellî Tayini
Vakîf yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1140 (M. 1728)
Vâkîfin Adı	: Şerefoğlu Zevcesi demekle Ma'rufe Hadice Hâtun
Mütevellî	: Evlâd-ı Erşedi

1. Bi'smi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm
2. El-hamdü li'l-lâhi'l-vâkîfi alâ külli hal ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammed ve sahbihî ve'l-âli eshâbî
3. Medîne-i Ayintab'da Bostâncı Mahallesi sâkinlerinden işbu sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât
4. Şeref Oğlu Zevcesi dinmekle ma'rûfe Hadice Nâm hâtun zâtı ba'de't-tâ'rîfi'ş-şer'i meclîs-i
5. şer'-i kavîm-i envâr ve mahfil-i dîn-i münîf-i ezherde takrîr-i kelâm ve ta'bîri an'il-merâm idüb vakf-ı âti'l-beyânın
6. sudûruna deðin yedimde mülküm olub medîne-i mezbûre finasında Orta Bölük mahalde
7. vâki' bir tarafdan Şeref Oğlu ve bir tarafdan Bâdem-zâde Kızı ve bir tarafdan Muhsin-zâde Ömer Ağa
8. ve bir tarafdan Ehî Oğlu bostânlarıyla mahdûd yirmi üç müşâra hazravât bostânının nîsf-i
9. şâyiâsi olan on bir buçuk müşârası Şeref Oğlu Şerîf'in mülkü olub on bir buçuk müşârası

10. benim mülk-ü hâlisam olmakla da hakkım olan on bir buçuk müşâra
bostânımı hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve taleben li merzât-i
11. rasûlihi'l-muallâ vakf ü habs idüb şöyle şart eyledim ki sâlifü'z-zikr bostâni
mütevellisi yediyle îcâr
12. ve istiglâl olunub hâsil olan gallesinden evvela masârif-i lüzûmesi ihrâc ve
ba'dehû (...)
13. sene-i Muharrremü'l-Harâm'da iki nev'i ta'âm malzemesi iştirâ ve tabh-i
ta'âm ve it'âmi fukarâ olunub bakî
14. galleye evlâdlarım li'z-zikri mesel hazzu'l-isneyn mutasarrif olalar vakf-i
mezbûrun tevliyyeti dahî ben hayatda
15. oldukça bana ve benim fevtimden sonra evlâdı zükûrumun sinnen ekber ve
erşedine ve ba'de evlâd-ı evlâd-ı zükûrumun
16. sinnen ekber ve erşedine ve ba'de evlâd-ı evlâd-ı zükûrumun ekber ve
erşedine ve eğer evlâd-ı zükûrum
17. olmazsa evlâd-ı inâsimin ekberi ve erşedi mütevellî ola batnen ba'de batn ve
karnen ba'de karn mutasarrif olalar
18. ber-vechi muharrer icrâ-yı şurûtuma ihtimâm ve rûhum için isticlâb de'avâta
ikdâm ideler ve eğer ne'ûzu bi'l-lahi teâlâ
19. evlâdlarım külliyyen munkarız olursa ol hînde hâkimi'ş-şer'-i şerîf re'y-i
münîri ile bir müstekîm ve dindâr
20. kemisneyi mütevellî nasb olunub bakî galleyi dahî Haremeyn-i Şerîfeyn
şerefehümü'l-lâhi teâlâ fi'd-dareyn hüddâm-ı
21. kiramlarına ırsâl oluna deyü vâkîfe-i mezbûre kelâmına hitâm verdikten sonra
iâde-i kelâm idüb
22. gerçi vakf-ı akâr İmâm-ı A'zam katında sıhhat-i lüzûmundan müfârik
olmakla vakfiyyetinden rûcû' murâd idüb
23. hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûbâ leh ve hüsne meâb hazretleri İmâmeyn-i
Hümâmeyn kavl-i şerîfleri üzere
24. vakf-ı mezbûrun sıhhat-i lüzûmuyla ba'de'l-hükûm min ba'd nakz u nakîzîna
ve tağyîr ve ibtâline mecâl ü muhâl yoktur

25. *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû alellezîne yubeddilûnehû innallâhe semîun alîm*⁸⁵ ve ecru'l-vâkîfi ale'l-hayyil kerîm
26. harrara fî evâhir-i Zi-l-ka'deti'ş-Serîfe li-sene erbaa mie ve elf⁸⁶

⁸⁵ Bk: dip not 40.

⁸⁶ Belgenin şuhûdü'l-hâl kısmı bulunmamaktadır.

سراسه الرياني

۱- الحمد لله لا يقف بعده حال دايمه و سدم على سنه الحمد لله والآن اهاب
۲- مهربنه عن باطن بوس بني محله سرمه ده زدن اهربنه بجهة الميزات و الحفاظ
۳- شرف او خواص و وجه سنه مهربنه ده زدن اهربنه خاتون ذات جيد سرمه ده زدن
۴- شرف او خواص و وجه سنه مهربنه ده زدن اهربنه خاتون ذات جيد سرمه ده زدن

۵- شرع فو ما نور د حفل وين منيف از هر آنها يکل مرد تپه عن هرام ايدب و قفق
۶- اب نك سده در پنه دکي به من مكاياد دوب مهربنه مهربنه فدا سنه او راه موكش
۷- واقع بر زافن شرف او غلود بر طاف ده زدن با هزار آتش د برافقدن حسنه زدن
۸- و بر طاف زدن افق او غلوت از هر چند و پيرم اد هج من د حفظ و است سبا شمش
۹- سنه مهربنه ده زدن بر پحي مهربنه شرف ده زدن مهربنه ده زدن بر پحي
۱0- بنمه مهربنه خانه هم او مغلبي حقهم ده زدن بر پحي مهربنه ده زدن حبشه سعاده ده زدن
۱1- رسول الله مصطفى و قحف و حبشه ده زدن بده شهزاده اينچه سراف اذکربتنه مخواسته بر امام ده
۱2- د استشتر او منوب حصر او ده زدن عذبتنه اذلاع صرف لازمه سارفع و بعد هر ده زدن

۱3- سنه ده ماه مارس ايچه نوع طعام مارس همسه ستر و طبع طعام ده ماه فتوان اخبار
۱4- نظر به او لاد زرم ده زرن حضر الدشمني سهوف او لاد زدن قحف هر زورك توينه افق پا
۱5- او زعفي جاده هم فوزه دهن سه او لاد زدن هر زورك است ابرهه او رسنه ده زدن او لاد زدن
۱6- هر زورك توينه او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او
۱7- او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او
۱8- بوجه هر زورك او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او
۱9- او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او لاد او
۲0- که نه بجهه هب او زورك باق نكله افق حوصه اشرعي شه قهنا اسه تهانی الد رکا

21 را امده سه ایل او نه در داقنه مزبوره کلام شد ختم و زده بخونه کنه اعمال اعلام اجره
22 رکبم و قوی عصا را اما / اعلم نتنه منجی از دمنه مغارقا املغای و قفسیون بجوع صردا و ایه
23 مانم و نوع صدر رک ب طوره حسائی ب خود مزرس امام علی یه همی قوی شرط بذر از
24 و قف مزدی و صحت دز و مز بعد حکم ف بعد تعلق و تعلق و تبرد ابطال شدی مجازی
25 نیاید له خود بگیر ف نایا شم علی الدین بند ایوان اسراسع شیم راجو الواقع علی الهم
26 و رفی او رفیعی می القعن استرفیه شد اربع رمانی و ایف

IV. XIX Fatma Hâtun Vakfı Künyesi

Defter No	: 137
Poz No	: 00047
Vakîf No	: 19-47
Vakfın Adı	: Fatma Hâtun Vakfı
Vakfedilen Mal	: Eşcâr-ı Müsmire ve Gayr-i Müsemere Olan Ağaç
Vakfın Konusu	: Vakîf tescili
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1220 (M. 1805)
Vâkîfin Adı	: Fâtima İbnet-i Şeyh Mehmed
Mütevellî	: Şeyh Yûsuf Bin Mezbûr Şeyh Mehmed

1. Fâtiha-i mefâd (...) hamd-ü hûdâ-yı müteâl ile tezyîn ve sultân-ı enbiya Muhammed Mustafa Hazretleri'ne
2. ve Eshâb-ı Kirâm fehamları hazerâtına salâtü ve selâm ber-leh tahsîn olunduktan işbu kitâb-ı müşkîn
3. nisâbın tahrîr ü imlâsına bâis ü bâdî oldur ki Medîne-i Ayîntab'da Şehreküstü Mahallesi sâkinlerinden
4. olub işbu sâhibetü'l-hayrât ve'l-müberrât Fâtima İbnet-i Şeyh Mehmed nâm hâtun tarafından
5. vakf-ı câü'l-beyânın ikrâr ve husûmeti redd-i cevâba vekîl olduğu zât-ı mezbûrun bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye
6. arifân Mustafa İbn-i El-Hâc Mehmed ve Mehmed Bin Rabbanî nâm kemisneler şahâdetleriyle sâbit ü sübut
7. vekâletine hükm-ü şer'i lâhîk olan Tombak Oğlu dinmekle ma'ruf Molla Mehmed Bin El-hâc Mustafa nâm kemisne meclîs-i
8. şer'-i şerîf şâmihu'l-evtâd mahall-i dîn-i münîf-i râsihü'l-imâdda vâkîfe-i mezbûre Fâtima Hâtun'un li-ebeveyn
9. karîndaşı olub vakfa mütevellî nasb eylediği Şeyh Yûsuf Bin Mezbûr Şeyh Mehmed mahzerinde bi'l-vekâle

10. ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb zikr-i âtî vakfin sudûruna
değin
11. müvekkilem mezbûra Fâtima Hâtun'un yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülkü
olub medîne-i mezbûra tâbi' (...) karyesi
12. türâbında Kend Önü nâm mahallede kâin etrâf-ı erbaadan Hâcî Hasan-zâde
Mehmed Efendi ve Hâcî Şeyh Oğlu
13. Hâcî Ahmed ve işbu mezbûr şeyh Yûsuf'un bağçeleriyle tarîk-ı âmm ve
Nehr-i Sâcûr ile mahdûd ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i
14. müsmireyi hâvî bir kit'a erik bağçesinde olan süls hisse-i şâyiasını mülkünden
ihrâc ve hasbeten li'l-lâhi
15. el-melikü'l-mennân vakf idüb şöyle şart eyledim ki zikr olunan süls hisse
bağçeye her sene mütevellî
16. yediyle alâ mâ mümkünü illâ hilafî timâr olunub masârif-i timârî olunub
masârif-i timârî
17. verildikden sonra menâfi'-u semerâtından bakî her ne kalur ise beher sene
Mâh-ı Muharremü'l-Harâm'da hisse-i galle-i mezkûreden
18. on beş kuruş ifrâz olunub bir kaç nev'i ta'âm cemi' malzemesiyle tabh ve
mütevellî ma'rifetile
19. it'âm-ı fukarâ olunub ruhum için isticlâb hayır dua oluna ve işbu karâsında
merkûm Şeyh Yûsuf'u
20. vakf-ı mezkûreye mütevellî nasb idüb ba'de vefâtihî evlâd-ı zükûrunun erşedi
ve eslahı
21. ve evra'ı ve ba'de evlâd-ı evlâd-ı zükûrunun ve ba'de evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı
zükûrunun erşedi
22. ve eslahı ve evra'ı batnen ba'de batn ve karnen ba'de karn mütevellî ola ve
ba'de inkirâz-ı zükûr evlâd-ı inâsı
23. minvâl-i muharrer üzere batnen ba'de batn ve akab ba'de akab mütevellî olub
ne'ûzü bi'l-lâhi teâlâ
24. bi'l-külliyye evlâd-ı munkarız olur ise hâkim-i şer'î şerîf olanlar re'y-i
ma'rifetleri ile beyne'l-ahâlî
25. salah ve diyâneti zâhir bir kemisne intihâb deyü (...) ve mütevellî nasb ola ve
galle-i mezbûrdan mezkûr

26. on beş kuruş itâm-ı fukarâya sarf olunduk da bakî her ne fazla kalur ise mütevellî ve sâir
27. bi'l-istiklâl ahz ve kendi ümûruna sarf ideler deyü şart ve ta'yîn eyledi didik de vekîl-i mezbûr Molla Mehmed
28. zîkr olunan bu bağçeyi mütevelli-yi mezbûr Şeyh Yûsuf'a teslîm idüb ol dahî vakfiyyet üzere tesellüm
29. eyledim didik de gibbe't-tasdîk-i's-şer'i vekîl-i mezbûr Molla Mehmed vakfindan rücu' ve ibtâl-i hayra şuru'
30. şuru⁸⁷ idüb eşcâr-ı mezbûr hükm-ü menkûlde olub menkûliyyet ise vakfiyyeti sahîh ve câiz
31. olmamakla vakıftan imtina' ve mütevelli-yi mezbûr ile nizâ' ettiklerinde hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb
32. ve'f-fega'l-lâhü teâlâ sebîli's-savâb efendi hazretleri cedel-i hasma (...) nazar ve mübtel-i hayr olmakdan hazer
33. idüb eşcâr-ı mezkûrun hükm-ü menkûlde olduğu câyi işgâl değildir lâkin menkûl-ü müte'ârifde hükm-ü
34. umûm üzere olub imâm âlemî rabbanî İmâm-ı Sâlis Muhammed Bin Hasan Eş-Şeybânî Hazretleri'nin
35. re'y-i münîrləridir eşcâr-ı mezbûre teslîm ile'-l-mütevellî
36. olduk da vakf-ı sahîh-i lâzım olub imâm âlem-i samedaniyyi İmâm Yûsuf Eş-şehr İmâm-ı Sâlis
37. Hazretleri'nin re'y-i hatîrlarında vâkîf mücerred vakfet dimekle vakf-ı sahîh ve lâzım dimekle hâkim-i
38. muşârun-ileyh cânib-i vakf-ı ülâ ve uhrâ görüb evvela alâ re'y-i men yerâhü sîhhâtine ve sâniyen
39. İmâmeyn-i Hümâmeyn'in kavl-i şerîfleri üzere lüzûmuna hükm-ü sahîh-i şer'i ve kazâ-i sarîh-i mer'i idüb
40. min ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub nakz ü nakîzına meçâl ü muhâl olub
41. ve tebdîli ü ta'yîri adîmü'l-ihtimâl oldu estefidü bi'l-lâh *fe men beddelehû ba'de mâ semiahû fe innemâ ismühû*

⁸⁷ Şurû' kelimesi metnin orijinalinde de iki defa yazılmıştır.

42. *ale'l-lezîne yubeddi'lûnehû innallâhe semîun alîm*⁸⁸ ve ecru'l-vâkîfi ala'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm cerâ zâlik
43. harrara fî gurre-i Şehr-i Şa'bani'l-Muazzam li-sene işrîn ve mieteyn ve elf
44. (...)
45. Şuhûdü'l-hâl
- 45.1. Umdatü'l-Ulemâ-i'l-kebîr Ali Akif Efendi (...)
- 45.2. Fahru'l-a'yân ve'l-eşrâf Es-Seyyid Halîl Efendi Fâzıl-zâde
- 45.3. Dînü'l-eimme Şeyh Hâfız Efendi
- 45.4. Timûr Mehmed Efendi
- 45.5. (...) Oğlu Molla Mehmed Seyyid (...) Osman Ağa

⁸⁸ Bk. Dipnot 40.

نامه مختاره از دجال
حمد خداي مسحال ابده زریعه و سلطان ایشان کو رفاقت خواهد
دار صحبت کرام فنا علیک حظا نعمه صلوٰه و سلام رله نخست او نزه قدر این که نیز
مختاری کویز و امن رسم باشد و مادری اولاد کرمه غنیمه غنیمه کوئی کویی نهی
گذان از دلت این هر چند نیزه دالبرات نامه ایه بنیج خودم خانون طرفین

لطف جما ایشان افوار و غصه را جواه و کسل از لونی داشت و بارون نمایانه
۱۶ نیزه سه مذنهان مذنهان کمی از این کمی از این کمی و مخرب مانه نمی کشند شدیده نیزه دلت ایشان
۷ و کائنه حکم شرعی لاقع اور این مخلوق میانی او خلاصه میگیرد و مذنهان دلت ایشان
۸ همچنان شرط شایع الا و نه محل زین تصرف این شایع الی دلها فرضه فرزنه نایاب فائزه کیمی
۹ و زنده ای از دلت و قلم میوس غصب این مخلوق این شایع الی دلها فرضه فرزنه نایاب فائزه کیمی
۱۰ از این بجه سری و این طرف هرچه ای ای از دلت ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
۱۱ مولفین و مذنهان فایل ای
۱۲ هر آن دل که ای

13) حجج ایم و ایمروز و زرینج و لفکت ایم رسمه فرقی باشد و لامس جو را می دهد و ۱۴) سخوار متوجه خواهد
14) شد و بیهوده خواهد بود که این علم را بست باشی کن و از این نکت حضرت عصمت ایشان مذکونین از خارج افکار
15) ایلکت ایشان و قوف ایم را ب نویں سه خواهد بدل کنی و ذکر ای خام شد و هر یافجوی بر این نکته مذکون
16) برسیم علی مایمکس الاصح رای خوار ای خرس مصادف تکاری ای ای خرس
17) و مرند که نظرکه منافع غیر ایشان باشی بجز خاده را سه که نیزه ۱۵ خواهد کرد اینه صه غذه خاکه ۲۵
18) درن ایل ایشان خود ایشان ای ای ای خرس بر قاعی خود را عده جمعی ما زمه سیمیه چیخ و سخن که ۲۷ است
19) ایل ایل فنا ای خف روحی ای خون ای خلوب ب خیر دعا ای شه و ای خسرو فراشی ای خون ای خیخ و سخن
20) و قوف که کو رضیه منوره ای خسید ایم را ب بعد و فایم ایل ای دکو و نیکت ای ای سد و ای خسید

21) ایل و بعد ایل ایل ای دکو ای خنک و بعد ایل ایل ای دکو ای خنک ای شه
22) و ای خس ایل بخیابد بعل فرنا بخیابد بون مخواهی ایم و بعد ای خنک ای دکو ایل ای خنک
23) سه ایل بخیابد بعل ای خنک بعد بخیابد بون مخواهی ای دکو ایل ای خنک

ل

24) پالکیه ایل مشری ای دکه ای سه شه شه شه شه شه ایل و مخواهی بیجا ای دکه
25) صراح در بیتی خلا ب به ای شنای ای شنای و مخواهی شنای دشنه ای دکه بخیابد ای دکه
26) ایل ایشان خدیش ایل ایل فنا ب حرف ایل ای دکه بیجا بخیابد که داده مخواهی ای دکه

بَلْ سَقْلَانِ الْمُهُودِ وَسَعْيَ الْمُوْرَنِ هَذِهِ الْمُهَاجَرَةِ
وَكُمْرَاءِ الْمُنْزَلِ مَنْجِي بَلْ سَقْلَانِ الْمُهُودِ وَسَعْيَ الْمُوْرَنِ هَذِهِ الْمُهَاجَرَةِ
أَيْلَمْ دَرِكَ لَدُنَّ دَفْنِ الْمُهُودِ أَتَسْعَى وَكُلْ فَرِيدَ الْمُهُودِ وَفَقِيرَ الْمُهُودِ يَجْرِي مَعَهُ خَرْبَةَ سَعْيِ
شَهْرِ حِلْمَ أَنْدَوْبَ إِنْجِارَهَ زَرَهَ حَلْمَ شَفْلَهَ لَهَهَ أَوْرَبَ شَفْلَهَ إِيْهَ وَفَقِيرَهَ صَبْحَهَ وَجَاهَ
أَوْ كَامَسْلَهَ وَفَقِيرَهَ اَنْسَاخَهَ وَسَوْلَهَ ذَوَرَهَ إِيلَهَ تَرَاهَ اِنْجِلَهَ لَهَهَ هَمَشَهَ قَوْدَهَ
وَفَقِيرَهَ الْمَدَنَاهَ بَسَرَ الصَّوَرَ أَقْدَلَ حَلْمَزَهَ لَهَهَ لَهَهَ نَغَزَهَ وَبَلْهَلَهَ فَزَهَ وَلَهَهَ
أَبَوْبَ إِنْجِارَهَ خَرْكَهَ كَرَهَ حَلْمَ شَفْلَهَ لَهَهَ أَوْرَنِي جَاهَيَ اَسْكَلَهَ لَهَهَ لَهَهَ مَنْجَوْهَ حَلْمَهَ حَلْمَهَ
حَلْمَهَ لَهَهَ أَبَوْبَ إِلَهَ عَلَيَ بَسَرَهَ لَهَهَ لَهَهَ حَلْمَهَ لَهَهَ لَهَهَ

مَحْلَ شَهْلَهَ حَلْمَهَ حَلْمَهَ لَهَهَ لَهَهَ رَأَيَ بَيْرَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
أَوْلَهَ قَدَهَ وَفَقِيرَهَ صَبْحَهَ وَلَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ رَأَيَ بَيْرَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
حَلْمَزَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ رَأَيَ حَلْمَزَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
سَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
اَنْسَاخَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
فَرَسَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
وَلَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
حَلْمَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ

وَهُونَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ
صَبْحَهَ لَهَهَ لَهَهَ

لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ لَهَهَ

IV. XX Tahtalı Camisi Vakfı Künyesi

Defter No	: 138
Poz No	: 00003
Vakif No	: 20-3
Vakfin Adı	: Tahtalı Camisi Vakfı
Vakfedilen Mal	: 160 Müşa' Yeri, Bir Adet Bostân, 40 Müşa' Yer, 2 Kıt'a Bostân 500 Müşa' Bostânlar, Hasan Alemdar Kahvehanesi, 8 Bâb Dükkânı, Bir Bâb Ekmekçi Dükkânı, Balıklancı Çarşısında Bir Bâb Ekmekçi Dükkânı
Vakif Konusu	: Vakif Kaydı
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakif Tarihi	: H. 1226 (M. 1811)
Vâkîfin Adı	: El-Hâc Mehmed Arif
Mütevellî	: Evlâd-ı Zükür

1. Mânend ne'imi cinân feyzi kesilmez ve rahmet dahî şügûni müddetle eksilmez ber-ameli hayr ve hayr-ı amel
2. ve vakf-ı zühâl mahall-i inşasına bezl-i mekdûr ve sa'y-i meysûr eylediğim ki este'izü bi'l-lâh
3. inne'l-lezîne âmenû ve amili's-sâlihâti fe ülâike lehümü'd-derecâti'l-ülâ cennât-i adnin
4. tecrî min tahtîha'l-enhâri ve zâlike cezâühüm ayeti besâet-i gayet ile eshâb-ı
5. hayrât için va'ad buyurulan cennât-ı afiyât duhul-i derecât-ı aliyâta bâ'is-i
6. vusûl ola lâkin umûr-u dünyeviyeden ba'zı alâyık dil-i bî gallede mezkûr olan
7. âsâr-ı hayrı kuvvetten fazla götürmeye âyik olub zaman-ı şu'bede bâz bu hayrı
8. te'hîr bâbında elbab ettiğinden dil-i püriştâb ta'b ve tâbda ve can taleb-nâk
9. ızdırabda kalub her sabah min-el-felâk ile'n-nesak bu minvâl ve nesek üzere âyâ bu abd-i

10. egall ve çakırı kesîru'l-emelden bu hayr-i bî-bedel kâble nûzûlü'l-icl ve humumu'l-kesl-i vücuda
11. kelâmi ve hayrla itmam müyesser ola mı deyü azîzü'l-müteâl dâimü'l fazl vâhibü'l edyân
12. dergâh-ı azamet-i penahına tazarru' ve ibtihâl üzere edem lâkin el-umuru (...) bi-evgâlihâ
13. misdâkînca bu rûz-i firûzdan ruhsat olub ecl-i bî mahalden bu nefsi emân ve
14. ömr-i sari'-i güzerândan yek lahza zaman var iken fîrsatı ganîmet ve intihâz-u fîrsatı cenâb-ı
15. rabb-i izzetten mücîb-i minnet bilüb bu niyyet-i hayr ve hayra niyyet vücûda gelmeğe azîmet kîlub
16. silk-i mülk-i sahîhimde münselik olan emlâk ve akârdan medîne-i mezbûrede Musûllu-zâde
17. Mahallesi kurbunda vâki' tecdîd ve tevsîfden müstağnî bir kît'a yüz altmış müşâra ve yine
18. mahalle-i mezbûrede Kümüslü Bostân dinmekle ma'rûf bostânının ve deveci yerinde olan kırk
19. müşâra hissemi ve yine finâ-i şehirden su yukarusunda Göl Yeri dinmekle lede'l-ahâlî
20. ma'rûf olan bir kît'a yüz müşâra cem'an üç kît'a hazravât bostânlarımı ve Kök
21. Meydan'da Hasircı-zâde'den alınan iki yüz müşâra iki kît'a bostânlu ile cem'an
22. beş yüz müşâra bostânlarımı ve nefsi şehirden Arsa nâm mahallede vaki' Tahmîs Kahve⁸⁹,de

⁸⁹ Türkmen Ağası ve Sancak Beyi olan Mustafa Ağa tarafından Tekkeye (Mevlevihane) gelir getirmesi amacıyla 1638 yılında yaptırılan Tahmis Kahvesi iki katlı bir yapıdır. "Tahmis", kahvenin dövüldüğü yer anlamına gelmektedir. Eski dönemlerde kahve, cevizden yapılan büyük dibeklerde, kara taş ya da aynı ağaçtan imal edilen aletlerle dövüldürdü. Bir rivayete göre 4.Murat'ın Bağdat seferi sırasında burada dinlendiği ve kendisine Tahmis Kahvesinde kahve ikram edildiği de söylentiler arasındadır. Hala varlığını sürdürnen kahvehane Gaziantep'te 378 yıldır hizmet vermeye devam etmektedir. Mustafa Aksoy, Emel Türk, Volga Gökmen, "Bir Araştırma" (Preference Reasons of Gaziantep Historical Tahmis Coffee House by Customers), *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, (2014) s. 28-34.

23. olan nîsf-ı hissemi ve yine arsada Hazravatçı Çarşusu'nda vaki' hissemi Hasan Alemdar Kahvesi
24. dimekle ma'rûf kahve hânenin kezâlik nîsf-ı hissemi ve Tahtânî Camî'-i Şerîfi ittisâlinde
25. bostân-ı atîk kurbunda vâki' ve birbirine muttasıl sekiz bâb dükkânlarımı ve yine arsada vâki'
26. Zîmmî Çâpur Oğlu sâkin olduğu ekmekçi dükkânında beş kuruşda on beş pâre hissemi
27. ve Balıklancı Çarşusu'nda vaki' bir bâb ekmekçi dükkânında olan otuz altı sehimde on
28. sehim hissemi hâlisan li-vechi'l-lâhi'l-ferdi's-samed vakf-ı müeyyed ve habs-i muhalled ile vakf ü
29. habs idüb şöyle şart eyledim ki mârru'l-beyân beş kît'a bostân ve kök bi'l-cümle
30. dükkân-ı ecr-i emsâliyle mütevellisi ma'rifiyle beher sene icâr ve istiglâl olunub
31. ibtidâ hâsil olan galleden bu sene-i mübârekeden bi-tevfiki'l-lâhi'l-melikü'l alâm tekmîl
32. binasıyla muvaffak ve bekâm olduğum Kozanlı Câmi'-i Şerîfi havlusunun cânib-i
33. şîmâlinde kâin ve birbirine muttasıl altı aded hûcûrât ve bir aded dershane
34. sâkin tüllâb-ı zevi'l-elbâbdan tahsili ulûm için garîbü'd-diyâr olanların
35. her birine mâhiyye bir buçuk kuruş virile olan tâlibe otuz pâre ve dershânede
36. tedrîsi ulûm iden Müderris Efendi'ye mâhiyye yedi kuruş ve mütevellî olanlara
37. kezâlik beher mâh yedi kuruş vakf-ı mezbûra câyî olanlara bir buçuk kuruş vazîfe
38. vireler ba'de't-ta'mîr ve't-termîm fazla-i galle-i müstakilli mütevellîler ahz ede ve medrese-i mezâkürede
39. sâkin talebe-i kirâma mâh-ı Ramazân-ı Şerîf'de ve Leyle-i Mi'râc'da her biri Kur'ân-ı Azîmü's-şân ve

40. forkân-ı bedîu'l-beyâni ber-vech-i tertîl ve tebcîl bi-lâ kesl ve ta'cîl-i tilâvet
ve hatm ve tekmîl
41. idüb sevâb-ı tilâvet ve berekât-ı kırâatini pederim ve mâderim bu abd-i
müzennebin
42. ruhlarına ihdâ ideler ve ba'de'l-kırâat içlerinden zât-ı selef-i sâlih üzere
cenâb-ı
43. gâfiru'z-zenb ve kâbili't-tevb savbından an samîmi'l-kalb tazarru' kinân ricâ-
yı gufrân ideler
44. ve mâh-ı şerîf-i mezkûrda ve Leyle-i Mi'rac'da on beş kadar fukarâya it'âm
oluna ve Yevm-i Arefe'de
45. bir kurbân zebh ve tasadduk oluna ve tevliyyet ve tedrîs ola nefsime ve ba'de
evlâd-ı zukûrumun
46. sinnen ekberi ve erşedine ve ba'dehû evlâd-ı evlâdımın ve evlâd-ı evlâdımın
zukûrunun
47. derece-i ülâda mevcûd ve ekberi olan ba'de inkîrâzi'z-zükûr sulbî evlâd-ı
inâsimâ ve ba'dehû
48. kezâlik evlâd-ı inâsimîn batnen ba'de batn ve derece-i ülâda mevcûdumun
küberâsına meşrût
49. olub ve tedrîsi dahî ulemâ'-yı Ayîntab'dan hîlye-i ulûm ile mütehammil
tedrîs-i fûnûna kâdir
50. bir merd-i fâzıl ve kâmil-i tevcîh hâkim ile müderris ola ne'ûzü bi'l-lâhi'l-
melikü'l-gafûr ba'de inkîrâzi'l-inâs
51. ve'z-zükûr vakf-ı mezkûruma câmi'-i şerîf-i mezkûruma mütevellî olanlar
mütevellî ola
52. ve müddet-i hayâtımda tebdîl ü tağyîr ve ta'lîl ve teksîr ve erbâb-ı vezâyiften
ihrâc ve idhâl
53. ve ilhâk ve ibdâl-i merrâti ba'de uhrâ yedimde ola ve savârif-i havsân
mevâbi'-i devr-i zamân
54. şerâyit-i⁹⁰ mezkûre muhâfazaya imkân olmaz ise ecl-i zamân galle-i vakfa
mârru'-l-beyân fukarâ-yı ehl-i

⁹⁰ Kelimenin doğru yazılışı *شرايت شرانت* iken belgenin orijinalinde şeklinde yazım hatası
yapılmıştır. Yazıldığı gibi transkript edilmiştir.

55. îmâna sarf oluna deyüb ve besâtîni ve dekâkîni mezkûre fârigan an-i'l-şevâgîl mütevelli-yi mezbûre
56. teslîm eyledim ol dahî kabz ve sâir mütevellîler gibi bürheten min-ez-zamân ta'rîf eylesin deyü ol ferd-i
57. hüner-ver ve merdümenîk mahzer-i sâk mesâg kelâmını (...) ihtimâm ile pür-zîver kıldıktı da
58. müteveffâ mestûr bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tâhkîk idüb emr-i tevâfuk ve tesâdûf
59. tamâm ve cânbeynin kelâmı encâm bulduk da sonra vâkif-ı mûma-ileyh El-hâc Mehmed Ârif
60. kelâmını semt-i âhire sâdîk olub veche me'lûf ve meşru' üzere da'vâ-yı
61. istirdâd ve rûcû' idüb imâm-ı a'zam ve hümâm-ı akdem sirâc-ı eimme-i mü'teberatü'l-eimme
62. Ebû Hanîfe Bin Nu'man Sâbit El-Kûfi ârif-i bi'l-lâh bi'l-lutfu'l-vâfi katında vakf-ı akâr
63. lâzım ve kâd olmayub kâbil-i rûcû' ve mülküme istirdâd emr-i meşru' olmağın kemâ sâlifi'u'l-beyân
64. gerek dekâkîn ve gerek besâtîn mülküme idhâli murâdındır bi-lâ ihmâl ve lâ ihmâl
65. bana redd-i îsâl ile deyü istirdâd ve teslîminde fevk-i mâ yercû isti'câl eyledik de mütevelli-yi
66. mezbûr cevâb-ı bâ savâbında mütesaddî olub egerçi vakf-ı akâr ol imâm-ı celîli'l-mikdâr
67. gayr-ı lâzımdır lâkin eimme-i dîn-i rahmet karînden Hazret-i Ebû Yûsuf Ya'kûb el-imâmü's-sânî
68. ve'l-imâmü's-sâlis Muhammed Bin Hasan Eş-Şeybânî nûruhu'l-lâh merkadehmâ bi-nûri es-seb'a'l-mesânî katlarında
69. sahîh ve lâzımdır husûsen mütevelliye teslîm olunmuş ola deyü redden imtina' itmekle beyinlerinde
70. nîza' tezâyûd ve irtifa'da olunmağla sadr-ı kitâb-ı hurşid-tâbda tevkî'i refî'i ve hadd

71. ve hatm-i refî' vâki' olan hâkim-i hâsim-i mâlikü'n-nakz ve'l-ibrâm lâ zâle mesnedü'l-kuzât
72. münevveren bi-envâr-ı adlıhî ila inkızaru'l-eyyâm huzur-u fâizu'l-tevârütte mûrâfi' olub
73. hükmü'şer'-i taleb eylediklerinde ol (...) sehhelu'l-lâhü aleyh küll-ü adîmü'l-câh en-nebiyyi ahir fi'l-beşîr
74. câníbeynin delilinde te'emmül-i milli ve taraf-ı mütevellîde rüçhân-ı celî müşâhede idüb câníb-ı
75. vakfa nazar-ı menna'un li'l-hayr olmakdan hazer idüb evvel iki imâm celilü's-şân ve celilü'l-bürhân
76. re'y-i reşîdesi ve mezheb-i sedîdleri üzere vakf-ı mezbûrun lüzümuna hükm olunub
77. vakf-ı mezbûr alâ cemî'i'l-mezâhib vakf-ı sahîh ve lâzım olub min ba'd nakz ü nakîzina
78. mecâl-i muhal ve ihlâl ü ibtâli mümteni'u'l-ihtimâl oldu harrara fi gurret-i Şehr-i Rebî-ül-evvel
79. sene sitte ve işrîn ve mieteyn ve elf ba'de'l-hicret ve'n-nübûvvetü'l-mufaddal lehü'l-fazl ve lehü'l-şeref salsa'l-lâhü teâlâ
80. aleyhi ve alâ âlihî ve eshabihî ecmeîn et-tayybîne't-tâhirîne ve selâmün ala'l mûrselin ve'l-hamdü li'l-lâhi rabbi'l-âlemîn

١ مانش نیم جن / فینی سل / و حفت دهی شکون بند نام السفر بر خل جید لجه مثل
٢ و وقف دهی کل لایت کل کل مغدو روئی مسحود ایلم که استعین باه
٣ انز الین امنیو علو العالیات کنوا ولیت اهم الدرجات الفی جنات عدن
٤ تحریر تختهذا الانوار و ذلك جزء ایلک ایت بارت غایت ایله المخاب

٥ خیرات ایکه از دهی بسیار دیلا رجنهات عافیت دخول و درجات عالیاته باش
٦ وصول او لا نکن امور دینیویه در بعض عدایت کرده بجه علیع مدد کو زاده ایان
٧ آثار ضیر که قوتی خفیل کتو مک عایق اولیه زمان شعبت باز بخیری
٨ تا چنوباینیت اباب ایت دلکن زول پشت ب قب و تائی و جان طلبنا کت
٩ اضطرابی کاکوب هرسیم مرالتفاق ای الشق و منوال و نق اوزره اباب عیبر
١٠ اقل و چاکر کیش الامدان بوصیر بجه بدل قبیل نزوی الوجیه و بجه اکسل وجود و
١١ مکلهی و خیر اتمام میز اولیه مریم تجزیه المتعال داشم الفضل و ایهلا الاجال
١٢ در کاه عفلت بین الله تفعی و ایهلا ام زره ایدم کن الامور و بجهون باوقاها

١٣ مصد اقیمه بروز فیروزه خفت بکلوب اجل بجه مهلهه بر قیل مان و
١٤ عرسیم که ز اوز زیلت لطفه ذهان و برا بکن فرصتی غیبت و انتہا خوشی خناب
١٥ د ب خوزه اموجیب منت بیکوب بجهت خیر و خیریت و جهود کلکله غوکیت قلوب
١٦ سلک مملک صاحی مشهد اولا ز اسون و عقار ده مردیته غزیوره هم وصلی
١٧ فرام تقد سرقین واقعه تجدیه توییضه بسته قبصه بیوزالتشیت رده وینه
١٨ قدر مذکور رکه کوشکی بر ایت از دیگله مسحودی بسته نهاده و بجه بینیم اولا ز قرق
١٩ مش ده حصه هی وینه فنا دشنه هم صحریه و فار و سرخ کول پری دینی کلهه دوی الایه
٢٠ سروف اولا ز بقطبه بیوز من رده جه اوچ قطعه خفر وات بسته نیزی و دکن

21 جیدانه چهو جی زام در اندیز ایلیز مرداره ایکی قطعه بوسندا نداشته
 22 بشیوز مرداره بوسندا ندیمی و نفیکه تبره موصبه نام خدیج واقعه شجاعی شهود
 23 او لوان ضف حصه دی وینه و ضمیر ضف و اینجی چار دنونه واقعه عرس علدو رفهوره
 24 دیبلکه هدوف فهوده خانه ندیت که نکله ضف حصه دی و تختانه جامع شریعی اقشاره
 25 بوسندا غیتی و بنیت واقعه و بربینه متصل سکنیا ب دکانلو بی وینه عورته ای واقع
 26 ذی چیز داوغولس کن ولیونا تکمیل کانتری بشی خودشده اوی بیش پاره حصه
 27 و با القدوی چار دنونه واقعه واقعه بربابه ایلی دکانش اول ایز اوقز القی سهم او
 28 سهم حصه خالصالو و ایه الفرق العبر و قفه هنر و جنس خلد ایله و قفه

29 جیسا برو ب شوید شرط ایلی دیکه همارا بیسا ایش قطعه بوسندا دز کنیمه بیجه
 30 دکان اچه رامت بیدم متولیسی مرفیله لازمه ایجا ره استقلال و بیوب
 31 ابڑا حاصل او لاز غلبه در بوسنیه بیاد که خ بیو فیق ایه الملاک العدوم تکلیل
 32 بن سیده مونق و بکام اول بیچ قوزانی جامع شریعی خول بینک جانب
 33 شنا بیزع کانی دبوی بربینه متصل ایه خدد خبر وات و بیخود دشخانه
 34 سکن طلاقب ذوی الابابا بد تکمیل علوم بیرون غریب الایار و لذرا
 35 بکه بربینه ما ہیس ب کچن غدوئی دینه او لاز طالبه او قوز پاره و درخانه
 36 قدر بیس علوم اید زهر رس افشاریه ما ہیس بکی غدوئی دینه او لذرا

لزکف لار ماه پدری غزوئ و دقف فلز و ره جانی او لندره بمحبتو خود را ^{ظلم}
³⁷
 و پردازه ایشیده و ایشیده فضله علم مستحق متولی را فدا بده و هر سه فرلو³⁸
 ف کس طلبیه کرام معاوه همچنان تریفه و لیکمه موافعه هم بری داد ^{اعظم}
³⁹
 و فرقه آن بیوی البیلدیه بر داشتند ⁴⁰ بیصل باید سهل و بحیل ندادت دهم و نیم

ایده و ب توابه تراوت و برگات قوادتی پدریم و مادریم و ب عهد ختنی
⁴¹
 و خدینه ایهدا ایوه ل و بعد القران ایچلر فرزنداب سلف صالح او زده خنایاب
⁴²
 نخواه ایزب و قبیل التوب صوبنیت و پیغم العذب تفرع کن د جامی غفاران ایه
⁴³
 و ماه شریفه هذکور و لیله موافعه او ایش قربوای اطعام او لنه و بیوی عزیم
⁴⁴
 بر قربا ایزج و لقدری او لنه و توییت و تدریس او لونفیم و بعده او لاده ذکر داشت
⁴⁵
 سن ایبر و ایشنه و پیوه او لاد او لاده دمکت و او لاد او لاده دملک ذکر داشت
⁴⁶
 دره بجه او لیبع موجود آنکه ایکنون و بعد انقرانی ایزکو رصل او لادان نمی و بعده
⁴⁷
 کن زنک او لاد او ناشنک بطن بجه بعلی درجه او لیبع موجود ملت بیوکنه غیره
⁴⁸

٤٩ او بوب و تدریس و فن علایی عیش است، حلیمه علوم اینه مخلع تر ریس فتوح قادر
 پرورد فضل و کامل فوجیه حاکم ایده موکس اوله ضفود با به الملاک الفقیر بر انقرانی
 ٥٠ از ازدایش و الازم رتفف مذکور در جامع تحریف مذکور متوسل او لعل متول او لم
 ٥١ و مده حسیانیه تبیل و تنبیه و تغییل ذکری و ارباب و فلایخه اخراج از دهال
 ٥٢ و احادیث و ابیال فرقه بعد از این میر من او لم و صهاری حرفه ای و مولانه دور زمانه
 ٥٣ شرابید مذکوره محافظه ای امکانه او نهایت اصل زمان غل و قفقای ای ای قرقاچه
 ٥٤ ایمانه حرف او لم و بوب و بسانی و دلکایی مذکوره همان غایر الا شویه مخواه فربدا
 ٥٥ تسبیح ایمیج او لوقی تبیخ و سوزن مولید کی به همت از ایضا بترف ایسوانه دیو او له فرد
 ٥٦

٥٧ هز و روم نیکت حضر ساق ساق نهوم فنچال اعشا ایده پر زیو و قله قیچ
 ٥٨ متونه مطلع ربا موهبه تقدیمی و بالاش فرم تحقیق ایروه ای توافی و نصافی
 ٥٩ تمام و جانبند هنای اینجا و بود قرض سکره و اقف موبی ایه ایمان که عارف
 ٦٠ کلام نیکت افره صادق او بوب و دجه منافع ممنوع دهله و زره جوانه
 ٦١ ایست و از ور جوی ایروه ایام اعظم و هم ایتم سراج الرؤم صحته الایمه
 ٦٢ ایده خیضه و نیزه بنت ایکوره قدر عین ایم با ایستاده ای فیضه و قف عقاده
 ٦٣ لازم و فاده ایمیوب قابل دجوه و معلمہ ایستاده ای منروع ای مبنیه حاتمه سلف
 ٦٤ ایسیه کوله دلکایی دلکری بنه مکله ای دخال مراد هور بدل ایچال و داهماں

٦٥ بخار د وابصال ایله دبو استرداد و سلطنه فوق مایه دی اسقال ایلکره خوار
 ٦٦ غز بور حواب با سواه منصری او لوپ کردم و قرق عقا راول امام خلیل المقبار
 ٦٧ نعم لازم مدر رکن الله وین دشت فربند خضرت ابو بوسفیع یعقوب الامام القانی
 ٦٨ والآلام الثالث تحریر نوره ایمه صرقها بعد اینجعه المدار فرنج
 ٦٩ سمحون و لوزه خصوصاً متوسطه نیزه او هنچ او لم دیوردن اینسانیه املاکه بین
 ٧٠ نزاع تزايد و اتفاقیه او لمیعنی مادر خاب خوار نیزه تابعه تو پیج رسی و فسطاط
 ٧١ و قسم و قیمع و اتفاق او لازم هاشم هالکه استقنقه والدروام لازم سید القاضی
 ٧٢ منور ابا نوار عربیه الم اکتفیه داره عضور فائز التور از منع مرافعه او لوپ

٧٣ حکم تر عطوب ایلک طافریه اوی بجه خبر سهل ایم علیه کو عیو کاهه اینی او دیه بشیر
 ٧٤ جاییست دییندج تاصل می و طافر متوییه و جمله حلمت هرچ ایروپه خان
 ٧٥ و قفقه نظره همایع ملکه او لمقدونه خوز رایه سبب اویه ایمی عالم خلیل العکوه و خلیل البرهان
 ٧٦ رأی دشید و غریب سید برادر ازاده و غرفه غیوران روزه هم خلیل ایروپ
 ٧٧ و قفقه غز بور هله عجیع ترا ایب و قفقه صحیحه دلکه ایلکه شهرو بیچ و نفعه
 ٧٨ جمله هاک و اهنگل و ایندهه نخست الاماکن او لوی خرس شعره شهر و بیچ الادله
 ٧٩ شه نست و عشیرین رناییه والق بید الوجهه و البیرونه و المفضل علما انت فصلانه
 ٨٠ عییه و علییه و اصحابیه اجییه الطیبه کا طاییه و سیوم عن الرسلیه و کمیه هم

العلییه

IV. XXI Ümmü Gülsüm Hâtun Vakfı Künyesi

Defter No	: 138
Poz No	: 00021
Vakif No	: 21-21
Vakfin Adı	: Ümmü Gülsüm Hâtun Vakfı
Vakfedilen Mal	: 40 Müşa' Bostân, 1 Bâb Eskici Dükkanı
Vakfin Konusu	: Vakif Kaydı
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakif Tarihi	: H. 1224 (M. 1810)
Vâkîfin Adı	: Hadice Bint-i Seyyid El-Hâc Muhyeddin Ağa
Mütevellî	: Evlâdları Es-Seyyid Muhyeddin ve Seyyid Selîm Müştereken

1. El-hamdü li'l-lâhi rabbi'l-âlemîn ve's-sâlatü ve's-selâmü alâ Muhammedîn ve âlihî suhbîhî ecme'în amma ba'd Medîne-i
2. Ayıntab'da Şehreküstü Mahallesi sâkinlerinden işbu sâhibetü'l-hayrât ve't-tahiyâyât râgibetü's-sadakât
3. ve'l-müberrât Hatice İbnet-i Es-Seyyid El-Hâc Muhyeddin Ağa nâm hâtun zât-ı ba'de't-ta'rîf
4. eş-şer'î meclîs-i şer'-i şerîf-i enverde vakf-ı câü't-tafsîl ve'l-beyâna li-icli't-tescîl mütevellî
5. nasb ve ba'dehû azlini murâd eylediği Bâdem-zâde dinmekle arîf fahru'l-küttâb Es-seyyid Abdu'r-rahman
6. Efendi İbn-i El-Hâc Abdu'l-lah Ağa mahzerinde ikrâr-ı sahîhi şer'-î ve i'tirâf-ı sarih-i mer'-î idüb
7. vakf-ı âtî'z-zikrin suduruna deðin silk-i mülkümde münselik olub medîne-i mezbûre finâsında
8. Magare Başı nâm mahallede (...) yerinde vâki' kibleten Silopi Yolu şarkan Durak Oğlu
9. garben Mürsel-zâde (...) Hacı İsmail bostânlarıyla mahdûd kırk müşâra bostân

10. ve nefisi (...) vâki' Hızır Ağa bi'l-münâsafa ve müstereken
11. (...) tarîk-i âmm ve garben Demirci İmâm Oğlu
12. (...) ve Koyun Pazarı kurbunda na'l-bend
13. (...) lede'l-ahâlî ma'lum (...)
14. mahdûd nîsf-ı hisse na'l-bend dükkânımı⁹¹ ve Eskici Pazarı'nda vâki'
Aynacı Ebu Bekir Oğlu
15. Molla Mehmed sâkin olduğu bir bâb eskici dükkânının tamamını hasbeten
li'l-lâhi teâlâ vakf-ı
16. muhalled ve habs-i müeyyed ile vakf ü habs idüb şöyle şart eyledim ki
sâlifü'l-beyân
17. dekâkîn ve bostâna mütevellî yediyle zabit u irâde ve îcâr ve istiglâl olunub
18. iktizâ iden ta'mîrât ve termîmât-ı husûsî görüldükten sonra gallât-ı
bakiyyesinden
19. beher sene Şehr-i Muharremü'l-Harâm'da haseneyni'l-ahseneyn ruh-u
şerîfleri için on iki
20. kuruluşuk âşûre çorbaşı malzemesi ma'rifet-i mütevellî ile alınub ba'de t-tabh
21. it'âm-ı fukarâ olunub bu bîçâre dahî sevâbindan hissemend ola ve üç kuruş
22. dahî mahalle-i mezbûrede vâki' Şeyh Fethullah Câmi'-i Şerîfi'nde müezzin
olan kemisneye beher sene
23. virile ve mezkûr on beş kuruştan fazlasına mütevellî olanlar mutasarrif olalar
mâdâme
24. ben hayatda oldukça vakf-ı mezkûruma ben mütevellî olub ba'de vefâtihî
sadrî
25. oğullarım Es-Seyyid Muhyeddin ve Seyyid Selîm müstereken mütevellî olub
fazla-i galleyi münâsafa
26. vechi üzere ümurlarına sarf ideler ve ba'de vefâtihimâ evlâd-ı zükûrlarımın
erşedi
27. ve eslahı ve edyenî ve ekberi mütevellî ola ba'dehû neslen ba'de nesl ve
karnen ba'de karn ve akben

⁹¹ Nalbant; atların bakımını ve nallanması ile ilgili kişidir. Sarayda üç grup hâlinde çalışırlardı. Birinci grup atların bakımları ile meşgul olan veterinerler, ikinci grup atların nallarını imal eden grup, üçüncü grup da özellikle sultanın atları ile meşgul olan ve "Nalbandan-ı Esban-ı Hassa" olarak isimlendirilen gruptur.

28. ba'de akab evlâd-ı zukûru ba'de evlâd-ı evlâd-ı zukûrunun ekberi ve erşedi
29. ve eslahı ve edyenî mütevellî olub fazla-i gallemi alâ sîgatü'l-mihmâs ve derecede müsâvî
30. sâir evlâd ile beyinlerinde taksîm ideler ruhumu da'avât-ı hayr ile yâd ideler
31. ne'uzu bi'l-lâhi teâlâ evlâdlarım bi'l-külliyye munkarız olur ise ol hînde hâkimi's-şer' bulunan
32. kemisne ma'rifetîyle bir dindâr kemisne mütevellî nasb olunub şurût-u mersûma icrâ olunduktan sonra
33. fazla her ne kalır ise câmi'-i mezkûru şerîfe vakf ola deyü hatm-i kelâm idüb
34. ol dahî vakfiyyet üzere ba'de't-teslîm vâkîfe-i mezbûre Hatice Hâtun vakf-ı
35. mezkûrdan rûcû' ve mütevellî merkûm ile muhâsemeye şuru' idüb vakf-ı akâr
36. imâm-ı a'zam ve hümâm-ı akdem Ebû Hanîfe-i Kûfi aleyhi'r-rahmet hazretleri indinde sahîh olub
37. lâkin gayr-ı lâzım olmakla vakfiyyetten rûcû' murâd ile kelâmını semt-i âhire atf
38. idüb mütevelli-yi mezbûr ile müterâfiân ve her birer hükmü şer'îye müterâgîbân olduk da
39. hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûba leh ve hüsün ü meâb efendi hazretleri âlimen bi'l-hilâf (...) vakfina
40. nazar ve mübtel-i hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyn-i Hümameyn kavl-i şerîfleri üzere
41. evlâd-ı vakf-ı mezkûrun sıhhâtine ve sâniyen lüzûmuna hükmü şer'î ve (...) kazâ-i mer'î kılub
42. min ba'd vakf sahîh ve lâzım olmakla ol vechile (...)
43. ibkâ itmekle min ba'd nakz ü nakîzine ve tağyîr ü tebdîline meçâl ü muhâl olub (...)
44. ve harrara fî evâhir-i Şehr-i Zi'l-Hicce'i's-şerîf sene erbaa ve işrîn ve mieteyn ve elf
45. Şuhûdü'l-hâl:
- 45.1. (...)
- 45.2. Seyyid Mehmed Efendi

45.3. Mahdar Başı⁹² Mehmed (...) ve Gayrühüm

⁹² Şer'iye sicilleriyle ilgili olarak üç temel mefhumun bilinmesi şarttır. Bunlardan birincisi mahdar kavramıdır. Mahdar sözlük anlamı itibarıyla huzur ve hazır olmak demektir. Terim olarak iki manası mevcuttur: Birincisi; hukuki bir dava ile ilgili kayıtlar; tarafların iddialarını ve delillerini ihtiva eden, ancak hâkimin kararına esas teşkil etmeyen yazılı beyanlardır. Kadi, taraftarla ilgili bilgiyi hatırlamak ve müzakere etmek üzere yazılı hale getirir, fakat vereceği karara bu yazılı kayıtları ihtiva eden dava dosyasında bilgiler esas teşkil etmez. Fıkıh kitaplarında mahdar kelimesinin bu manada kullanıldığını görüyoruz. Yine bu eserlerde "Kitabü'l-Mehadir Ve's-sicillat" adı altında mahdar ve siciliere ait her konuda örnekler zikredildiğini, bazen mahdar kelimesinin sicille eş anlamlı olarak kullanıldığını mütşahede ediyoruz. İkincisi; herhangi bir mesele hakkında düzenlenen yazılı belgenin muhtevasının doğruluğunu i'lam için, belgenin altında, meclisde hazır bulunan ve meseleye vâkif olan başta subaşı, çavuş ve muhzır gibi şahısların yazılı olarak takrir ettikleri şahadet beyanlarına ve imzalarına da mahdar denir. Bazen bu yazılı şahitlik beyanlarını ihtiva eden belgeye de mahdar adı verilir ve bu durumda hüccet ile eş anlamlı olur. Şer'iye sicillerinde bu ikinci manada mahdarlar çokça bulunduğu gibi burada da kastedilen budur. Bu manadaki mahdarlar, bir çeşit emniyet veya adli soruşturma zabıtları mahiyetindedir. Ahmet Akgündüz, İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iye Mahkemeleri Ve Şer'iye Sicilleri, *Islam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 14, (2009) s. 21.

١. حکم و دب العالیی والصلوٰۃ والسلام علیکم و الصلوٰۃ الحسنه اجمعیه امام جعیاٰ محدث
 ٢. فیتسبح شهوٰ کوستی نکندر سکنه لوزن بلیتو صاحبۃ الحجۃ و احتیات و راه
 ٣. الصدقۃ والمعوٰات خوبیه اینسته ایسید علی محی الدین افغان نام فاقوٰ ذاتی بعد التوفی
 ٤. اشتم لبلیشی علی تریق افوزم وقف جاه التفصیل والبسیانه لاجلها الشیعیه کتاب

٥. فصلب و نیمه و نیم زاد ایلده باریم زام و نیم کله و نیف فر ایلکتی ۱۱-ستین
 ٦. و نیم زاد ایلکه علی عینه آف خضریت و قواری صبح خوش و اصراف فرجیع و علی ایدی و
 ٧. و مخفف آن ایلکه کو سوده دیمیه علی علی علی علی علی علی علی علی علی علی علی علی علی
 ٨. شاره یا کسی نمی بخواهد که و نیم و نیف نیمی سوکلی بر ایش قاعده را ق اوند
 ٩. ایلکه کو که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٠. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١١. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٢. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٣. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٤. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٥. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٦. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٧. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٨. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ١٩. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ٢٠. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه
 ٢١. ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه که ایلکه

۱۴. هنر ایلکه حکم نیمیت و کانی و کلیم بازاری واقع آینیه ای بوجادعو
 ۱۵. بولیکه ایلکه ایلکه برباب ایلکه کانی و کلیم بازاری واقع آینیه ای بوجادعو
 ۱۶. نیمیت حکم نیمیت و قطف و نیمیت ایدی و قطف و نیمیت ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه
 ۱۷. دیپیت و کانی و کلیم و کوتاه متوسط پیمیت ضبط و اداره ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه
 ۱۸. ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه
 ۱۹. ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه
 ۲۰. ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه
 ۲۱. ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه ایلکه

22 دری خلکه و زیوره هم واقع نشیخ قیچ اید جامع از دستیح متوازن اولان مکنند ^{ذلک است}
 23 خوبی به دست کو را وزیری خوش شوند فضله ایستاد متوالی او نظر مستوفی اوله (صلع)
 24 بین حینه اندیش او لدیم و قف من کو رسیدن تولیده او ملوس بسیار و قاتم صدری
 25 دو غلام ایسخی الیکن ^{او} ایسیدیم شش کام متوجه اوله بفضله غلبه
 26 و جمله اوز راه اسود ریشه حرف ایده لر و بعد و فاتحها اولاده ذکر از نایاب شد
 27 داصلیخ دادیل داکیوی متوجه اوله بجهه شش بفسله و قوانا بعد قرن ^{عجیبا}
 28 بعد عقب اولاده ذکر از بعد او لاده او لاده او لاده ذکر از نیکه آنکه بگو و کشی
 29 داصلیخ دادینی متوجه او لوب فضله غلبه ^{بی خوبی} ایلیان ^{دروه} بجهه که بیمه

س تو اولاده بیلکه بسته شده تسبیح ایده لر و دفعه و عوته خیبر ایده بیاد ایده
 30 شهود بآسه قیچ اولاده و در بایلکه بیفرضی او لورانیس او لحنیح حالم اشیه ^{بینه}
 31 کنند سه قیچ بردیش او لکنه کو که قیچ او لذوب شش و طور ایمه ایچه او لغه و فضله
 32 فضله بینه قیچ او لانیس جامع من کو را تریضه و قف او له دیوضه طلوم ایده
 33 داوله خی و قفیت اوزره بیلا القسم واقعه بزیوره خیریخ خدا و زر که قف
 34 من کو رسیدن ز جمیع و متوالی و قوح ایده فیصله پیش رویه ایده بس و قف
 35 سه اعضا و دهیم اقرح بیو حیضه لوحه علیه از عده خفر تر رعنی شیخ ^{بی خوبی}
 36 سکه عینه اوز رام او لفکه و قیقده ز بیصویه و اداییده کلاده می ^{کشت} افراد عطفه
 37

38 بیه دیب متوالی فیبور ایده مترافقه دیپ بر راحم المکنیه متوالیه ایده
 39 حالم موچه صدران بی طلوعه و اسخاب افزیز خفر تر راه بآخوند فجهه
 40 فخره بیصل خیرو اولدیز خفر ایده و سه ایمه ایمه بیان قولا از خفر اوزه
 41 او لاده و قف من کو راه صحت و تماقیا فتویه شهوده و دیپه و دیپه
 42 منزید و قف منجیو و لازم او لخداه ایده دیپه دیپه دیپه
 43 دسته ایتمله ز بیز نشیخه قفق و تیشیه مهه زانه علیه ایمه دیپه دیپه
 44 و خسته او افراد شیره زی ایمه ایمه دیپه دیپه دیپه

45-

IV. XXII Ayşe bint-i Ömer Vakfı Künyesi

Defter No	: 138
Poz No	: 00025
Vakif No	: 22-25
Vakfin Adı	: Ayşe bint-i Ömer Vakfı
Vakfin Konusu	: Vakıf tescili
Vakfedilen Mal	: 200 Muşâra Hazravat Bostâni
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakıf Tarihi	: H. 1225 (M. 1810)
Vâkıfin Adı	: Ayşe Hoca Bint-i Molla Ömer
Mütevellî	: Mahmud Bin Mustafa Bin Köşker Selman

1. Medîne-i Ayıntab'da İbn-i Kör Mahallesi sâkinlerinden sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât Ayşe Fuvâd
2. Bint-i Molla Ömer nâm hâtun meclîs-i şer'i şerîf-i enverde vakfı'ati'l-beyâna li-icli't-tescîl
3. mütevellî nasb ü ta'yin eylediği Şehreküstü Mahallesi ahâlisinden Şeyh Selman Oğlu dinmekle
4. ma'rûf Mehmed Bin Mustafa Bin Köşker Selman mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'i ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'i
5. idüb vakfı'ati'l-beyânın sudûruna gelince silk-i mülkümde münselik ve rişte-i tasarrufumda muntazam
6. mülk-ü müsterâm olub medîne-i mezbûre kîblesinde su aşağısında Çakal Mustafa kurbunda
7. vâki' kibleten Mustafa Oğlu menzili ve şimâlen tarîk-ı âmm ile mahdûd ve garben Çavuş Oğlu
8. Bostâni ile mahdûd ve Musûllu-zâdeler ile müsterek Kumluk Yeri dinmekle ma'rûf tahmînen iki yüz
9. müşâra hazravât bostânında olan yirmi beş müşâra bostâni kendi mülkümden ihrâc

10. ve hasbeten li'l-lâhi teâlâ ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf ü habs idüb şöyle şart eyledim ki
11. sâlifu'z-zikr bostânı beher sene mütevellî yediyle îcâr ve istiglâl olunub hâsilâtı her ne olur ise
12. evvelen bostân-ı mezkûrun (...) ve sâir masârîfi ru'yet olunub ba'de'l-harc ve'l-masârif
13. fazla-i galle her ne kalır ise ra's-i sene Muharremü'l-Harâm'da mikdâr-ı kifâye âşûra çorbası malzemesi
14. iştirâ olunub it'âm-ı fukarâ oluna ve ruhum için isticlâb hayır duâ ideler ve tevliyyeti mâdâme
15. ben kayd-ı hayatda oldukça ben mütevellî olub şurûtu icrâ edem ba'de'l-vefât işbu mütevellî
16. merkûm Şeyh Selmân Oğlu Mahmûd mütevellî olub şart-ı vakfı icrâ ede ba'de'l-vefât
17. evlâd-ı zükûrum mütevellî ve mutasarrif ola ve ba'de evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûru mütevellî ve mutasarrif
18. ola evlâd-ı zükûrum munkarız olur ise evlâd-ı inâsim minvâl-i muharrer üzere mütevellî ve mutasarrif
19. ola deyü hatm-i kelâm idüb vakf-ı mezbûr müteveffâ merkûma ba'de't-teslîm vâkife-i mezbûre Ayşe
20. Hoca iâde-i kelâm idüb egerçi vakf-ı akâr İmâm-ı Muhtar İmâm-ı A'zam aleyhü'r-rahmeh indinde sahîh
21. ve lâkin gayr-ı lâzım olmağın vakfiyyetten rûcû' ve kemâ-fî'l-evvel mülküme idhâl murâd iderim deyü mütevellî
22. merkûm ile müterâfiân olduklarında hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tubâ leh ve hüsn ü meâb efendi hazretleri
23. vakf-ı Uhrâ görüp İmâmeyn-i Hümâmeyn kavl-i şerîfleri üzere de hükmü'şer'i ve kazâ-ı mer'i idüb
24. min ba'd nakz ü nakîzîne mecâl ü muhâl ve tağyîr ü tebdîli adîmü'l-ihtimâl olub ve ecru'l-vâkîfî ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm
25. cerâ zâlik mâ hüve'l-vâkîf bi't-taleb ketb ü imlâ olunur harrara fî evâil-i Şehr-i Rebîü'l-Âhir

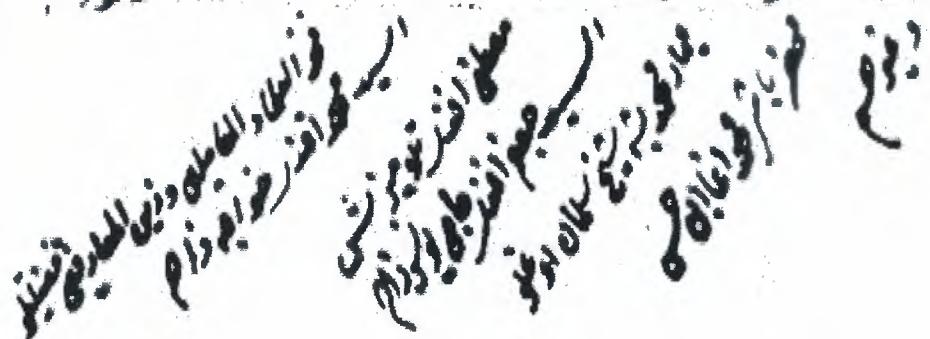
26. sene hamse ve işrîn ve miteyn ve elf
27. Şühûdu'l-Hâl
 - 27.1. Fahru'l-ulemâ' ve'l-âmilîn ve zeyyinü'l-maârifîn faziletli Seyyid
Mehmed Efendi Hoca-zâde
 - 27.2. Mustafa Efendi Telâmîz Beşe
 - 27.3. Es-Seyyid Ca'fer Efendi Hâcî Yunus-zâde
 - 27.4. Mimar Mehmed Beşe Şeyh Selman Oğlu
 - 27.5. Mahdar Başkanı Mehmed Ağa İbn-i Hasan ve Gayrûhüm

۱ سپه، پیش از این که در آن مرسکه از این صاحبیه ایزدان و احمدیات باشد، فراموش
 ۲ بنت حدیث نام خانواده بدهی شرع خریف انور حرف و قفا ایه ایسیانه ایلکه آنچه
 ۳ متوجه نسب و تیله اید بکی شکره که کنیه لله ایها بیندله شیخ سکای او غلاد دینه
 ۴ معرف خود بین مصلحین کو شکرانه ایزدان خفرنخ افراست مجتمع کوی داعنوا فرمی خیج رانی

۵ اید و ب و قفا ایه ایه ایه صد و ریشه کلینیه سلاط ملکه ع منشی و داشته خفرنخ
 ۶ مکتخته شترنام او و ب مرینه نز برد و فیض شه صوان غیبت شه چنان قصده ره بنه
 ۷ و ایشونه قید طبله او غلو متوجه دشمازو و روحش طلاق عام اید و ب د و فو بیا چا و پیش او غلو
 ۸ بر استدنه ایده صد و دوسیمه ز ایم لایم کشتولن قلوق بر دینه کله معرف خذنا ایلکه د
 ۹ مش ره خضر و رات بورست نزخ او لادن بیوی بیشه هشت ره بورسته کندر ملکه ز اخراج
 ۱۰ و حسنه بیه بعده و مطلب ایه مصاده داسه ده المهد و قفا و جبسی اید و ب شخویله شترنام ایده
 ۱۱ سلف ایه ذکر بورسته بیه کننے متوله بید بیله ایه بار و مستقلون اولنوب خاصکه زه ز دلو ره
 ۱۲ و مقد و بورسته ز مذکور دن بعده و سایر مصادریه رفیت او لنوب بعد ایخ و المغارف

۱۳ فصله فله هر زن قی بیه رائیه روم ایامه مقدار کفایه عالشور ایه بایه مارفه
 ۱۴ هشترا او لنوب ایلام فقره اولند و دهم ایه ز ایه بیه بیه خبر دعا ایده ده و قویتر مادام
 ۱۵ بیه قید جیه ایچ ایه متوعله او لنوب ستر و طلی ایه ایه بعد الوفات شنیده متوعله
 ۱۶ در فرم ایچ سهان او شنونه خیه دیه او لنوب شرط و ایچ ایه ایده بیه الریفات
 ۱۷ اولاد د ذکور متوعله و متفروغ اوله و بعد د اولاد او لاد او لاد د ذکور دیه دیه متفروغ
 ۱۸ او لد او لاد د ذکور متفه خیه او لاد د آن ایه متفه ایه خه او ز ده متوعله و متفروغ
 ۱۹ او لد دیه د خیه کلام اید و ب و قفا مزد و متوعله و قویه بعد التیره و ایقنه ایه بوره عایشه
 ۲۰ خوابیم ایلام ایلام اید و ب اکیم و قفا عقاو ایلام فیت د ایلام ایلخیم علیه ایه ایه خدیزه بیه

21. بیشتر نزوح او ملکیت او قنایت نزوح و حفظ الاول صریح و حاصل در ادمور و پوشیده
 22. مرقوم از پیر متوالیان از اول قدر نزوح عالم موقع صدر رکن ب سلطنت در چون خواسته از
 23. دسته اعماک در دو ب اسما پیش از همه قوه شریعت را در زده ملک نزوح فتحنامه مردم ایله و پیش
 24. مربوط نشسته نسبت به باقی طالع و تنبیه و تبیه علیم الا ضحاک او را سبب راجح ایله ای اینجا خواهد
 25. امکنیم جراحت کرد ها به روال ایله بالطبع سرتبا و اصلها او نقد مرغ فوج اول این شکر را پس از
 26. سینه عرضه و مشربین و میابینی داشت
27. - معاشری

IV. XXIII Fatma Hâtun Vakfı Künyesi

Defter No	:	138
Poz No	:	00033
Vakîf No	:	23-33
Vakfin Adı	:	Fatma Hâtun Vakfi
Vakfedilen Mal	:	4 Tohumcu Bezr Toprak, Eşcâr-ı Müsmire Ve Gayr-i Müsmireyi Hâvi Bahçe
Vakfin Konusu	:	Vakîf Kaydı
Vakfedilen Malın Yeri	:	Gaziantep
Vakîf Tarihi	:	H. 1227 (M. 1812)
Vâkîfin Adı	:	Fatima Bint-i Kara Ali
Mütevellî	:	Kızkarındaşı Oğlu Es-seyyid Hüseyin

1. El-hamdü li'l-lâhi rabbi'l-âlemîn ve's-salâtü alâ nebiyyihî Muhammed ve
âlihî ve sahbihî ecme'în ammâ ba'd Medîne-i Ayîntab'da
2. Boyacı Mahallesi sâkinlerinden sâhibetü'l-hayrâtdan Fâtima Bint-i Kara Ali
nâm hâtun zikr-i âtî
3. vakf-ı takrîre vekîl olub nâibü'l-vekâlesi evvelde Hâci Seyyid Mehmed
Efendi İbn-i Seyyid Behâ Çelebi nâm kemisne
4. meclîs-i şer'-i hatîr-i lâzîm-ı tevkîrde vâkîfe-i mezbûrenin kız karîndaşı oğlu
olub
5. vakf-ı mezkûre li-icli't-tescîl menût nasb olunan Es-Seyyid Hüseyin Bin Es-
Seyyid âhirûn
6. nâm kemisne mahzerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'i ve i'tirâf-ı sarîh-i
mer'i idüb
7. vakf-ı câü'l-beyânın sudûruna deðin müvekkile-i vâkîfe-i mezbûrenin silk-i
mülkünde
8. olub medîne-i mezbûre tâbi' Kürd Karyesi Nidâ Bende Kabri'nin tahtında
vâki' bir tarafdan
9. Dimci Mustafa ve bir tarafdan Horuk Oðlu ve bir tarafdan Nehr-i Sâcur ve
bir tarafdan

10. tarîk-ı âmm ile mahdûd arazi tahmînen dört tohumcu bezr müstev'ib
11. eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi müştemil bir kît'a elma ve erik ve şeftali ve amrut bağçesinin
12. süls hissesi benim ve sülüsân hissesi müvekkile-i vâkîf-ı mezbûre Fatma Hâtun'un mülkü olub
13. halen mezbûre Fâtima Hâtun sülsân hisse-i mezkûresi li-vechi'l-lâhi teâlâ'l-gadîmü's-samed
14. vakf-ı muhalled ve habs-i müebbed ile vakf idüb şöyle şart eyledi ki mârru'l-beyân
15. sülüsan hisse-i bağçe beher sâl mütevellî yed-i ma'rifetîyle ba'de't-tasarruf ve'l-istiglâl galle-i hâsîlasından
16. senevî on kuruş mütevellîye ve üç kuruş nâzır olanlara vazîfe hizmet
17. ve ber leh beher ne kalır ise beher sene Mah-ı Muharremü'l-Harâm'da miktâr-ı kifâye eczâ-yı ta'âm iştirâ
18. ve mütevellî ve nâzır ma'rifetîyle tabh-ı fukarâ-yı müslimîn ve mesâkîn-i mü'mine it'âm olunub ve vâkîfe-i
19. mezbûrenin ruhu için hayır dua oluna ma-dâme müvekkilim merkûm vâkîfe-i merkûme hayatda olduukca
20. vakf-ı mezkûre bi-nefsihâ mütevellî ola ve ba'de vefâtihîmâ kızkarındaşı oğlu işbu mezbûre Es-Seyyid
21. Hüseyin mütevellî ola ol dahî vefât ettik de evlâd-ı zükûrunun reşid ve diyânet ve akıl
22. ve fetânet ile mevsûf olanı mütevellî ola ba'de evlâd-ı zukûru ve ba'de evlâd-¹
23. evlâd-ı evlâd-ı zukûru neslen ba'de nesl minvâl-i meşrûh üzere mütevellî ola ve ba'de'l-inkîrâzı'z-zukûr
24. evlâd-ı inâs-ı neslen ba'de nesl ve karnen ba'de mahmûdu'l-hâl olanları mütevellîye olalar
25. ve nezâret ciheti dahî senevî üç kuruş vazîfe-i mersûma ile bana ve ba'de vefâtî evlâd-ı zükûruma
26. ve ba'de evlâd-ı evlâd-ı zukûruma ve ba'de inkîrâzı'z-zukûr evlâd-ı inâsına neslen ba'de nesl şart ve ta'yîn

27. va vakf ve tebyîn ile deyü vekîl-i merkûm Es-Seyyid Mehmed Efendi kılınan hisse-i vakf-ı bağçe-i mezkûremi
28. mütevelli-yi mezbûre ba'de't-teslîm ol dahî vakfiyyet vechi üzere ba'de'l-kabz ve't-teslîm vekîl-i mezbûr
29. Es-Seyyid Mehmed Efendi İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe Kûfî Hazretleri'nin kavl-i şerîfleri üzere vakf-ı akârin
30. adem-i lüzümuna zâhib fî'l-evvel mülküme tâlib ve mütevelli-yi mezbûr dahî da'vâ-yı ibkâ-yı
31. vakfiyyet ber leh hükm-ü şer'îye râgîb olduk da hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb-ı tûba leh ve hüsne'ü meâb âlimen
32. bi'l-hilâf beyne'l-eimme ve'l-eşrâf İmâmeyn-i Hümâmeyn kavl-i şerîfleri üzere
33. sülusan hisse-i eşcâr-ı mezkûrenin vakfiyyetinin sıhhat ve lüzumuyla ba'de'l-hükûm ve'l-kazâ ma hüve'l-vâki'
34. bi't-taleb ketb ü imlâ olundu harrara fî yevm-i tâisia aşera min Şehr-i Cemâdi-yel-Evvel li-sene seb'a ve işrîn ve mieteyn ve elf
35. Şuhûdü'l-hâl
 - 35.1. Es-Seyyid Arab Yûsuf
 - 35.2. Faziletli Necâti Mehmed Efendi
 - 35.3. Müezzin El-hâc Ali
 - 35.4. Hâlîfe Hoca-zâde Halîl Efendi
 - 35.5. Es-Seyyid Mehmed Efendi
 - 35.6. İlikli-zâde Mehmed Efendi Oğlu Mehmed Ağa
 - 35.7. Mahdar Başı Mehmed Ağa ve Gayrühüm

۱ اَنْزَلَهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَالصَّوَادِهَ طَلَبَنِي بِالْمَدِيدِ وَالْمُجَاهِدِ اَنْتَ هُدَىٰ
۲ يَوْمَئِنْجِي خَلَقْتَنِي لِرَزْنِ صَابِهَ اِنْزَلْنِ فَاطَّمْتَنِي فِرَهُ عَلَيِ نَامِ فَانْزَلْنِ زَرْبَانِ
۳ وَنَفَخْتَنِي بِحَمْرَهِ وَكَسَنِنِ اَنْتَ اَوْكَهُ بِرَازِلِنِ الْفَحْمَهُ اَفْسَهِي اَنْتَ اَنْسَهِ
۴ اَنْبَسَنِي بِشَعْرِ لَازِمِ نَوْبَهِ دَرِ وَنَفَهُ اَمْرَبُورَهُ مَكْ نَذَرِزِرَهُ اَنْبَرَهُ اَوْلَهُ وَلَوبَ

۵ وَنَفَهُ مَنَاعَهُ رَازِلِنِ سَهِي مَنْوَلِي دَغْبُ اَوْلَانِ اَرْجَهِي بَنِي اَنْسَهِ اَضْرَوْنِ
۶ اَمْ كَسَهِ هَسَرَنِهِ مَادَهِهِ اَقْرَارَهُ بَهْجِ شَرْجِي دَاعِزَافِ ضَرَحِ مَنْبَقِ اَبْرَوْنِ
۷ وَفَفُ بَاءِ الْبَيْكَهُ صَدَدَرَتَهُ دَكَنِ مَوْلَهُ دَافِعَهُ اَمْزَبُورَهُ مَكْ سَكَ مَلْكَنِي
۸ اَوْلَوبِ مَرَنَهُ اَمْزَبُورَهُ نَابِعَ كَرِدَ قَزَبَهُ بَسِرَزِنِهِ فَبَرَكَهُ خَنَدَهُ دَافِعَ بِرَطْرَوْهُ
۹ وَرَبِيجِ بَعْطَنِي دَبِيرَ طَرْقَرَنِهِ حَوَرَكَهُ اَوْخَلَوِهِ بَرَطْرَوْنِهِ نَزَرَسِ بَهْوِ دَبِيرَ طَرْقَرَنِ
۱۰ هَرْقِنِهِمَامِ اَبِلَهُ مَحَدَوِهِ اَرَاجِي هَبَيْتَا دَرِتِهِ مَكْنَهُ بَزَرِ مَلْخَاهِ بَسِيرِ بَعْنَهُ
۱۱ بَنِي رَشَمَهُ وَغَبَوْنَهُ لَيِ مَثَنَلَهُ بَرْفَطَعَهُ اَمَادَهُ اَرَبَكَهُ بَشَفَنَهُ لَهُ دَامَزَهُ دَبِيجَهُ
۱۲ ثَلَثَتِ صَدَهُ سَرِبِيجِ وَلَثَلَانِ حَصَسِهِ مَوْلَهُ دَافِعَهُ اَمْزَبُورَهُ غَاطِمَهُ غَاتَنَهُ مَلَكَيِهِ اَلَوبَ

۱۳ حَلَادِ اَمْزَبُورَهُ فَاطَّمْهُ فَانْوَنِ ثَلَثَانِ صَدَهُ اَمْزَكُورَهُ سَبِينِ نَوْجَهَ الْدَّيْنَهُ اَلْفَوَرَهُ بَعْدَهُ
۱۴ وَفَفُ خَلَذَ دَحْسِي مَوْلَهُ اَبِلَهُ دَفَفُ اَبِرَوِهِ بَنْوَلِهِ شَرَطَهُ (المَدِيَيِّيَهُ مَارِيَيِّيَهُ)
۱۵ ثَلَثَانِ صَدَهُ لَفَيِّيَهُ بَرَهَالِهِ مَنْوَلِي بَدِرِهِ مَهْرَقَلِهِ بَعْدَ رَلَنْزَفِهِ اَلَاسْنَفَلِهِ (رَفَلَهُ مَهَلَهُ)
۱۶ سَفُونِي اَوْنِهِ غَرَوْلَشِي مَنْوَلِي بَهُ وَارِجِي غَرَوْلَشِي تَأَذَّلَهُ اَلَنْدَهُ وَطَنَهُ فَهَسَتِ
۱۷ وَبَرَلَهُ بَاهِرَنَهُ فَالْوَرَالِهِ لَذَنَهُ مَاهِهِ كَحِمِ اَجَراَهُهُ مَهَدَهُ اَرْكَنِي اَجَنَانِي طَلَهُ اَرْهَهُ
۱۸ وَمَنْوَلِهِ وَنَاظَرِهِ مَقْبُوْهُ بَلَجِ وَنَفَرَهُ اَسْلَيِنِ وَمَسَاهِنِ مَوْفَسَهُ اَلَهُ اَوْلَيَهُ وَابِلَهُ
۱۹ اَمْزَبُورَهُنَكَهُ رَوْجَيْجَهُ بَخَرَهُ عَالَهُ مَادَهُ مَوْلَهُ اَنْجَمِ وَاقْفَهُ اَقْفَهُهُ حَانَهُ دَادَهُ
۲۰ وَفَفُهُ وَكَوَهُهُ اَنْبَهُهُ بَنْفَهُهُ اَمْسَهُهُ اَولَهُ وَبَعْدَهُ فَاهَهُهُ فَهَنَهُهُ اَسَهُهُ اوْغَلَهُ اَبِسَهُهُ فَلَوَهُهُ اَجَسَهُهُ

21 بین مسولی اوله او ندی و بیست اینده له ۱۰۰ دز که از نو ریست و دیانت خفی
 22 دنده بیست بایل بو صوف او لانچ مسولی اوله بید اول دا اول دز که دل و بعد اولا د
 23 او لار دا اولا د دز کور نسل بعد نسل منوال مسروچ او زرده مسولی اوله و بعد الا تفاصل
 24 لذ کور اول داونا شی نسل بعد نسل و فرنا بید فرن مخدود بحال او فلمی جیوله اوله ر
 25 و تغایر است گلی دلی سه ول اوج گوش و بلطفه و سرمه ایلکه و بعد و فایه اولار دز کور که
 26 و بعد او لار دا اولا د دز کور که و بعد اینفاصل اذ کور اول دا دنامه نسل بعد نسل سرط و بیان
 27 و وقفت و بین ابد بخ و کل مرقوم ابید که قدری تهات حجم هست و دهه
 28 منو کے فرزوں بعد پیش او ندی و خفیت و لالی او زرده بعد القیهی والتبکم نسل و زیر

29 اسند بکه افندی احمد اشتر بیو چنیو کوئی مرخ نه نسبت خوبی سرسی او زرده و قی و خوار بـ
 30 عدم از ز منه ز داده و کی فی الا ول ملکیت خوبت و مشعل فریور و خی و دعوی ایقان
 31 و خفیت بر که چه بزره و ایک او ندی ده ختم موئیخ قدر استه کو یاد و خنیب علـ
 32 بـ الخـدـرـتـ بـتـ اـلـ عـدـ وـ الـ سـرـاـخـ اـیـمـینـ یـاـمـنـ فـوـلـ شـرـنـیـزـ اـوـزـرـهـ
 33 شـتـ قـ حـضـهـ اـسـجـارـ وـ کـوـرـهـ تـکـتـ وـ فـقـتـکـتـ صـحـتـ وـ اـزـوـمـ مـوـ بعدـ اـحـکـمـ وـ القـضـیـ ماـجـهـ الـوـاقـعـ
 34 یـاـعـطـیـتـ وـ اـمـدـاـ وـ لـدـنـ چـوـهـ فـیـ اـیـمـ اـنـاسـحـ حـسـرـ فـ شـهـ جـازـ اـلـوـ لـسـهـ بـیـعـ وـ گـرـنـ
 35 مـنـاـنـ وـ الـهـ
 36 دـخـلـ

لـلـهـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ
 لـلـهـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ
 لـلـهـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ
 لـلـهـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ اـنـهـ مـلـکـ

دـخـلـ

IV. XXIV Hâcî Nasîr Camîsi Vakfî

Defter No	: 132
Poz No	: 00035
Vakîf No	: 24-35
Vakfin Adı	: Hâcî Nasîr Camîsi Vakfî
Vakfedilen Mal	: Bir Bâb Çulcu Dükkânı
Vakîf Konusu	: Vakîf Kaydî
Vakfedilen Malın Yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1228 (M. 1813)
Vâkîfin Adı	: Çulcu Seyyid Mustafa İbn-i Ebu Bekir
Mütevelli	: Sulbî kebîr oğulları Es-Seyyid Halîl ve Es-Seyyid Mehmed müştereken

1. Medîne-i Ayintab'da Tarla-yı Cedîd Mahallesi ahâlîsinden Çulcu Seyyid Bin Ebû Bekir nâm sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât
2. meclîs-i şer'i şerîf-i enverde sulbî kebîr oğlu Es-Seyyid Halîl mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'i ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'i idüb
3. vakf-ı âti'l-beyânın sudûruna deðin silk-i mülkümde münselik ve rişte-i tasarrufumda münsebit olub Hâcî Nâsîr
4. Câmi'-i Şerîfi kurbunda vâki' kibleten Tarla-yı Cedîd Câmi'-i Şerîfi Vakfî şîmâlen Seyyid Halîl Çelebi Oğlu dükkânı ve şarkan
5. tarîk-ı âmm ve garben Vâiz-zâde Ahmed Efendi ile mahdûd ve mümtâz olan bir bâb çulcu⁹³ dükkânımı

⁹³ Çul: Beygir, katır, eşek gibi hayvanların sırtına yük bağlamak ve binmek için kullanılan ağaç bir iskelet üstündeki hasır/sazla doldurulmuş alt kısmı keçe, üst kısmı genellikle desenli kilim veya çul ile Kaplanmış bir tür yataktır. Çula, semer de denilir. Çul yapanlara, çulcu veya semerci denir. Eskiden göçeve toplumlar, kervanlar, seyyar satıcılar, köylüler eşya ve yüklerini üzerlerinde çul/semer olan hayvanlar sayesinde kolaylıkla taşıyabiliyorlardı. Bu çul sayesinde hayvanların vücudu taşıdıkları yüklerden ötürü zarar görmeleri engellenmiş, korunmuş olunurdu. Ayrıca binicilerin at, katır ve eşek üzerinden düşmemesi ve/veya kaymaması da sağlanmış olunurdu.

Çulunun ölçü birimi ya karışları veya çula attığı çentikleri idi. Çulu yapılacak hayvanın ölçülerini bunlarla alınırdı. İyi bir ustâsının elinden çıkan çul, hayvanın sırtına vurulduğunda hayvana kesinlikle zarar vermezdi, bir takım elbise gibi hayvanın üzerine otururdu. Çulcular zaten kendilerini "hayvan terzisi" olarak nitelendirirlerdi.

6. kendi atyeb-i emvâlimden ihrâc ve hasbeten li'l-lâhi teâlâ li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf ü habs idüb ve şöyle şart
7. eyledim ki mütevellisi yediyle beher sene dükkân-ı mezkûr îcâr olunub hâsil olan icârasından evvelâ dükkân-ı mezkûrun
8. ta'mîr ü termîmine sarf oluna bâki' her ne kalır ise Mâh-ı Muharremü'l-Harâm'da âşûra çorbası malzemesi iştirâ olunub
9. tabh-ı it'âm-ı fukarâ bu fakîre dahî sevabından hissemend oluna vakf-ı mezkûre ben hayatda oldukça ben mütevellî olub
10. icrâ-yı şurût edem bi-emri'l-lâhi teâlâ ben fevt olduktan sonra sulbî kebîr oğullarım Es-Seyyid Halîl ve Es-Seyyid Mehmed bi'l-iştirâk
11. mütevellî olalar ba'de'l-vefât evlâd-ı zukûrlarının ekberi ve erşedleri bi'l-iştirâk mütevellî olalar ba'de evlâd-ı evlâd-ı
12. evlâd-ı zukûrlarının erşedi ve ekberleri mütevellî olalar deyü hatm-i kelâm ve vakf-ı mezkûru mütevelli-yi merkûma ba'de't-teslîm
13. iâde-yi kelâm idüb egerçi vakf-ı akâr İmâm Muhtar Ebû Hanîfe aleyhü'r-rahmet indinde sahîh ve lâkin gayr-ı lâzımdır rûcû'
14. idüb kemâ-fî'l-evvel mülküme idhâl murâd iderim didik de gibbe'l-istintâk mütevellî merkûm cevâbında fi'l-hakîka İmâm-ı
15. A'zam indinde gayr-ı lâzımdır lâkin İmâmeyn-i Hümâmeyn'in kavl-i şerifleri üzere vakf-ı teslîm ile'l-mütevellî didik de vakf-ı
16. sahîh olur didik de hâkim-i müşârun-ileyh dahî imâmeyn kavl-i üzere vakfin sıhhatine hükm-ü şer'î idüb min ba'd nakz ü nakîzine meçâl ü muhâl oldu
17. harrara fî evâhir-i Zi-l-Hicce semâniye ve işrîn ve mieteyn ve elf
18. Şuhûdü'l-hâl

18.1. Badem-zâde Seyyid Mehmed Efendi

İyi bir çulcu, hayvanın boyun bölgesine gelen kısmı dikerken dikiş aralarına mavi boncuk koymayı ihmâl etmezdi.

Çul yapımında, ağaç iskeleler, keçe, kilim, hasır veya kamış, deri kemerler, gunnap/kırnap ve çeşitli ip türleri gibi malzemeler kullanılırdı. Çulcu çul yapımında iğne, çuvaldzı, makas, keski, biz, keser, testere, çekiç gibi aletler kullanırdı.

Çul veya semer, bir zamanlar yük ve binek hayvanlarının vazgeçilmez bir donanımıydı. Binlerce yıl ulaşımda kullanılan at, katır ve eşeklerin yerini motorlu taşıtların alması; karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu ulaşımının gelişmesi ve yaygınlaşması neticesinde çulculuk/semercilik kaybolan bir meslek durumuna düşmüştür. Müslüman Üzürmez, "Kaybolan Meslekler, Tarihe Karışan Nesneler", *Ergani Postası*, Erişim Tarihi: 19.06.2007, <http://evvelzamanda.blogspot.com.tr/2013/06/muslim-uzulmez-den-kaybolan-meslekler.html>.

- 18.2. Badem-zâde Seyyid Mehmed Efendi
- 18.3. Hadbu-zâde Seyyid Mehmed Şâkir Çelebi
- 18.4. Neccâr Hüseyin
- 18.5. Neccâr Bekir
- 18.6. İmam-zâde Molla Mehmed
- 18.7. Külli-zâde Molla Ali Oğlu Osman Efendi
- 18.8. Mahdar Başı Mehmed Ağa
- 18.9. Mütevellî Mehmed Çelebi

- ^١ صریحه عبارت زلای جدید نهاده باشد بجهاتی این ابوبکر نام صاحب الخیارات و الحسنات
^٢ بحسب شیخ ترمذ از حبیب کسری و علی الریس خلیلها مخزن اور صحیحه زری و اعتراف فرمد بحق ایرووب
^٣ و قصه ای این بیان نک صد رینه دیگن سکون مملکت عزیز و دسته تعریف فرسطه اولوب حاجی نام
^٤ همچوں ترمذ قوینه واقع فبله زلای جدید جامی ترمذی و فقی شمس الدار فخر پلاسی و خلود کلند و شرقا
^٥ طریق عام و خوب و اعذر زاید احمد افندی مخزنه ایده محدود و ممتاز او لوان بر باب چهارمی و کاخی
^٦ کفشه طیب امواله را خواج حجاسته نه کن که او مرض نهاده و کوهه المعلو و قصف و حبساید و بیه و شوره
^٧ ایله مکد متولیسی یه باید از کفر کاره مخزنه کاره مخزنه کاره مخزنه کاره مخزنه کاره مخزنه کاره مخزنه کاره
^٨ متعیمه و ترمنه صرف اولنه باشی یه نه قالو ایشی ماه حرم کوامی عاشورا جو سایرها زیر شرکه ایرووب
^٩ بلطف و اطمیم فقر و فیض و خی تا بندز حصینه اولنه و و قصف مخزنه کو ره بین جیسو ایشی اولنه
^{١٠} اجلیک شر و طایدم با درسته تعالی بین فوت اولاد و نظره صدیکی و عذری ایلیمیل کویه باشتنک
^{١١} ستونی اوله ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٢} اوله د ذکور رئیسک ایشی و ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٣} ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٤} ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٥} ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٦} ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٧} ایمه ایمه ایمه ایمه
^{١٨} و نصفه بمال کیا اوله دی خواره ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه ایمه
^{۱۹} *لهم انت معلم اهل علم و انت معلم اهل ایمان و انت معلم اهل ایمان و انت معلم اهل ایمان*
^{۲۰} *لهم انت معلم اهل علم و انت معلم اهل ایمان و انت معلم اهل ایمان و انت معلم اهل ایمان*

IV. XXV Hâcî Hatice Vakfı Künyesi

Defter No	: 132
Poz No	: 00055
Vakîf No	: 25-55
Vakfin Adı	: Hâcî Hatice Vakfı
Vakfedilen Mal	: Bir Kıt'a Erik Bahçesi
Vakfin Konusu	: Vakîf Tescili
Vakîf yeri	: Gaziantep
Vakîf Tarihi	: H. 1222 (M. 1808)
Vakîfin Adı	: Hadice Bint-i Veli
Mütevellî	: Köçeli-zâde Seyyid Ömer İbn-i Abd'u-llah

1. Medîne-i Ayintab'da Seng-i Tavîl Mahallesi sâkinlerinden işbu sâhibetü'l-
2. hayrât ve'l-müberrât Hâciye Hadîce Bint-i Veli nâm hâtun mahzerinde vakf-
i câü'z-zîkr
3. ve'l-beyânı takrîre Mehmed Semâti Efendi İbn-i Ali El-hâc Hâfız Mehmed
Efendi şehâdetleriyle vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi olan
4. Tarla-yı Atîk sükkânından Gökçeli-zâde dinmekle arîf Es-Seyyid Ömer İbn-
i Abdu'l-lah nâm kemisne meclîs-i şer-i hatîr-i
5. lâzimü't-tevkîrde mezbûre vâkîfe Hâciye Hadîce vakf-ı şerîfîne li-icli't-tescîl
mütevellî nasb ü ta'yîn eylediği
6. fahru'l-ulemâ' Es-Seyyid Süleymân Efendi İbn-i Es-Seyyid İbn-i Mahmûd
Efendiler mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'i ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'i
7. idüb vakf-ı âti'l-beyânın sudûruna degen müvekkilem mezbûrenin yedinde ve
taht-ı tasarrufunda
8. mülk-ü müşteram olub medîne-i mezbûra tâbi' Karye-i Nurvâne turâbında
vâki' acem yerinde kâin
9. Nakîb-zâde Semiz Oğlan dinmekle arîf Es-Seyyid Mustafa Çelebi vereseleri
ile müşterek bir kit'a erik
10. bağçesinin sekiz sehîm i'tibâriyla bir sehmi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i
müsmiresinin dört sehîm i'tibâriyla

11. bir sehmi ki rüb'u hisse-i şâyi'ası kibleten Kilisli Molla Osman şarkan Nehri Sâcur garben hark-ı
12. âsiyâb şimâlen Müsafir-zâde Mulkleri'yle mahdûd ve mümtâz olan erik bağçesini hasbeten li'l-lâhi teâlâ
13. ve taleben li-merzât-i rasûlihi'l-muallâ vakf ü habs idüb şöyle şart eyledi ki zîkr olunan
14. bağçe-i mezbûrede olan hisse-i şâyia-i mahdûdeyi mütevellî olanlar yedleriyle istiglâl olunub
15. hâsilatı her ne olur ise beher sene Şehr-i Zi-l-Hicce-i Şerîfe'de bir ra's-i koyun iştirâ ve zebh olunub
16. fukarâya tasadduk oluna bâkî fazla-i galle her ne kalır ise mütevellî olanlar kendi umurlarına sarf ü
17. harc ideler ve vakf-ı mezbûre mâmâme işbu Süleyman Efendi hayatda oldukça mütevellî ve mutasarrîf
18. ola ba'de vefâtihî evlâd-ı zükûruna karnen ba'de karn neslen ba'de nesl mütevellî olalar ve evlâd-ı zükûru
19. munkarız olur ise evlâd-ı inâsı minvâli muharrer üzere mütevelliyye ve mutasarrîfa olalar
20. ne'ûzü bi'l-lâhi teâlâ evlâdîm külliyyen munkarız olur ise Haremeyn-i Şerîfeyn fukarâsına virile deyü
21. şart idüb icrâ-yı vakf-ı mezbûre himmet ideler deyü vekîl-i mezbûr Es-Seyyid Ahmed nâm kemisne
22. Seyyid Süleyman Efendi'ye teslîm ol dahî vakfiyyet üzere ba'de't-teslîm vekîl-i mezbûr
23. iâde-i kelâm idüb vakf-ı akâr İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe Kûfî aleyhü'r-rahmet hazretleri
24. indinde sahîh lâkin gayr-ı lâzım olmakla vakfiyyetten rûcû' ve kemâ-fi'l-evvel müvekkilemin
25. silk-i mülküne idhâl olunması murâdındır deyü merkûm Süleymân Efendi ile münâzaât-ı kesîr
26. muhâsamât-ı vefire üzere olduklarında hâkim-i mevkî'i sadr-ı kitâb-ı tûbâ leh ve hüsün ü meâb faziletli

27. efendi hazretleri dahî cedel-i hasmına im'ân-ı nazar ve mübtel-i hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyn-i
28. Hümâmeyn hazretlerinin kavl-i şerîfleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhât ve lüzûmuna hükm-ü şer'î
29. ve kazâ-i mer'î idüb fî mâ ba'd vakf-ı mersûm sâhih ve lâzım olub nakz ü nakîzina
30. mecâl ü muhal ve tağyir ü ibtâli adîmü'l-ihtimâl oldu ve ecru'l-vâkîfi ale'l-hayyi'l-cevâd
31. el-kerîm cerâ zâlik mâ veka'a bi't-taleb ketb ü imlâ olundu harrara fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn
32. min Şehr-i Zi-l-Hicce'iş-Serîfe sene isnâ ve işrîn ve mieteyn ve elf
33. Şühûdü'l-hâl
 - 33.1. Es-Seyyid Mustafa Efendi Baryam-zâde
 - 33.2. Es-Seyyid Koç Efendi
 - 33.3. Es-Seyyid Ca'fer Efendi Hâcî Yûnus-zâde
 - 33.4. Mustafa Efendi Kara Halîl-zâde
 - 33.5. İbrâhim Efendi Bostânî
 - 33.6. El-Hâc Ebû Bekir (...)
 - 33.7. Mehmed Beşe (...)
 - 33.8. Es-Seyyid Abdurrahman Na'l'bend ve Gayrûhüm

١. صَيْرَةِ فَتَابَهُ سَلَكَ طَوِيلَهُ لَمْ يَرَكُمْ دَرَزَنَ الْبَشُورَ صَاحِبَهُ
 ٢. الْجَاهَاتِ وَالْمُلْكَاتِ مَا يَعْلَمُ بِهِ بَعْدَهُ بَعْتَ دَلَانَمْ عَانَوْنَ طَفَنَدَنَ وَقَنَ حَادَ الْأَرَ
 ٣. وَالْجَاهَاتِ قَوْنَهُ كَمْ بَلَانَهُ افْخَارَهُ عَلَى وَطَلَحَهُ عَافَنَهُ كَمْ قَدَرَهُ شَهَادَهُ طَبَرَهُ وَكَبَرَهُ بَاتَهُ الْكَامَهُ دَارَهُ
 ٤. تَرَلَى لَمْ بَيْنَ سَلَكَهُ دَكَوَهُ كَوَهُ جَاهَهُ دَزَادَهُ رَنَلَهُ طَرَفَهُ كَهَهُ سَهَهُ اَبَهُ كَاهَهُ دَاهَهُ
 ٥. لَلَّاهُمَّ التَّوْفِيرُ دَلَانَهُ دَلَانَهُ وَالْقَمَهُ جَاهَهُ وَقَنَهُ طَرَفَهُ لَأَنَّكَ أَنْتَ بِهِلَّهُ مَوْلَانَهُ وَقَبْعَنَهُ الْأَبَدَيِّيِّ
 ٦. لَرَالْعَلَاءِ بَسَدَهُ بَلَانَهُ اَفَسَرَلَانَ اَبَسَهُ كَوَهُ قَدَرَهُ كَهَنَهُ اَوَادَصَحَّهُ طَرَهُ وَاهَهُ دَهَهُ وَهَيَ
 ٧. اَيَّدَهُ بَسَدَهُ وَقَنَهُ دَهَهُ اَبَلَهُ صَهَادَهُ دَلَانَهُ بَلَانَهُ طَلَمَهُ دَزَورَهُ نَلَهُ بَرَزَهُ دَهَهُ نَهَنَهُ
 ٨. طَلَدَهُ مَشَرَّهُ اَوَلَوَسَهُ بَرَبَهُ دَلَانَهُ بَلَانَهُ طَلَمَهُ دَزَورَهُ نَلَهُ بَرَزَهُ دَهَهُ نَهَنَهُ
 ٩. بَغَبَهُ دَاهَهُ سَهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ
 ١٠. بَاهَهُ بَاهَهُ سَلَكَهُ سَلَكَهُ اَبَنَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ
 ١١. سَهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ
 ١٢. سَهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ دَاهَهُ

وطلبان رضاوه رسول العلیا و فرشتگیش ایه و ب شویله شرط ابدیکه دک اویان
¹³ باعیتم فرزند اویان خوش تاییده کرد و متوافق با اولن زید ریشه نشده ایه
¹⁴ خاصه شده در اویان دیگر راه داشت ایه
¹⁵ و نهاده تقدیق اویان با قسطنطیلیه غلبه هر کس قاروانی متوافق با اولن زید ریشه نشده ایه
¹⁶ و ضمیح ایه روز و قصر فرزند عادام بنیو سلان ایه ایه ایه اویان متوافق با ایه
¹⁷ اویان بعد وفات او لاده کودکیه قریبیه قریبیه متوافق با ایه ایه اویان متوافق با ایه
¹⁸ دخور ایه ایه اویان متوافق با ایه ایه اویان متوافق با ایه ایه اویان متوافق با ایه
¹⁹ شویله با ایه ایه اویان متوافق با ایه ایه اویان متوافق با ایه ایه اویان
²⁰ شویله با ایه ایه اویان متوافق با ایه ایه اویان متوافق با ایه ایه اویان
²¹ شرط ایه و ب ایه ای و قصر ریه هبته ایه ریه ریه ریه ریه ریه ریه ریه ریه
²² سیم سیمی ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه
²³ اعاده لکو ایه و ب ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه
²⁴ عنزینه صحیح یکی فیروزان اویله و قیسته زد صوحه و حکماه اویان متوافق با ایه
²⁵ سلک ملکه اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان
²⁶ و فیحه و فیحه اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان اویان
²⁷ ایه

28 ب میں صراحتاً قویٰ تر نظر اور زرہ و قفسہ دار دل صحیت دار و زین علی فرم
29 و قضاد و رحم ابر و بسی رجاید و قفسہ رسوم صحیحہ دلار اور بستقیں تیغیں
30 بله کمال و تیکید و ابھائی عینیں الامتحان اور لکڑا و رجا اور قفسہ علی جھوہ
31 دبل) جویز ذلیل ماقومیہ بالطلب کتبہ و اصلہ اور نظر در روز ایکم انعامیں والیں
32 مز شہزادہ ارشاد نہ اتنی وعشر سو بیت و مائیتی والاف
33

بیان این مقدمه
نیز برای این رسم
که این افراد را
می‌دانند از این
جهت این افراد را
می‌دانند از این
جهت این افراد را
می‌دانند از این

V. Dizin

Mahalle Adları	Sayfa Numarası
Amû	52
Arsa	174
Bey	133
Bostâncı-zâde	59
Bostancı	160
Boyacı	194
Cevizli	144
Çukurlu	156
İbn-i Şeker	79
İbn-i Kör	110, 189
Kan Alıcı	72
Kara Tavuk Bucâğı	62
Kend Önü	167
Kulca Mescidi Mahallesi	90
Kürkçüyân	126
Körtenci Mahallesi	35
Leylekçik	92
Mağara Başı	184
Musûllu-zâde	174
Narlı Bend Başı	97
Tarla-yı Atîk	78, 203
Tarla-yı Cedîd	199
Su Yukaru	54
Seng-i Tavîl	110, 119, 203
Şehre Küstü Mahallesi	40, 97, 166, 184, 189,
Zincirli	104

Köy Adları	Sayfa Numaraları
Atabey	63
Beylerbeyi	63
Kürd	194
Nurvâne	97, 203
Tabi' Erîl	45
Sâm Mezra'ası	105
Su Boğazı	128
Şam	78

Nâhiye Adları	Sayfa Numarası
Telbâşır	150

VI. Kaynakça

- Akgündüz, A. (2009). İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şerliye Mahkemeleri Ve Şer'iye Sicilleri. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*(14), 21.
- Aksoy, M., Türk, E., & Gökmenc, V. (2014). Bir Araştırma (Preference Reasons of Gaziantep Historical Tahmis Coffee House by Customers). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 28, 34.
- Arsebük, E. (1938). *Medeni Hukuk, Başlangıç ve Şahsin Hukuku I*. İstanbul: Tan Matbaası.
- Balta, R. (1985) "Yeni Bir Vakıf Nasıl Kurulur?" *Vakıflar Dergisi*, 2, 187-188.
- Baysun, C, (1993). "Müsâdere", *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Berki, A. H. (1962). Vakıf Kuran İlk Osmanlı Padişahı. *Vakıflar Dergisi*, 5, 127-128.
- Bozkurt, N. (1993). Lakap. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Bulut, S. (1986). *Damla Damla Erzurum*. Ankara: Demircioğlu Matbaası.
- Çelebi, E. (2012). *Seyahatname* (Cilt 9). (D. M. Çevik, Çev.) İstanbul: Üçdal Neşriyat.
- Develioğlu, F. (1998). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Güler, Z. (2008). Bağdatlı Ruhî'nin Meşhur Terkib-Bendine Sosyal Psikoloji Açısından Bir Bakış. *Nwsa: Humanities*, 3(1), 28-43.
- Halaçoğlu, Y. (1995). *XIV-XVII. Yüzyıl Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*. Ankara: T.T.K. Yayınları.
- İnalcık, H. (1987) *Süret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- İpşirli, M. (1993). Çelebi. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kallek, C. (2002). Kudurî. *İslam Ansiklopedisi*, 26, 322. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- Kaplan, Y. (2010). Türk Hamam Kültürü'nün Divan Şiirine Yansımaları/Reflections Of Bath Culture On The Classical Ottoman Poetry. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (44).
- Kazıcı, Z. (1985). *İslâmi ve Sosyal Açıdan Vakıflar*. İstanbul: Marifet Yayıncıları.
- Kazıcı, Z. (2006). Vakıf Medeniyeti. *Sivil Toplum Düşünce ve Araştırma Dergisi*(15), 172-174.
- Komisyon. (1984). Hz. Ebû Eyyûb-i Ensârî. *İslam Alimleri Ansiklopedisi*, 1. İstanbul: Türkiye Gazetesi Yayıncıları.
- Komisyon. (2010). Şir'atü'l-islâm. *İslam Ansiklopedisi*, 39. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Komisyon. (2011). Tavzih. *İslam Ansiklopedisi*, 40, 187. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Komisyon. (2012). *İslam Ansiklopedisi* (Cilt 42). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Köprülü, F. (2013). *Vakıfların Hukuki Mahiyeti*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- Ömer Hilmi Efendi, (2003). *Ahkâmü'l-Evkâf*. (Habip Derzinevesi, Mustafa Kemal Kasaboğlu, Çev.) Lefkoşa: Rüstem Kitapevi.
- Özcan, A. (1993). Çuhadar. *İslam Ansiklopedisi*, 8, 381. Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Özcan, A. (2007). Paşa. *İslam Ansiklopedisi*, 34, 182. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Özdeğer, H. (1982). Antep'te Pazar Ekonomisi (XVI. Yüzyılda Antep Pazarı ve Alınan Vergiler). *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 162.
- Özdeğer, H. (1996). Gaziantep. *İslam Ansiklopedisi*, XIII, 466-499. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Özdeğer, H. (1996), “Gaziantep”, Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, XIII. 466, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.
- Özgüdenli, O. G. (2012). Vakıf. *İslam Ansiklopedisi*, XLII, 465-467. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.

- Özkarcı, M. (1993). Eski Türkçede kullanılan sanatkâr terimleri. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, (11).
- Öztürk, M. (2012). Osmanlı İktisadı ve Paranın Tarihi. *Yedikita Aylık Tarih ve Kültür Dergisi*(44).
- Öztürk, N. (1983). *Mensei ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- Öztürk, S. (1995). *Askerî Kassama Ait On Yedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı.
- Pakalın, M. Z. (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü* (Cilt III). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Paköz, O. (2015, Aralık 22). *Yorum Günlük Yerel Gazete*. Yorum Gazetesi: http://www.yorumgazetesi.com/Oguz_Pakoz-142-yorumy-1777-1-eu.html adresinden alındı
- Sami, Ş. (2012). *Kamûs-ı Türkî*. İstanbul: Çağrı Yayıncıları.
- Şen, M. L. (1995). Kültürümüzde Vakıf Kurumu ve Fonksiyonu. *Türk İdare Dergisi*(67), 406.
- TAŞKIN, Ü. (2005). Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri. (Yayınlanmamış Master Tezi) Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- Tekin, Z. (1997). İstanbul Debbağhaneleri. Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi OTAM, 8(08).
- Taştan, Y. K. (2013). *Mehmed Fuad Köprülü'nün Tarihçiliği ve Vakıf Araştırmalarındaki Yeri*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- Türk Dil Kurumu. (2015, Aralık 21). Türk Dil Kurumu: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5673fd17476002.81543122 adresinden alındı
- Üzülmez, M. (2007, Haziran 19). Kaybolan Meslekler, Tarihe Karışan Nesneler. *Ergani Postası*.
- Yazır, E. H. (2013). *Kurani Kerim Türkçe Meali: Sadeleştirilmiş Metin*. Ankara: Suhuf Yayıncılık.

Yediyıldız, B. (1986). Vakfiye. *İslam Ansiklopedisi*, XIII, 153-154. İstanbul: M.e.b Yayıncıları.

Yüksel, H. (1986). İslam Ansiklopedisi. *İslam Ansiklopedisi* (Cilt XLII, s. 153-154). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.

Yüksel, H. (1986). Vakfiye. *İslam Ansiklopedisi*, XLII, 153-154. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayıncıları.